

lisalmen kaupungin talousarvioehdotus 2014 ja ehdotus taloussuunnitelmaksi 2015 – 2016

KV 16.12.2013

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2014 talousarvio- ja suunnitelma 2015-2016 on valmisteltu realistisella pohjalla ylijäämäiseksi. Kaupungin käyttötalouden kehitystä joudutaan ensi vuoden talousarviossa ja suunnitelmavuosina tasapainottamaan, jotta tänä vuonna ja aikaisempina vuosina kertynyt alijäämä voidaan kuntalain mukaisesti kattaa taloussuunnitelmavuosien aikana. Kaupungin ensi vuoden talousarvio on rakennettu hillityn menokasvun varaan. SOTE-palveluiden järjestämisessä ja sivistyspalveluissa on menojen sallittu kasvavan maltillisesti. Hallinto-, teknisen toimen ja vapaa-ajanpalvelujen menokehitystä on jouduttu sopeuttamaan. Talousarvioehdotusta voidaan kuitenkin kokonaisuutena luonnehtia palvelut turvaavaksi.

Kaupungin veroprosenttia nostetaan 19,75 prosentista 20,50 prosenttiin. Veroprosentin korotuksen arvioidaan kasvattavan kunnallisverokertymää noin 2,2 milj. euroa. Kokonaisuutena verotulojen kasvu arvioidaan olevan ensi vuonna 5,7 %. Sen sijaan valtionosuuksia on arvioitu kertyvän noin 0,12 milj. euroa vähemmän kuin tänä vuonna.

Vuonna 2014 kaupungin investointitasoa joudutaan laskemaan verrattuna aiempiin vuosiin noin 7 miljoonan euron tasolle. Rakennusinvestoinneista suurin on päiväkodin rakennushanke 1,5 milj. euroa. Soinlahden alueen kunnallistekniikan rakentamisella tavoitellaan lisää elinvoimaa ja uusia yrityksiä sekä työpaikkoja puunjalostuksen ympärille. Investointiohjelmassa olevat koulujen ja uimahallin peruskorjaamishankkeet on jaksotettava taloussuunnitelmassa useammalle vuodelle.

Kaupungin organisaatiossa tapahtuu vuoden 2014 alussa merkittävä toiminnallinen muutos, elinvoimapaalveluyksikkö aloittaa toimintansa. Elinvoimapaalvelujen tehtävänä on tuottaa ja järjestää iisalmelaisten yritysneuvonta-, matkailu- ja markkinointi- sekä kehittämispalvelut. Elinvoimayksikön toimintaan kytketään läheisesti maankäytön suunnittelu ja yritysten toimitilapalvelut eli Iisalmen Teollisuuskylä Oy. Järjestelyjen tavoitteena on vahvistaa kaupungin elinkeinopolitiikkaa ja sen vaikuttavuutta.

Iisalmen kaupungin elinkeinorakenne on monen vahvan toimialan varassa. Elinkeinoelämän ja yritysten näkökulmasta meillä on monia vahvuuksia. Sijaintimme on erinomainen ja alueella on vahvoja kansainvälisiä vienti- ja kasvuhakuisia yrityksiä sekä osaavaa työvoimaa. Kaupungin aktiivinen työ ja markkinointi elinkeinoelämän perustan vahvistamiseksi jatkuu ensi vuonna erityisesti kaupunkikeskustan liikennöinnin ja Soinlahden puulaakson kehittämisenä.

Kaupungin asukasluku on viimeisen parin vuoden aikana kääntynyt pieneen kasvuun. Uusien asukkaiden näkökulmasta kaupungin monipuoliset palvelut sekä sijaintimme Ylä-Savon keskuksena tekevät Iisalimesta tälläkin hetkellä houkuttelevan vaihtoehdon. Kaupungin kehittämisessä myönteinen asukaslukukehitys on merkittävä vahvuus. Virranpuiston kehittämissuunnitelmat viestivät selkeästi kaupungin vetovoimasta ja mahdollisuuksista. Näitä kaikkia menestykseen vaikuttavia tekijöitä meidän tulee koko ajan yhteistyössä kehittää ja vahvistaa.

Talouden tasapainotavoitteen saavuttamiseksi on lähivuosina edelleen voimistettava väestönkasvu. Aktiivisen elinkeinopolitiikan avulla luodaan edellytyksiä työpaikkaomavaraisuuden sekä työllisyyden paranemiselle. Samalla on tehostettava kaupungin palvelujen tuotanto- ja järjestämistapoja sekä kehitettävä konserni- ja omistajaohjausta. Kasvava väestöpohja, myönteisesti kehittyvä työllisyys ja vahvistuva verotulopohja ovat kestävä keino pitää kaupungin talous tasapainossa.

Jarmo Ronkainen
kaupunginjohtaja

Sisällysluettelo

Yleisperustelut

Vuoden 2014 talousarvion yleisperustelut	6
Taloussuunnitelma vuosille 2015 – 2016	36
liite 1: Talousarvion käyttötalousosan tulosalueet	
liite 2: Poistosuunnitelma	
liite 3: Hallitusohjelman linjaukset kunta- ja seutupolitiikasta	

Käyttötalousosa	sivu
Keskusvaalilautakunta	49
Vaalit	49
Tarkastuslautakunta	50
Tilintarkastus	50
Kaupunginhallitus	51
Yleishallinto	51
Sosiaali- ja terveydenhuolto	55
Henkilöstötoimi	58
Työllisyydenhoito	61
Lomatoimi	63
Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunta	65
Ylä-Savon maaseutupalvelut	65
Koulutuslautakunta	68
Sivistyspalvelukeskuksen hallinto	70
Lasten päivähoito	72
Perusopetus	76
Lukiokoulutus	79
Ruoka- ja siivouspalvelut	82
Kulttuurilautakunta	84
Kansalaisopisto	85
Kirjastopalvelut	87
Kulttuuripalvelut	90
Musiikinopetus	94
Vapaa-aikalautakunta	96
Vapaa-aikatoimi	97
Uimahalli	101
Tekninen lautakunta	104
Hallintopalvelu	105
Kaupunkirakenne	107
Tilapalvelu	111
Rakennuslautakunta	114
Rakennusvalvonta	114
Ylä-Savon Jätehuoltolautakunta	117
Jätehuolto	117

Investointiosa

Iisalmen kaupungin investoinnit	121
Investointien perustelut	125

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma	133
Tuloslaskelman perustelut	134
Tuloslaskelman TS 2015 – 2016 perustelut	142

Rahoitusosa

Rahoituslaskelma	146
Rahoituslaskelman perustelut	147
Rahoituslaskelman TS 2015 – 2016 perustelut	151

LIITTEET

Iisalmen Vesi -liikelaitos	152
----------------------------	-----

YLEISPERUSTELUT

UUODEN 2014 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

1. Yleinen taloudellinen tilanne

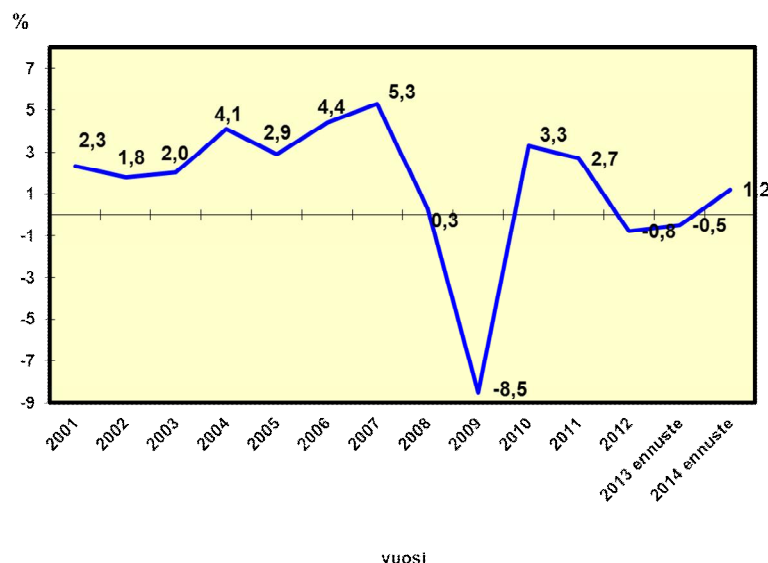
Euroalueen taantuman odotetaan päättyvän v. 2013. Jatkossa kasvu pysyy hitaana alhaisen työllisyyden, kotitalouksien ja julkisen sektorin tasesopeutusten sekä kehnona pysyttelevän kilpailukyvyn vuoksi. Finanssi- ja velkakriisi on rapauttanut euroalueen kasvupotentiaalia. Yhdysvaltain talous jatkaa hidasta elpymistään. Maailmankaupan kasvun odotetaan jatkuvan poikkeuksellisen hitaana.

Suomen talous oli viime vuonna taantumassa, sillä vientikysyntä ja investoinnit supistuivat ja kulutuksen kasvu oli pientä. Talouskasvu oli odotettua heikompaa pääasiassa vaimean vientikysynnän vuoksi. Yksi syy heikkoon kehitykseen oli Euroopan velkakriisin jatkuminen ja sen seurausvaikutusten heijastuminen talouteemme. Toinen heikkoon kehitykseen vaikuttanut tekijä oli teollisuustuotantomme kriisi. Tuotannon kehitys oli viime vuonna kaksijakoista, sillä arvonlisäys kasvoi palvelualoilla, rahoitustoiminnassa ja liikenteessä.

Myös alkuvuonna 2013 tuotannon kasvu on ollut odotettua heikompaa ja kasvuennusteita on jouduttu laskemaan alaspäin. Epävarmuus ja heikko kysyntä ovat levinneet myös palvelusektorille ja myös vientisektorin ongelmat ovat jatkuneet. Talouden ennustetaan pääsevän hitaalle kasvu-uralle vasta vuoden lopulla. Talousarviovuonna 2014 kokonaistuotannon odotetaan lisääntyvän 1-2 % verran kotimaisen kulutuksen ja viennin tukemana. Kasvua tukee euroalueen asteittainen elpyminen, vientikysynnän lisääntyminen ja edelleen alhaisena säilyvä korkotaso. Vuonna 2015 kasvuksi ennustetaan n. 2 % ja kasvu on aiempaa laajapohjaisempaa. Talouden kasvupotentiaali on alhainen, sillä työpanos ei kasva, rakennemuutos on tuhonnut olemassa olevaa tuotantokapasiteettia ja investoinnit uuteen ovat vähäiset.

Vaimea kotimainen talouskehitys on heijastunut kuluttajahintojen kehitykseen ja myös hintapaineet kansainvälisiltä raaka-ainemarkkinoilta ovat jääneet vähäisiksi. Valtiovarainministeriö on arvioinut kuluttajahintojen nousun hidastuvan kuluvana vuonna. Vaimea kotimainen talouskehitys on heijastunut hintatasoon ja hintapaineet kansainvälisiltä raaka-ainemarkkinoilta ovat jääneet vähäiseksi. Valtiovarainministeriö arvio kuluttajahintaindeksin kohoavan kuluvana vuonna keskimäärin 1,6 % ja ensi vuonna noin 2,1 %. Inflaatio-odotukset ovat maltilliset. Välillisen verotuksen kiristäminen nostaa hintoja 0,6 prosenttiyksikköä. Työttömyysaste nousee 8,3 prosenttiin v. 2013. Työttömyys vähenee hitaasti verkkaisen talouskasvun ja työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmien vuoksi.

Bruttokansantuote määrän muutos, % vuosina 2001 - 2014

Lähde: Tilastokeskus, OECD, Valtiovarainministeriö

2. Aluetalouden kehitys

Alkuvuoden 2013 aikana maakunnan väestökehitys on ollut edellisvuotta parempi ja väestömäärän kasvun ennakoitaan jatkuvan hyvänä vuoden loppuun saakka. Maakunnan väestömäärän kasvusta huolimatta Ylä-Savon väkimäärä vähenee. Iisalmen väkiluku on kuitenkin lähes ennallaan edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ja oli 22 133 syyskuussa 2013. Iisalmen väestönkehityksessä on tapahtunut positiivinen käänne 2010-luvun vaihteen jälkeen. Iisalmen kaupungin väkiluku on kasvanut ja kaupunki on saanut muuttovoittoa sekä maan sisäisestä muuttoliikkeestä että siirtolaisuudesta. Käänne on merkittävä suhteessa aikaisempaan kehitykseen 2000-luvulla ja 1990-luvun jälkipuoliskolla. Suomessa on ollut 2000-luvulla vain yksittäisiä kaupunkeja ja kuntia, jotka ovat onnistuneet kääntämään negatiivisen väestönkehityksen ja varsinkin muuttotappiot maan sisäisestä muuttoliikkeestä positiiviseksi. Iisalmi on muuttoliikkeen suhteen orastavalla kasvu-uralla.

Työttömyysaste oli Pohjois-Savossa 11,5%, missä on kasvua edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan 1,3 %. Iisalmen työttömyysaste oli 13,9 % syyskuussa 2013. Loppusyksyn työttömyyskehityksessä ei ole nähtävissä nopeita suunnanmuutoksia. Lomautusten määrät pysyivät korkealla tasolla ainakin loppuvuoden ajan. Lievää positiivista käännettä ennakoit tulevien lomautusten määrän aleneminen. (Pohjois-Savon ELY: Työllisyyskatsaus 9/2013)

Viimeisen vuoden aikana Pohjois-Savon alue on menestynyt yleiseen suhdannetilanteeseen nähden kohtuullisesti. Talouden nousu on ollut odotettua hitaampaa. Vielä keväällä alueella oli vahva usko nousun ajoittumisesta alkusyksyyn, mutta syksyn alun perusteella kokonaisodotukset asettuvat korkeintaan nykytason säilyttämiseen puolen vuoden aikana. Positiivista virettä tulee kansainvälisen talouden varovaisen myönteisistä signaaleista. Jos tämä tilanne säilyy ja vahvistuu, kasvun mahdollisuuksia aukeaa myös alueen yrityksille.

Alkuvuonna 2013 maakunnan kaikkien toimialojen liikevaihto laski 3,1 % vuodentakaisesta. Koko maassa kehitys oli samansuuntaista, laskua oli 3,3 %. Liikevaihtoaan kasvattivat vain mekaaninen puunjalostus (1,7 %) sekä rahoitus- ja vakuutustoiminta (4,8 %). Liikevaihto kasvoi ainoastaan Sisä-Savon (6,4 %) ja Kuopion (0,7 %) seutukunnissa. Muiden seutukuntien alueella liikevaihto laski siten, että voimakkain pudotus koettiin Varkaudessa (-18,1 %) ja Koillis-Savossa (-6,9 %). Ylä-Savon seutukunnassa liikevaihdon lasku oli hieman hitaampaa (-1,4 %).

Vuoden 2013 ensimmäisellä puoliskolla vientiliikevaihto kääntyi kasvuun Sisä-Savon (13,8 %), Kuopion (2,2 %) ja Ylä-Savon (1,4 %) seutukuntien alueella. Yleinen taloustilanne huomioiden edellä mainitut seudut ovat pärjänneet kohtuullisesti alkuvuoden aikana. Viennin osalta Ylä-Savon ja Kuopion alueen asema on vahvistunut ja Varkauden asema on edelleen merkittävä.

Työvoiman kysyntä on hieman hiljentynyt ja avointen työpaikkojen määrän positiivinen kehitys on kääntynyt laskuun. Syksyn 2013 aikana työttömyys on kasvanut edellisvuoteen verrattuna noin 10-12 prosentin vuosivauhtia. Kehitys on jatkunut heikommasta käännteestä huolimatta valtakunnan keskitasoa parempana sekä työttömyyden että työllisyyden kehittymisen osalta. Loppuvuoden osalta heikon suhdannetilanteen vaikutukset jatkunevat työllisyyden osalta nykyisen kaltaisina.

3. Kuntatalouden kehitys vuosina 2013-2014

Kuntatalous vuonna 2013

Vuonna 2013 kuntatalous pysyy alijäämäisenä, vaikkakin kuntatalouden tilan arvioidaan hieman kohenevan, kun kertaluontoiset tekijät, suuruudeltaan n. 400 milj. euroa, kasvattavat verokertymiä. Kokonaistuotannon määrän arvioidaan alenevan v. 2013, mikä heikentää myös veropohjien kehitystä. Palkkatulojen ennustetaan kasvavan vain 1,5 % ja yritysten tulosityskehityksen olevan heikkoa. Kuntien verotulojen arvioidaan kuitenkin kasvavan 5,5 %, mutta

kasvu selittyy pääasiassa kertaluontoisilla tekijöillä. Kunnallisverokertymää kasvattaa veron-tilityslain muutos, joka tuli voimaan kesäkuussa 2013. Muutos nopeuttaa verotulojen tilittämistä kunnille ja lisää voimaantulovuonna kunnille tilitettävää kunnallisverokertymää n. 200 milj. eurolla. Lisäksi vuoden 2012 verotuksen valmistumisesta saatujen tietojen perusteella näyttää siltä, että pääomatuloveron määrä verovuonna 2012 jää selvästi ennustettua pienemmäksi ja että valtion jako-osuus on ollut liian korkea. Ansio- ja pääomatuloverojen tilityksessä sovellettavia verovuoden 2012 jako-osuuksia muutettiin elokuussa siten, että valtion osuus alenee ja muiden verosaajien osuudet nousevat. Oikaisu lisää kuntien verokertymää runsaat 200 milj. euroa.

Käyttötalouden valtionosuudet kasvavat 3,5 %. Niiden kasvua hidastavat osana valtiontalouden sopeutustoimina tehty 125 milj. euron vähennys peruspalvelujen valtionosuuteen ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan indeksikorotuksen jäädytys, mikä vähentää kuntien ja kuntayhtymien valtionosuuksia n. 50 milj. eurolla. Valtion kolmannessa lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan puolestaan yhteensä 50 milj. euron lisäystä vuosina 2013 ja 2014 alkaviin oppilaitos- ja päiväkotirakennusten sekä sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusten homekorjaushankkeisiin. Yhteensä verorahoituksen eli verotulojen ja valtionosuuksien kasvuksi arvioidaan 4,5 %.

Kuntien toimintamenojen nimellisen kasvun arvioidaan hidastuvan runsaaseen 3 prosenttiin, koska kustannusten nousu hidastuu. Menojen volyymikasvuksi arvioidaan noin prosentti ja peruspalvelujen hintatason nousuksi n. 2 %. Ansiotason nousu kuntasektorilla hidastuu 1,8 prosenttiin edellisvuoden 3,6 prosentista. Kuntatalouden henkilöstömäärän arvioidaan pysyvän edellisen vuoden tasolla, joten henkilöstömenojen arvioidaan nousevan ansiotasokehitystä seuraten vajaan 2 %. Ostojen arvioidaan kasvavan nimellisesti 5,5 % ja avustusten 5 %.

Näillä oletuksilla kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate kohenisi edellisvuodesta n. 400 milj. eurolla. Tilikauden tulos jää kuitenkin n. 200 milj. euroa alijäämäiseksi, eikä vuosikate riitä kattamaan poistoja. Velan määrä ennustetaan kasvavan n. 1,6 mrd. eurolla v. 2013.

Kuntatalous vuonna 2014

Vuonna 2014 talouden epävarmuus jatkuu edelleen, vaikka talousnäkymien ennustetaan hieman paranevan. Kokonaistuotannon kasvun arvioidaan kuitenkin olevan vaimeaa ja veropohjien kasvavan näin ollen hitaasti. Hinta- ja kustannuskehityksen arvioidaan pysyvän maltillisena.

Valtiovarainministeriön talousarvioesitykseen sisältyvän peruspalvelubudjettitarkastelun mukaan kuntien verotulojen kasvuksi ennakoitaan 2 % v. 2014. Laskelmaan ei sisälly oletusta kunnallisvero- tai kiinteistöveroprosenttien korotuksista. Kunnallisveron tuoton arvioidaan kasvavan 1,5 %. Tähän vaikuttaa veropohjan hitaan kasvun lisäksi se, että vuoden 2013 kunnallisverokertymää lisäsivät poikkeukselliset ja kertaluontoiset tekijät. Ansiotulojen verotuksen perustemuutosten arvioidaan nettomääräisesti lisäävän kunnallisveron tuottoa n. 47 milj. eurolla, mutta peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään vastaavan suuruinen vähennys. Kiinteistöveron tuottoa puolestaan kasvattaa 100 milj. eurolla kiinteistöjen arvostamisperusteiden tarkistaminen. Valtio kompensoi yhteisöverokannan alentamisen ja muut yhteisöveroon kohdistuvat perustemuutokset kunnille korottamalla näiden osuutta yhteisöveron tuotosta.

Käyttötalouden valtionosuudet alenevat 1,5 %. Peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuu 362 milj. euron suuruinen vähennys osana valtiontalouden sopeutustoimia. Toisaalta jäteveron tuottoa vastaavan euromääräisen lisäyksen ohjaaminen kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta lisää valtionosuuksia 70 milj. euroa v. 2014. Valtionosuuksia kasvattaa myös indeksikorotus, jota ei kuitenkaan tehdä valtiontalouden säästötoimien vuoksi opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla. Yhteensä verotulojen ja valtionosuuksien kasvuksi ennakoitaan vain 1 %.

Toimintamenojen arvioidaan kasvavan nimellisesti 3 %. Ansiotason noususta käytetään teknistä oletusta 2,1 %. Peruspalvelujen kustannustason arvioidaan nousevan 2,1 %. Laskel-massa menojen volyymikasvu on n. 1 %, joka vastaa väestö- ja ikärakenteen muutoksesta aiheutuvaa peruspalvelujen kysynnän kasvua. Investointien arvioidaan pysyvän nimellisesti edellisen vuoden tasolla.

Yllä mainituilla oletuksilla kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate heikkenisi lähes 500 milj. eurolla ja kuntatalouden alijäämä syvenisi. Velan määrä kasvaisi runsaalla 2 mrd. eurolla.

Vuosina 2015—2017 kuntatalouden näkymät heikkenevät edelleen, sillä ilman uusia toimenpiteitä toimintamenojen kasvu uhkaa jatkaa kuntien tulojen kasvua selvästi nopeampana. Talouskasvu jatkuu hitaana, joten myös verotulojen kasvu on vaatimatonta. Valtiontalouden sopeutustoimet hillitsevät puolestaan valtionosuuksien kasvua.

Kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelma vuosina 2011-2014, mrd. €

	2011	2012*	2013**	2014**
Toimintatulot	11,40	11,83	12,18	12,52
Toimintamenot	-35,66	-37,63	-38,96	-40,12
Toimintakate	-24,26	-25,80	-26,78	-27,60
Verotulot	19,07	19,32	20,39	20,91
Valtionosuudet	7,66	8,07	8,26	8,22
Rahoituserät, netto	0,08	0,20	0,15	0,05
Vuosikate	2,55	1,79	2,02	1,58
Poistot	-2,23	-2,40	-2,65	-2,75
Satunnaiset erät, netto	0,12	0,25	0,20	0,20
Tilikauden tulos	0,44	-0,36	-0,43	-0,97
muutos-%:				
Toimintatulot	4,6	3,8	3,0	2,8
Toimintamenot	5,4	5,5	3,5	3,0
Verotulot	3,9	1,3	5,5	2,6
Valtionosuudet	3,1	5,4	2,4	-0,5

Kuntien ja kuntayhtymien rahoituslaskelma vuosina 2011-2014, mrd. €

	2011	2012*	2013**	2014**
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2,55	1,79	2,02	1,58
Satunnaiset erät, netto	0,13	0,25	0,20	0,20
Tulorahoituksen korjauserät	-0,46	-0,54	-0,50	-0,50
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-4,31	-4,59	-4,65	-4,65
Rahoitusosuudet investointeihin	0,25	0,21	0,20	0,20
Omaisuuksien myyntitulot	0,74	0,90	0,80	0,80
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1,10	-1,98	-1,93	-2,37
Rahoituksen rahavirta				
Antolainojen muutokset	-0,13	-0,08	-0,10	-0,10
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2,03	2,41	3,15	3,65
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1,43	-1,48	-1,60	-1,70
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,04	0,55	0,50	0,50
Muut muutokset	0,37	0,24	0,00	0,00
Rahavarojen muutos	-0,23	-0,34	0,02	-0,02
Rahavarat 31.12.	4,54	4,20	4,22	4,20
Lainakanta 31.12.	12,30	13,81	15,86	18,31

19.6.2013 J. Turkkila/hp

Lähteet: Vuodet 2011- 2012 Tilastokeskus.
Vuosien 2013-2014 arviot Kuntaliitto.

Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksut vuosina 2013-2014

Kunta-alan nykyiset työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 28.2.2014 saakka. Uusi sopimuskausi ulottuu 1.3.2014–31.12.2015.

Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksujen perusteet vuodelle 2013 vahvistettiin viime vuoden lopulla. Valtiontalouden kehyspäättös vuosille 2014–2017 olettaa, etteivät maksujen tasot juurikaan muuttuisi tarkasteluajanjaksona. Kuntatyönantajan keskimääräinen sosiaalivakuutusmaksujen taso suhteessa palkkasummaan näyttäisi säilyvän tulevilla kehyskaudella keskimäärin noin 30 prosentissa.

Kuntatyönantajan sairausvakuutusmaksu on tänä vuonna 2,04 % maksun perusteena olevasta palkasta. Peruspalvelubudjetin laskelmien taustaoletuksena on, että maksun suuruus nousee ensi vuonna 2,15 prosenttiin.

Kuntatyönantajan työttömyysvakuutusmaksu on tänä vuonna palkkasumman ensimmäiseen 1990500 euroon asti 0,80 % palkkasummasta ja sen ylittävältä osalta 3,20 %. Keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu pysyy edellisvuoden tasolla eli noin 3,06 prosentissa. Peruspalvelubudjetissa arvioidaan, että ensi vuonna kuntatyönantajan työttömyysvakuutusmaksu pysyy ennallaan. Kuntaliiton mukaan uuden työmarkkinaratkaisun myötä työttömyysvakuutusmaksu laskee. Tällöin maksu on palkkasumman ensimmäiseen noin 2 000 000 euroon asti 0,75 % ja sen ylittävältä osalta maksu on 2,95 prosenttia.

Kuntatyönantajan keskimääräinen KuEL-maksu oli vuosina 2011–2012 noin 23,6 % suhteessa KuEL-palkkasummaan. Kuluvana vuonna työnantajan KuEL-maksu on keskimäärin 23,9 prosenttia. Jäsenyhteisöjen todellinen työnantajamaksu poikkeaa yleensä keskimääräisestä maksusta. Peruspalvelubudjetissa KuEL-maksun oletetaan pysyvän ennallaan. Kuntaliiton mukaan uuden työmarkkinaratkaisun myötä työnantajan keskimääräinen KuEL-maksu laskee ensi vuonna 23,70 prosenttiin.

Palkansaajan vakuutusmaksun suuruudesta tehtävä päätös vaikuttaa työnantajan osuuteen. Nyt näyttää siltä, että vakuutettujen eläkemaksut kohoavat kehyskaudella, kun sen sijaan kuntatyönantajan maksutaso jonkin verran alenisi kehyskauden loppupuolella. Opettajien

keskimääräinen VaEL-maksu nousee tämän vuoden 19,4 prosentista ensi vuonna 2,4 prosenttiyksikköä ja on siten 21,8 prosenttia vuonna 2014. Tämän jälkeen maksun ennakoidaan alenevan hieman, mutta jäävän kehyskaudella 21 prosentin tuntumaani.

4. Kuntien verotulot

Kuntien toimintamenojen kasvun ennakkoidaan hidastuvan viime vuosista, mutta menojen kasvu jatkuu aivan liian nopeana tulojen ennustettuun kasvuun nähden. Lähivuosien ja pidemmän aikavälin näkymät edellyttävät sitä, että toimintamenojen kasvun pitäisi sopeutua tulokehityksen asettamiin rajoihin. Tämä edellyttää myös kunnilta aktiivisia toimenpiteitä toiminnan tehostamiseksi. Keskeisessä asemassa kunta-alalla on myös työmarkkinaratkaisun taso. Nyt saavutettu keskitetty sopimusratkaisu on pitkäaikainen ja voimassa tammikuun 2017 loppuun saakka. Sopimuksen kustannusvaikutus on kunta-alalla on noin 260 miljoonaa euroa ensimmäisten 22 kuukauden aikana. Keskitetty työmarkkinaratkaisu tuo vakautta ja ennustettavuutta koko kansantalouteen ja kuntatalouteen ja sen odotetaan hillitsevän julkisen talouden kestävyysvajeen kasvua, mutta toisaalta se myös hidastaa ansiotulojen kasvua. Vaatimaton talouskasvu vaikuttaa väistämättä veropohjien kehitykseen ja kuntatalouden verotulojen kertymiin. Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti kohosi kuluvana vuonna 0,14 prosenttiyksikköä 19,38 prosenttiin.

Hallitus on veroperustemuutoksia, jotka vaikuttavat kuntien verotuloihin vuonna 2014. Muutoksia on tehty niin kunnallisverotuksen veroperusteisiin kuin yhteisöverotukseen ja kiinteistöverotukseenkin vuodesta 2014 alkaen. Suurin yksittäinen ansiotuloihin ja sitä kautta kuntien verotuloihin vaikuttava muutos liittyy hallituksen päättämään osinkotulojen verotusjärjestelmän uudistamiseen. Suurin yksittäinen kuntien verotuloihin vaikuttava muutos yhteisöverotuksen osalta on yhteisöverokannan alentaminen nykyisestä 24,5 %:sta 20 %:iin vuodesta 2014 alkaen. Kiinteistöveron osalta suurin muutos on verotusarvojen yleinen korotus 70 %:sta 75 %:iin. Korotuksen vaikutus kiinteistöverotuottoon on keskimäärin 7,14 %. Muutos koskee kaikkia kiinteistöveron kohteena olevia rakennuksia. Lisäksi asuinrakennuksen ikäalennuksen maksimimäärää alennetaan 80 %:sta 70 %:iin. Lisäksi on päätetty vahvistaa kuntien omaa veropohjaa osoittamalla jäteveron tuottoa vastaava lisäys valtionosuuksien lisänä kunnille vuodesta 2014 alkaen. Hallitusohjelman mukaan kuntien veroperusteisiin tehtävien veroperustemuutosten aiheuttamat muutokset kuntien verotuloihin kompensoidaan täysimääräisesti. Keskitetyn työmarkkinaratkaisun toteuduttua hallitus tukee syntyneitä ratkaisua uusilla veroratkaisuilla, kuten veroasteikon inflaatiotarkistuksella ja kilometrikorvauksen muutoksen peruuttamisella.

Valtionosuuksiin tehtävät vähennykset sekä yhteisöveron korotetun jako-osuuden poistuminen v. 2016 kaventavat tuntuvasti kuntatalouden liikkumavaraa. Lisäksi talouskasvun ennustetaan olevan lähivuosina hidasta, ja talouden näkymiin liittyy merkittäviä epävarmuuksia. Kolmanneksi kunnan talouden kääntyminen alijäämäiseksi velvoittaa kunnat ryhtymään ennakoihin toimenpiteisiin taloutensa tasapainottamiseksi.

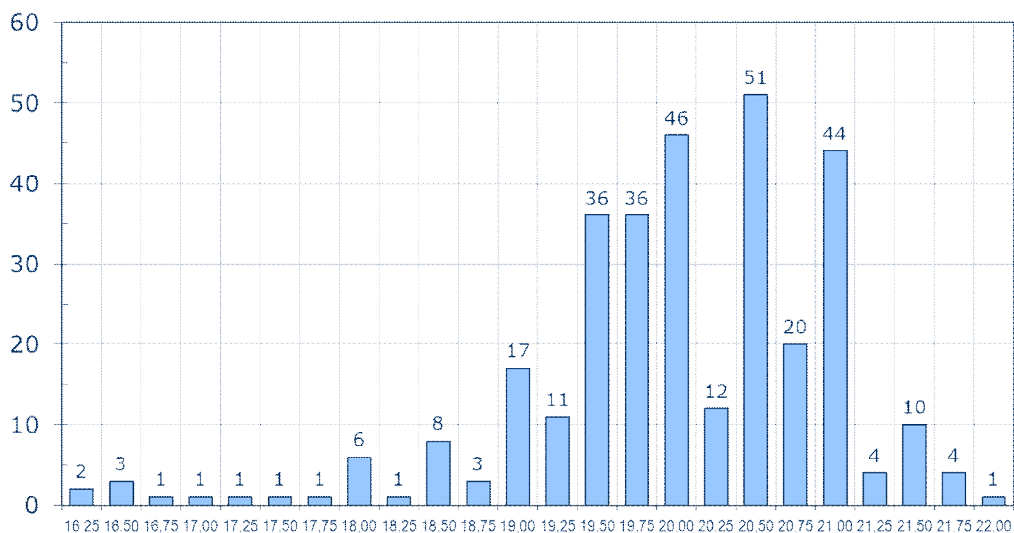
Korkotaso on pysynyt viime vuodet poikkeuksellisen matalalla tasolla, mutta keskipitkällä aikavälillä myös korkotason nousu yhdessä velkamäärän tuntuva kasvun kanssa uhkaa lisätä kuntien rahoitusmenoja ja siten heikentää kuntataloutta entisestään. Lisäksi väestön ikääntymisestä kansantalouteen ja kuntatalouteen kohdistuvat paineet kasvavat vuosi vuodelta, mikä korostaa peruspalvelujen tuottavuutta parantavien uudistusten välttämättömyyttä.

Kuntien omilla toimilla menokasvun hillintä on mahdollista pääasiassa tuottavuutta parantamalla, palvelurakenteita uudistamalla sekä ottamalla käyttöön uusia tuloksellisuutta lisääviä toimintatapoja. Tuottavuuden parantaminen on mahdollista kuitenkin vain rajatulta osin, sillä valtaosa kuntien toiminnasta on lailla säädeltyä ja erilaisin normeihin ohjattua. Mitä enemmän palvelujen järjestämistä ohjataan kuntia sitovilla mitoituksilla ja normeilla, sitä vähäisempiä ovat kuntien omat mahdollisuudet hillitä menokasvua. Nykyisillä velvoitteilla ja

tehtävien määrällä kunnat eivät selviä talouden vakautuksesta ilman merkittäviä verojen korotuksia.

Jotta vuosikate riittäisi kattamaan poistot ja kuntatalous olisi kuntalain tarkoittamassa mielessä tasapainossa, vuosikatteen pitäisi olla lähes 2,4 mrd. euroa korkeampi v. 2017. Tämä merkitsee keskimääräisen kunnallisveroprosentin noin 2,5 prosenttiyksikön suuruista korotuspainetta vuoden 2017 tasossa. Jos sopeutus tapahtuisi kokonaisuudessaan toimintamenojen kasvun hidastumisen kautta, toimintamenojen kasvun pitäisi olla vuosittain miltei 2 prosenttiyksikön verran nykytasoa hitaampaa. Tämän toteutuminen edellyttäisi sitä, että toimintamenot alenisivat reaalisesti. Ottaen huomioon kuntien tehtäväkentän laajuus ja rajoitettu liikkumavara sekä väestön ikääntymisestä seuraava palvelutarpeen kasvu kuntatalouden synkät näkymät lisäävät painetta kunnallisveroprosenttien tuntuviin korotuksiin ja samalla kokonaisveroasteen nousuun. Lisäksi kuntatalouden velkaantumisen kasvun pysäyttäminen edellyttäisi edellä esitettyä vielä suurempaa tulo- tai menosopeutusta.

Kuntien lukumäärät vuoden 2013 tuloveroprosentin mukaan (yhteensä 320 kuntaa)

20.11.2012

Kuntien verotulot vuosina 2011-2015, mrd. €

(painelaskelma, kuntien veroprosentit pidetty 2013-2015 samoina)

Verolaji	2011	2012*	2013**	2014**	2015**
Kunnallisvero	16,22	16,84	17,50	18,25	18,98
Yhteisövero	1,67	1,21	1,27	1,35	1,40
Kiinteistövero	1,20	1,27	1,33	1,45	1,47
Verotulot yhteensä	19,09	19,33	20,10	21,05	21,85
Muutos, %:					
Kunnallisvero	2,9	3,8	3,9	4,3	4,0
Yhteisövero	18,6	-27,4	4,8	6,3	3,7
Kiinteistövero	2,5	5,9	4,7	9,0	1,4
Verotulot yhteensä	4,1	1,2	4,0	4,7	3,8
Tuloveroprosentti, keskim.	19,16	19,24	19,38	19,38	19,38
Yhteisöveroprosentti	26,0	24,5	24,5	20,0	20,0
Osuus yhteisöverosta, % ¹⁾	31,99	28,34	29,49	35,00	33,30

Lähde: Vuodet 2011-2012 Tilastokeskus, vuosien 2013-2015 arviot Kuntaliitto/VM

1) Vuosien 2014-2015 prosentit ovat Kuntaliiton näkemyksiä siitä, mikä kuntien jako-osuuden pitäisi olla.

2.5.2013

5. Kuntauudistus

Kuntauudistus koostuu kuntarakennelaista, kuntalain sekä kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta, metropoliratkaisusta sekä kuntien tehtävien arvioinnista.

Kuntarakennelaki

Kuntarakenneuudistusta ohjaava kuntarakennelaki tuli voimaan 1.7.2013. Lain mukaan kunnilla on yhdistymistä koskeva selvitysvelvollisuus, kun laissa säädetyt selvityspäätökset täyttyvät. Kunnan tulee selvittää yhdistymistä yhdessä muiden kuntien kanssa, jos yksikin seuraavista selvityspäätöksistä osoittaa tarpeen:

- palvelujen edellyttämä väestöpohja,
- työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti- ja yhdyskuntarakenne tai
- kunnan taloudellinen tilanne.

Selvityspäätöksien lisäksi laissa säädetään selvitysalueista, mahdollisuudesta saada poikkeuksia selvitysalueesta sekä yhdistymisen taloudellisesta tuesta. Lisäksi laissa säädetään valtioneuvostolle toimivalta päättää kuntien yhdistymisestä valtuuston vastustuksesta huolimatta tilanteessa, jossa erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyssä ja sen jälkeisessä kuntajakoselvityksessä on päädytty siihen, että kunnan kyky peruspalvelujen järjestämiseen on vaarantunut eivätkä kuntalaiset saa tarvitsemiaan palveluja. Kuntarakenneuudistuksen tavoitteena on, että uudet kunnat aloittavat toimintansa viimeistään vuoden 2017 alusta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta uudistetaan osana kuntauudistusta. Palvelurakenneuudistuksen toteuttamiseksi valmistellaan laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä siihen liittyvä muu lainsäädäntöä. Lain sisältö täsmentyy kuntarakenteen uudistuksen edetessä. Järjestämislakia valmistelee sosiaali- ja terveysministeriön asettama valmisteluryhmä, jonka määräaika päättyy 31.12.2013.

Iisalmen kaupunki varautuu kuntarakennelain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain edellyttämiin muutoksiin ja näistä aiheutuviin palveluiden uudelleen järjestelyihin. Iisalmen kaupunki on valmis vastuukuntarooliin ja lisäksi Iisalmen kaupunki on valmis selvittämään monikuntaliitosta.

Kuntalain kokonaisuudistus

Hallitusohjelman mukaisesti valmistellaan kuntalain kokonaisuudistus. Kuntarakenneluudistus muodostaa perustan kuntalain kokonaisuudistukselle. Lain valmistelutyössä kiinnitetään erityisesti huomiota kunnalliselle itsehallinnolle ja demokratialle perustuslaissa asetettujen vaatimusten toteutumiseen sekä perusoikeuksien turvaamiseen liittyviin kuntien velvoitteisiin. Valmistelu sovitaan yhteen eri sektoreilla käynnissä olevien lainsäädäntöhankkeiden kanssa. Tarkoituksena on, että uusi kuntalaki tulisi voimaan vuoden 2015 alussa.

Hallinnon ja aluekehityksen ministeriryhmä linjasi kuntalain kokonaisuudistusta kesäkuussa 2013 jaostojen jatkotyötä varten. Kuntalakia valmistelevalle työryhmälle talousjaosto valmistelee lainsäädäntömuutokset, joiden mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa määräajassa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavien määrävuosien alusta ilman mahdollisuutta lykätä taloussuunnitelmassa alijäämän kattamista myöhempään ajankohtaan.

Kuntien tehtävien arviointi

Hallitus päätti kehysriihessä maaliskuussa toteuttaa vuosina 2014–2017 toimintaohjelman, jolla vähennetään kuntien lakisääteisten tehtävien perusteella säädettyjä velvoitteita. Kehysriihessä sovitun mukaisesti toimintaohjelman tavoitteena on saavuttaa yhden miljardin euron kokonaisvähennys kuntien ja kuntayhtymien toimintamenoissa vuoden 2017 tasolla. Kehysriihessä päätettiin myös käynnistää toimintaohjelman tueksi vuoden 2014 alusta lukien paikallisia kokeiluja, joissa kokeilun avulla vähennetään velvoitteita. Paikallisissa kokeiluissa ministeriöt ja kunnat sopivat yhdessä palveluja koskevat tavoitteet.

6. Vuoden 2014 valtionosuudet

Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistaminen

Valtionosuusjärjestelmä uudistetaan hallitusohjelman kirjaukset toteuttavasti yksinkertaisemmaksi ja selkeämmäksi. Valtionosuusperusteiden uudistamisessa tarkastellaan mm. perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Tavoitteena on uudistaa valtionosuusjärjestelmä siten, että hallituksen esitys voidaan käsitellä eduskunnassa kevään 2014 aikana ja uusi lainsäädäntö tulee voimaan vuoden 2015 alusta lukien.

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä on linjannut valtionosuusjärjestelmän uudistamista seuraavasti:

- Järjestelmää yksinkertaistetaan vähentämällä merkittävästi laskentakriteereitä ja poistamalla kriteerien päällekkäisyyksiä.
- Järjestelmän kannustavuutta lisätään siirtämällä painopistettä kustannusten tasauksesta tulojen tasaukseen.
- Nykyisessä järjestelmässä olevat määräytymisperusteiden porrastukset poistetaan, mikä osaltaan vähentää kuntaliitosten esteitä.
- Taajamarakennekriteeri korvataan työpaikkaomavaraisuuskriteerillä.
- Vieraskielisten määräytymisperusteita laajennetaan koskemaan koko väestöä.

- Kustannustenjaon tarkistuskäytäntö säilytetään osana järjestelmää. Tavoitteena on siirtyä nykyistä tiheämpään tarkistusajanjaksoon.
- Kuntien valtionosuudet perustuvat jatkossakin merkittävästi kunnan väestön ikärakenteeseen ja sairastavuuteen.
- Toisen asteen koulutuksen rahoitus myönnetään edelleen hallitusohjelman mukaisesti koulutuksen järjestäjille.

Kuntien valtionavut vuonna 2014

Kuntien valtionavut ovat v. 2014 yhteensä n. 10,6 mrd. euroa, josta laskennalliset valtionosuudet n. 9,6 mrd. euroa. Valtionavut vähenevät n. 1,5 % vuoteen 2013 verrattuna.

Kuntatalouteen kohdistuu 362 milj. euron valtionosuussäästö, minkä lisäksi opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksiin ei tehdä indeksikorotuksia, mikä vähentää kuntatalouden valtionosuuksia 36 milj. eurolla. Toisaalta kuntien saamia tuloja korottaa jäteveron tuottoa vastaava valtionosuuksien lisäys (70 milj. euroa) sekä kiinteistöjen arvostamisperusteiden tarkistaminen kiinteistöverotuksessa (100 milj. euroa). Valtion toimenpiteiden arvioidaan menojen, tulojen ja veroperustemuutosten kokonaisvaikutuksena heikentävän kuntien rahoitusasemaa 257 milj. eurolla verrattuna vuoteen 2013.

Valtion vuoden 2013 kolmannessa lisätalousarviossa on varattu 35 milj. euron määräraha avustusten myöntämiseksi yleissivistävien oppilaitosten ja päiväkotien sekä 15 milj. euron määräraha sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusten sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin. Määrärahaa saadaan käyttää avustuksina vuosina 2013 ja 2014 alkaviin rakennusten korjaushankkeisiin ja niitä korvaaviin uudisrakennushankkeisiin.

Valtion talousarvioesityksen 16.9.2013 mukaiset valtionosuusprosentit ja kunnan omarahoitusosuudet vuonna 2014

Valtionosuusjärjestelmään sisältyvä valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (VM)	<u>v. 2013</u>	<u>v. 2014</u>
o valtionosuusprosentti (%)	30,96	29,53
o kunnan omarahoitusosuus (€/asukas)	3 136,92	3 310,86
Ylläpitäjärahoitus (lukiot, ammatillinen, AMK) (OKM)	<u>v. 2013</u>	<u>v. 2014</u>
o valtionosuusprosentti (%)	41,89	41,89
o kunnan omarahoitusosuus (€/asukas)	357,44	359,08

Talousarvion liitteenä 3 hallitusohjelman linjaukset kuntapolitiikasta.

7. Kuntalain talouden tasapainottamista koskeva sääntely

Yleistä Kuntalain taloutta ja tarkastusta koskevia säännöksiä on muutettu 1.8.2006 voimaan tullessa kuntalain muutoksessa (578/2006). Taloutta koskevat säännösmuutokset sisältyvät kuntalain 65, 68, 69 ja 70 (kumottu) pykälisiin ja tarkastusta koskeva säännösmuutos 71 pykälään.

Talousarviota ja -suunnitelmaa koskevaa 65 §:ää on muutettu siten, että 3 momentissa säädetään tasapainottavan taloussuunnitelman laatimisesta alijäämäisessä kunnassa ja mahdollisuudesta jo kertyneen alijäämän kattamisesta erityisellä toimenpideohjelmalla. Alijäämän kattamista koskevaa sääntelyä ei sovelleta kuntayhtymässä.

Tilinpäätöstä koskevaan 68 §:n muutoksessa rahoituslaskelma on siirretty liitetiedoista varsinaiseksi tilinpäätöslaskelmaksi taseen ja tuloslaskelman rinnalle. Lisäksi pykälään on lisätty uusi 3 momentti, jonka mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomusta koskevaa 69 §:ää on muutettu siten, että kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamisesta. Pykälän 1 momenttiin on lisätty velvoite antaa tietoja sellaisista konsernitaseeseen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei tehdä selkoa tuloslaskelmassa tai taseessa. Pykälään on lisäksi siirretty 3 momentti tilikauden tuloksen käsittelystä. Vastaava säännös oli aiemmin erillisenä 70 §:nä.

Tarkastuslautakuntaa koskevaan 71 §:ään on lisätty uusi 3 momentti, jonka mukaan tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista ja toimenpideohjelman riittävyttä. Lisäksi on muutettu tarkastuslautakuntaan valittavien jäsenten vaalikelpoisuutta koskevaa säännöstä.

Kuntaa koskevien säännösten soveltamista kuntayhtymässä koskevaa 86 § on muutettu siten, että viittaussäännös vastaa uutta 65 §:n asiasisältöä.

Sääntelyn tarkoitus

Säännösmuutoksilla on pyritty lisäämään talouden suunnitelmallisuutta sekä selkeyttämään ja täsmentämään kunnan talouden tasapainosääntelyä erityisesti tilanteessa, jossa kunnan kertynyt alijäämä on määrältään merkittävä.

Muutosta aikaisempaan sääntelyyn on ehdoton tasapainovaatimus taloussuunnittelussa alijäämätilanteessa; taloudeltaan alijäämäisen kunnan tulee katkaista alijäämän lisääntyminen enintään neljässä vuodessa laatimalla tasapainossa oleva tai ylijäämäinen taloussuunnitelma. Jos taseen kattamatonta alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, kunnan on laadittava erikseen yksilöity toimenpideohjelma alijäämän kattamiseksi.

Voimaan tulleet säännökset selkeyttävät kunnan toimielinten vastuuta kunnan talouden tasapainottamisessa ja oikean kuvan antamisessa kunnan taloudenhoidosta. Kunnanhallituksen rooli tasapainottavan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman laatimisessa ja tasapainotusta koskevan selonteon antamisessa on keskeinen. Tarkastuslautakunnan on arvioitava arviointikertomuksessa tasapainotuksen toteutumista sekä toimenpiteiden riittävyttä ja realistisuutta. Tilintarkastajat joutuvat puuttumaan alijäämän kattamisvelvoitteen laiminlyömiseen aiempaa tarkemmin.

Hyväksytyjen tasapainottamisäännösten vaihtoehtoina olisi ollut säätää lainojen enimmäismäärästä tai sitovasta määräajasta alijäämän kattamiselle. Lainakaton säätäminen olisi rajoittanut kuntien itsehallintoa eikä olisi estänyt kuntia siirtämästä lainavastuitaan tytäryhteisöille. Alijäämän kattamista koskevien määräaikojen säätäminen olisi taas saattanut eliminoida jouston, jota kunnan talouden hoitaminen yksittäistapauksissa edellyttää. Mainituista syistä päädyttiin sääntelyyn, joka yhtäältä tiukentaa suunnitteluvetoa talouden tasapainottamiseksi ja toisaalta korostaa realistisuutta tasapainotustoimenpiteiden valinnassa ja ajoituksessa.

Kattamisvelvoitteen määrittely

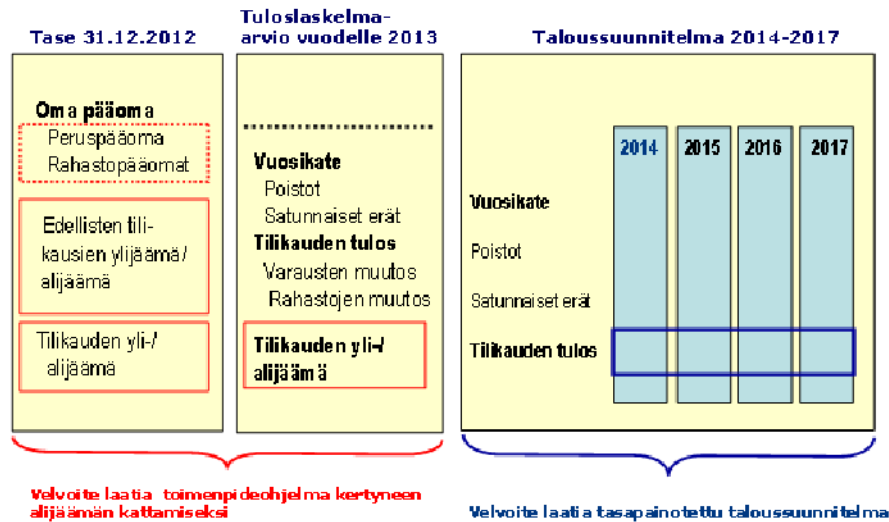
Alijäämän kattamisvelvoite syntyy, kun kunnan kuluvan vuoden taseen arvioidaan muodostuvan alijäämäiseksi. Tasearvio on alijääminen silloin, kun viimeksi hyväksytyn tilinpäätöksen ja kuluvan vuoden talousarvion yli- ja alijäämäerien yhteenlaskettu määrä on negatiivinen. Yhteenlaskettavia eriä kattamisvelvoitetta määriteltäessä on siten kolme:

Edellisen tilinpäätöksen taseen mukainen Edellisten tilikausien yli-/alijäämä,

Edellisen tilinpäätöksen taseen mukainen Tilikauden yli-/alijäämä ja Kuluvin talousarviovuoden Tilikauden yli- tai alijäämä.

Kirjanpidollisesti eriytettyjen liikelaitosten arvioidut yli-/alijäämät otetaan huomioon kunnan talousarviovuoden yli-/alijäämäarviossa. Samoin yli-/alijäämäarvioon otetaan mukaan talousarviomuutokset.

TASAPAINOTTAVA TALOUSSUUNNITELMA JA TOIMENPIDEOHJELMA (Kuntal 65.3 §:n muutos)

Tasapainotus taloussuunnitelmassa

Voimaan tulleiden säännösten (65.3 §) mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Taloussuunnitelman neljän vuoden tasapainovaatimus sitoo nimenomaan kuntaa, jonka taseeseen ei kerry ylijäämäerää. Toisin sanoen kunnan, jonka talousarviovuoden taseen arvioidaan muodostuvan alijäämäiseksi tai jonka kuluvin vuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää, on laadittava tasapainossa oleva taloussuunnitelma.

Kunta, jonka kuluvin vuoden tasearvio on ylijäämäinen, voi sen sijaan tehdä alijäämäisen taloussuunnitelman. Ylijäämäinen kunta voi laatia taloussuunnitelman myös neljää vuotta pidemmäksi, jos sen taseeseen ei muodostu kattamatonta alijäämää. Pidennetyn taloussuunnitelman neljän ensimmäisen vuoden tilikauden tuloksen summa ei kuitenkaan voi olla määrältään negatiivinen enempää kuin määrän, minkä kattamiseen kuluvin vuoden tasearvion mukaiset ylijäämäerät riittävät.

Taloussuunnitelmaan kuuluvien vuosien tilikauden tuloksella tarkoitetaan tulosta ennen tilinpäätössiirtoja eli ennen varaus-, poistoero- ja rahastosiirtoja.

Taloussuunnitelmaa koskeva neljän vuoden enimmäispituus ei estä kuntaa laatimasta sitä pidemmälle ulottuvaa investointiohjelmaa tai erillisiä pitkän aikavälin palvelu-suunnitelmia.

Toimenpideohjelma

Lain 65.3 §:ään on otettu erityissäännös taloutta tasapainottavasta toimenpideohjelmasta. Säännös koskee kuntaa, jolla on kattamatonta alijäämää taseessa erityisen suuri määrä ja joka ei saa taseen alijäämää katettua taloussuunnitelmassa. Toimenpideohjelma kohdistuu taseeseen jo kertyneen alijäämän kattamiseksi. Toimen-

pideohjelman laatimisesta riippumatta taloussuunnitelma on laadittava tasa-painoiseksi tai ylijäämäiseksi, jos kunnalla on kertynyttä alijäämää.

Lain ensisijaisena tarkoituksena on katkaista alijäämän kasvu. Kun merkittävän suurta edellisiltä tilikausilta kertynyttä alijäämää voidaan kunnassa käsitellä erikseen, ei suunnittelukauden talouden tasapainottamistehtävää voida pitää ylivoimaisena tehtävänä.

Valtuuston on hyväksyttävä toimenpideohjelma taloussuunnitelman yhteydessä. Toimenpideohjelma voi myös olla erillinen, valtuuston hyväksymä asiakirja. Toimenpideohjelma voidaan hyväksyä myös osana taloussuunnitelmaa.

Valtuusto päättää toimenpideohjelman kestosta, joka voi olla nelivuotista taloussuunnitelmaa pidempi. Vaatimus toimenpiteiden realistisuudesta asettaa kuitenkin käytännössä takarajan alijäämän kattamiskaudelle, vaikka varsinaista enimmäisaikaa ei laissa ole säädetty. Usealle vuodelle ulottuva toimenpideohjelma tarkistetaan ja hyväksytään vuosittain talousarvion ja –suunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Toimenpideohjelmaan otetaan ne tuloja lisäävät ja menoja vähentävät toimenpiteet, jotka eivät sisälly varsinaiseen taloussuunnitelmaan. Toimenpiteet on esitettävä yksilöityinä, rahamääräisinä ja ajallisesti kohdistettuina.

Määrättyjen toimenpiteiden jättämistä varsinaisen taloussuunnitelman ulkopuolelle ja niiden esittämistä erillisessä toimenpideohjelmassa saattaa puoltaa niiden erityisluonne tai merkittävä rahallinen arvo. Esimerkiksi palvelurakenteiden olennaista muuttamista koskevien ratkaisujen rahamääräisiä vaikutuksia voi olla vaikea viedä taloussuunnitelmaan ennen kuin yksityiskohtaiset toimeenpanopäätökset on tehty. Erillisessä toimenpideohjelmassa voidaan sen sijaan tehdä periaateratkaisut tarvittavien toimenpiteiden määrästä ja rahamääräisestä tasosta, vaikka niiden kohdistumista tehtävittäin ei vielä olisikaan ratkaistu. Tuloperusteiden muutoksia koskevia ratkaisuja ei myöskään voitane tehdä vuosia etukäteen niin yksilöidyllä tasolla kuin taloussuunnitelmakäytäntö edellyttäisi. Toimenpideohjelmassa riittävänä voidaan lain perustelujen mukaan pitää tarkistettavien tuloperusteiden nimeämistä ja tulonlisäystavoitteiden asettamista tulolähteittäin.

Toimenpideohjelmaan voidaan ottaa myös sellaiset omaisuuden luovutukset ja niistä saatavat luovutusvoitot, jotka ajoittuvat taloussuunnitelman ulkopuolelle. Toimenpideohjelmassa voidaan esittää myös alijäämän kattaminen peruspääomaa alentamalla silloin, kun edellytykset peruspääoman alentamiselle ovat olemassa.

Alijäämän kattaminen tase-eristä

Kertynyttä tai kertyväksi arvioitua alijäämää voidaan kattaa suunnitteluvuosien ylijäämän lisäksi myös taseen oman pääoman eristä määrätyin edellytyksin. Päätös kertyneen alijäämän kattamisesta tase-eristä tulee tehdä ennakoon seuraavan vuoden talousarviota ja -suunnitelmaa hyväksyttäessä ja siirto oman pääoman eristä kirjataan päätöksen tekovuoden tilinpäätöksessä tai sitä seuraavien suunnittelukauden vuosien tilinpäätöksissä. Jos kunnalla on merkittäviä ylijäämäeritä taseessa, voi se laatia taloussuunnitelman, jossa kertyväksi arvioitu alijäämä katetaan myös taseen ylijäämäerillä.

Tilikauden alijäämän kattaminen edellisten tilikausien ylijäämästä

Kunnan tilikauden alijäämä katetaan tilinpäätöstä seuraavan vuoden kirjanpidossa edellisten tilikausien ylijäämästä määrään, mihin taseen ylijäämäerät riittävät. Kuntayhtymässä noudatetaan pääsääntöisesti vastaavaa menettelyä. Jäsenkunnat voivat kuitenkin sopia erikseen tilikauden alijäämän kattamisesta ja ylijäämän palautuksesta. Kuntayhtymän tilikauden tuloksen käsittelyyn liittyviä kirjausperusteita on tarkemmin käsitelty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnossa 36/26.10.1998.

Alijäämän kattaminen rahaston ja varauksen pääomasta

Muiden omien rahastojen kuten asuntotuotanto-, vahinkovastuu-, kehittämis- ja lahjoitusrahastojen pääoman alentaminen on tavallisesti sidottu määrättyihin liiketapahtumiin. Mainittujen rahastojen pääomien käyttäminen alijäämän kattamiseen voi tapahtua vain erityisestä syystä ja pääoman alentamisen tulisi olla luonteeltaan pysyvää.

Arvonkorotusrahastoa ei voida käyttää alijäämän kattamiseen. Rahaston pääoman muuttaminen on sidottu maa-alueiden ja arvopapereiden arvon muutoksiin.

Investointivaraus voidaan kuntajaoston tuloslaskelmaohjeen mukaan tehdä vastaista hankintamenoa varten. Investointivaraus on tuloutettava viimeistään tilivuotena, jona hyödykkeestä aletaan tehdä suunnitelman mukaisia poistoja tai ei-poistonalaisen hyödykkeen kohdalla hankinnan toteutumisvuotena. Investointivarauksen kartuttaminen tai purkaminen tilikauden tuloksen tasaamiseksi ilman, että siirtojen perustana on suunnitellut investointihankkeet tai niiden toteutuminen, ei siten ole hyvän kirjanpitotavan mukaista. Varauksen purkaminen tulee tehdä tulosvaikutteisesti. Alijäämän kattaminen taseen sisällä varausta vastaan ei siten ole annettujen kirjanpito-ohjeiden mukaista.

Alijäämän kattaminen peruspääomasta

Lain 65.3 § perustelujen mukaan kertynyttä alijäämää voidaan kattaa myös peruspääomasta määrättyin edellytyksin. Peruspääoman alentamisen perusteena voi olla pysyvien vastaavien määrän pysyvä alentuminen joko omaisuuden luovutuksen, menetyksen tai ylimääräisten poiston taikka arvonalentumisen seurauksena. Peruspääomaa ei kuitenkaan tulisi alentaa enempää kuin peruspääoman ja pitkäaikaisen vieraan pääoman yhteismäärä ylittää pysyvien vastaavien määrän. Lakimuutoksen (578/2006) perusteluissa on mainittu taseyhtälö esitetty virheellisessä sanamuodossa. Edellytys peruspääoman vähentämiselle tietenkin on, että pitkäaikaisen pääomarahoituksen määrä taseessa ylittää pysyviin vastaaviin sitoutuneen pääoman määrän.

Arvonkorotusrahaston pääomaa ei mainitussa taseyhtälössä lasketa mukaan pitkäaikaiseen pääomarahoitukseen eriin. Mukaan lukeminen tarkoittaisi mahdollisuutta käyttää arvonkorotusta kertyneiden alijäämien kattamiseen. Tämä taas merkitsisi pysyvien vastaavien arvioitujen, mutta vielä realisoitumatta olevien luovutusvoittojen tulouttamista ennakkoon oman pääoman sisällä, mikä ei olisi hyvän kirjanpitotavan mukaista.

Käyttöomaisuuden pysyvällä luovuttamisella tarkoitetaan käyttöomaisuuden myyntiä, vastikkeetonta luovutusta tai omaisuuden tuhoutumista siten, ettei luovutuksesta seuraa uuden käyttöomaisuuden hankintaa. Luovutuksen seurauksena pysyvien vastaavien määrän on supistuttava olennaisesti pienemmäksi kuin peruspääoman ja pitkäaikaisen vieraan pääoman yhteismäärän ennen kuin peruspääoman alentamiseen on syytä ryhtyä.

Peruste peruspääoman alentamiselle voi syntyä myös silloin, jos korvausinvestointien keskimääräinen taso jää pysyvästi suunnitelmapoistoja olennaisesti alhaisemmaksi. Tällainen tilanne voi muodostua silloin, kun kunta on lähimenneisyysydessä toteuttanut suuria investointihankkeita ja toisaalta laajennus- tai uusinvestointihankkeita ei ole näköpiirissä lähitulevaisuudessa.

Poistoista johtuvan alijäämän kattaminen peruspääomasta voi tulla kysymykseen myös silloin, kun kunta on supistamassa palvelutuotantoaan esimerkiksi toimintojen ulkoistamisen johdosta tai muuttotappiosta johtuvan palvelutarpeen supistumisen vuoksi. Kun poistoja vastaavaa korvausinvestointien tulorahoitustarvetta ei ole, ei tilikauden tuloksen alijäämäisyys välttämättä merkitse kunnan maksuvalmiuden kiristymistä. Näin ollen kunnan peruspääomaa voitaisiin käyttää alijäämän kattamiseen määrällä, joka

vastaa keskimääräisten poistojen ja korvausinvestointien erotusta suunnittelukaudella. Vaihtoehtoinen menettely on, että käyttämättömien tai vajaakäyttöisten tuotantovälineiden poistosuunnitelmaa kevennetään.

Peruspääoman alentaminen on poikkeuksellinen toimenpide, joka edellyttää kunnalta riittävää omavaraisuutta. Erityisesti kunnan, jonka suunniteltu, keskimääräinen investointitaso on poistotasoa olennaisesti korkeampi ja jonka velkamäärä on suuri, tulisi välttää peruspääoman alentamista, vaikka tase-yhtälö antaisi siihen mahdollisuuden. Mitä suurempi osuus kunnan pysyvistä vastaavista on rahoitettu peruspääomalla, sitä vakaampi kunnan rahoitusasema on. Erityisesti maanhankinta ja pääomasijoitukset sitovat kunnan pääoman tavallisesti olennaisesti pitemmäksi ajaksi kuin mitä kunnan ottaman pitkäaikaisen vieraan pääoman takaisinmaksuaika on.

Vaikka peruspääoman alentaminen ei sinänsä vaikuta omavaraisuus- tai velkaisuus-tunnuslukuihin, saattaa menettely johtaa virheellisen kuvan antamiseen kunnan taloudellisesta asemasta. Alijäämän eliminointi peruspääomasta on kirjanpidollinen ratkaisu, joka saattaa siirtää todellisiin ja välttämättömiin tasapainottamistoimenpiteisiin ryhtymistä.

Alijäämäerien kattamisen suorittamisjärjestys

Edellisten tilikausien alijäämä katetaan ensisijaisesti tilikauden ylijäämällä ja taloussuunnitteluvuosien ylijäämillä ja toissijaisesti rahastopääomalla ja peruspääomalla. Rahastopääomasta ja peruspääomasta kattaminen edellyttää lisäksi edellä mainittujen erityisehtojen täyttymistä.

Tilikauden alijäämä katetaan ensisijaisesti edellisten tilikausien ylijäämällä ja taloussuunnitteluvuosien ylijäämillä ja toissijaisesti rahastopääomalla ja peruspääomalla.

Suunnitteluvuoden alijäämä katetaan edellisten tilikausien ylijäämällä tai taloussuunnitteluvuosien ylijäämillä.

Oikeat ja riittävät tiedot

Tilinpäätöstä koskevaan pykälään on lisätty säännös oikeiden ja riittävien tietojen antamisesta (68.3 §). Jos tuloslaskelma ja tase eivät anna riittävää tietoa kunnan toiminnan tuloksen tai taloudellisen aseman arvioimiseksi, on kunnan esitettävä tarpeelliset lisätiedot liitetiedoissa. Säännöksen erityisenä tarkoituksena on velvoittaa kuntaa antamaan selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja keskimääräisten korvausinvestointien määristä silloin, kun määrät poikkeavat olennaisesti toisistaan.

Tilanteessa, jossa tuloslaskelmaan merkityt suunnitelman mukaiset poistot ovat olennaisesti pienemmät kuin kunnan keskimääräinen korvausinvestointien taso, tulee kunnan ilmoittaa poikkeamasta tilinpäätöksen liitetiedoissa. Olennaisuutta tarkoittavana rajana voidaan kirjanpidossa pitää kirjanpitolausunkunnan lausuntojen perusteella 10 % -yksikköä. Lain perustelujen mukaan keskimääräinen korvausinvestointitaso määräytyy tilinpäätösvuotta edeltävän vuoden, tilinpäätösvuoden ja voimassaolevaan taloussuunnitelmaan otettujen poistonalaisten investointien omahankintamenon keskimäärästä. Investoinnin omahankintamenolla tarkoitetaan investoinnin hankintamenon ja siihen saadun rahoitusosuuden (investointiavustus) erotusta.

Rahoituslaskelman merkitystä tilinpäätöksessä on lisätty siirtämällä se liitetiedoista tilinpäätöslaskelmaksi taseen ja tuloslaskelman rinnalle (68.2 §). Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Toimintakertomus säilyy yleisestä kirjanpitolaista poiketen kunnassa ja kuntayhtymässä tilinpäätökseen kuuluvana asiakirjana.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja tai pormestari.

Kunnanhallituksen selonteko toimintakertomuksessa

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, on kunnanhallituksen tehtävä toimintakertomuksessa selkoa talouden tasapainotuksesta päättyneellä tilikaudella sekä voimassaolevan taloussuunnitelman ja erillisen toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Selonteko jakaantuu kahteen osaan. Ensinnäkin tulee selvittää tilinpäätösvuonna voimassa olleen taloussuunnitelman toteutumisesta. Jos kunnalla lisäksi oli päättyneellä tilikaudella voimassa oleva toimenpideohjelma kertyneen alijäämän kattamisesta, tulee lisäksi selvittää tämän ohjelman toimenpiteiden toteutumista.

Toiseksi, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, kunnanhallituksen on tehtävä selkoa, onko kuluvana vuonna voimassaoleva taloussuunnitelma ja mahdollisesti erikseen laadittu toimenpideohjelma riittävä. Käytännössä selonteon antaminen tulee kyseeseen, jos tilikauden alijäämä on olennaisesti suurempi kuin se oli taloussuunnitelmaa ja toimenpideohjelmaa hyväksyessä edellisenä syksynä.

Toimintakertomuksessa on tehtävä entiseen tapaan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä (69.3 §). Sen sijaan säännös talouden tasapainottamista koskevien toimenpiteiden esittämisestä toimintakertomuksessa tai sen yhteydessä on poistettu.

Tarkastuslautakunnan arvio

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä (71.3 §). Tarkastuslautakunnan on siten puututtava arviointikertomuksessaan kunnan talouden tasapainotukseen, jos kunnan talous tai taloutta koskevat suunnitelmat ovat alijäämäisiä.

Tarkastuslautakunnan arvio tulisi olemaan kaksiosainen samaan tapaan kuin kunnanhallituksen selonteko toimintakertomuksessa. Ensinnäkin tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilinpäätösvuonna. Arvioinnin kohteena ovat tällöin taloussuunnitelman toteutuminen ja mahdollisesti erikseen laaditun toimenpideohjelman toteutuminen. Toiseksi lautakunnan tulee arvioida voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä ja realistisuutta.

Tarkastuslautakunta voi arviointinsa perusteena käyttää kunnanhallituksen toimintakertomuksessa antamaa selontekoa ja muita mahdollisia kunnan taloudellista asemaa kuvaavia tietoja.

Tilintarkastajan kannanotot

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 75 §:n 3 momentin mukaan hankittava selitys sekä kunnanhallituksen lausunto tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta. Tilintarkastajan on tehtävä tilivelvolliseen kohdistuva muistutus silloin, kun kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Kunnanhallitukseen kohdistuvan muistutuksen antamisen edellytykset saattavat täytyä, jos kunnanhallitus ei esitä valtuustolle tasapainottavaa taloussuunnitelmaa tilanteessa, jossa kunnan talous on alijäämäinen. Muistutuksen antoon saattaa johtaa myös menettely, jossa taseen kertyneen alijäämän kattamiseksi ei ole esitetty 65.3 §:n tarkoittamaa toimenpideohjelmaa silloin, kun alijäämää ei saada katettua taloussuunnitelmassa. Mainituissa tilanteissa tilintarkastaja saattaa joutua harkitsemaan vastuuvapauden epäämistä koskevan lausuman antamista.

Muistutuksen antamista saattaa edellyttää myös tilanne, jossa kunnanhallituksen toimintakertomuksessa antamat tiedot talouden tasapainotuksen toteutumisesta eivät olennaisilta osin ole oikeita ja riittäviä.

7. Iisalmen kaupungin vuoden 2014 talousarvion pääpiirteitä

Vuoden 2014 talousarvion valmistelu

Vuoden 2014 talousarvion valmistelua leimasivat edelleenkin yleinen taloudellinen epävarmuus ja valtion kuntiin kohdistamat säästötoimenpiteet.

Iisalmen kaupungin talousarvion valmistelu käynnistyi kesäkuussa valtuuston talous- ja strategiaseminaarilla, jossa linjattiin keskeiset talouden tasapainottamista tukevat toimenpiteet. Valtuuston linjausten mukaisesti tavoitteeksi asetettu 2 milj. euron vuotuinen säästötavoite tarkoitti kaupungin oman toiminnan toimintatuottojen kasvua tai toimintakulujen karsimista siten, että toimintakate paranee 1,8 %:lla (2 milj. eurolla). Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuuden kasvuksi määriteltiin enintään 1,9 milj. euroa (2,8 %). Yleiseksi palkkavaraukseksi asetettiin 2,5 % korotus vuoden 2013 tasoon nähden. Ehdotettu raami sisälsi myös 0,75 % tuloveroprosentin korotuksen. Valtuustoseminaarin linjausten mukaisesti investointitasoa laskettiin keskimäärin 7 M€:n vuositasolle suunnitelmakaudelle.

Talousarvioraamin valmistelussa noudatettiin valtuuston asettamia linjauksia, mutta oman toiminnan kulujen karsimisesta ja tuottojen lisäyksestä sekä hinnoittelun tarkistamisesta huolimatta tavoitteeseen ei päästy. 2 milj. euron säästötavoitteen saavuttaminen olisi edellyttänyt merkittävämpiä rakenteellisia uudistuksia. Talousarviota lähdettiin valmistelemaan 1,8 %:n toimintakateen kasvulla. Tähän sisältyi palkankorotusvarauksen 2,0 %:n kasvu ja SOTE:n maksuosuuden 2,8 %:n kasvu. Hallitus linjasi tuloveroprosentin kasvuksi 0,5 %.

Palvelukeskukset valmistelivat vuoden 2014 talousarvioesitykset 27.9.2013 mennessä. Pääsääntöisesti valtuuston linjauksia säästöistä noudatettiin lautakunnissa, mutta joidenkin säästöpäätösten tekemistä haluttiin välttää. Vaihtoehtoisia säästötoimia ei kuitenkaan esitetty. Talousarvion valmistelun edetessä kävi ilmi, että SOTE:lle raamissa asetettu 2,8 % maksuosuuden kasvu ei ollut riittävä, mikä johtui suurelta osin KYS:n maksuosuuden 17 %:n kasvusta. SOTE-palvelusopimusneuvotteluissa sovittiin palvelusopimuksen sisällöstä ja 3,5 %:n maksuosuuden kasvusta edellisvuoden budjettiin verrattuna. Samalla korjattiin maksuosuuteen aiemmin sisältynyt alibudjetointi.

Keskitetty maltillinen palkkaratkaisu merkitsi raamiin varatun palkankorotusvarauksen olennaista pienenemistä 2%:sta 0,8%:iin. Oman toiminnan kulujen karsinta, palkkakustannusten pieneneminen ja verotuloennusteen kasvu mahdollistivat ylijäämäisen talousarvion laatimisen vuodelle 2014 ja vuoden 2013 ennustetun alijäämän kattamisen suunnitelma-vuosien aikana. Kattamatonta alijäämää aiemmilta vuosilta on taseessa 539 633,59 euroa. Taseen edellisten kausien yli-/alijäämätilille on kirjattu joulukuussa 2013 vuoden 2011 valtionosuuskorjausta 249 845 €, joka summa pienentää katettavan alijäämän määrää.

Taloudellisesti vaikeasti ennustettavissa olevassa tilanteessa on erityisesti huomioitava talousarvioon sisältyvät riskit:

- SOTE-maksuosuuden riittävyys
- verotulokehitys
- valtionosuusmuutokset
- korkotason nousu
- valtion mahdolliset uudet sopeuttamistoimenpiteet
- eläkemenoperusteisen ja Varhe-maksun riittävyys
- yleisen taloustilanteen epävarmuus

Vuoden 2014 talousarvio pääpiirteittäin

Vuoden 2014 talousarvioon sisältyy taloutta tasapainottavia toimenpiteitä ja rakenteellisia muutoksia. Lähes puolet kaupungin talousarvion käyttömenoista koostuu SOTE kuntayhtymän maksuosuuksista. Kaupungin vuoden 2014 talousarviossa SOTE kuntayhtymän **maksuosuuksiin on varattu 70,575 milj. euroa**, jossa kasvua kuluvan vuoden alkuperäiseen maksuosuuteen 2,4 milj. euroa.

Kaupungin bruttoinvestoinnit talousarvioesityksessä ovat 9,3 milj. euroa. Investointien rahoitusosuuksia talousarvioon on merkitty 1,7 milj. euroa. Iisalmen vesilaitoksen investoinnit ovat 2,2 milj. euroa.

Uutta lainaa kaupunki ottaa 7,0 milj. euroa ja vanhaa lainaa maksetaan pois 5,6 milj. euroa. Vesilaitos ottaa uutta lainaa 1,8 milj. euroa ja maksaa entisiä lainoja pois 0,5 milj. euroa. Kaupungin lainamäärä vuoden 2014 lopussa on 41,5 milj. euroa eli 1 875 euroa/asukas ja vesilaitos mukaan lukien 46,2 milj. euroa eli 2 085 euroa/asukas.

- Toimintatuotot ovat 36,6 milj. €, joissa lisäystä edellisvuoteen 0,3 milj. € eli 0,7 %.
- Toimintakulut ovat 152,2 milj. €, jossa lisäystä edellisvuoteen 2,8 milj. € eli 1,8 %.
- Henkilöstökulut ovat 45,3 milj. €, jossa vähennystä 0,1 milj. € edellisvuoteen.
- Palvelujen ostot ovat 88,5 milj. €, jossa kasvua 2,4 milj. € edellisvuoteen.
- Aineet ja tarvikkeet ovat 5,2 milj. €, jossa lisäystä 0,3 milj. € edellisvuoteen.
- Avustukset ovat 3,9 milj. €, jossa vähennystä 0,05 milj. € edellisvuoteen.
- Muut toimintakulut ovat 9,2 milj. €, jossa kasvua 0,2 milj. € edellisvuoteen.
- Toimintakate on -115,6 milj. €, jossa kasvua edellisvuoteen 2,5 milj. € eli 2,2 %.
- Tuloveroprosentiksi vuodelle 2014 on vahvistettu **20,50 %** (v. 2013 19,75 %). Kiinteistöverossa ei korotuksia.

Talousarvion sisältämän tuloveroprosentin noston 0,75 prosentilla ennakoidaan kerryttävän verotuloja vuoden 2014 talousarvioon 75,8 milj. euroa, jossa kasvua kuluvan vuoden varsinaiseen talousarvioon 4,1 milj. euroa eli 5,7 %. Ilman tuloveroprosentin nostoa verotulojen kasvun olisi ennakoitu jäävän 73,4 M euroon eli 2,5 %:n kasvuun. Kunnallisveroa on arvioitu kertyväksi 65,3 milj. euroa, yhteisöveroa 5,0 milj. euroa ja kiinteistöveroa 5,6 milj. euroa. Tarkempi erittely eri verolajien kehityksestä on esitetty tuloslaskelman perusteluissa.

- Valtionosuuksia on arvioitu kertyväksi 43,9 milj. €, jossa vähennystä kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon 0,1 milj. €.
- Rahoitustuotot ja -kulut (netto) ovat 2,3 milj. €. Tarkempi erittely rahoitustuotoista ja kuluista on esitetty tuloslaskelman perusteluissa.
- Vuosikate on 6,5 milj. euroa (v. 2013 talousarviossa 5,3 milj. €). Vuosikate kattaa poistot 108,6 prosenttisesti.
- Poistot ovat 6,0 milj. €.
- Tilikauden tulos on 0,4 milj. €.
- Poistoeron muutos -650 000 €, (poistoeron vähennys +350 000 €, poistoeron lisäys -1 000 000 €)

- Rahastojen muutos +1 000 000 €, tuloutus investointi- ja kehittämisrahastosta Soinlahden teollisuusalueen kunnallistekniikan rakentamiseen. Mahdollinen rahaston käyttö kehittämishankkeiden rahoitukseen selvitetään vuoden 2014 aikana.
- Tilikauden ylijäämä on 0,8 milj. €.

Vuoden 2014 talousarvion keskeisiä toiminnallisia muutoksia ja määrärahoja

Hallintopalvelukeskus

- elinvoimapalvelut kaupungin omaksi toiminnaksi 1.1.2014 alkaen
- kaupungin uuden strategian toimeenpano
- EU-rakennerrahastokauteen 2014 – 2020 valmistautuminen
- kuntien ja valtionhallinnon yhteispalveluhankkeeseen valmistautuminen
- pakolaisten kotouttaminen ja uusien pakolaisten vastaanotto
- maaseutualueen tietoverkkoyhteyksien parantaminen
- avustusten leikkaus 99 700 € eli 26 % (pois lukien lomitus)
- ICT-hankintojen muutos leasing-rahoitteisiksi
- maksuosuus Ylä-Savon SOTE ky:lle 70,58 milj. euroa, lisäys 2,37 milj. €, +3,47% verrattuna alkuperäiseen talousarvioon

Sivistyspalvelukeskus

- uusi päiväkotito 1.8.2014 alkaen
- perhepäivähoitopaikkojen vähentyminen
- Iisalmi-lisä päättyy 31.7.2014 – 155 000 €
- lukiokoulutuksen kurssien vähennystä -40 250 €
- oppilaskuljetuskustannusten nousu 150 000 €
- kirjaston viivästysmaksujen korotus 10 000 €

Vapaa-aikapalvelukeskus

- liikunta- ja nuorisotilojen sekä alueiden käyttömaksujen korotus
- ensilumenlenkin lopettaminen (maksullisuus kaudella 2013-2014)
- liikunta- ja nuorisotoimintojen kehittäminen hankerahoituksella
- nuorisotakuun toimeenpanosuunnitelman toteuttaminen
- järjestöavustusten, edullisempien käyttömaksujen ja vuorojakoperusteiden kohdentaminen alle 18-vuotiaisiin
- ulkoilureittien ja hiihtolatujen hoitotason laskeminen
- virikkeellisen ja turvallisen liikkumisympäristön kehittäminen investointiohjelman mukaisesti

Tekniset palvelut

- pelastustoimen kuntaosuus 1,75 milj. euroa
- tieavustusten leikkaus -10 %
- metsänmyyntituotot 225 000 euroa, kallioainesten myynti 240 000 euroa
- omaisuuden myyntivoitot 444 200 euroa
- tonttien- ja maa-alueiden vuokratuotot 1,08 milj. euroa
- liikenneväylien ylläpito 1,4 milj. euroa
- tilapalvelu: rakennusten kunnossapito 590 300 euroa
- vesilaitoksen tuloutus kaupungille 631 000 euroa
- pysäköintivirhemaksun korotus 10 euroa, vaikutus + 20 000 €
- lentokenttä kaupungin ylläpitoon, ylläpidettävien katujen lisäys Venakkoniemessä ja Soinlahdessa

Investoinnit

- katujen ja yleisten alueiden rakentaminen 3,1 milj. euroa
- liikenneväylien peruskorjaus 0,5 milj. euroa
- keskustan kaupunkirakenteen parantaminen 0,3 milj. euroa
- päiväkodin rakentaminen 1,5 milj. euroa
- Kangaslammin koulu 0,1 milj. euroa
- Meijerinkatu 1 0,6 milj. euroa
- muut talonrakennuskohteet 0,6 milj. euroa

Lisäksi Iisalmen vesiliikelaitoksen talousarviossa investointeihin on varattu 2,2 milj. euroa.

Lainoitus

Antolainojen lyhennyksiä talousarvioon sisältyy 0,26 milj. euroa. Uusien antolainojen myöntämistä talousarvioon ei sisälly.

Kaupungin talousarvioon sisältyy uutta lainanottoa 7,0 milj. euroa ja lainojen lyhennystä 5,6 milj. euroa (ei sis. vesilaitosta).

Lainamäärä vuonna 2014 on 41,5 milj. euroa eli 1 875 euroa/ asukas (ei sis. vesilaitosta), 46,2 milj. euroa ja 2 085 euroa/ asukas (sis. vesilaitos).

Henkilöstömenot

Palkkausmäärärahat on talousarvioon mitoitettu siten, että 1.6.2013 voimassa olleisiin palkkaperusteisiin on laskettu 0,8 % varaus palkan korotuksiin vuodelle 2014.

Henkilöstösivukulut on laskettu talousarvioon seuraavasti:

KuEL-maksu, palkkaperusteinen	16,75 %
sosiaaliturvamaksu	2,04 %
työttömyysvakuutusmaksu	3,10 %
muut (tapaturmavak. 0,50 %, taloud. tuki 0,10 %)	0,60 %
yhteensä	22,49 %

VaEL-maksu (opettajat)	22,28 %
------------------------	---------

Varhais-, työttömyys- ja työkyvyttömyys eläkkeiden omavastuuosuuksiin, kuntoutustukien määrärahavaraukset (varhe-maksut):

- Kaupunginhallituksen käyttövaroissa Varhe-maksuihin 98 000 € (v. 2013 95600 €)
- Muu sosiaali- ja terveydenhuolto 309 600 € (v. 2013 303 500 €) (sis. lakkautetut kuntayhtymät: ISA ja ITK sekä sosiaalitoimen SOTEen siirtyneet palvelussuhteet)

Eläkemenoperusteinen KuEL-maksu on budjetoitu Kevan ilmoituksen mukaisena ja pääsääntöisesti kohdistettu toimintayksiköille.

Henkilöstöpoliittiset tavoitteet ja periaatteet vuodelle 2014

Kaupunkistrategian mukaiset henkilöstöpoliittiset tavoitteet, yleiset linjaukset ja periaatteet on kuvattu henkilöstösuunnitelmassa 2012-2015 sekä sen liitteenä olevassa toimenpideohjelmassa.

Viran tai toimen vapautuessa on ennen tehtävän täyttämistä selvitettävä, onko tehtävät mahdollista hoitaa sisäisin järjestelyin. Myös henkilöstön yhteiskäyttömahdollisuudet ja vaihtoehtoiset toimintatavat, kuten ulkoistaminen, on selvitettävä. Myös eläkepoistumaa hyödynnetään henkilöstösuunnittelussa.

Erityistoimenpiteet ja periaatteet vuodelle 2014 ovat seuraavat:

- kaikki kehityskeskustelut sähköiseen muotoon Populukseen tai merkintä sinne käydystä keskustelusta
- kaikki tehtäväkuvat sähköiseen muotoon Populukseen ja niiden jatkuva ajan tasalla pitäminen
- palkkausjärjestelmien jatkuva ajan tasalla pitäminen
- työajanseurannan tehostaminen/ järkevä työvuorosuunnittelu (sähköinen työajanseuranta käyttöön siellä missä mitään työaikajärjestelmää ei vielä ole)
- palvelukeskuskohtaisten koulutussuunnitelmien laatiminen sekä Populuksen koulutusosion käyttöönotto
- henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista ylläpidetään ja täydennetään aktiivisesti koulutuksella (koulutussuunnitelmien mukaan)
- suunnitelmallinen perehdyttäminen ja perehdytysten seuranta
- ”hiljaisen tiedon” siirtäminen turvataan avaintehtävissä rekrytoinnin aikaistamisella ja määrärahat tähän laitetaan talousarvioon
- työhyvinvointia edistetään aktiivisesti erilaisin toimenpitein, jotka on kerrottu tarkemmin henkilöstösuunnitelman toimenpideohjelmassa (mm. Aktiivisen tuen mallin tehokas käyttö, työyhteisötaitoja parannetaan, työaikajoustoja kehitetään, työnohjaukseen panostetaan jne.)
- työkyvyn ja osaamisen ylläpitäminen / kehittäminen (yhteisvastuullisuutta korostetaan, vastuu on sekä työntekijällä että työnantajalla)
- rekrytoinnissa pyritään suunnitelmallisuuteen ja vakituisiin virka- ja työsuhteisiin, sisäiset tehtäväjärjestelyt säilytetään rekrytointitapana
- koulutusmäärärahaa voi käyttää tarvittaessa myös työnohjaukseen, palvelukeskusten varattava rahaa omiin talousarvioihinsa yksilö- ja ryhmäohjausta varten, kriisitilanteita varten työnohjausrahat varataan keskitettyyn tyky-määrärahaan
- hyvä yhteistyö työterveyshuollon kanssa ennen kaikkea ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja työterveyshuollon toimintasuunnitelman päivittäminen tarpeiden muuttuessa
- hyvä yhteistyö Kelan ja Kevan kanssa työurien pidentämiseksi
- laadukas kuntoutus ja paikallinen jatkoseuranta
- ikäohjelman tekeminen, valmis vuoden 2014 aikana

Kunnallinen liikelaitos/ Vesilaitos

Kuntalain muutoksella 15.5.2007 kuntalakiin on lisätty uusi 10 a luku, jossa säädetään kunnallisesta liikelaitoksesta. Kunta voi perustaa kunnallisen liikelaitoksen liiketoimintaa tai liikelatoudellisin periaatteiden mukaan hoidettavaa tehtävää varten. Liikelaitoksen perustaminen edellyttää erikseen tehtävää päätöstä.

Liikelaitoksen talousarvion hyväksyy liikelaitoksen johtokunta. Liikelaitoksen talousarvio esitetään kunnan talousarvion liitteenä. Valtuusto ohjaa liikelaitoksen toimintaa kunnan talousarviossa asettamilla tavoitteillaan.

Iisalmen kaupungin talouden keskeiset tunnusluvut 2012-2014			
(Luvut eivät sisällä vesilaitosta)			
	TP2012	TA 2013	TA 2014
Tuloveroprosentti	19,50	19,75	20,50
Toimintakate, milj. euroa	-111,3	-113,1	-115,6
Verotulot, milj. euroa	69,1	71,7	75,8
Valtionosuudet, milj. euroa	43,5	44,4	44,0
Vuosikate, milj. euroa	3,6	5,3	6,5
Vuosikate, euroa/asukas	162	240	292
Investoinnit, (br.) milj. euroa	7,5	9,3	9,3
Lainojen muutos, milj. euroa	4,1	3,4	1,4
Lainat, euroa/asukas	1 654	arv. 1809	arv. 1875
Asukasluku 31.12.	22 135	arv. 22135	arv. 22135

TYTÄRYHTEISÖJEN TAVOITTEEN VUODELLE 2014

Kaupungin konserniohjeen mukaan kaupungin tytäryhteisöille vahvistetaan tavoitteet toiminnalle. Merkittävimpiä tytäryhteisöjä ovat:

- Iisalmen Teollisuuskylä Oy
- Kiinteistö Oy Petterinkulma
- Ylä-Savon SOTE ky

IISALMEN TEOLLISUUSKYLÄ OY:N TAVOITTEET VUODELLE 2014

Tuloksellinen toimintavuosi ja poistot suunnitelman mukaiset.

Toimitilojen käyttöaste on n. 95 %. Vapaita teollisuustiloja tarjotaan aktiivisesti vuokrattavaksi ja elinkaarensa päässä olevia halleja tarjotaan myyntiin.

Soinlahden teollisuuspuiston kehittämisessä jatketaan tuloksellista yhteistyötä kaupungin kanssa.

Kunnostusta vaativien kohteiden välttämättömät saneeraustoimet tilojen vuokraamisen mahdollistamiseksi resurssien puitteissa.

Teollisuustilojen markkinoiminen ja tarvittaessa uusien toimitilojen rakentaminen.

KIINTEISTÖ OY PETTERINKULMAN TAVOITTEET VUODELLE 2014

KIINTEISTÖ OY PETTERINKULMAN TOIMINTAPOLITIikka

Kiinteistö Oy Petterinkulman toiminta-ajatuksena on tuottaa ja ylläpitää edullisia ja laadukkaita vuokra-asuntoja Iisalmen kaupungissa.

Tätä toiminta-ajatusta se toteuttaa mahdollisimman tehokkaasti säilyttämällä kannattavuutensa liikeyrityksenä sekä toimimalla kaikessa yhteiskunnan hyväksymällä tavalla.

PÄÄPERIAATTEET

- Liiketoiminta on vastuullista eikä se saa aiheuttaa kaupungille, jonka konserniin kuulumme, taloudellista rasitetta.
- Henkilökunnan ammattitaidosta pidetään huolta koulutuksella ja työssä viihtyvyyteen kiinnitetään huomiota.
- Yhtiössä on käytössä laatu- ja määrätavoitteisiin pohjautuva koko henkilöstöä koskeva tulospalkkiojärjestelmä.
- Asumisen laatutaso on hyvä vuokratasoon nähden.
- Vuokrattavana on eri hintaisia, eri tasoisia ja eri kokoisia asuntoja asiakkaan tarpeen mukaan.
- Kaikkia asukkaita kohdellaan tasapuolisesti ja asukasvalinnoissa huomioidaan sosiaaliset tarpeet.
- Vuokrat määritellään omakustannusperiaatteen mukaisesti huomioiden tulevat korjaustoimenpiteet.
- Päämääränä on asiakkaiden ja muiden sidosryhmien luottamuksen saavuttaminen ja sen jatkuva vaaliminen.
- Asiakkaan (asukas) tyytyväisyys on koko toiminnan perusta.
- Asiakkaiden tyytyväisyyttä seurataan vuosittain ja korjattaviin toimenpiteisiin ryhdytään viimeistään seuraavassa vuokranmäärityksessä. Asukastyytyväisyyskysely (AsNet) tehdään neljän vuoden välein. Seuraava kysely on vuonna 2017.
- Kaikessa toiminnassa huomioidaan ympäristö ja pyritään toimimaan luontoa säästävasti. Talousjätteet lajitellaan ja käsitellään yhteiskunnan säättämällä tavalla. Käytöstä poistettu tavara pyritään kierrättämään mahdollisuuksien mukaan. Rakennuttamisessa ja kiinteistönpidossa noudatetaan rakennuksen elinkaari ajattelua.

KIINTEISTÖ OY PETTERINKULMAN TALOUS- JA MÄÄRÄTAVOITTEET

Kiinteistö Oy Petterinkulma antaa Iisalmen kaupungille neljännesvuosittain erillisen talousraportin, jossa seurataan talouden tunnuslukuja ja määriä.

Vuoden 2014 tavoitteet:

	euroa
- Liikevaihto	8 077 000
- Muut kiinteistön tuotot	111 000
- Henkilöstökulut	1 185 000
- Lainojen lyhennykset	1 250 000
- Poistot	1 340 000
- Kiinteistöjen muut kulut	4 329 000
- Luottotappiot	15 000
- Rahoitustuotot ja kulut	-770 000
- Vuokrasaamiset	alle 100 000
- Painotettu keskivuokra kauden lopussa (arava-asunnot)	8,72 €/m ² /kk
- Asuntojen käyttöaste	yli 98 %
- Henkilöstömäärä kokopäivätoimiseksi muutettuna	32 hlöä
- Sarvikatu 4 C-talon opiskelijasoluasunnot (24 kpl) muutetaan 15 pientasunnoiksi	
- Asuntojen määrä tilikauden lopussa	1 529 kpl

YLÄ-SAVON SOTE KY:N TAVOITTEET VUODELLE 2014

SOTE kuntayhtymän talousarvioon vuodelle 2014 ja taloussuunnitelmaan vuosille 2015-2016 sisältyy seuraavia palvelurakenteen ja toiminnallisia muutoksia.

Aikuispsykososiaaliset palvelut ja Koljonvirran sairaala

- Koljonvirran sairaalassa vuonna 2014 alusta sairaansijoja vähenee 6, jolloin sairaansijamäärä on 12+14. Osastot yhdistetään hallinnollisesti yhden osastonhoitajan alaisuuteen. Avohoidon työryhmät muodostetaan uudelleen. Sairaalan osastojen siirto muiden toimintojen yhteyteen valmistellaan v. 2014 loppuun mennessä.
- Mielenterveys- ja päihdeasumispalvelut sekä asumisen tukipalvelut tuotetaan ostopalveluna mm järjestöiltä.
- Vuoden 2014 palvelusopimus 4,5 milj. €, kasvu 1,9 %.

Aikuissosiaalityö

- Työllistämispalveluihin ohjausta ja aktivointia painotetaan edelleen. Erityistyöllistämisen taso säilytetään v. 2013 tasolla.
- Pakolaisille maksettava toimeentulotuen korvaa ELY keskus 100 %. Tulon n 175 000 € kaupunki tulouttaa SOTELLE.
- Työmarkkinatuen kuntaosuuteen on budjetoitu 100 000 € vähemmän kuin vuodelle 2013.
- Vuoden 2014 palvelusopimus on n. 4 milj. € (- 0,2 %)

Oma erikoissairaanhoito

- Siirrytään tuotteistuksen mukaiseen laskutukseen
- Sairaansijat säilyvät toistaiseksi ennallaan, koska sairaanhoitopiirin tuottavuusohjelman mukaisesti 200 sairaansijan vähentäminen voi aiheuttaa sairaansijojen tarvetta Iisalmen sairaalassa.
- Potilastoimisto lakkautetaan v. 2014 aikana
- Kotisairaalan ja ohjurin toimintaa kehitetään
- Tulevien vuosien leikkaustoiminnan tasoon, sairaansijojen ja poliklinikoiden määrään vaikuttaa tulevat uudistukset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteessa ja nykyisten jäsenkuntien sitoutuminen palvelujen käyttöön.
- Vuoden 2014 palvelusopimus 6,6 milj. €, kasvu - 3 %.

Ostettu erikoissairaanhoito

- Kuopion Yliopistollisella sairaalalla on tuottavuusohjelma, joka tähtää kustannusten karsimiseen ja jopa 200 sairaansijan lakkauttamiseen.
- Sairaanhoitopiirin ostoihin on varattu 16,2 milj. €, joka on sama kuin SOTelle tuleva ennakkolaskutuksen määrä.
- Ensihoidosta poistuu yöaikainen toinen ensihoitoyksikkö
- Vuoden 2014 palvelusopimus on 16,3 milj. €, kasvu 17 %.

Hoito- ja hoivapalvelut

- Omaishoitajien tukemista monipuolistetaan ja vahvistetaan; lakisääteisiin vapaisiin palveluseteli ja omaishoitajien toimeksiantosopimus sekä perhehoito
- Omaishoidon määrärahalisäys
- Kotihoidon toimintamalleja uudistetaan ja monipuolistetaan, asiakasohjausta keskitetään ja otetaan käyttöön mobiili toiminnanohjausjärjestelmä
- Iisalmen terveyskeskuksen pitkäaikaishoidon 12 asiakaspaikkaa korvataan tehostettuun palveluasumiseen ostopalvelupaikoilla vuoden 2014 alusta.
- Kiuruvedeltä siirretään 4 sairaansijan käyttö Iisalmen terveyskeskukseen
- Vuoden 2014 palvelusopimus on 18,8 milj.€, kasvu 0 %

Kuntoutus

- Kumppanuusyhteistyö Vetrea Terveys Oy:n kanssa on alkanut v. 2013 syksyn aikana
- Painopiste avo- ja kotikuntoutuksessa
- Apuvälinepalveluja kehitetään ja yhtenäistetään alueellisessa AAPA hankkeessa.
- Vuoden 2014 palvelusopimus on 0,9 milj. €, kasvu 19,7 %

Perhepalvelut

- Lastensuojelun laitos- ja perhehoidossa on 43 asiakasta, tästä perhehoidon osuus on 68 %
- Ensisijainen hoitoyksikkö on kuntayhtymän oma yksikkö Taskukello
- Perhetyötä vahvistetaan varhaisen tuen ja neuvolatiimin työhön
- Lapsiperheiden kotipalveluun ei ole varattu resursseja
- Vuoden 2014 palvelusopimus on 4,2 milj.€, kasvu 3,2 %

Suun terveydenhoito

- Avoimien hammaslääkärivirkojen palkkakuluja on siirretty palvelusetelitoimintaan
- Palvelusetelimäärärahaa on lisätty
- Vuoden 2014 palvelusopimus 1,5 milj. €, kasvu 1,1 %

Työterveyshuolto

- Työterveyshuolto on mukana SavoSeitti kehittämishankkeessa
- Nykyiset tilat ovat liian pienet toimintaan nähden. Tilakysymys on osana tilojen kokonaisratkaisua
- Vuoden 2014 kustannukset ja tuotot 3,2 milj. €, kasvu 20 %

Vammaispalvelut

- Kehitysvammaisten päiväkeskus Purje on tilapäistiloissa Pihlajaharjussa, mutta muuttanee Meijerinkadun kiinteistön peruskorjauksen jälkeen entisiin tiloihin kesään mennessä
- Tavoitteena on kehitysvammaisten lasten tilapäisten laitoshoidon siirtäminen avopalveluun, kuten perhehoitoon
- Kehitysvammaisten työtoiminta järjestetään Toimi-säätiön toimesta, kustannukset kasvavat jonkin verran
- Vammaispalveluissa henkilökohtaisen avun lisäämisestä aiheutuvat kustannukset kasvavat
- Vuoden 2012 palvelusopimus 6,4 milj. €, kasvu 0,7 %

Vastaanottopalvelut

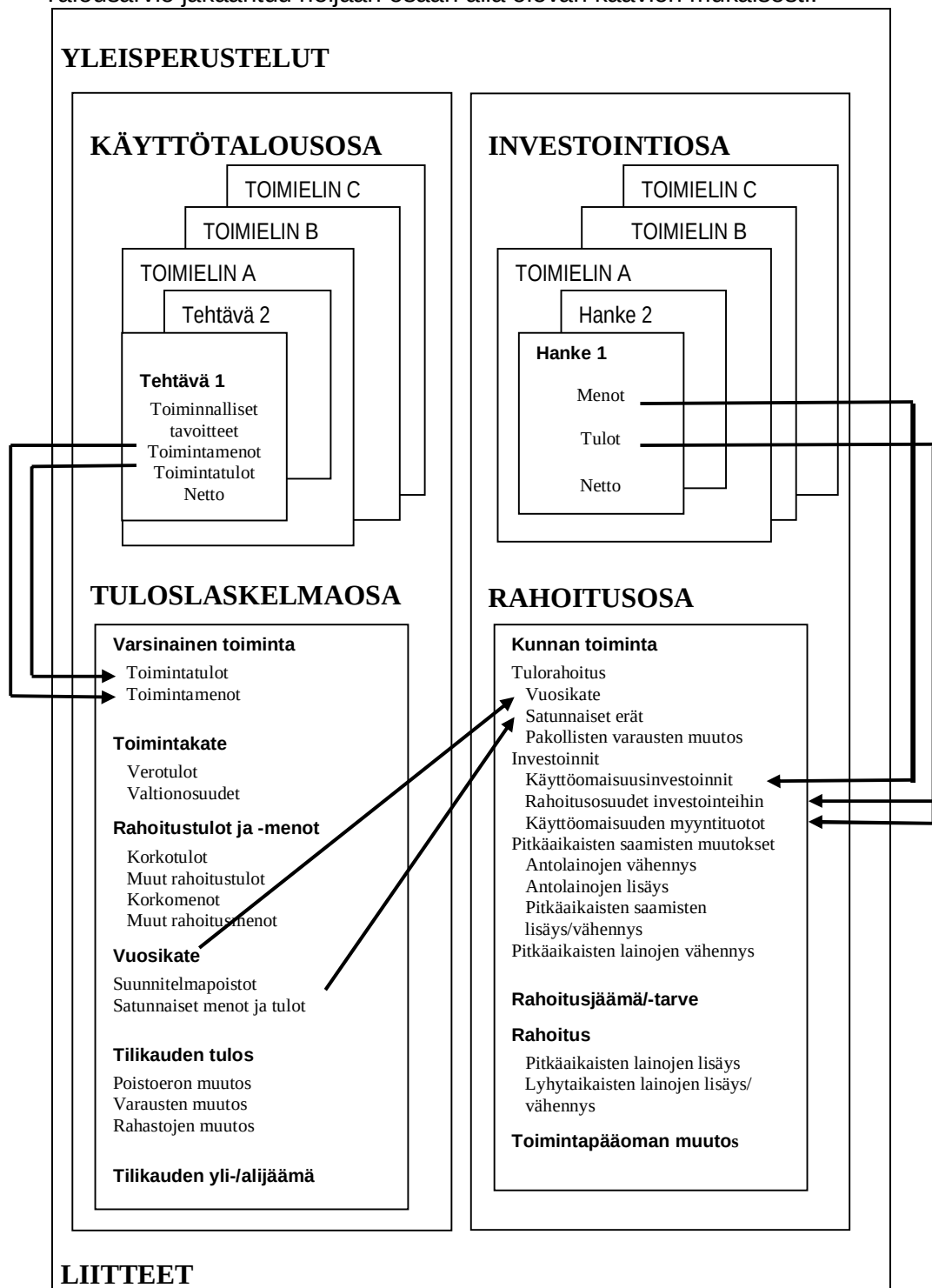
- Ajanvarausvastaanoton palvelutuotannon tehokkuuteen tähtääviä muutoksia tehdään mm asiakkuuksien hallinnassa. Suurkäyttäjäasiakkaiden profilointi ja järkevä palvelutuotanto
- Yhteispäivystyksestä on karsittu pois viikonloppujen II päivystäjä, päivystys pystyy tuottamaan vain kiireellisen hoidon
- Lääkäreiden virkojen palkkausmäärärahoja on karsittu, jolloin lääkärimitoitus jää alle valtakunnallisten suositusten
- Terveysneuvontaan lisätään terveydenhoitajan työpanos
- Vuoden 2014 palvelusopimus on 6,6 milj. €, kasvu 0,4 %.

Palvelusopimus on yhteensä 70 575 000 €. Kasvu v. 2013 talousarvioon on 3,5 %.

8. Talousarvion rakenne ja tehtävät

Rakenne

Talousarvio jakaantuu neljään osaan alla olevan kaavion mukaisesti:

Tehtävät

Talousarviolla on kaksi näkökulmaa, jotka määräävät suunnitelman rakenteen. Nämä ovat:

1. kokonaistalouden näkökulma, jota kuvaa tuloslaskelmaosa ja rahoitusosa
2. toiminnan ohjauksen näkökulma, jota kuvaa käyttötalousosa ja investointiosa

Kokonaistalouden näkökulma

Kunnan kokonaistaloutta kuvataan talousarvion ja -suunnitelman tuloslaskelmaosassa ja rahoitusosassa. Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat verotulot, valtionosuudet ja varsinaisen toiminnan menot ja tulot sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Vakaan talouden lähtökohtana on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen. Sopeutuksen onnistuminen on nähtävissä tuloslaskelmaosassa tulorahoituksen riittävytenä eri suunnitelmavuosina. Tuloslaskelmaosasta suoraan saatavat tunnusluvut ovat toimintakate/toimintajäämä, käyttökate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden yli- tai alijäämä. Muodollista tulojen ja menojen tasapainottamista eli pyrkimystä nollatulokseen ei kuntalaki edellytä vuositasolla. Tilikauden tulos talousarviossa tai yksittäisenä suunnitelmavuotena voi olla yli- tai alijäämäinen. Pääsääntöisesti on pyrittävä siihen, että kolmivuotisella suunnitelmakaudella kunnan tulot kattavat menot.

Tilikauden tuloksen kehityksen arvioinnissa on taloussuunnitelmalla keskeinen merkitys. Kunnanhallituksen tulee tehdä toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi. Tasapainotuksessa kunnanhallitus joutuu ottamaan kantaa siihen, mitä muutoksia kuluvan vuoden tai seuraavaan talousarvioon ja -suunnitelmaan on tehtävä.

Rahoitussuunnitelmalla osoitetaan kuinka kunnan menot rahoitetaan. Sen avulla kootaan tulorahoitus ja pääomarahoitus sekä investointien hankintamenot ja muut pääomamenot yhteen laskelmaan. Kunnan toiminnan häiriötön jatkuminen edellyttää, että rahan lähteiden on katettava rahan käyttö. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, kunnan on rahoitusosassa osoitettava tarvittava pääomarahoitus. Pääomarahoitusta ovat lainanotto ja kuntayhtymässä lisäksi jäsenkuntien oman pääoman ehtoiset sijoitukset. Kunta voi kattaa rahoitustarpeen myös toimintapääomaa vähentämällä, mikä voi merkitä rahoitus- tai vaihto-omaisuuteen sitoutuneen pääoman vapauttamista taikka vieraan pääoman lisäystä.

Talouden vakaus edellyttää myös, etteivät sitoumukset ja niihin liittyvät riskit ylitä kunnan voimavaroja. Sitoumuksia, joihin liittyy erityinen riski, ovat lainatakausten ja muiden vakuuksien antaminen yhteisöille. Merkittäviä riskejä voi liittyä myös kunnan investointihankkeisiin sekä luotonantoon elinkeinotoimintaa harjoittaville yhteisöille.

Toiminnan ohjauksen näkökulma

Taloussuunnitelma ja talousarvio ovat valtuuston toiminnan ja talouden ohjausvälineitä. Muut toimielimet ohjaavat palvelu- ja viranomaistoimintaa käyttösuunnitelmilla. Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston talousarviossa ja –suunnitelmassa asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Tulosalueet

Tulosalueet liitteenä 1.

Taloussuunnittelun periaatteita

Taloussuunnittelun periaatteita ovat mm. vuotuisperiaate, tasapainoperiaate, täydellisyysperiaate, bruttoperiaate, yhtenäisyys ja julkisuus.

Vuotuisuusperiaate merkitsee sitä, että talousarvio sisältää vain yhden varainhoitovuoden suoriteperusteiset menot ja tulot. Varaukset ja rahastosiirrot ovat tilikauden tuloksen käsittelyeriä, jotka esitetään talousarvion tuloslaskelmaosassa. Tilikauden ylijäämä tai alijäämä liitetään kunnan omaan pääomaan.

Tasapainoperiaate tarkoittaa, että tulojen on suunnitelmakaudella katettava menot ja että kunnan maksuvalmiuden tulee aina olla riittävä. Tuloylijäämän kerryttämiselle on oltava

perusteet. Talousarvion rahoituslaskelmaosassa on osoitettava kuinka rahoitustarve katetaan ja kuinka rahoitusylijäämä käytetään.

Täydellisyysperiaatteen mukaan talousarvioon on otettava kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedostossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois.

Bruttoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että menot ja tulot päätetään talousarviossa ja -suunnitelmassa bruttomääräisinä eli tuloja ei vähennetä menoista.

Nettoperiaatteella tarkoitetaan, että valtuusto voi päättää menojen tai tulojen erotuksen (vuosikatteen) määrärahana tai tuloarviona. Näin voidaan menetellä liiketoiminnassa ja toiminnassa, jossa myyntitulojen osuus on merkittävä sekä sisäisiä palveluja tuottavien yksiköiden toiminnassa. Myös tilaaja-tuottaja -mallin tuottajayksiköiden sitovuustasona vuosikatetta on perusteltua käyttää.

Yhtenäisyysperiaate edellyttää, että valtuusto päättää talousarviosta ja -suunnitelmasta yhtenä kokonaisuutena samassa käsittelyssä.

Julkisuusperiaate edellyttää, että talousarvio on julkinen asiakirja, johon kenellä tahansa on oikeus tutustua.

9. Talousarvion sitovuustaso

Talousarvio on sitova ohje kaupungin talouden hoitamista varten. Sitovuus ilmenee erityisesti siinä, että varoja ei saa käyttää muihin kuin talousarviossa osoitettuihin tarkoituksiin, eikä enempää kuin talousarviossa on osoitettu. Käyttötarkoitus ilmenee määrärahojen nimikkeistä ja määrärahojen sitovista perusteluista.

Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot

Talousarvion käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot sitovat hallintokuntia tulosalueella valtuustoon nähden. Tulosalueet ilmenevät liitteestä 1.

Uimahalli käsitellään talousarviossa epäitsenäisenä liikelaitoksena eli nettoyksikkönä. Valtuustoon nähden ko. laitosta sitoo tällöin toimintakate.

Virkojen ja toimien henkilöstömäärärahat ovat sitovia kaupunginhallitukseen nähden lukuun ottamatta virkoja, joiden täyttämistä päättää valtuusto. Valtuuston päättämien virkojen määrärahat ovat sitovia valtuustoon nähden.

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot sitovat hallintokuntia valtuustoon nähden hanket- tai hankeryhmätasolla, ellei talousarvion perusteluissa ole esitetty yksityiskohtaisempaa määrittelyä määrärahalle.

Investointiosan määrärahojen käytöstä vastaa se lautakunta/johtokunta, jonka alaisuuteen ne on talousarviossa merkitty. Talousarviossa teknisen lautakunnan alaisuuteen on merkitty myös muiden hallintokuntien investointimäärärahoja. Mikäli tällaisia määrärahoja ei ole osoitettu tiettyyn hankkeeseen, määrärahojen etuoikeusjärjestyksen päättää ao. lautakunta/johtokunta ja toteutuksesta vastaa tekninen lautakunta määrärahojen puitteissa.

Käyttötalousosan toiminnalliset tavoitteet

Talousarvioon sisältyy kahdenlaisia toiminnallisia tavoitteita: valtuuston hyväksymiä ja lautakunnan hyväksymiä tavoitteita. Valtuuston hyväksymät tavoitteet sitovat hallintokuntia valtuustoon nähden. Ohjeelliset tavoitteet antavat päätöksentekijälle informatiivista tietoa toiminnan tuloksellisuudesta ja laajuudesta. Ohjeelliset perustelut eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Talousarvion perustelut

Talousarviossa on esitetty perustelut ja merkittävimmät toiminnassa tapahtuvat muutokset.

Tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sitovuus

Tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan erät sitovat valtuustoon nähden ko. osien perusteluissa esitetyllä tasolla.

Uudet tai laajennettavat toiminnot

Vuoden 2014 talousarvion perusteluissa on määritelty toiminnoissa tapahtuvat laajennukset ja supistukset. Mikäli toimintaa on tarve laajentaa oleellisesti tai aloittaa uusi toiminta, jota ei ole määritelty talousarviossa, tulee tähän olla ehdottomasti kaupungin hallituksen ja tarvittaessa kaupunginvaltuuston lupa.

Uudet tai laajennettavat toimitilat

Mikäli hallintokunnat tarvitsevat toimintaansa uusia tiloja, niin ensisijaisesti käytetään kaupungin omistuksessa tai muuten hallinnassa olevia tiloja tilapalvelun osoittamalla tavalla. Ulkopuolelta tapahtuva uusien tilojen vuokraus tehdään aina teknisen keskuksen toimesta ja päätöksellä.

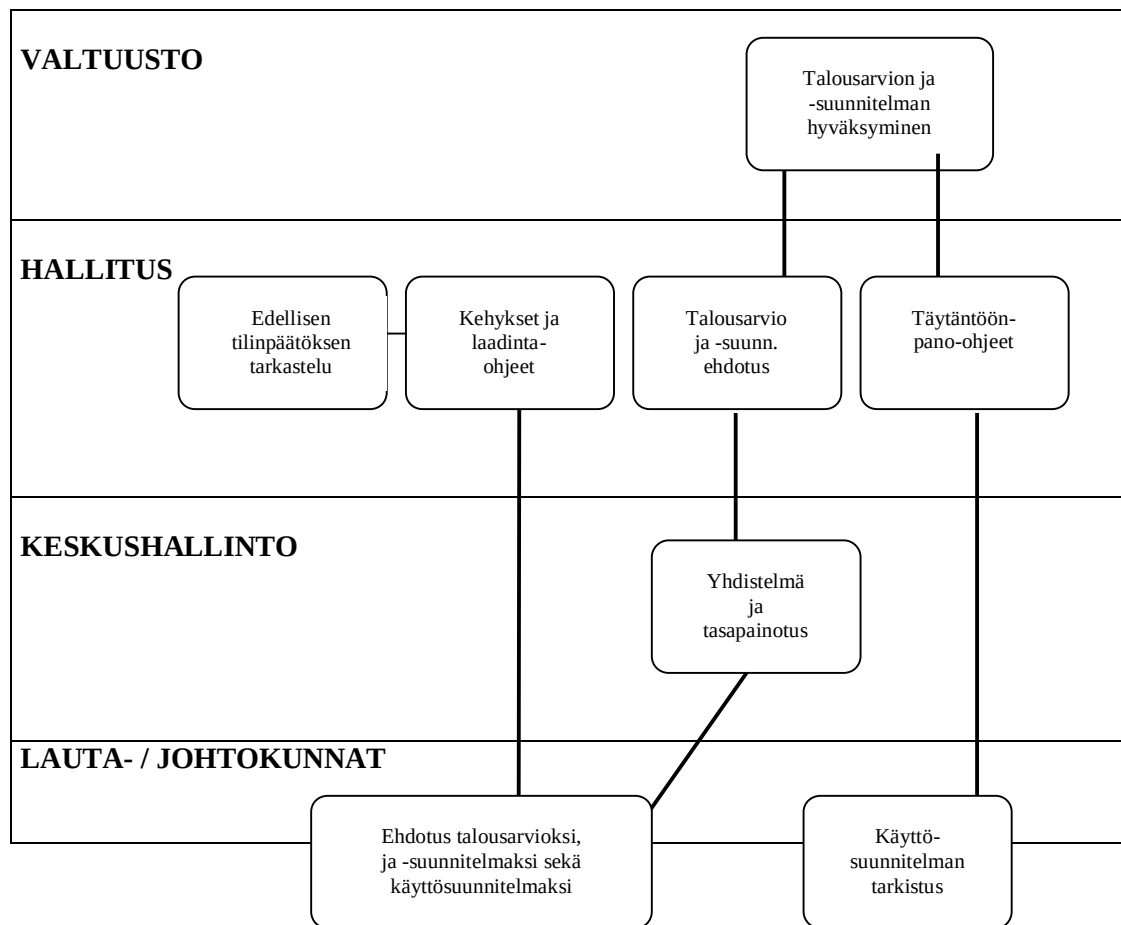
Taloussuunnitelman sitovuus

Suunnitelmavuosien 2014 – 2016 määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet ovat ohjeellisia. Vaikka oikeudellisesti talousarvion sitovuus onkin vahvempi kuin taloussuunnitelman, on myös taloussuunnitelma kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita velvoittava asiakirja. Talousarviossa ja -suunnitelmassa turvataan edellytykset tehtävien hoitamiseen. Toiminta suhteutetaan aina resursseihin.

10. Meno- ja tulolajit

Talousarvion ja kirjanpidon meno- ja tulolajien määrittelyssä on soveltuvin osin perusteena pidetty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston tilikarttamallissa suosittamia meno- ja tulolajeja.

11. Talousarvion ja -suunnitelman laadintaprosessi

12. Talousarvion käyttösuunnitelma

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion saattaa kunnanhallitus sen täytäntöönpanomääräyksiä lautakuntien ja muiden viranomaisten noudatettavaksi.

Kunnanhallitus, lautakunta tai johtokunta päättää sen jälkeen käyttösuunnitelmasta, jolla tarkistetaan asianomaisen toimielimen talousarvioehdotukseen sisältynyt alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä.

Käyttösuunnitelmalla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot seuraavan tason yksiköille (käyttötalousosa) ja projekteille (investointiosa) osamäärärahoiksi ja osatuloarvioiksi.

Kunnanhallituksen, lautakunnan tai johtokunnan määräämä, sen alainen viranhaltija päättää seuraavan tason käyttösuunnitelmista sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja osamäärärahojen käytöstä asettamalla tarkennetut tavoitteet ja jakamalla osamäärärahat ja -tuloarviot pienempiin ja tarkempiin osiin. Edellä tarkoitettu viranhaltija voi vastaavasti antaa alaiselleen viranhaltijalle oikeuden päättää seuraavan tason käyttösuunnitelmasta.

13. Käyttöomaisuuden poistot

Kirjanpitojärjestelmässä käyttötalous ja pääomatalous on eriytetty toisistaan. Tällöin käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan tulosvaikutteiseksi kuluksi poistosuunnitelman mukaisesti. Talousarviossa aktivointirajaksi on määriteltä 10 000 euroa (kv. 25.3.2002 § 23) eli vähintään 10 000 euron hankinnat käsitellään investointimenona ja kirjataan poistoaikanaan tuloslaskelman kuluksi. Kaupunginvaltuusto on 11.11.2006 § 134 (muutos 17.12.2008 § 143) vahvistanut kaupungin poistosuunnitelman, joka on liitteenä 2. Kirjanpitolausakunnan kuntajaosto on tarkistanut v. 2011 yleisohjettaan suunnitelman mukaisista poistoista. Kaupunginhallitus on käsitellyt poistosuunnitelmaa kokouksessaan 3.9.2012 § 295 ja todennut, että tarvetta poistosuunnitelman muutokseen ei ole.

14. Kaupunginhallituksen lainanottovaltuus

Kaupungin hallinto- ja toimintasäännön 32 §:n mukaan kaupunginhallitus ratkaisee asiat, jotka koskevat kaupunginvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarviolainojen ottamista, lainojen takaisinmaksua ja lainaehtojen muuttamista. Lainanottovaltuus on tarkoituksenmukaista rajata siten, että kaupunginhallituksella on vuonna 2014 oikeus ottaa talousarviossa oleva lainamäärä joko kotimaisia ja/tai ulkomaisia lainoja.

Päätös voi koskea:

- lainan ennen aikaista takaisinmaksamista sekä lainaehtojen muuttamista talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa
- talousarviolainaa, jonka laina-aika on vähintään yksi vuosi ja korko enintään 5 %
- talousarviolainaa, jonka emissiokurssin ja nimelliskoron perusteella laskettava efektiivinen korkoprosentti saa olla enintään 5 %

Kaupungin hallinto- ja toimintasäännön 48 § mukaisesti talousjohtajalla on oikeus päättää lainojen korkoriskeiltä suojautumisesta kaupunginhallituksen enimmäisvaltuuksin. Vuonna 2014 lainojen suojaamiseen voidaan käyttää koronvaihtosopimuksia ja sopimuksia muuttuvakorkoisen lainan enimmäis- ja vähimmäiskorosta. Uusien korkoriskeiltä suojaavien sopimusten nimellismäärä saa olla vuonna 2014 enintään 20 milj. euroa.

15. Taloussuunnitelma vuosille 2014 – 2016

Taloussuunnitelma vuosille 2014 – 2016 on esitetty talousarviokirjan osissa tuloslaskelma ja rahoituslaskelma.

Talousarvion käyttötalousosan tulosalueet:**LIITE 1**

Keskusvaalilautakunta
Vaalit

Tarkastuslautakunta
Tilintarkastus

Kaupunginhallitus
Rahoitus
Yleishallinto
Sosiaali- ja terveydenhuolto
Henkilöstötoimi
Työllisyydenhoito
Lomatoimi

Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunta
Ylä-Savon maaseutupalvelut

Koulutuslautakunta
Sivistyspalvelukeskuksen hallinto
Lasten päivähoido ja esiopetus
Perusopetus
Lukiokoulutus
Ruokahuolto ja siivous

Kulttuurilautakunta
Kansalaisopisto
Kirjastopalvelut
Kulttuuripalvelut
Musiikkiopetus

Vapaa-aikalautakunta
Vapaa-aikatoimi
Uimahalli

Tekninen lautakunta
Hallintopalvelu
Kaupunkirakenne
Tilapalvelu

Rakennuslautakunta
Rakennusvalvonta

Ylä-Savon Jätehuoltolautakunta
Jätehuolto

KUNNALLINEN LIIKELAITOS/ VESILAITOS

Kuntalaissa (KuntaL 10a luku) säädetään kunnallisesta liikelaitoksesta. Kunta voi perustaa kunnallisen liikelaitoksen liiketoimintaa tai liiketaloudellisin periaatteiden mukaan hoidettavaa tehtävää varten. Liikelaitoksen perustaminen edellyttää erikseen tehtävää päätöstä. Liikelaitoksen nimessä tulee olla sana liikelaitos. Kunnallisella liikelaitoksella on johtokunta. Johtokunnan tehtävät määritellään kuntalain 87 c §:ssä sekä johtosäännössä. Kuntalain mukaan johtokunta päättää mm. liikelaitoksen talousarviosta ja -suunnitelmasta. Liikelaitoksessa on johtaja, joka on virkasuhteessa kuntaan.

Liikelaitoksen talousarvio ja –suunnitelma on kunnan talousarvion ja –suunnitelman erillinen osa.

Johtokunnan on valtuuston päättämässä määräajassa tehtävä sille esitys liikelaitoksen seuraavan kalenterivuoden talousarvioksi sekä taloussuunnitelmaksi kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on suunnittelukauden ensimmäinen vuosi. Kunnan talousarviossa asetetaan liikelaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Liikelaitosta sitovia meno- ja tuloeria kunnan talousarviossa ovat korvaus kunnan sijoittamasta pääomasta, kunnan toiminta-avustus kunnalliselle liikelaitokselle sekä kunnan pääomasijoitus liikelaitokseen ja liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle. Johtokunnan on päätettävä liikelaitoksen seuraavan vuoden talousarviosta viimeistään vuoden loppuun mennessä kunnan talousarvion asettamien sitovien tavoitteiden sekä meno- ja tuloerien mukaisesti. Liikelaitoksen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava liikelaitoksen talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää johtokunta.

Liikelaitoksen kirjanpito on eriytettävä kunnan kirjanpidossa.

Liikelaitoksen tilikausi on kalenterivuosi. Johtokunnan on laadittava tilikaudelta erillistilinpäätös ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saatettava se kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot liikelaitoksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Liikelaitoksen erillistilinpäätös yhdistellään kunnan tilinpäätöksessä. Tilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja johtaja.

Kunnallisen liikelaitoksen on toimintakertomuksessaan esitettävä selvitys liikelaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista liikelaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa tulos- ja rahoituslaskelmassa taikka taseessa. Johtokunnan on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Kunnan liikelaitoksen tilikauden tuloksesta voidaan tehdä investointivaraus enintään kunnan ylijäämäerien määrään.

Liikelaitoksen oma pääoma muodostuu peruspääomasta, arvonkorotusrahastosta sekä oman pääoman muista eristä. Peruspääoma on kunnan oman pääomanehtoinen sijoitus, josta liikelaitos suorittaa korvauksen.

Liikelaitosta varten otettavasta lainasta päättää johtokunta johtosäännön määräämissä rajoissa. Takaussitoumuksen ja muun vakuuden antamisesta toisen velasta päättää valtuusto.

Vesilaitos

Valtuuston päätöksellä 22.12.2008 § 138 Vesilaitoksesta on muodostettu Iisalmen Vesi – liikelaitos.

Vuoden 2014 sitovat ja ohjeelliset tavoitteet vesilaitokselle ovat:

Sitovat tunnusluvut ja tavoitteet

- tuloutus/ korvaus peruspääomasta 631 000 €
- liikeylijäämä 616 930 €
- kokonaisinvestoinnit 2 235 000 €
- taksat
 - veden käyttömaksun korotus 0,02 €/m³ ja jäteveden käyttömaksun korotus 0,20 €/m³ 1.1.2014.
 - kulutustaksat ovat vvy:n tilaston perusteella valtakunnallisen keskitason alapuolella nykyisellä tuloutusmäärällä laskettuna

Ohjeelliset tunnusluvut ja tavoitteet

- liikevaihto 5 218 850 €
- lainojen muutos + 1 186 000 €
- henkilöstö 31.12. 16
- puhtaan veden vuotovesien osuus kok.vesimäärästä 10 - 15 %
- vastaanotetun ja laskutetun jäteveden erotuksen (vuotovesien) osuus alle 30 %
- kuluttajille ei tule ennakoimattomia laitoksesta riippuvia jakelukeskeytyksiä
- jätevesipumppaamoiden ja viemäriverkoston hoito niin, että ympäristöhaitat kiinteistöille ja luonnolle ovat mahdollisimman vähäiset – hoidosta tulevat reklamaatiot alle 5 kpl/ v.

Vesilaitoksen talousarvio v. 2014 ja taloussuunnitelma v. 2015 - 2016 kaupungin talousarvion liitteenä.

IISALMEN KAUPUNGIN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

LIITE 2

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	Poistoaika/ tai poisto-%
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	3 vuotta
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	3 vuotta
Konserniliikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset (Raatihuone ja Kulttuurikeskus poistoaika 40 v)	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset (Palloluhallin poistoaika 12 v., kv. 10.12.01)	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 % *
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	15 % *
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	15 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	9 %
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	9 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	13 %
Sähköjohdot, muunto-asetat, ulkovaistust.	Menojäännöspoisto	18 %
Muut putki- ja kaapeliverkot		
Sähkö, vesi- yms. laitojen		
laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtol.	Menojäännöspoisto	18 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	22 %
Muut kiinteät koneet, laitteet, rakent.	Menojäännöspoisto	23 %
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	Menojäännöspoisto	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut liikkuvat työkonet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännöspoisto	30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Menojäännöspoisto	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	40 %
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakkeet ja osuudet)	Ei poistoa	

*) Muutos 1.1.2008 alkaen (KV 17.12.2007 § 143)

LIITE 3**Hallitusohjelman linjaukset kuntapolitiikasta**

Hallituksen kuntapolitiikan tavoitteena on turvata laadukkaat ja yhdenvertaiset kunnalliset palvelut asiakaslähtöisesti koko maassa, luoda edellytykset kuntien taloutta vahvistavalle kehittämistoiminnalle ja yhdyskuntarakenteen eheyttämiselle sekä vahvistaa kunnallista itsehallintoa ja paikallista demokratiaa.

Hallituksen kuntapolitiikka luo edellytyksiä julkisen talouden kestävyysvajeen kaventamiselle sekä varautumiselle ikääntymisestä seuraavalle palvelujen kasvavalle kysynnälle. Kuntatalouden vakautta ja kestävyyttä edistetään uudistamalla kunta- ja palvelurakenteet, vahvistamalla kuntien tulopohjaa, parantamalla kunnallisen toiminnan tuottavuutta ja vaikuttavuutta sekä rajoittamalla kuntien tehtävien laajentamista.

Hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Vahva peruskunta muodostuu luonnollisista työssäkäyntialueista ja on riittävän suuri pystyäkseen itsenäisesti vastaamaan peruspalveluista vaativaa erikoissairaanhoidon ja vastaavasti vaativia sosiaalihuollon palveluja lukuun ottamatta. Vahva peruskunta kykenee tulokselliseen elinkeinopolitiikkaan ja kehittämistyöhön sekä voi tehokkaasti vastata yhdyskuntarakenteiden hajautumiskehitykseen.

Kuntarakenteen eheytyessä ja vahvistuessa tarve kuntien välisille yhteistoimintarakenteille vähenee, mikä selkeyttää ja yksinkertaistaa hallintoa ja vahvistaa paikallista demokratiaa.

Kuntauudistuksella luodaan palvelurakenne, jossa valta ja vastuu palveluiden järjestämisestä ja rahoituksesta ovat yhdellä, riittävän laajaan asukas- ja osaamis- pohjaan perustuvalla taholla. Vahva ja itsenäinen kunta kykenee hallitsemaan markkinoita palveluiden tuotantotapojen monipuolistuessa ja vastaamaan vaatimuksiin asukkaiden valinnanvapauden lisäämisestä.

Hallitus määrittelee kuntauudistuksen tarkemmat kriteerit ja etenemisen vuoden 2011 loppuun mennessä. Annettava rakennelaki korvaa voimassa olevan puitelain.

Uudistusta ohjaavassa lainsäädännössä otetaan käyttöön kuntauudistusta edistäviä välineitä. Tavoitteena on mm. poistaa lainsäädännöstä sekä kuntatalouden rahoitusjärjestelmistä kuntaliitoksia vaikeuttavat tekijät.

Hallitus ohjaa kuntauudistuksen etenemistä ja käynnistää koko maan kattavan selvityksen kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta.

Kunta- ja palvelurakenteen uudistamisessa otetaan huomioon alueiden erilaisuus, kuten kasvukeskusten erityispiirteet, harva asutus, pitkät etäisyydet, saaristoisuus ja kielelliset olosuhteet.

Kansallisen kilpailukyvyn ja kasvupotentiaalin kannalta kunta- ja palvelurakennetarkaisujen merkitys korostuu metropolialueella.

Hallituksen päämääränä on, että vahvojen peruskuntien ulkopuolisilla syrjäisillä alueilla palvelurakenne uudistetaan siten, että palvelut on koottu ohjatusti riittävän suuriksi kokonaisuuksiksi tukeutuen vahvojen peruskuntien palvelurakenteeseen vastuukuntamallilla.

Kainuun maakunnan mahdollisuudet muusta maasta poikkeavaan hallintomalliin ratkaistaan erikseen kuntauudistuksen edetessä.

Sote-järjestämislain ja muiden sektorilakien valmistelu sovitetaan yhteen valtakunnalliseen kuntauudistukseen sekä aikataulullisesti että sisällöllisesti.

Suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään turvataan.

Henkilöstön asema muutosprosesseissa turvataan nykyainsäädännön tasoisena.

Kuntarakenneuudistus muodostaa perustan kuntalain kokonaisuudistukselle. Kuntalain uudistuksessa tarkastellaan uusien kuntahallinnon rakenteiden ja kuntien muuttuvan toimintaympäristön näkökulmasta erityisesti kunnan talouden sisäistä ohjausta, kuntien johtamisjärjestelmiä, luottamushenkilöiden asemaa, kuntalain ja erityislakien välistä suhdetta, kunnanosaohallintoa sekä kuntien ja markkinoiden välistä suhdetta. Kuntalain uudistamisen tueksi kootaan parlamentaarinen seurantaryhmä.

Kuntien roolia julkishallinnon keskeisenä toimijana ja rajapintana kansalaisiin vahvistetaan. Valtiokuntaneuvottelumenettelyä kehitetään niin, että kunnille mahdollisesti siirrettävien tai annettavien tehtävien kustannus- ja vaikutusarviointia parannetaan. Peruspalveluohjelman pitkäjänteisyyttä, sitovuutta ja ohjausvaikutusta vahvistetaan tavoitteena kuntatalouden nykyistä parempi ennakointi.

Uusien ja nykyisten tehtävien ja velvoitteiden lisäämistä ja laajentamista kunnille rajoitetaan ja niille osoitetaan valtion rahoitusosuutena yli puolet todellisista kustannuksista. Valtion ja kuntien väliset tehtävien siirrot toteutetaan kustannusneutraalisti. Vastuu ammattikorkeakoulujen perusrahoituksesta siirretään valtiolle. Arvioidaan mahdollisuudet vähentää kuntien velvoitteita.

Kuntien kykyä selvitä tehtävistään ja velvoitteistaan pääosin omalla verotulorahoituksellaan edistetään. Kuntien yhteisövero-osuus maksetaan viidellä prosenttiyksiköllä korotettuna vuosina 2012 ja 2013. Kunnallisverotuksen verovähennyksistä johtuvaa kuntien raskautta pyritään siirtämään valtion vastuulle nimellisen ja todellisen kunnallisverotason eron kaventamiseksi. Veromuutoksista kuntien tuloihin aiheutuvat muutokset kompensoidaan täysimääräisesti. Kunnallisverotuksen verovähennyksiä kompensoidaan kuntakohtaisesti pääasiassa verojärjestelmän kautta. Hallitus tähtää siihen, että kiinteistöveron osuus kuntien verotuloista kasvaisi vaalikauden aikana. Kiinteistövero siirretään verotulojen tasauksen ulkopuolelle.

Valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannustavuutta parannetaan.

Erityisen vaikeassa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyä jatketaan tehostetusti niin, että valtioneuvostolle säädetään mahdollisuus päättää toimenpiteistä, mikäli arviointimenettely ei johda ratkaisuun kunnan peruspalveluiden ja niiden rahoituksen turvaamiseksi.

Kuntarahoitus Oyj:n asema kuntien lainoituksen järjestäjänä ja valtion tukeman asuntotuotannon lainoittajana turvataan.

Vahvoilla peruskunnilla luodaan edellytykset kuntien riittävälle omalle palvelutuotannolle ja kuntien kyvylle hallita palvelumarkkinoita yhdenvertaisten palvelujen saatavuuden ja palvelutuotannon eheyden varmistamiseksi. Edistetään palveluiden järjestämis- ja tuotantovastuun selkeyttämistä ja eriyttämistä kunnissa. Yksityinen ja kolmas sektori täydentävät kuntien palveluja lainsäädännön puitteissa. Palveluja tulee voida räätälöidä paikallisten tarpeiden mukaan. Kolmannen sektorin ja seurakuntien osaamista ja kokemuksia hyödynnetään.

Selkeytetään julkisen sektorin harjoittaman elinkeinotoiminnan pelisääntöjä. Määritellään selkeä raami kuntien, kuntayhtymien, kuntien liikelaitosten ja muiden kuntien omistamien toimintayksiköiden harjoittamalle ja markkinoilla yritysten kanssa kilpailevalle elinkeinotoiminnalle. Edistetään hyvinvointipalvelumarkkinoiden kehittymistä kuntien palvelutarpeita tukeviksi.

Uudistetaan hankintalakia suorahankintamahdollisuuksien lisäämiseksi sekä työllisyys, sosiaalisten ja muiden laatutekijöiden huomioon ottamiseksi nykyistä paremmin kilpailutusten yhteydessä. Uudistuksella edistetään palvelumarkkinoiden toimivuutta. Nostetaan kansallisia kynnysarvoja lähemmäksi EU-direktiivitasoja. Tehostetaan harmaan talouden torjuntaa kuntien palveluja järjestettäessä.

Hallitus käynnistää yhdessä valtion eri toimijoiden, kuntien ja työmarkkinajärjestöjen kanssa yhteisen kuntatuottavuuden ja tulokellisuuden kehittämiskampanjan, jonka yhteydessä luodaan kunta- ja palvelujen laadun ja vaikuttavuuden arvioimiseksi kestävä kuntatuottavuuden mittaristo. Luodaan yhteinen tietopohja laadun ja vaikuttavuuden edistämiseksi palveluita arvioitaessa. Kannustetaan parhaiden käytäntöjen jakamista ja käyttöönottoa yli kunta- ja sektorirajojen.

Kuntien kustannuslaskentaa kehitetään todellisten yksikkökustannusten arvioimiseksi ja avaamiseksi asiakkaille, palveluiden kehittämiseksi ja kustannustietoisuuden lisäämiseksi. Palveluiden kustannusten ja laadun vertailua sekä läpinäkyvyyttä kehitetään mm. selvittämällä ja edistämällä sitä tukevia käytäntöjä ja kokeiluja.

Lisätään asukkaiden valinnanmahdollisuuksia hakeutua kunnallisiin palveluihin yli kuntarajojen.

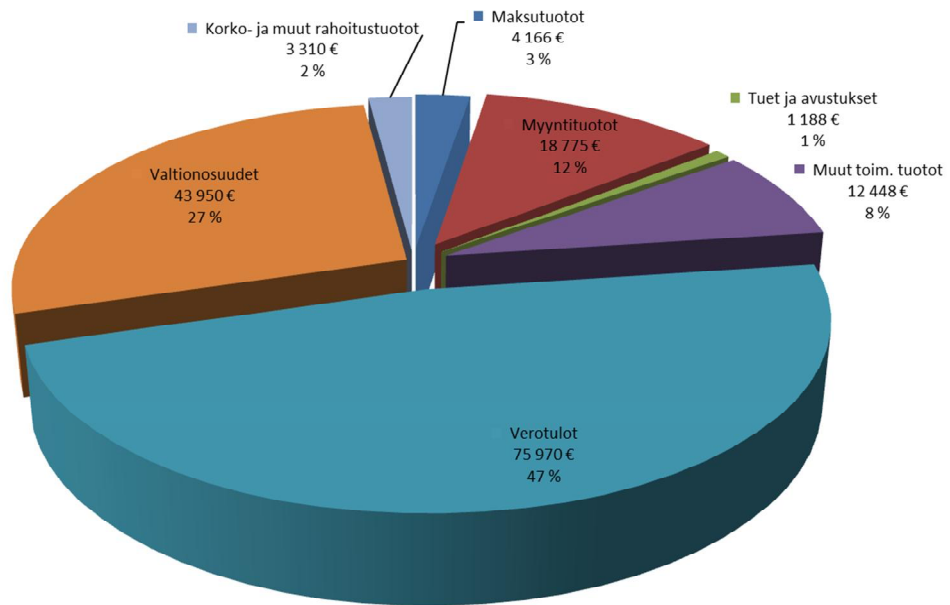
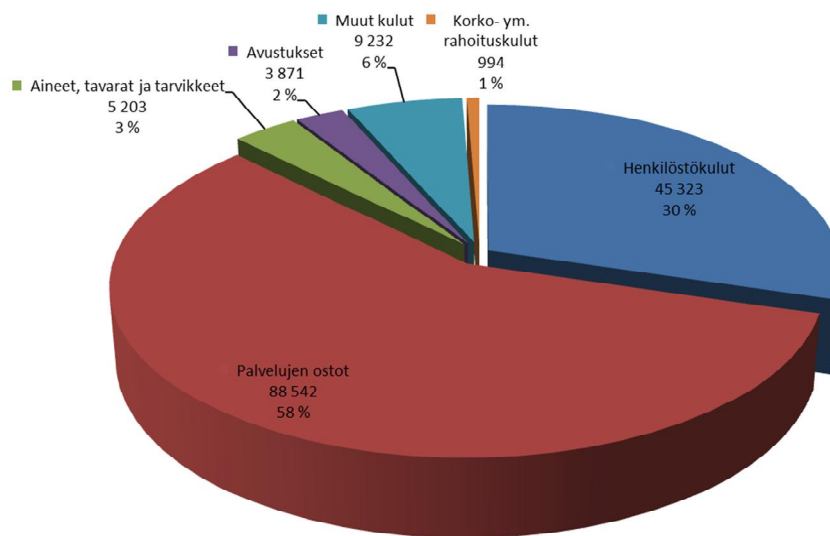
Selvitetään tarpeet uudistaa kotikuntalaki niin, että itsenäisesti asuvien, avohuollon piirissä olevien henkilöiden oikeus valita kotikunta toteutuu.

Jatketaan ja lujitetaan metropolipolitiikkaa tavoitteena vahvistaa seudun kansainvälistä kilpailukykyä ja tasapainoista kehitystä koko maan suotuisan kehityksen edistämiseksi sekä metropoliseudun erityishaasteiden lievittämiseksi. Aiesopimuskäytäntöä vahvistetaan ja sen sitovuutta parannetaan. Erityistä huomiota kiinnitetään alueellisen segregaaation estämiseen sekä uusien toimintamallien kehittämiseen maahanmuuttajataustaisen väestön kotouttamisen ja työllistämisen edistämiseksi.

Valtion ja suurten kaupunkiseutujen aiesopimusmenettelyä vahvistetaan erityisesti maankäytön, asumisen, liikenteen osalta. Näin tuetaan yhdyskuntarakenteen eheytymistä, kestävästä kehitystä ja sosiaalista eheyttä.

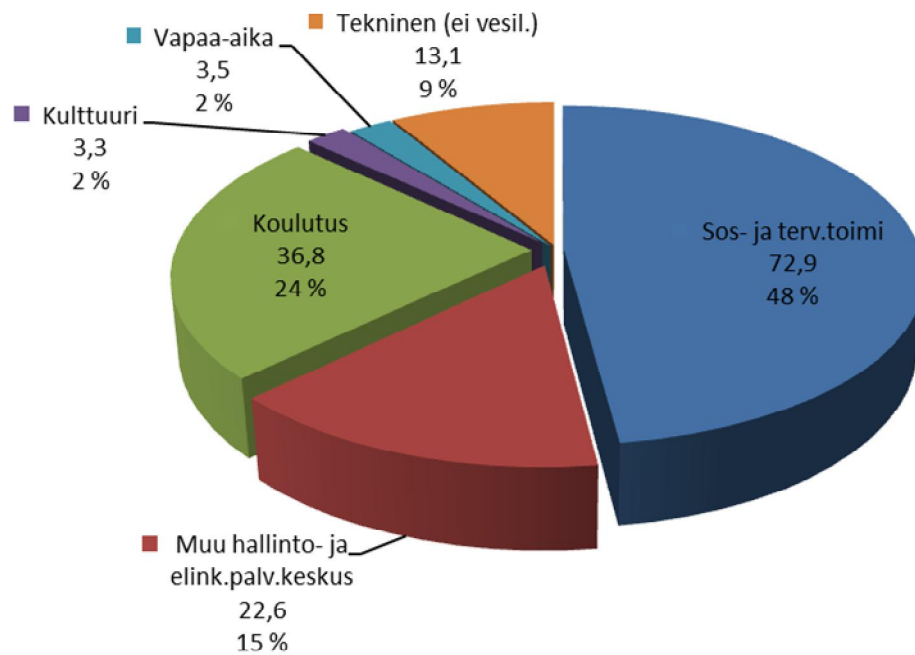
KÄYTTÖTALOUSOSA

Toimielin	Ta 2013	Ta 2014	muutos	Ta 2013	Ta 2014	muutos	Ta 2013	Ta 2014	muutos
	1 000 €	1 000 €	ed.v.	1 000 €	1 000 €	ed.v.	1 000 €	1 000 €	ed.v.
(ei sis. lask.vyör.eriä)	tuotot	tuotot	%	kulut	kulut	%	netto	netto	%
10 Rahoitus *	120,0	120,0	0,0	0,0	0,0		120,0	120,0	0,0
11 Keskusvaalilautakunta	0,0	40,0		0,0	40,0		0,0	0,0	0,0
12 Tarkastuslautakunta	5,0	5,0	0,0	57,6	49,0	-15,0	-52,6	-44,0	-16,4
14 Kaupunginhallitus	17 685,3	17 183,5	-2,8	93 228,3	94 963,2	1,9	-75 543,1	-77 779,6	3,0
19 Maaseutulautakunta	342,0	346,3	1,3	453,1	458,1	1,1	-111,1	-111,8	0,6
30 Koulutuslautakunta	4 423,1	4 553,0	2,9	35 974,3	36 767,8	2,2	-31 551,2	-32 214,8	2,1
40 Kulttuurilautakunta	552,2	625,6	13,3	3 267,3	3 292,6	0,8	-2 715,1	-2 667,0	-1,8
50 Vapaa-aikalautakunta	884,1	979,7	10,8	3 398,0	3 505,6	3,2	-2 513,9	-2 525,9	0,5
60 Tekninen lautakunta	12 064,6	12 422,5	3,0	12 438,0	12 681,9	2,0	-373,5	-259,4	-30,5
69 Rakennuslautakunta	169,0	184,0	8,9	381,4	293,6	-23,0	-212,4	-109,6	-48,4
70 Jätehuoltolautakunta	62,2	118,3	90,0	198,3	119,8	-39,6	-136,1	-1,5	-98,9
yhteensä	36 307,4	36 577,8	0,7	149 396,4	152 171,5	1,9	-113 088,9	-115 593,7	2,2
Tulosalue	Ta 2013	Ta 2014	muutos	Ta 2013	Ta 2014	muutos	Ta 2013	Ta 2014	muutos
	1 000 €	1 000 €	ed.v.	1 000 €	1 000 €	ed.v.	1 000 €	1 000 €	ed.v.
(ei sis. lask.vyör.eriä)	tuotot	tuotot	%	kulut	kulut	%	netto	netto	%
Rahoitus *	120,0	120,0	0,0	0,0	0,0		120,0	120,0	0,0
Vaalit	0,0	40,0		0,0	40,0		0,0	0,0	0,0
Tilintarkastus	5,0	5,0	0,0	57,6	49,0	-15,0	-52,6	-44,0	-16,4
Yleishallinto	1 388,8	1 150,1	-17,2	5 615,8	5 378,7	-4,2	-4 227,0	-4 228,5	0,0
Sos. ja terveydenhuolto	272,5	286,3	0,0	70 617,8	72 920,6	3,3	-70 345,2	-72 634,3	3,3
Henkilöstötoimi	445,7	487,0	9,3	922,7	959,7	4,0	-477,0	-472,8	-0,9
Työllisyshoito	276,6	276,6	0,0	1 149,9	1 129,6	-1,8	-873,3	-853,0	-2,3
Lomatoimi	15 301,7	14 983,6	-2,1	14 922,2	14 574,6	-2,3	379,5	408,9	7,8
Maaseututoimi	342,0	346,3	1,3	453,1	458,1	1,1	-111,1	-111,8	0,6
Sivituspalv. keskus hallinto				735,1	728,3	-0,9	-735,1	-728,3	-0,9
Lasten päivahoito ja esiop	1 193,6	1 247,0	4,5	12 667,9	12 830,8	1,3	-11 474,3	-11 583,8	1,0
Peruskoulutus ja esiopet	302,9	342,4	13,0	16 711,1	17 346,2	3,8	-16 408,2	-17 003,9	3,6
Lukiokoulutus	131,0	112,3	-14,3	3 158,3	3 113,8	-1,4	-3 027,3	-3 001,5	-0,9
Ruokahuolto ja siivous	2 795,6	2 851,3	2,0	2 701,9	2 748,6	1,7	93,6	102,7	9,7
Kansalaisopisto	169,1	164,4	-2,8	711,7	711,0	-0,1	-542,6	-546,5	0,7
Kirjastopalvelut	59,3	91,6	54,4	1 191,0	1 192,9	0,2	-1 131,7	-1 101,3	-2,7
Kulttuuripalvelut	106,6	115,6	8,5	619,8	621,3	0,3	-513,2	-505,7	-1,5
Musiikinopetus	217,3	254,0	16,9	744,8	767,4	3,0	-527,6	-513,5	-2,7
Vapaa-aikatoimi	236,1	283,1	19,9	2 491,4	2 570,9	3,2	-2 255,3	-2 287,8	1,4
Uimahalli	648,0	696,6	7,5	906,6	934,7	3,1	-258,6	-238,1	-7,9
Tekninen hallinto	46,3	55,8	20,5	2 269,4	2 279,2	0,4	-2 223,1	-2 223,4	0,0
Kaupunkirakenne	2 591,0	2 723,8	5,1	3 790,6	3 897,1	2,8	-1 199,6	-1 173,3	-2,2
Tilapalvelu	9 427,3	9 642,8	2,3	6 378,1	6 505,6	2,0	3 049,2	3 137,3	2,9
Rakennusvalvonta	169,0	184,0	8,9	381,4	293,6	-23,0	-212,4	-109,6	-48,4
Jätehuolto	62,2	118,3	90,0	198,3	119,8	-39,6	-136,1	-1,5	-98,9
yhteensä	36 307,4	36 577,8	0,7	149 396,4	152 171,5	1,9	-113 088,9	-115 593,7	2,2

TA2014 tulot ryhmittäin**TA2014 kulut ryhmittäin**

Käyttötalouden toimintakulut palvelukeskuksittain

TA2014 milj € (ei sis. poistoja)

HALLINTO- JA ELINKEINOPALVELUT

PALVELUSUUNNITELMA

Keskeisimmät palveluja koskevat muutokset talousarviovuonna

Palvelu	Ennuste	Ostot 2014	Hankintapaikka	Hankintatapa
Elinvoimapalvelut, ml. yritysneuvontapalvelut	kasvaa			omana työnä
Seudulliset kehittämistehtävät	uusi työnjako	Yhtiö (11,5 €/asukas)	Ylä-Savon Kehitys Oy, Ylä-Savon Veturi ry oppilaitokset	kuntayhteistyö/ ostopalvelu
Pakolaisten vastaanotto	kasvaa (+ 20 henkilöä)		Iisalmi hallinnoi Pakolaisrahaston hanketta	Kuntayhteistyö (3 kuntaa)
Sosiaali- ja terveyspalvelut	kustannukset kasvaa, muutoksia palvelu- rakenteessa	ostopalvelu 70,6 milj. €	Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä	kuntayhteistyö (4 kuntaa)

Valmistaudutaan mahdollisiin kuntarakennelain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukanaan tuomiin muutoksiin.

Kaupunki keskittää kaupungin elinvoimaa vahvistavat palvelut omaan organisaatioonsa 1.1.2014 lukien. Uuden elinvoimapalvelut -palvelualueen tulostavoitteet määritellään toiminnan käynnistyttyä. Kaupunki järjestää itse yritysneuvontapalvelut. Ylä-Savon Kehitys Oy:n kanssa neuvotellaan yhteistyösopimus sen hoitamista aluekehittämistehtävistä ja muista yhtiön tarjoamista palveluista.

Iisalmen kaupunki on vastaanottanut yhteensä kaksi ryhmää kiintiöpakolaisia vuonna 2013. Kaupunginvaltuusto on sitoutunut periaatepäätöksellään myös kolmannen ryhmän vastaanottamiseen vuosien 2014 -2015 aikana.

Muilta osin palvelujen kysynnässä/tarjonnassa ei ole merkittäviä muutoksia.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Kuntarakennelaki ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki muuttavat toimintaympäristöä merkittävästi.

Kaupungin uuden strategian toimeenpano alkaa.

Elinvoimapalvelut -palvelualueen toiminta alkaa 1.1.2014.

Valmistaudutaan uuteen EU rakennerahastokauteen 2014 – 2020.

Varaudutaan työllistämisvastuun siirtymiseen kunnille.

Pakolaisten määrä lisääntyy ja kotouttaminen jatkuu.

Konserniohjauksen merkitys kasvaa. Kuntien ja valtionhallinnon yhteis palveluhanke muuttaa asiakaspalvelun järjestämistä merkittävästi.

TULOSALUE: VAALIT**Tilivelvollinen: Hallintojohtaja Esa Laukkanen****1. TALOUS**

Keskusvaalilautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Vaalit						
Toimintatuotot	68	0	40	-100,0 %	40	0
Toimintakulut	-105	0	-40	-100,0 %	-40	-40
Netto (=toimintakate)	-37	0	0	-100,0 %	0	-40
Suunnitelmapoistot	0	0	0	-100,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	-100,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-1	0	-1	-100,0 %	-1	-1
Vyörytys, netto	-1	0	-1	-100,0 %	-1	-1

2. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Vuonna 2014 europarlamenttivaalit, 2015 eduskuntavaalit, 2016 kunnallisvaalit

110-3 Vaalit	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	67 594	0	40 000	40 000	0 %	40 000	40 000
Muut toimintatuotot	67 594	0	40 000	40 000	0 %	40 000	40 000
Toimintakulut	-104 872	0	-39 510	-40 000	0 %	-40 000	-40 000
Henkilöstökulut	-50 975	0	0	0	0 %	0	0
Palkat ja palkkiot	-46 697	0	0	0	0 %	0	0
Eläkekulut	-3 168	0	0	0	0 %	0	0
Muut henkilösivukulut	-1 110	0	0	0	0 %	0	0
Palvelujen ostot	-39 970	0	-150	-150	0 %	-150	-150
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 621	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-12 306	0	-39 360	-39 850	0 %	-39 850	-39 850
Vuokrat	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-12 306	0	-39 360	-39 850	0 %	-39 850	-39 850
Toimintakate	-37 278	0	490	0	0 %	0	0

TULOSALUE: TILINTARKASTUS**Tilivelvollinen:****1. TALOUS**

Toimielin	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Tulosalue						
Toimintatuotot	5	5	5	0,00 %	5	5
Toimintakulut	-45	-58	-49	-15,52 %	-49	-49
Netto (=toimintakate)	-40	-53	-44	-16,98 %	-44	-44
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,00 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,00 %	0	0
Vyörytyskulut	-1	-1	-1	0,00 %	-1	-1
Vyörytys, netto	-1	-1	-1	0,00 %	-1	-1

2. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET**Laatutavoite:**

- Tilintarkastuksen tavoitteena on valvoa, että hallintokunnat täyttävät palvelutuotannolle asetetut tulokellisuuden ja laillisuuden vaatimukset kaupunginvaltuuston tahtoa toteuttaessaan, sekä varmistaa kirjanpidon oikeellisuus ja turvata toiminnan laillisuus ja julkinen luotettavuus.
- Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksen ja siinä arvioidaan kaikki olennaiset poikkeamat kaupunginvaltuuston talousarviossa hyväksymistä tavoitteista.

Perustelut:

- Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta kokoontuu n. 8 kertaa vuodessa.
- Asiantuntijapalvelut; 26 000 €, sis. 50 tarkastuspäivää.

111-3 Tilintarkastus	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	5 000	5 000	5 000	5 000	100 %	5 000	5 000
Myyntituotot	5 000	5 000	5 000	5 000	100 %	5 000	5 000
Maksutuotot	0	0	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-44 628	-57 630	-49 040	-49 010	85 %	-49 100	-49 180
Henkilöstökulut	-11 293	-19 260	-12 920	-12 890	67 %	-12 980	-13 060
Palkat ja palkkiot	-10 392	-17 710	-11 740	-11 710	66 %	-11 780	-11 850
Eläkekulut	-660	-1 150	-880	-880	77 %	-890	-900
Muut henkilösivukulut	-241	-400	-300	-300	75 %	-310	-310
Palvelujen ostot	-30 969	-36 380	-32 820	-32 820	90 %	-32 820	-32 820
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-335	-500	-500	-500	100 %	-500	-500
Avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-2 031	-1 490	-2 800	-2 800	188 %	-2 800	-2 800
Vuokrat	-1 999	-1 490	-2 800	-2 800	188 %	-2 800	-2 800
Muut toimintakulut	-32	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakate	-39 628	-52 630	-44 040	-44 010	84 %	-44 100	-44 180

TULOSALUE: YLEISHALLINTO**Tilivelvollinen: Hallintojohtaja Esa Laukkanen****1. TALOUS**

Kaupunginhallitus	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Yleishallinto				*	*	
Toimintatuotot	1 531	1 389	1 150	-17,2 %	1 150	1 146
Toimintakulut	-5 460	-5 616	-5 379	-4,2 %	-5 500	-5 481
Netto (=toimintakate)	-3 929	-4 227	-4 229	0,0 %	-4 349	-4 335
Suunnitelmapoistot	-69	-213	-115	-46,0 %	-115	0
Vyörytystuotot	1 183	1 734	1 623	-6,4 %	1 623	1 623
Vyörytyskulut	-303	-455	-415	-8,8 %	-415	-415
Vyörytys, netto	880	1 279	1 208	-5,6 %	1 208	1 208

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Asiakaspalvelun parantaminen ajasta ja paikasta riippumattomaksi	Otetaan käyttöön sähköinen asiointijärjestelmä.	Asiointijärjestelmän käyttöaste 90 %
Maaseutualueen tietoverkkoyhteyksien parantaminen	Laajakaistaverkko Iisalmi 3:sen ja 4 vaiheen toteuttaminen ja rakentamisen avustaminen	Maaseutualueen laajakaistaverkon peittävyys 100 % kohdealueilla.
Pakolaisten kotoutuminen	Kotouttaminen etenee hankkeen tavoitteiden ja suunnitelman mukaisesti.	Pakolaislasten koulunkäyntiaste 100 %, aikuisten osallistuminen kotoutumiskoulutukseen, kielitaidon kehittyminen sekä osallisuus ja itsenäinen selviytyminen.
Elinvoimapaalvelut - palvelualueen käynnistymisen onnistuminen Elinvoimapaalvelut ohjaa kaupungin strategian toteuttamista	- Yrittäjien ja yrittäjiksi aikovien palvelut toimivat hyvin - Yritysten aktiivinen kontaktointi - Valmiudet uuden rakennerahastokauden hyödyntämiseen ja suunnitelmat hankehakemuksiksi valmiina - Yhteistyöverkosto toimii hyvin	- Palveluja käyttäneiden yritysten määrä - Työpaikkaomavaraisuuden kasvu (nyt 104 %) Tavoite 105 % - väh. 200 yritystä/vuosi 250- 300 yritysasiakasta/vuosi - Asiakaspalaute - Yrittäjäbarometrin elinkeinopolitiikkaa kuvaava tunnusluku vähintään 4.

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Kaupunkilaisten hyvinvointi ja sen edistäminen otetaan systemaattiseen tarkasteluun kaikkien palvelukeskusten ja SOTEn yhteistyönä	Sähköinen hyvinvointikertomus otetaan käyttöön v. 2014 alusta Hyvinvoinnin tilasta raportoidaan valtuustolle vuosittain Toimeenpannaan HYVIS -suunnitelmassa asetettuja painopisteitä lasten ja nuorten hyvinvoinnissa	Sähköinen hyvinvointikertomus on otettu käyttöön v. 2014 alusta. Valtakunnallisesti sovittu perusindikaattorit, jotka perustuvat kouluterveys-tutkimukseen ja Sotkanetin tilastotietoon
Turvallinen asuinympäristö	Toimeenpannaan ARJEN TURVALLISUUS-suunnitelman mukaiset kehittämistoimenpiteet.	Kehittämistoimenpiteiden toteumasta raportoidaan toimintakertomuksen yhteydessä.
Nuorisotyöttömyyden lasku	Nuorisotakuun toteuttamissuunnitelma valmis.	Nuorisotakuun toimenpiteiden piirissä 80 %

3. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Laatutavoitteet Kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston päätösten oikeellisuus valitusten määrä alle 5 kpl, hyväksyttyjä muutoksenhakuja 0 kpl					

4. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	21	18	19	19	19
Määräaikaiset	4	4	4	0	0
Yhteensä	25	22	23	19	19
Elinvoimapalvelut: uusi palvelualue 1.1.2014. Kehittämispäällikön viran muutos elinkeinojohtajan viraksi, yrityspalvelupäällikkö ja yritysneuvoja uusina tehtävinä. Matkailu- ja tapahtumasihteerin tehtävän muutos matkailu- ja tapahtumakoordinaattoriksi. Palvelualueen muu vakituinen henkilöstö: markkinointipäällikkö, tieto- ja viestintävastaava, toimistosihteerit. Taloustoimi: toimistosihteerin paikkaa ei täytetä, tehtävät hoidetaan sisäisin järjestelyin teknisen toimen ja taloustoimen kesken. Kehittämispäällikön virkaan 1 kk määräraha, eläkkeelle 1.2.2014					

5. TULOSALUEEN PERUSTELUT

Kaupunginvaltuusto:

Määrärahat kuuteen kokoukseen, sisältää kokouspalkkioiden leikkauksen.

Kaupunginhallitus:

Määrärahat 16 kokoukseen, sisältää kokouspalkkioiden leikkauksen. Raatihuone päiväkotikäytössä kevätkauden, vuokratulot 5 000 €.

Käyttövarausmäärärahat: sisältää luottamushenkilöiden (kaikki lautakunnat) ansionmenetyskorvaukset, kohdistamattomat KuEL-eläkemenoperusteiset maksut ja koko kaupungin KuEL-varhemaksut.

Avustukset: jaetaan seuraavasti yhteisöille: Ylä-Savon käsi- ja taideteollinen yhdistys 18 000 €, Iisalmen luonnonystävien yhdistys 5 600 €, Snellman-kesäyliopisto 16 600 € (sis. siivous 300 €), Iiden ry 25 200 € ja muut yhteisöt 40 400 €. Kaikki yhteensä 105 800 €. Lisäksi avustukset kohdassa käsitellään Opintorahaston tuotot ja kulut nettovaikutus 0 € (sis. muita kuluja 200 €).

Jäsenmaksut ja maksuosuudet: Kuntaliiton, Pohjois-Savon liiton ja Pohjois-Savon kehittämisrahaston ja muiden jäsenyhteisöjen jäsenmaksut.

Muu yleishallinto: osuus kunnallisverotuksen kustannuksiin, ystävyyskaupunkitoiminta, löytöeläimet, oikeudenkäyntikulut, IS-hankintojen vuosimaksu, metsäkartellioikeudenkäynti jatkuu.

Suhdetoiminta ja edustus: edustusmäärärahoja vähennetty 8100 €.

Sisäinen tarkastus: Talousjohtaja johtaa ja koordinoi sisäistä tarkastusta. Sisäisen tarkastuksen resurssina 0,25 htv:n panos talouspalveluiden henkilöresursseista. Lisäksi sisäiseen tarkastukseen käytetään tilintarkastusyhteisön asiantuntijapalveluita yhteensä 10 henkilötyöpäivää. Sisäistä tarkastusta tehdään sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman mukaisesti.

Hallintopalvelut: puhelinvaihe hoidetaan ostopalveluina, neuvonta- ja infopalvelut keskitetty kaupungintalon osalta

Taloustoimi: Taloustoimen henkilöstöresursseista on vähennetty yhden henkilötyövuoden panos eläköitymisen vuoksi. Tehtävät hoidetaan sisäisin järjestelyin.

Elinvoimapalvelut:

Uusi elinvoimapalvelut -palvelualue aloittaa työnsä 1.1.2014. Elinkeinojohtaja (nimikemuutos), yrityspalvelupäällikkö (uusi) ja yritysneuvoja (uusi). Palvelualueelle siirretään muu henkilöstö aiemmasta kehittämispalveluista.

Markkinointi: toiminnan pohjana kaupunginhallituksen hyväksymä markkinointi- ja viestintäsuunnitelma vuosille 2013-2014. Osallistuminen maakunnalliseen markkinointihankkeeseen. Soinlahti, yhteistyö kärkiyritysten kanssa. Kauppakeskus Iisalmi. Koljonvirran alueen kehittäminen. Tapahtumien tukeminen.

Seutupalvelut:

Ylä-Savon Kehitys Oy:ltä ostetaan seudullisia kehittämispalveluita erillisen sopimuksen mukaan. Kokonaisrahoitus 11,50 €/asukas. Ylä-Savon Veturi ry:lle 2 €/asukas maaseutualueiden kehittämiseen. Myös kaupungin keskusta-alue esitetään maaseuturahoituksen piiriin.

Hankeraha: kaupungin omien kehittämissankkeiden kuntarahoitukseen sekä osallistuminen muiden hankkeisiin kaupunginhallituksen erillispäätösten mukaan. Etappi Open -työllisyys hanke päättyy kesäkuun lopussa. Maakunnallinen markkinointihanke ja Itä-Suomen yliopiston ikäinnovaatiohanke jatkuvat vuoden 2014 loppuun. Osallistuminen seutukaupunkiverkoston pilottihankkeeseen yhdessä Ylä-Savon Kehitys Oy:n kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että mikäli talousarviovuoden aikana tulee esille kehittämishanke, jota ei voida toteuttaa hankerahalla ja joka koetaan tärkeäksi, rahat siihen osoitetaan erillispäätöksellä. Tähän rahoitukseen voidaan käyttää myös investointi- ja kehittämisrahaston varoja.

120-3 Yleishallinto	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	1 531 246	1 388 800	1 145 630	1 150 130	82 %	1 150 130	1 145 630
Myyntituotot	836 173	789 880	772 070	776 570	98 %	776 570	776 570
Maksutuotot	3 534	500	500	500	100 %	500	500
Tuet ja avustukset	540 805	524 220	298 760	298 760	57 %	298 760	298 760
Muut toimintatuotot	150 734	74 200	74 300	74 300	100 %	74 300	74 300
Toimintakulut	-5 460 360	-5 615 820	-5 316 610	-5 378 650	95 %	-5 499 180	-5 480 770
Henkilöstökulut	-1 761 607	-1 787 770	-1 806 700	-1 797 880	101 %	-1 818 410	-1 844 100
Palkat ja palkkiot	-1 118 024	-1 100 360	-1 135 780	-1 128 600	103 %	-1 145 330	-1 166 320
Eläkekulut	-579 119	-628 080	-610 040	-608 820	97 %	-611 630	-615 130
Muut henkilösivukulut	-64 464	-59 330	-60 880	-60 460	102 %	-61 450	-62 650
Palvelujen ostot	-3 185 882	-3 299 050	-3 073 810	-3 147 470	93 %	-3 147 470	-3 103 370
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-62 284	-32 990	-41 400	-41 400	125 %	-41 400	-41 400
Avustukset	-170 020	-172 300	-108 100	-105 300	61 %	-105 300	-105 300
Muut toimintakulut	-280 567	-323 710	-286 600	-286 600	89 %	-386 600	-386 600
Vuokrat	-195 013	-180 410	-153 100	-153 100	85 %	-153 100	-153 100
Muut toimintakulut	-85 554	-143 300	-133 500	-133 500	93 %	-233 500	-233 500
Toimintakate	-3 929 114	-4 227 020	-4 170 980	-4 228 520	98 %	-4 349 050	-4 335 140

TULOSALUE: SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO
Tilivelvollinen: Kaupunginjohtaja Jarmo Ronkainen

1. TALOUS

Kaupunginhallitus	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Sosiaali- ja terveydenhuolto						
Toimintatuotot	137	273	286	4,9 %	286	286
Toimintakulut	-70 689	-70 618	-72 921	3,3 %	-74 349	-75 853
Netto (=toimintakate)	-70 552	-70 345	-72 634	3,3 %	-74 063	-75 567
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-92	-147	-142	-3,4 %	-142	-142
Vyörytys, netto	-92	-147	-142	-3,4 %	-142	-142

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
SOTE palvelujen tarve ja kustannus ei ylitä SOTE-palvelusopimusta.	SOTE kuntayhtymän toiminta – ja talous on palvelusopimuksen mukaista.	Kuukausiraportit Osavuositarkastukset
Palvelujen painopiste ennalta ehkäisevässä työssä ja hoitopalveluluissa avohoidossa ja kotihoidon tukemisessa.	Nopea reagointi mikäli palvelutaso ei vastaa sopimusta tai jos menot eivät palvelusopimuksen mukaisia	Asiakastyytyväisyys Hyvinvointikertomus
Omistajaohjaus on toimiva	Säännölliset neuvottelut	Neuvottelujen määrä ja sisältö
Pakolaisten onnistunut kotouttaminen kaupungin, SOTE kuntayhtymän, valtion viranomaisten ja vapaaehtoisten yhteistyössä	Kaikki pakolaiset ovat joko varhaiskasvatuksen, perusopetuksen tai kotoutumiskoulutuksen piirissä.	Kielen ja kulttuurin oppiminen Lasten koulunkäynnin edistyminen Aikuisten kotoutumiskoulutuksen edistyminen Monipuolinen harrastustoiminta

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut: Sosiaali- ja terveystaloudellisten palvelujen järjestämisvastuu on SOTE-kuntayhtymällä. Vuoden 2014 palvelusopimus on 70,6 milj. €, jos KYSin osuus on 16,2 milj. €.

Valtuustokauden 2013 -2016 Palvelujen järjestämissuunnitelmassa määritellään valtuustokauden aikana tehtävät merkittävimmät rakenteelliset, toiminnalliset ja toimitiloihin liittyvät muutokset SOTE-kuntayhtymän alueella. Kuntayhtymän rakenteisiin ja talouteen vaikuttaa sairaanhoitopiirin tuottavuusohjelma, vanhuspalvelulaki sekä v. 2015 alusta voimaan tuleva päivystysasetus.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2015. Perustettavien erityisvastuu-, sote- ja perustason alueiden tulee aloittaa 1.1.2017.

Maahanmuuttoneuvonta: 7 kunnan yhteinen palvelu. Kiertävä maahanmuuttoneuvoja on Iisalmen kaupungin palveluksessa, kaupunki laskuttaa muita kuntia.

Kiintiöpakolaisten vastaanotto ja kotouttaminen: Iisalmen kaupunki on ottanut vuoden 2013 aikana vastaan kaksi ryhmää kiintiöpakolaisia yhdessä Lapinlahden ja Sonkajärven kanssa. Vuoden lopussa alueella tulee olemaan 84 afgaanitustaista pakolaista. Vuonna 2012 tehdyn kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti pakolaisia otetaan vastaan kolme ryhmää viiden vuoden aikana. Tavoite on ottaa seuraava kiintiöpakolaisryhmä vastaan v. 2014 aikana, jolloin voidaan hyödyntää tuoreeltaan saatuja kokemuksia vastaanottamisesta ja kotoutumisen järjestämisestä. Vapaaehtoiset ja alueella olevat pakolaiset toimivat uusille ryhmille vertaistukena.

Euroopan Pakolaisrahaston resurssein toteutettava Uusi Koti -hanke jatkuu 30.6.2014 saakka. Hankkeen tavoitteena on luoda kolmen kunnan yhteinen toimintamalli kiintiöpakolaisten vastaanottoon ja kotouttamiseen. Hankkeen resurssein on palkattu kaksi työntekijää ja sille on haettu jatkohanketta Uusi Koti II ajalle 1.8.2014 -30.6.2015.

ELY-keskus korvaa kunnille pakolaisten toimeentulotuen menot, sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset sekä tulkkaus- ja käännöskustannukset 100 %.

Lisäksi pakolaisista saadaan ELY keskukselta laskennallista korvausta, jolla katetaan kuntien omavastuuosuutta kustannuksista.

TE-toimisto järjestää oppivelvollisuusiän ylittäneiden pakolaisten kotoutumiskoulutuksen.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2011	TA2012	TA2013	TS2014	TS2015
Tuotantotavoitteet					
Taloudellisuustavoitteet					
Vaikuttavuustavoitteet					
Laatutavoitteet					

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2011	TA2012	TA2013	TS2014	TS2015
Tuotantotavoitteet					
Taloudellisuustavoitteet					
Vaikuttavuustavoitteet					
Laatutavoitteet					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	2	2	2	2	2
Määräaikaiset		2	2	2	2
Yhteensä	2	4	4	4	4
Yhteysjohtaja 60 % työajalla, 10 % johdon sihteerin työaika, maahanmuuttoneuvoja, 2 pakolaisohjaajaa.					

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Kaupunkilaisten terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen kaupungin ja SOTE kuntayhtymän poliittisilla päätöksillä ja yhteistyöllä.

Kiintiöpakolaisten vastaanotto 2015 – 2016 n. 20 pakolaista / vuosi.

Pakolaisten onnistunut kotouttaminen yhteistyössä SOTE kuntayhtymän ja muiden sidosryhmien kanssa.

170-3 Sosiaali- ja	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	137 087	272 520	547 750	286 300	105 %	286 300	286 300
Myyntituotot	81 438	255 520	79 950	58 700	23 %	58 700	58 700
Maksutuotot	0	0	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	2 100	0	455 800	215 600	0 %	215 600	215 600
Muut toimintatuotot	53 549	17 000	12 000	12 000	71 %	12 000	12 000
Toimintakulut	-70 688 526	-70 617 750	-72 939 210	-72 920 570	103 %	-74 349 410	-75 853 330
Henkilöstökulut	-2 135 665	-2 129 330	-2 081 580	-2 080 240	98 %	-2 084 080	-2 088 000
Palkat ja palkkiot	-152 602	-90 420	-158 420	-157 320	174 %	-160 470	-163 680
Eläkekulut	-1 974 436	-2 033 640	-1 914 060	-1 913 870	94 %	-1 914 390	-1 914 930
Muut henkilösivukulut	-8 627	-5 270	-9 100	-9 050	172 %	-9 220	-9 390
Palvelujen ostot	-68 514 567	-68 450 690	-70 815 860	-70 798 560	103 %	-72 223 560	-73 723 560
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 509	-660	-2 650	-2 650	402 %	-2 650	-2 650
Avustukset	-28 639	-30 000	-24 000	-24 000	80 %	-24 000	-24 000
Muut toimintakulut	-8 146	-7 070	-15 120	-15 120	214 %	-15 120	-15 120
Vuokrat	-3 732	-7 070	-15 120	-15 120	214 %	-15 120	-15 120
Muut toimintakulut	-4 414	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakate	-70 551 439	-70 345 230	-72 391 460	-72 634 270	103 %	-74 063 110	-75 567 030

TULOSALUE: HENKILÖSTÖTOIMI**Tilivelvollinen: henkilöstöpäällikkö Sinikka Laatikainen****1. TALOUS**

Kaupunginhallitus	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Henkilöstötoimi						
Toimintatuotot	453	446	487	9,2 %	487	487
Toimintakulut	-877	-923	-960	4,0 %	-967	-975
Netto (=toimintakate)	-424	-477	-473	-0,8 %	-480	-488
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	465	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-15	-11	-12	9,1 %	-12	-12
Vyörytys, netto	450	-11	-12	9,1 %	-12	-12

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**3.****Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Tehäväkuvat ajan tasalla ja kehityskeskustelujen käymistä terävöitetään	Yksilö- tai ryhmäkehityskeskustelut käydään kerran vuodessa, 100 %	Seurantaraportit palkkausjärjestelmästä, henkilöstökysely
Henkilöstön ammattitaitoa ylläpidetään ja täydennetään	Suunnitelmallinen perehdyttäminen Palveluskeskuskohtaisten koulutussuunnitelmien laatiminen vuoden 2014 aikana Populuksen koulutusosion käyttöönotto, pystytään seuraamaan populuspalkkajärjestelmässä henkilötasolla	Perehdyttämiset / uudet työntekijät Koulutussuunnitelmien lukumäärä Seuranta ja raportointi (koulutuksia seurataan henkilötasolla)
Työkyvyn ylläpitäminen, työhyvinvointipalvelujen kehittäminen	Aktiivisen tuen -toimintamallin tehokas käyttö, hyvä yhteistyö työterveyshuollon ja Kevan kanssa, laadukas kuntoutus ja paikallinen jatkoseuranta ikäohjelma valmis	Sairauspoissaolopäivät/ henkilötyövuosi, henkilöstökyselyn tulokset

4. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

1811 Henkilöstöhallinto

- henkilöstöpäällikkö, henkilöstösihteeri, 4 palkkasihteeriä

1812 Henkilöstöpalvelut, 1810 Luottamusmiestoiminta

- ammattijärjestöjen luottamusmiestoiminta

1812 Henkilöstöpalvelut, 1811 Työsuojelu

- viranhaltijoiden kuukausipalkoissa työsuojelupäällikön 60 % virka, opettajien palkoissa 55,56 % peruspalkasta ja työsuhteisten kk-palkoissa 41,83 % työsuojeluvaltuutetun palkasta
- erilliskorvauksissa työsuojelukorvaukset

1812 Henkilöstöpalvelut, 1812 Työterveyshuolto

- Kelan korvaus laskettu n. 50 % mukaan kokonaiskustannuksista
- maatalouslomittajien työterveyshuollon kustannukset on lomatoimen talousarviossa.
Maatalouslomittajien netto-osuuden MELA korvaa 100 %:sti

1812 Henkilöstöpalvelut, 1813 Henkilöstön kehittäminen

- keskitetty koulutusmääräraha on tarkoitettu johtamis-, jatko- ja arvosanakoulutukseen sekä erillisesti järjestettävään paikalliskoulutukseen

1812 Henkilöstöpalvelut, 1820 Muut henkilöstöpalvelut

- määräraha käytetään henkilökunnan hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen mm. työnohjauksen keinoin sekä tukemalla monipuolisesti omaehtoista liikunta-, kulttuuri- ja muuta harrastustoimintaa

Työterveyshuollon kulut edelleen kasvussa

5. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Vakituisen henkilökunnan määrä	875	886	881	881	881
Maksetut palkat kpl	21 149	21 000	22 000	22 000	22 000
Taloudellisuustavoitteet					
Työpaikkaruokailu					
- ateriat omakustannushinta (sis.alv)		5,05	5,70	5,75	5,80
Vaikutavuustavoitteet					
Laatutavoitteet					
Palkkalaskelmien oikeellisuus, virhe % < 2 %					
Henkilökunnan työkyky ja –motivaatio säilyy vähintään entisellä tasolla					

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Taloudellisuustavoitteet					
henkilöstöhallinto (sisältää palkanlaskennan) kulut €/palkansaaja (brutto)			365		
Vaikutavuustavoitteet					

6. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	8	8	8	8	8
Määräaikaiset					
Yhteensä	8	8	8	8	8
Luvut sisältävät työsuojelupäällikön (osa-aikainen 60 %) sekä päätoimisen pääluottamus- mies/ työsuojeluvaltuutetun					

7. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Kaikkia palvelukeskuksia koskevat:

Varaudutaan henkilökunnan ikääntymiseen ja eläköitymiseen, ikäohjelman toimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta

Ylläpidetään koulutuksella henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista, koulutusten seuranta

Henkilökunnan työkyvyn/ työhyvinvoinnin ylläpitämistä edistetään eri keinoin (mm. aktiivisen tuen - toimintamallin tehokas käyttö ja yhteistyö työterveyshuollon kanssa, laadukas kuntoutus)

Henkilöstösuunnitelman/toimenpideohjelman toteutumista seurataan henkilöstökyselyllä

Palkkausjärjestelmien jatkuva ajan tasalla pitäminen

Työterveyshuollon toimenpiteiden suuntaaminen enenevissä määrin ennaltaehkäisevään toimintaan

180-3 Henkilöstötoimi	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	453 111	445 670	486 950	486 950	109 %	486 950	486 950
Myyntituotot	33 760	31 620	32 900	32 900	104 %	32 900	32 900
Maksutuotot	0	0	750	750	0 %	750	750
Tuet ja avustukset	149 577	145 000	155 000	155 000	107 %	155 000	155 000
Muut toimintatuotot	269 774	269 050	298 300	298 300	111 %	298 300	298 300
Toimintakulut	-877 468	-922 670	-962 280	-959 700	104 %	-967 100	-974 580
Henkilöstökulut	-368 544	-383 840	-394 100	-391 520	102 %	-398 920	-406 400
Palkat ja palkkiot	-298 089	-310 350	-319 290	-317 190	102 %	-323 220	-329 340
Eläkekulut	-52 434	-55 470	-56 450	-56 100	101 %	-57 120	-58 130
Muut henkilösivukulut	-18 021	-18 020	-18 360	-18 230	101 %	-18 580	-18 930
Palvelujen ostot	-461 401	-486 360	-510 230	-510 230	105 %	-510 230	-510 230
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-5 551	-8 990	-8 700	-8 700	97 %	-8 700	-8 700
Avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-41 972	-43 480	-49 250	-49 250	113 %	-49 250	-49 250
Vuokrat	-16 032	-18 180	-23 950	-23 950	132 %	-23 950	-23 950
Muut toimintakulut	-25 940	-25 300	-25 300	-25 300	100 %	-25 300	-25 300
Toimintakate	-424 357	-477 000	-475 330	-472 750	99 %	-480 150	-487 630

TULOSALUE: TYÖLLISYYDENHOITO**Tilivelvollinen: Hallintojohtaja Esa Laukkanen****1. TALOUS**

Kaupunginhallitus	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Työllisyydenhoito						
Toimintatuotot	331	277	277	0,0 %	277	277
Toimintakulut	-1 028	-1 150	-1 130	-1,7 %	-1 130	-1 130
Netto (=toimintakate)	-697	-873	-853	-2,3 %	-853	-853
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	2	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-32	-14	-14	0,0 %	-14	-14
Vyörytys, netto	-30	-14	-14	0,0 %	-14	-14

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Aktivointitoimenpiteiden oikea-aikainen kohdentaminen	Työttömien, erityisesti pitkäaikaistyöttömien aktivointiaste pidetään vähintään nykyisellä tasolla	KELA:lle maksettava osuus työmarkkituesta, eli ns. sakkomaksi

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Suurin osa ns. Kehypajan toiminnoista siirtyy Toimi-säätiöön. Kaupunki maksaa avustusta Kehypajan vuokraan. Avustusta on pienennetty yleisen linjan mukaisesti.

Työvalmennussäätiö Toimen mahdollisuuksien hyödyntäminen

Valtion tukema työllisyyden hoito: työllistämistuki 256 600 €, kulut 899 310 €

Erityistyöllistäminen: työllistämistuki 20 000 €, kulut 126 110 €

Muu työllistäminen: kulut 104 190 €

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Taloudellisuustavoitteet			80% työllistämismäärä-rahasta käytetään pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen		
Vaikuttavuustavoitteet					
Laatutavoitteet					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset					
Määräaikaiset					
Yhteensä					
Tukityöllistämisasioiden hoidetaan SOTE-kuntayhtymän työllisyysasiansihteerin kautta, ei henkilöstöä kaupungin palveluksessa.					

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 – 2016

Toiminta jatkuu entisellään yhteistyössä SOTE-kuntayhtymän ja TOIMI-työllistämissektin kanssa.

185-3 Työllisyyden hoito	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	330 780	276 600	276 600	276 600	100 %	276 600	276 600
Myyntituotot	0	0	0	0	0 %	0	0
Maksutuotot	0	0	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	330 780	276 600	276 600	276 600	100 %	276 600	276 600
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-1 027 514	-1 149 900	-1 129 610	-1 129 610	98 %	-1 129 610	-1 129 610
Henkilöstökulut	-776 075	-683 690	-683 630	-683 630	100 %	-683 630	-683 630
Palkat ja palkkiot	-633 041	-554 000	-554 000	-554 000	100 %	-554 000	-554 000
Eläkekulut	-105 643	-97 450	-97 830	-97 830	100 %	-97 830	-97 830
Muut henkilösivukulut	-37 391	-32 240	-31 800	-31 800	99 %	-31 800	-31 800
Palvelujen ostot	-13 472	-9 780	-13 400	-13 400	137 %	-13 400	-13 400
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 352	-170	0	0	0 %	0	0
Avustukset	-62 073	-278 900	-252 000	-278 900	100 %	-278 900	-278 900
Muut toimintakulut	-174 542	-177 360	-180 580	-153 680	87 %	-153 680	-153 680
Vuokrat	-174 216	-177 360	-180 580	-153 680	87 %	-153 680	-153 680
Muut toimintakulut	-326	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakate	-696 734	-873 300	-853 010	-853 010	98 %	-853 010	-853 010

TULOSALUE: LOMATOIMI**Tilivelvollinen: Iomatoimenjohtaja Pirkko Eskelinen****1. TALOUS**

Kaupunginhallitus	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Lomatoimi						
Toimintatuotot	15 364	15 302	14 984	-2,1 %	14 984	14 984
Toimintakulut	-14 908	-14 922	-14 575	-2,3 %	-14 716	-14 859
Netto (=toimintakate)	456	380	409	7,6 %	268	124
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-314	-183	-177	-3,3 %	-177	-177
Vyörytys, netto	-314	-183	-177	-3,3 %	-177	-177

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014 (Valtuustotasoiset)**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Palvelusuunnitelmien päivitys maatiloille	253 maatilaa	Seurantaraaportti

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Työhyvinvointi; Työvuorosunnittelu	Työajan tehokas käyttö	Lomitettut päivät
Tilakartoitukset, työsuojelun tehostaminen	Tapaturmien väheneminen	Sairauspoissaolot

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Lomituspalvelujen tuottaminen maatalousyrittäjille

* omana työnä 80 %

* ostopalveluyrittäjien tuottamana 15 %

* maatalousyrittäjien itse järjestämät lomituspalvelut 5 %

Lomitettavien maatilojen työaikojen tarkastelu, työaikojen yhdenmukaistaminen ja oikea mitoitus

Lomaan oikeutettujen maatalousyrittäjien määrä laskee mm. luontaisen poistuman kautta

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
*lomitettut päivät	63 800	59 000	56 600	54 500	52 000
*lomaan oikeutettut maat.yritt.	1 170	1 169	1 165	1 160	1 150
Taloudellisuustavoitteet					
*€/lomituspv (brutto)	227,34	233,10	243,50	252,00	260,00
*€/lomituspv (netto)	199,68	204,55	214,40	222,00	230,00

Vaikuttavuustavoitteet					
*lain mukaiset lomituspalvelut saadaan toteutettua, siirretyt vuosilomapäivät vähenevät	2 316	2 200	2 000	1 900	1 800

Laatutavoitteet

Tuotetaan asiakaslähtöisiä, luotettavia, laadukkaita ja taloudellisia lomituspalveluja
Henkilöstön asiantuntemus ja palvelujen toimintavarmuus

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Taloudellisuustavoitteet					
Vaikuttavuustavoitteet					
Laatutavoitteet					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Hallinto/vakituiset	14	14	13	13	13
Maat.lomittajat/vakituiset	206	206	200	200	200
Maat.lomittajat/määräaikaiset	30	25	25	25	20
Lisäksi tilapäiset, määräaikaiset maatalouslomittajat 15 % lomitetuista päivistä ostetaan ostopalveluyrittäjiltä					

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016**

Lomituspalvelualue säilyy nykyisellään vuoteen 2016

Maatiloille joka kolmas vuosi tehtävien palvelusuunnitelmien päivityskierros toteutetaan 2014-2016

189-3 Lomatoimi	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	15 364 062	15 301 690	14 983 550	14 983 550	98 %	14 983 550	14 983 550
Myyntituotot	13 593 967	13 651 690	13 283 550	13 283 550	97 %	13 283 550	13 283 550
Maksutuotot	1 712 724	1 600 000	1 650 000	1 650 000	103 %	1 650 000	1 650 000
Tuet ja avustukset	53 730	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	3 641	50 000	50 000	50 000	100 %	50 000	50 000
Toimintakulut	-14 907 864	-14 922 190	-14 623 630	-14 574 630	98 %	-14 715 990	-14 859 450
Henkilöstökulut	-11 236 218	-11 311 780	-11 153 910	-11 104 910	98 %	-11 246 270	-11 389 730
Palkat ja palkkiot	-8 488 020	-8 757 940	-8 624 730	-8 584 730	98 %	-8 700 140	-8 817 260
Eläkekulut	-1 903 867	-2 031 860	-2 022 050	-2 015 350	99 %	-2 034 680	-2 054 300
Muut henkilösivukulut	-844 331	-521 980	-507 130	-504 830	97 %	-511 450	-518 170
Palvelujen ostot	-2 968 460	-2 786 320	-2 603 620	-2 603 620	93 %	-2 603 620	-2 603 620
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-67 013	-70 700	-72 700	-72 700	103 %	-72 700	-72 700
Avustukset	-532 654	-340 000	-400 000	-400 000	118 %	-400 000	-400 000
Muut toimintakulut	-103 519	-413 390	-393 400	-393 400	95 %	-393 400	-393 400
Vuokrat	-53 608	-56 000	-58 000	-58 000	104 %	-58 000	-58 000
Muut toimintakulut	-49 911	-357 390	-335 400	-335 400	94 %	-335 400	-335 400
Toimintakate	456 198	379 500	359 920	408 920	108 %	267 560	124 100

YLÄ-SAVON MAASEUTUPALVELUT**PALVELUSUUNNITELMA**

Hallinnon osalta tarve ennallaan, toiminta on viranomaistoimintaa.
Kehittämisen osalta omat resurssit ovat vähäiset, yhteistyö korostuu toimijoiden välillä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Valmistautuminen vuonna 2015 alkavaan EU:n uuteen ohjelmakauteen.
2014 on siirtymäaikaa, koska ohjelmakauden alku siirtyi vuodella.

TULOSALUE: YLÄ-SAVON MAASEUTUPALVELUT

Tilivelvollinen: maaseutujohtaja Eero Pulkkinen

1. TALOUS

Ylä-Savon maaseutu-	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
hallinnon yhteisltk	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Ylä-Savon maaseutupalvelut						
Toimintatuotot	318	342	346	1,2 %	346	346
Toimintakulut	-416	-453	-458	1,1 %	-464	-471
Netto (=toimintakate)	-98	-111	-112	0,9 %	-118	-125
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-9	-6	-6	0,0 %	-6	-6
Vyörytys, netto	-9	-6	-6	0,0 %	-6	-6

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Maksajavirastosopimuksen palvelutavoitteiden täyttäminen (4. kohdan osalta aikatavoite kuukauden tiukempi)	1. Kevään tukihaun tallennukset on tehty vuosittain 20.6. mennessä. 2. Tukipäätökset on lähetetty viljelijöille kahden kuukauden sisällä maksatuksesta. 3. Takaisinperintäpäätökset on tehtynä kuuden kuukauden sisällä takaisinperinnän perusteen muodostumisesta. 4. Maksatukset on saatettu hyväksytytilaan maksatuksen esteen poistuessa.	100%
Yrittäjyyden edistäminen	Hyödynnetään Maaseutuammattiin ry:n jäsenyys; - mukana eri kuntien tapahtuman järjestämisessä - tapahtumissa yhteensä 100 ylä-asteiden oppilasta.	- 5 tapahtumaa 1/kunta - väh. 100 oppilasta/ tapahtuma
Maatilayrittäjien yhteistoiminnan edistäminen	4 tiedotustilaisuutta koko alueella, mahdollinen pilottihanke, joka voidaan toteuttaa yhden kunnan alueella	4 tilaisuutta

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Maaseutuelinkeinohallinnossa ei tapahdu muutoksia.

Maaseutuelinkeinojen kehittämistoimenpiteisiin varataan yhteistoiminta-alueelle 40 000 euroa (avustukset 30 000 €, muut toimenpiteet 10 000 €). Käyttöperusteista päättää maaseutuhallinnon yhteislautakunta.

Maaseutuelinkeinohallinto hoidetaan asiakaslähtöisesti sekä Maaseutuviraston ja kaupungin välisen maksajavirastosopimuksen mukaisesti. Nykyisellä henkilöstömäärällä ei voida panostaa kehittämissuhteisiin. Muiden toimijoiden maaseudun kehittämishankkeet hyödynnetään aktiivisesti.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Taloudellisuustavoitteet					
- nettomenot €/tukea hakenut tila	327	390	396	406	413
Vaikuttavuustavoitteet					
Laatutavoitteet					

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
- maksetut EU- ja kansalliset tuet, miljoonaa euroa		(44)	44	42	42
Taloudellisuustavoitteet					
- sähköisten hakemusten osuus %		(78)	80	82	85
Vaikuttavuustavoitteet					
- aktiivitalat, kpl	1 229	1 190	1 175	1 145	1 125
- viljelty peltoala ha	46 737	47 000	47 000	47 000	47 000
- sukupolvenvaihdoksia, kpl	27	25	25	25	25
Laatutavoitteet					
- asiakastyytyväisyys 4 (hyvä) asteikolla 1 – 5, asiakaskysely					
- valitusten määrä alle 0,2 % tukipäätöksistä					
- tuet maksetaan oikeasuuruuisena, oikaisujen määrä (hakemusten käsittelyvirheistä johtuneet lisämaksut tai takaisinperinnät) yhteensä alle 0,5 % maksetusta määrästä					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	7	7	7	7	7
Määräaikaiset	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Yhteensä	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7
Kesäaikaisilla agrologiharjoittelijoilla tai vastaavilla määräaikaisilla työntekijöillä mahdollistetaan tukihakemusten käsittely niin, että tukimaksut käynnistyvät ajallaan heti alkusyksystä.					

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

EU:n uusi ohjelmakausi 2015 – 2020 ja sen vaikutus maaseutuhallinnon tehtävien määrään ei vielä tiedossa.

Kuntarakenteen mahdollisesti muuttuessa on maaseutualueiden kehittäminen entistä tärkeämpää. Tällöin tulee päätöksenteon tueksi tehdä maaseutuvaikutusten arviointi.

190-3 Ylä-savon maaseutupalvelut	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	317 937	342 000	346 320	346 320	101 %	346 320	346 320
Myyntituotot	311 966	341 000	345 320	345 320	101 %	345 320	345 320
Maksutuotot	3 165	1 000	1 000	1 000	100 %	1 000	1 000
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	2 806	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-415 966	-453 100	-460 250	-458 090	101 %	-464 380	-470 770
Henkilöstökulut	-301 570	-323 590	-325 010	-322 850	100 %	-329 140	-335 530
Palkat ja palkkiot	-243 771	-261 300	-262 620	-260 850	100 %	-265 980	-271 200
Eläkekulut	-43 399	-47 310	-47 550	-47 260	100 %	-48 120	-48 990
Muut henkilösivukulut	-14 400	-14 980	-14 840	-14 740	98 %	-15 040	-15 340
Palvelujen ostot	-40 060	-58 010	-59 740	-59 740	103 %	-59 740	-59 740
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-13 585	-5 500	-6 000	-6 000	109 %	-6 000	-6 000
Avustukset	-26 811	-30 000	-30 000	-30 000	100 %	-30 000	-30 000
Muut toimintakulut	-33 940	-36 000	-39 500	-39 500	110 %	-39 500	-39 500
Vuokrat	-32 686	-34 500	-37 500	-37 500	109 %	-37 500	-37 500
Muut toimintakulut	-1 254	-1 500	-2 000	-2 000	133 %	-2 000	-2 000
Toimintakate	-98 029	-111 100	-113 930	-111 770	101 %	-118 060	-124 450

SIVISTYSPALVELUKESKUS/KOULUTUSLAUTAKUNTA

PALVELUSUUNNITELMA

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2014	Hankintapaikka	Hankintatapa
Päivähoito	tarve kasvaa	74 %	26 % lapsista	Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoitajat	Yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä
Perusopetus	tarve ennallaan	98,03 %	1,82 % €:sta	muut kunnat (sijoitettujen lasten opetus)	muut kunnat/ kotikuntakorvaukset
- pienryhmät	tarve ennallaan	100 %			
- maahanmuuttajaopetus	tarve kasvaa	100 %			
- keskitetty erityisopetus	tarve ennallaan	99,83 %	0,22 % €:sta	valtion erityiskoulut, sairaalakoulut	sopimus/laskutus
Lukiokoulutus					
- päivälukio	opetuksen määrä vähenee enää vähän	95 %	5 % kurssisuoritteista	ISOverstas, MAHIS-oppilaitokset	sopimus/laskutus
- aikuislukio	tarve ennallaan	90 %	10 % kurssisuoritteista	ISOverstas	sopimus/laskutus
Ruokapalvelut	tarve ennallaan	96 %	4 % €:sta	Coor Service	Ostopalvelu
Siivouspalvelut	tarve ennallaan	60 %	40 % €:sta	Coor Service	Ostopalvelu

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET:

Valtakunnalliset linjaukset

Valtioneuvosto on hyväksynyt Koulutus- ja tutkimus 2011–2016 –kehittämissuunnitelman. Se perustuu pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelmassa asetettuihin koulutus- ja tiedepoliittisiin tavoitteisiin. Vuodelle 2014 kehittämissuunnitelmassa on mm. seuraavia tavoitteita, jotka aiheuttavat toimenpiteitä Iisalmen kaupungin osalta:

Varhaiskasvatus:

Uusi varhaiskasvatuslaki valmistuu 2014.

Esiopetuksen siirtymistä velvoittavaksi selvittää hallituksen talousarvioneuvotteluissa. Iisalmissa ikäluokastaan keskimäärin 1 -2 lasta jättää esiopetuksen käymättä, joten esiopetuksen velvoittavuus ei aiheuta muutoksia toimintaan tai talouteen.

Uudet esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet valmistuvat syksyllä 2014 ja uusien perusteiden mukainen esiopetus alkaa viimeistään 2016 syyslukukauden alussa.

Toteutuessaan kotihoidon tuen jakaminen puolisojen kesken tulee aiheuttamaan lisäpäivähoitopaikkojen tarvetta, koska osalla perheistä suurempituloisen vanhemman jääminen kotiin pienempituloisen lähtiessä töihin ei ole realistinen vaihtoehto. Kotihoidontukiaika jää näissä perheissä lyhyemmäksi ja lapsi siirtyy päivähoitopalvelujen käyttäjäksi aiemmin kuin ennen.

Mahdollinen subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittaminen tulee aiheuttamaan lisätarpeen osapäivähoitopaikoille (osa kokopäiväpaikoista voidaan ehkä muuttaa osapäiväpaikoiksi).

Perusopetus:

- *Perusopetukseen laaditaan hyvän oppilaanohjauksen kriteerit siten, että ne voidaan ottaa käyttöön syyslukukaudella 2014. Mikäli kriteerit edellyttävät muutoksia nykyisiin käytäntöihin, tehdään tarvittavat toimenpiteet.*
- *Valtio ohjaa perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen erityisiä avustuksia. Avustusta on saatu useana vuonna ja sitä haetaan edelleen.*
- *Parannetaan avohoidossa olevien oppivelvollisten oikeutta osallistua perusopetukseen ja tarvittaessa sairaalaopetukseen sekä turvataan huostaan otettujen ja sijoitettujen lasten oikeus perusopetukseen. Tarvittavat lainsäädännön muutokset tehdään vuonna 2012. Lainvalmistelu on edelleen kesken. Oppilaan omalla koululla ja sairaalakoululla tulee olemaan velvollisuus yhteistyöhön siirryttäessä sairaalaopetukseen ja sieltä pois. On epäselvää kenen vastuulle avohoitopotilaiden opetus tulee ja miten kustannukset jaetaan. Lisäkustannukset kunnille ovat mahdollisia.*
- *Huostaan otettujen ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten opetuksen rahoitus uudistetaan. Opetuksen järjestäjän saaman korvauksen sääntely on koettu epäselväksi ja epäoikeudenmukaiseksi. Esityksen mukaan opetuksen järjestäjälle korvataan aiheutuneet todelliset kustannukset, mikä parantaa opetuksen järjestämisedellytyksiä.*
- *Vuonna 2014 vakiinnutetaan oppilaskunnat kaikkiin peruskouluihin. Jokaisessa koulussa ja oppilaitoksissa (myös peruskouluissa) tulee olla oppilas/opiskelijakunta, jota tulee kuulla ennen opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten tekemistä. Toiminta tulee suunnitella sekä juurruttaa osaksi koulun yhteisöllistä toimintakulttuuria. Oppilaskuntien ohjaamisesta voi tulla lisäkustannuksia.*
- *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki tulee voimaan 1.8.2014. Perusopetuksen osalta kunnille ei tule uusia velvoitteita.*
- *Perusopetuslakiin tulee työrauhaa tukevia muutoksia 1.1.2014. Ei kustannusvaikutusta*

Lukiokoulutus:

Lukion pedagogiikkaa uudistetaan tehostamalla uusien työtapojen, opetusmenetelmien ja oppimisympäristöjen käyttöönottoa opetuksessa ja opiskelussa. Lukiokoulutuksen uuden opetussuunnitelman valmistelutyö ja sähköinen ylioppilastutkinto edellyttävät jonkin verran lisäresurssia. Maahanmuuttajien määrän lisääntyessä sekä lyseossa että aikuislukiossa tulee varautua maahanmuuttajien koulutukseen lähivuosina

Ruoka- ja siivouspalvelut:

Nyky-yhteiskunnassa arvostetaan entistä enemmän lähiruokaa. Lähiruokan käyttöä pyritään lisäämään yhteistyössä tavarantoimittajien kanssa.

TULOSALUE: SIVISTYSPALVELUKESKUKSEN HALLINTO**Tilivelvollinen: sivistystoimenjohtaja Kirsi-Tiina Ikonen/talouspäällikkö Marja Marin****1. TALOUS**

Toimielin	Tp 2012	Ta 2013	Ta 2014	%	Ts 2015	Ts 2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Tulosalue						
Toimintatuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-712	-735	-728	-1,0 %	-737	-747
Netto (=toimintakate)	-712	-735	-728	-1,0 %	-737	-747
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	1 081	1 327	1 281	-3,5 %	1 281	1 281
Vyörytyskulut	-416	-653	-618	-5,4 %	-618	-618
Vyörytys, netto	665	674	663	-1,6 %	663	663

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Sähköisen asioinnin kehittäminen	Kuntarekry.fi ohjelma käytössä kaikissa rekrytoinneissa Kaikki asiakkaiden tarvitsemat lomakkeet löytyvät sähköisinä	Sähköisten hakemusten määrä kaikista hakemuksista %:a Tehtyjen lomakkeiden määrä

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Tarvittavat ATK-laitteet hankitaan leasingilla, määrärahavaraus ICT-laitteiden vuokrissa. Kuntarekryn sijaistoinnin käyttöönottoa laajennetaan tarpeen mukaan.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Koulutusltnn kokousten lkm, kpl	12	11	11	11	11
Kulttuuriltnn kokousten lkm, kpl	8	8	8	8	8
Taloudellisuustavoitteet					
Talousarvion toteutumisaste/ sivpk (toimintakate)	99,1 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Laatutavoitteet					
- ajasta ja paikasta riippumaton ilmoittautuminen päivähoitoon sekä esi- ja perusopetukseen, sähköisesti tehtyjen ilmoittautumisten määrä kaikista ilmoittautuneista					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	10	10	10	10	10
Määräaikaiset					
Yhteensä	10	10	10	10	10

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Sähköisen asioinnin tarjontaa lisätään sitä mukaa kuin hallinnossa käytössä olevat ohjelmat sen mahdollistavat.

300-3 Siv.pk hallinto	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	268	0	0	0	0 %	0	0
Maksutuotot	268	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-712 194	-735 090	-729 520	-726 350	99 %	-737 490	-746 850
Henkilöstökulut	-605 041	-618 780	-619 730	-616 560	100 %	-625 760	-635 120
Palkat ja palkkiot	-387 887	-398 370	-407 490	-404 880	102 %	-412 410	-420 040
Eläkekulut	-194 929	-198 680	-190 160	-189 740	96 %	-190 990	-192 280
Muut henkilösivukulut	-22 225	-21 730	-22 080	-21 940	101 %	-22 360	-22 800
Palvelujen ostot	-67 302	-73 370	-66 610	-68 550	91 %	-68 550	-68 550
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-13 693	-16 300	-11 000	-11 000	67 %	-11 000	-11 000
Muut toimintakulut	-26 158	-26 640	-32 180	-32 180	121 %	-32 180	-32 180
Vuokrat	-17 730	-18 040	-21 180	-21 180	117 %	-21 180	-21 180
Muut toimintakulut	-8 428	-8 600	-11 000	-11 000	128 %	-11 000	-11 000
Toimintakate	-711 926	-735 090	-729 520	-726 350	99 %	-737 490	-746 850

TULOSALUE: LASTEN PÄIVÄHOITO**Tilivelvollinen: Päivähoidon johtaja Sinikka Hyvärinen****1. TALOUS**

Koulutuslautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Lasten päivähoito ja esiopetus						
Toimintatuotot	1 145	1 194	1 247	4,4 %	1 247	1 247
Toimintakulut	-12 531	-12 668	-12 831	1,3 %	-12 808	-12 928
Netto (=toimintakate)	-11 386	-11 474	-11 584	1,0 %	-11 561	-11 681
Suunnitelmapoistot	-16	-32	-65	103,1 %	-133	-104
Vyörytystuotot	51	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-457	-387	-372	-3,9 %	-372	-372
Vyörytys, netto	-406	-387	-372	-3,9 %	-372	-372

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014****Koulutuksen laatu**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Laadukkaat ja ajanmukaiset oppimisympäristöt ml. terveelliset koulurakennukset ja päiväkodit	Päiväkoteja korjataan/remontoidaan suunnitelmien/tarpeen mukaisesti.	Kuntotarkastusten lukumäärä/yksikkö vuosittain
Pätevien ja osaavien opettajien rekrytointiin panostaminen	Lastentarhanopettajien tehtäviin (vakinaisiin ja sijaistuksiin) saadaan riittävä määrä esiopetuspätevyyden omaavaa henkilöstöä Kuntarekryn käyttöä sijaisten etsimisessä tehostetaan	Pätevien/epäpätevien työntekijöiden määrä Kuntarekryn kautta palkattujen sijaisten määrä
Henkilöstön osaamisen kehittäminen	Henkilöstölle on tehty osaamiskartoitus ja sen pohjalta on laadittu koulutussuunnitelma	Koulutuspäivät /henkilö

Monipuolinen tarjonta

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Varhaiskasvatuksessa on tarjolla monipuolisia palveluja	Kerhotoiminnan vakiinnuttaminen yhtenä palvelumuotona. Päiväkotien osapäivähoitopaikkojen lisääminen.	Lasten määrät kerhoissa ja osapäivähoidossa suhteessa lasten kokonaismääriin.

Lasten ja nuorten hyvinvointi

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Laadukkaat päivähoitopalvelut vastaamaan lasten ja perheiden tarpeisiin	Varhaiskasvatukseen laadunarviointijärjestelmä ja asiakaspalautejärjestelmä toimii suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti.	Asiakaspalautteiden vastausprosentti ja asiakastytytyväisyys (vastauksia % 1-5)

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Varhaisen puuttumisen rakenteet ja käytännöt

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Riittävän aikainen puuttuminen lasten ja perheiden ongelmiin toteutuu	Varhaisen tuen moniammatillinen verkosto toimii suunnitelmallisesti	Kokousten määrät

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Malminrannan ja Paloisten päiväkodeissa on otettu käyttöön 1.8.2013 tuntiperusteinen laskutus. Tuntiperusteinen laskutus on ollut esillä myös valtakunnan tasolla ja sitä harkitaan otettavaksi käyttöön koko päivähoidossa. Toteutuessaan aiheuttaa lisäkustannuksia laitehankintojen ja ohjelmistojen osalta.

Uusi päiväkotitoiminta aloittaa toimintansa 1.8.2014 ja sinne siirtyvät Ahjolan ja Kankaan päiväkodit (ei Varpulan ryhmä eikä Kopsulan päiväkotitoiminta) sekä Malminrannan integroitu ryhmä. Integroidun ryhmän tiloissa aloittaa uusi vuorohoitoryhmä.

Perhepäivähoitajia eläköityy ja korvaavia hoitopaikkoja tulee päiväkotitoimintaan. Mustolan varahoitopiste lopettaa toimintansa 1.8.2014.

Kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen päättyy 31.7.2014.

Maahanmuuttajien määrä on lisääntynyt ja maahanmuuttajalapsia on useassa päiväkodissa.

Osapäivähoidon hoitopäivien lukumäärän toteumaennusteessa on varauduttu mahdolliseen subjektiivisen päivähoito-oikeuden purkamiseen niiden perheiden osalta, joilla toinen tai molemmat vanhemmista on kotona. Lakimuutos toteutuessaan aiheuttaa osapäivähoitopaikkojen lisäämisen tarpeen. Kokopäivähoidon hoitopäivien lukumäärää ei vastaavasti ole vähennetty päiväkodeissa, koska toteutuessaan lakimuutos kotihoidon tuesta aiheuttaa lisäpäivähoitopaikkojen tarpeen.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
- kokopäivähoidon hoitopäivien lkm	80 323	94 000	88 000	86 000	86 000
- osapäivähoidon hoitopäivien lkm	22 230	25 000	27 000	28 000	28 000
- tuntiperusteisen hoidon hoitopäivien lkm			20 000	22 000	22 000
- esiopetuspäivien lkm		32 000	37 000	34 000	38 000
- päiväkotihoidon hoitopäivät	75 143	84 000	103 000	106 000	107 000

- perhepäivähoidon hoitopäivät	27 948	35 000	32 000	30 000	29 000
Taloudellisuustavoitteet					
- €/päiväkodin hoitopäivä (brutto)	70,91	64,15	58,47	58,27	58,28
- €/perhepäivähoidon hoitopäivä (brutto)	78,75	67,62	62,80	67,23	69,79
Vaikutavuustavoitteet					
ikäluokasta 1 -6v lapsia päivähoitossa %		65 %	65 %	65 %	65 %
Laatutavoitteet					
- päivähoitopaikkoja tarjotaan perheiden tarpeita vastaavasti - henkilöstöllä on selkeät tehtäväkuvat ja vastuut - henkilöstön määrä, rakenne ja osaaminen vastaavat kunkin yksikön toiminnan tarpeita ja noudattava lain ja asetuksen säädöksiä					

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
- itsetuotetut hoitopäivät	102 553	119 000	135 000	136 000	136 000
- ostetut hoitopäivät	538	500	2 100	1 700	1 500
PÄIVÄKOTIHOITO					
lapsia kokopäivähoidossa	337	290	250	270	274
lapsia osapäivähoidossa	141	183	110	120	120
lapsia tuntiperusteissa hoidossa			140	150	150
PERHEPÄIVÄHOITO					
lapsia kokopäivähoidossa	179	190	165	145	135
lapsia osapäivähoidossa	4	4	3	3	3
lapsia koululaisten iltapäivätoiminnassa	165	160	165	160	160
koul. ip- toiminnan läsnäolotuntien lukumäärä	8 272	9 200	9 700	9 700	9 700
Lastenhoidon tuen piiriin kuuluvien lasten määrä	388	390	380	340	340
Leikkikerhon lasten lukumäärä	23	40	40	40	40
Esiopetuksen oppilaiden lukumäärä	210	220	240	215	247
Taloudellisuustavoitteet					
€/esioppilas (brutto)	7 450	7 113	6 683	7 537	6 628
Laatutavoitteet					
- vanhempainillat kaikissa yksiköissä vähintään 1/vuosi - keskustelut vanhempien kanssa vähintään 1/vuosi - henkilöstön koulutus ja kehittäminen on suunnitelmallista - varhaiskasvatuksen toimintatilat sisällä ja ulkona ovat toimivat ja turvalliset					

HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	203	210	215**	212	210
Määräaikaiset		6	18*	16	14
Yhteensä	203	216	233	228	224
<i>*määräaikaiset koululaisten ip - toiminnassa, Edvin Laineella 14 ja muilla kouluilla 4 **päiväkoti Simpukkaan 6 uutta tehtävää (3 lastentarhanopettajaa ja 3 lastenhoitajaa) ja Malminrannan uuteen ryhmään (integroidun ryhmän tilalle) 5 uutta tehtävää (2 lastentarhanopettajaa ja 3 lastenhoitajaa), perhepäivähoidosta kuuden tehtävän vähennys.</i>					

5. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Vuonna 2014 voimaan astuva varhaiskasvatuslaki tuo tullessaan uudistuksia, joita on vielä vaikea ennustaa. Subjektivisen päivähoidon osittainen rajoittaminen ja kotihoidontuen jakaminen puolisoiden kesken aiheuttavat todennäköisesti lisäpäivähoitopaikkojen tarvetta ja päivähoitomuotojen kysynnän/tarjonnan muuttumista myös vuosina 2015 – 2016. Varhaiskasvatuksen palvelujen tarjontaa on siis edelleen monipuolistettava perheiden tarpeita vastaavaksi.

Tuntiperusteinen laskutus tulee käyttöön viimeistään vuosina 2015 – 2016 koko päivähoidon osalta.

Esiopetuksen opetussuunnitelma uudistuu ja se tarkoittaa päivityksiä myös kunnalliseen esiopetuksen suunnitelmaan.

Henkilöstön suunnitelmalliseen koulutukseen panostetaan, koulutussuunnitelma päivitetään ja järjestetään Ylä-Savon yhteisiä koulutuksia henkilöstölle ja esimiehille.

Perheille tarjotaan erilaisia vaihtoehtoja osallisuuden lisäämiseksi.

Rekrytointiin panostetaan, jotta saadaan päteviä työntekijöitä sekä sijaisuuksiin että vakinaisiin tehtäviin. Esiopetukseen opettajan pätevyyden omaavien henkilöiden rekrytointi on etusijalla.

310-3 Lasten päivähoito ja esiopetus	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	1 145 271	1 193 630	1 247 040	1 247 040	104 %	1 247 040	1 247 040
Myyntituotot	188 815	66 230	111 540	111 540	168 %	111 540	111 540
Maksutuotot	949 799	1 127 400	1 135 500	1 135 500	101 %	1 135 500	1 135 500
Tuet ja avustukset	6 617	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	40	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-12 531 273	-12 667 910	-12 871 530	-12 830 790	101 %	-12 808 310	-12 927 640
Henkilöstökulut	-7 693 167	-7 857 310	-7 808 540	-7 767 800	99 %	-7 745 320	-7 864 650
Palkat ja palkkiot	-6 102 796	-6 270 270	-6 211 360	-6 178 100	99 %	-6 134 050	-6 231 470
Eläkekulut	-1 230 727	-1 235 930	-1 244 060	-1 238 480	100 %	-1 254 600	-1 270 870
Muut henkilösivukulut	-359 644	-351 110	-353 120	-351 220	100 %	-356 670	-362 310
Palvelujen ostot	-1 183 242	-1 268 280	-1 295 880	-1 295 880	102 %	-1 295 880	-1 295 880
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-113 997	-155 520	-227 770	-227 770	146 %	-227 770	-227 770
Avustukset	-2 699 434	-2 543 640	-2 618 640	-2 618 640	103 %	-2 618 640	-2 618 640
Muut toimintakulut	-841 433	-843 160	-920 700	-920 700	109 %	-920 700	-920 700
Vuokrat	-833 030	-841 160	-918 700	-918 700	109 %	-918 700	-918 700
Muut toimintakulut	-8 403	-2 000	-2 000	-2 000	100 %	-2 000	-2 000
Toimintakate	-11 386 002	-11 474 280	-11 624 490	-11 583 750	101 %	-11 561 270	-11 680 600

TULOSALUE: PERUSOPETUS**Tilivelvollinen: Sivistystoimenjohtaja Kirsi-Tiina Ikonen****1. TALOUS**

Koulutuslautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Perusopetus						
Toimintatuotot	699	303	342	12,9 %	342	342
Toimintakulut	-16 981	-17 446	-17 346	-0,6 %	-17 442	-17 518
Netto (=toimintakate)	-16 282	-17 143	-17 004	-0,8 %	-17 100	-17 176
Suunnitelmapoistot	-336	-372	-229	-38,4 %	-167	-122
Vyörytystuotot	1081	1 327	0	-100,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-416	-653	-494	-24,3 %	-494	-494
Vyörytys, netto	665	674	-494	-173,3 %	-494	-494

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Tulosalue: Perusopetus****Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014****Koulutuksen laatu**

Strateginen tavoite	Toimenpide 2014	Mittari
Laadukkaat ja ajanmukaiset oppimisympäristöt ml. terveelliset koulurakennukset ja päiväkodit	Rakennusten säännölliset kuntotarkastukset ja terveydellisten olojen tarkastukset	Tarkastettujen kohteiden määrä/tarkastuspöytäkirjat
Pätevien ja osaavien opettajien rekrytointiin panostaminen	Kaikki tehtävät ml. pidemmät sijaisuudet saadaan täytettyä kelpoisella henkilöstöllä	Vailla kelpoisuutta olevan henkilöstön määrä yli 3 kk työtehtävissä
Koulutilojen yhteiskäytön kehittäminen	Koulutilojen yhteiskäyttöä muiden toimijoiden kanssa lisätään	Iltakäyttötunnit

Syrjäytymisen ehkäiseminen

Strateginen tavoite	Toimenpide 2014	Mittari
Oppijoiden yksilöllisten tarpeiden huomiointi	Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen kaikilla koulutuksen tasoille	Yhteistyökumppaneiden määrä
Vahvistetaan nuorten koulutustakuuajattelua	Kaikki 9.luokkalaiset saavat jatko-opiskelupaikan	Ilman opiskelupaikkaa jääneiden määrä

Kansainvälisyys ja yrittäjäkasvatus

Strateginen tavoite	Toimenpide 2014	Mittari
Koulujen ja yrityselämän yhteistyön lisääminen	Peruskoululaisten perehdyttäminen kärkitoimialoihin	Tutustumiskäyntien määrä (opp.määrä)
Maahanmuuttajien kotoutuminen	Resurssien kohdentaminen valmistavaan opetukseen ja S2-kielen opettamiseen	Tuntimäärät

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Ongelmien ennaltaehkäiseminen ja varhainen tunnistaminen

Strateginen tavoite	Toimenpide 2014	Mittari
Varhainen puuttuminen	Moniammatillisten oppilashuoltoryhmien säännöllinen kokoontuminen	Kokousten määrä
Lasten ja nuorten hyvinvointi	Kouluviihtyvyyden lisääntyminen	Koulujen hyvinvointikyselyjen tulokset
Turvataan opetus-, oppilas-huolto ja opinto-ohjauksen palveluiden korkea laatu ja ammattihenkilöstön saatavuus	Henkilöstön määrä on suositusten mukainen	Henkilöstön määrä

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Oppilasennusteiden mukaan vuonna 2014 perusopetusikäisiä on 20–40 vähemmän kuin vuonna 2013.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä kasvaa työperäisen maahanmuuton ja pakolaisten vastaanottamisen vuoksi.

Tuotot ja kulut sisältävät 138 360 € opetusryhmien pienentämiseen saatua hankeavustusta.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
- opetustuntien määrä	143 510	143 819	143 279	140 885	138 225
- oppilasmäärä (lk ka)	2 040	2 030	2 033	2 021	2 045
- tuntikehyksen määrä (20.9.)	3 870	3 896	3 866	3 733	3 733
- tuntikehys/oppilas	1,90	1,92	1,90	1,85	1,83
- kuljetettavien oppilaiden lkm	561	591	615	615	615
Taloudellisuustavoitteet					
- €/opetustunti (netto)	113,46	114,09	118,68	121,37	124,26
- €/oppilas (netto)	7 981	8 083	8 364	8 461	8 399
Vaikuttavuustavoitteet					
- päättötod. saaneet %		100	100	100	100

Laatutavoitteet

Oppilasmäärä ei ylitä 0–2 yhdysluokissa 20 oppilasta, 1–2 yhdysluokissa 22 oppilasta, 1 ja 2 luokilla 25 oppilasta ja 3–9 luokilla 30 oppilasta.

Avustaja- ja erityisopetusresurssit jaetaan tarpeen mukaan

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	183	189	181	179	179
Määräaikaiset	8	6	14	0	0
Yhteensä	191	195	189	179	179

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Kouluverkkoselvityksen jälkeen päätetään kouluverkosta kokonaisuudessaan vuoden 2014 aikana sekä tarvittavista toimenpiteistä suunnitelmavuosien 2015-2016 osalta niin, että taloussuunnitelma toteutuu ja se on tasapainossa.

Koulujen peruskorjaukset etenevät hyväksytyn investointisuunnitelman mukaisessa järjestyksessä. Kouluverkkoa kehitetään kouluverkkosuunnitelman mukaisesti.

Perusopetuksen opetussuunnitelmatyö etenee Sote-kuntien yhteistyönä siten, että uusi opetussuunnitelma voidaan ottaa käyttöön 1.8.2016. Vuonna 2015 on varauduttava koordinaattorin palkkakustannuksiin. Vuonna 2016 on varauduttava uuden opetussuunnitelman mukaisten oppikirjojen hankintaan.

Maahanmuuttajaopetukseen osoitetaan riittävät resurssit. Erityisenä painopistealueena kouluihityvyyden ja henkilöstön työssäjaksamisen kehittäminen.

315-3 Perusopetus	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	699 168	302 880	342 350	342 350	113 %	342 350	342 350
Myyntituotot	274 702	161 820	177 890	177 890	110 %	177 890	177 890
Maksutuotot	3 236	0	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	290 435	117 860	138 360	138 360	117 %	138 360	138 360
Muut toimintatuotot	130 795	23 200	26 100	26 100	113 %	26 100	26 100
Toimintakulut	-16 269 321	-16 711 060	-17 328 910	-17 346 240	104 %	-17 441 770	-17 518 430
Henkilöstökulut	-9 897 324	-10 412 160	-10 669 990	-10 687 320	103 %	-10 728 550	-10 831 900
Palkat ja palkkiot	-7 774 667	-8 243 820	-8 412 030	-8 427 480	102 %	-8 459 250	-8 542 280
Eläkekulut	-1 651 117	-1 685 290	-1 771 830	-1 772 920	105 %	-1 780 570	-1 796 060
Muut henkilösivukulut	-471 540	-483 050	-486 130	-486 920	101 %	-488 730	-493 560
Palvelujen ostot	-3 411 858	-3 206 240	-3 408 440	-3 408 440	106 %	-3 392 840	-3 372 610
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-551 266	-472 750	-460 390	-460 390	97 %	-460 290	-454 130
Avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-2 408 873	-2 619 910	-2 790 090	-2 790 090	106 %	-2 860 090	-2 859 790
Vuokrat	-2 392 957	-2 603 160	-2 775 100	-2 775 100	107 %	-2 845 100	-2 845 100
Muut toimintakulut	-15 916	-16 750	-14 990	-14 990	89 %	-14 990	-14 690
Toimintakate	-15 570 153	-16 408 180	-16 986 560	-17 003 890	104 %	-17 099 420	-17 176 080

TULOSALUE: LUKIOKOULUTUS

Tilivelvollinen: lukion rehtori

1. TALOUS

Koulutuslautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Lukiokoulutus						
Toimintatuotot	187	131	112	-14,5 %	112	112
Toimintakulut	-3 109	-3 158	-3 114	-1,4 %	-3 150	-3 187
Netto (=toimintakate)	-2 922	-3 027	-3 002	-0,8 %	-3 038	-3 075
Suunnitelmapoistot	-30	-56	-50	-10,7 %	-34	-21
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-52	-46	-44	-4,3 %	-44	-44
Vyörytys, netto	-52	-46	-44	-4,3 %	-44	-44

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014****Koulutuksen laatu**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Pätevien ja osaavien opettajien rekrytointiin panostaminen	Kaikki tehtävät saadaan täytettyä kelpoisella henkilöstöllä	Opettajien kelpoisuudet/ henkilöstökertomus
Toisen asteen oppilaitosten yhteistyön kehittäminen, MAHIS-yhteistyön edelleen kehittäminen	Toiminnan vakiinnuttaminen jaksojärjestelmäeroista huolimatta	MAHIS-opiskelijoiden määrä
Uusiin tietoteknisiin apuvälineisiin ja opettajien koulutukseen panostaminen	Langaton verkko toimii, iPadit käytössä, opettajat koulutetaan hyötyohjelmien käyttöön	Uusi TVT käytössä opetuksessa
Koulutilojen yhteiskäytön kehittäminen	Yhteistyötä vapaa-aikatoimen ja järjestöjen kanssa lisätään	Iltakäyttötunnit

Syrjäytymisen ehkäiseminen

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Kehitetään joustavia oppimispolkuja	Parannetaan yhteistyötä MAHIS-verkoston sisällä ja aikuislukion kanssa	MAHIS-opiskelijoiden määrä
Kiusaamiseen ja syrjäytymiseen puuttuminen	Ryhmäytymistä jatketaan 1. vuosikurssin opiskelijoiden parissa ja kehitetään edelleen	Opiskelijapalaute

Kansainvälisyys ja yrittäjäkasvatus

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Kansainvälisyys aktiivisena osana lukio-opiskelua	Järjestetään KV-kursseja, uusi Comenius-projekti	KV-toimintaan osallistuvien opiskelijoiden ja opettajien määrä
Yrittäjyysopetuksen lisääminen	Yrittäjyyskurssi YH6 saadaan toteutettua, yhteistyön lisääminen yritysten kanssa.	Kurssin toteutuminen, kontaktit yritysten kanssa

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Ongelmien ennaltaehkäiseminen ja varhainen tunnistaminen

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Opiskelijahuoltotyötä kehitetään	Ryhmänohjaajien vastuuta omista ryhmistään lisätään	Ryhmänohjaustuokiot, iso opiskelijahuoltotyöryhmä
Turvataan opetus-, opiskelija-huolto ja opinto-ohjauksen palveluiden korkea laatu ja ammattihenkilöstön saatavuus	Henkilöstön määrä on suositusten mukainen	opiskelijoiden määrä / opo

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Iisalmen lyseon opiskelijamäärä ja opetusmäärä laskee enää vähän lähivuosien aikana. Aikuislukiossa varsinaisten opiskelijoiden ja opetuksen määrä on pieni, mutta vakaa. Lukiokoulutuksen uuden opetussuunnitelman valmistelutyö ja sähköinen ylioppilastutkinto edellyttävät jonkin verran lisäresursseja ylläpitäjältä lukiokoulutukseen. Maahanmuuttajien määrä on lisääntynyt viime vuosina seutukunnalla ja sekä lyseossa että aikuislukiossa tulee varautua maahanmuuttajien koulutukseen lähivuosina.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
- opetustuntien määrä	19 431	17 700	17 000	17 000	17 000
- opiskelijamäärä (valtionosuuspainotus)	411	390	370	370	370
- kurssikehys/opiskelija (20.9.)		1,63	1,65	1,58	1,58
Taloudellisuustavoitteet					
- €/opetustunti (brutto)	160,01	178,42	183,17	185,31	187,48
- €/opetustunti (netto)	150,38	171,02	176,56	178,70	180,87
- €/oppilas (brutto)	7 564	8 097	8 416	8 514	8 614
- €/oppilas (netto)	7 110	7 762	8 112	8 211	8 310
Vaikuttavuustavoitteet					
Ylioppilaskokeiden läpäisyaste		98 %	98 %	98 %	98 %
Laatutavoitteet					
- ylioppilaskokeiden puoltöäänien pistekeskisarvo on lyseossa valtakunnallisen keskiarvon yläpuolella yli puolessa kokeista (satunnaisen vaihtelun eliminoimiseksi vertailussa on mukana kokeet, joihin osallistuu vähintään 10 lyseon kokelasta) - oppilaspalautteeseen perustuva arviointijärjestelmä käytössä: kerätään lukuvuosipalaute, jota käytetään hyväksi kehittämiskeskusteluissa					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	29,5	29,5	29,5	29,5	29,5
Määräaikaiset					
Yhteensä	29,5	29,5	29,5	29,5	29,5

Osa opettajista on yhteisiä perusopetuksen kanssa.

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Lukiokoulutuksen uudet opetussuunnitelmat otetaan käyttöön syksyllä 2016. Samoin sähköinen yo-tutkinto aloitetaan portaittain 2016. Lukion kehittämistoiminnan painopiste on tulevina vuosina näiden uudistusten valmistelussa.

320-3 Lukiokoulutus	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	187 027	131 000	112 300	112 300	86 %	112 300	112 300
Myyntituotot	0	0	0	0	0 %	0	0
Maksutuotot	88 822	91 500	72 300	72 300	79 %	72 300	72 300
Tuet ja avustukset	88 584	33 000	31 500	31 500	95 %	31 500	31 500
Muut toimintatuotot	9 621	6 500	8 500	8 500	131 %	8 500	8 500
Toimintakulut	-3 109 093	-3 158 310	-3 126 410	-3 113 840	99 %	-3 150 220	-3 187 170
Henkilöstökulut	-2 024 762	-2 088 980	-2 087 880	-2 075 310	99 %	-2 111 690	-2 148 640
Palkat ja palkkiot	-1 609 484	-1 662 820	-1 651 720	-1 641 670	99 %	-1 670 670	-1 700 070
Eläkekulut	-319 254	-329 390	-341 360	-339 380	103 %	-345 130	-350 990
Muut henkilösivukulut	-96 024	-96 770	-94 800	-94 260	97 %	-95 890	-97 580
Palvelujen ostot	-522 481	-498 680	-505 990	-505 990	101 %	-505 990	-505 990
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-54 970	-19 200	-17 200	-17 200	90 %	-17 200	-17 200
Avustukset	-150	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-506 730	-551 450	-515 340	-515 340	93 %	-515 340	-515 340
Vuokrat	-495 372	-503 450	-504 040	-504 040	100 %	-504 040	-504 040
Muut toimintakulut	-11 358	-48 000	-11 300	-11 300	24 %	-11 300	-11 300
Toimintakate	-2 922 066	-3 027 310	-3 014 110	-3 001 540	99 %	-3 037 920	-3 074 870

TULOSALUE: RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT

Tilivelvollinen: Ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö

1. TALOUS

Koulutuslautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Ruoka- ja siivouspalvelut						
Toimintatuotot	2 733	2 796	2 851	2,0 %	2 851	2 851
Toimintakulut	-2 596	-2 702	-2 749	1,7 %	-2 771	-2 793
Netto (=toimintakate)	137	94	102	8,5 %	80	58
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-122	-116	-111	-4,3 %	-111	-111
Vyörytys, netto	-122	-116	-111	-4,3 %	-111	-111

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014

Terveiden ja liikunnan edistäminen

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Terveellisten elämäntapojen edistäminen -painonhallinta/ ravitsemustietous	Päiväkot- ja kouluruokailussa noudatetaan ravitsemussuosituksia ja korostetaan oikean ravitsemuksen tärkeyttä	Aromi-ruokapalveluohjelman ravintoarvolaskelmat

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Ruokapalvelu:

Oppilasmäärä kouluissa pysyy lähes ennallaan.

Päiväkotilasten määrä nousee hieman. Uutena asiakkaana on yksityinen Vekaramäen päiväkot.

Uusi Simpukka päiväkot otetaan käyttöön 1.8.2014. Samalla lopettaa toimintansa Ahjolan ja Kankaan päiväkodit sekä Mustolan ryhmis.

Elintarvikemäärärahaa on lisätty ja lähiruokaa ostetaan sen mukaan, mitä alueella on tarjolla.

Leipomotuotteet Kiurun Leipomo Oy:stä, marjoja paikallisilta poimijoilta ja pakastemarjoja Sukevan Sinikasvis Ky:ltä.

Yläkoulujen oppilaille annetaan maksuton välipala: näkkileipää, ravintorasvaa ja maitoa.

Ruokaa valmistetaan Lumakeskuksessa sekä Juhani Ahon ja Kangaslammin kouluilla, joista ruoka kuljetetaan päivittäin muihin kouluihin ja päiväkoteihin.

Hernejärven kyläkoululla valmistetaan ruoka vielä paikan päällä.

Ruoanjakoon käytetään Partalan, Kauppi-Heikin ja Kirkonsalmen kouluissa ostopalvelua.

Sijaisuuksia hoidetaan palkallisilla sijaisilla ja vuokratyövoimalla.

Siivous:

Kilpijärven koululla on otettu lisätilaa 144 m² asuntolasta.

Omassa siivouksessa ovat kaupungintalo, kulttuurikeskus, Juhani Ahon, Sourunsalon, Runnin ja Hernejärven koulut.

Keskusvarikon, Edwin Laineen, Kangaslammin, Kauppi-Heikin, Kilpijärven, Kirkonsalmen, Partalan ja Soinlahden koulujen, sekä Iisalmen lyseon siivous hoidetaan ostopalveluna.

Sijaisuuksia hoidetaan palkallisilla sijaisilla ja vuokratyövoimalla.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
-ruokasuoritteiden määrä	815 212	796 810	811 147	811 000	811 000
-oma siivous m ²	22 290	19 628	19 628	19 628	19 628
-ostettu siivous m ²	20 357	22 972	23 116	23 116	23 116
Taloudellisuustavoitteet					
- €/ruokasuorite (netto)	2,26	2,38	2,41	2,41	2,41
- €/siivottu m ² (netto)	20,33	20,98	20,96	20,96	20,96
Laatutavoitteet - saavuttaa päiväkodeissa 50 %, kouluruokailussa 25 % ja työpaikkaruokailussa 33 % ravitsemussuositusten mukaisesta päivittäisestä kokonaistarpeesta - asiakastytytyväisyyskyselyn palautteesta alle 10 % on "ei tyytyväisiä" - lisätään lähiruuan käyttöä - käytetään MSC-merkittyjä kalatuotteita, jolloin varmistutaan siitä, että ekologisuus on huomioitu niiden pyynnissä					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset		38	37	36	36
Määräaikaiset					
Yhteensä		38	37	36	36

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Varaudutaan koulujen ja samalla valmistuskeittiöiden peruskorjauksen suunnitteluun ja toteutukseen. Lähiruuan käyttöä pyritään lisäämään yhteistyössä tavarantoimittajien kanssa.

330-3 Ruokahuolto ja siivous	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	2 733 007	2 795 550	2 851 310	2 851 310	102 %	2 851 310	2 851 310
Myyntituotot	2 730 603	2 792 950	2 850 610	2 850 610	102 %	2 850 610	2 850 610
Maksutuotot	0	0	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	1 644	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	760	2 600	700	700	27 %	700	700
Toimintakulut	-2 595 638	-2 701 930	-2 756 270	-2 748 640	102 %	-2 770 640	-2 792 940
Henkilöstökulut	-1 206 050	-1 209 400	-1 202 810	-1 195 180	99 %	-1 217 180	-1 239 480
Palkat ja palkkiot	-884 728	-905 150	-901 270	-895 060	99 %	-912 980	-931 180
Eläkekulut	-267 279	-251 560	-248 350	-247 300	98 %	-250 320	-253 370
Muut henkilösivukulut	-54 043	-52 690	-53 190	-52 820	100 %	-53 880	-54 930
Palvelujen ostot	-518 842	-548 160	-585 620	-585 620	107 %	-585 620	-585 620
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-663 350	-711 600	-731 600	-731 600	103 %	-731 600	-731 600
Avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-207 396	-232 770	-236 240	-236 240	101 %	-236 240	-236 240
Vuokrat	-206 199	-232 370	-235 740	-235 740	101 %	-235 740	-235 740
Muut toimintakulut	-1 197	-400	-500	-500	125 %	-500	-500
Toimintakate	137 369	93 620	95 040	102 670	110 %	80 670	58 370

SIVISTYSPALVELUKESKUS/KULTTUURILAUTAKUNTA

PALVELUSUUNNITELMA

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2013	Hankintapaikka	Hankintatapa
Kansalaisopiston opetus	Tarve säilyy ennallaan	99 %	1 %	Yrittäjyyden tunnuspiirteiden tulee toteutua palveluntarjoajien osalta.	Ostopalveluna
Kirjastopalvelut	Tarve kasvaa (ikäntyneiden määrä kasvaa)	99 %	1 %	Sunnuntain aukiolot hoitaa vartiointipalvelu.	Ostopalveluna
Kulttuuripalvelut	Tarve kasvaa (ikäntyneiden määrä kasvaa)	99,6 %	0,4 %	Ovien sulkeminen satunnaisesti vartiointipalveluna	Ostopalveluna
Musiikin opetus	Tarve ennallaan	100 %			

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Valtakunnalliset linjaukset:

Valtioneuvosto on hyväksynyt Koulutus- ja tutkimus 2011 – 2016 -kehittämissuunnitelman. Se perustuu Jyrki Kataisen hallitusohjelmassa asetettuihin koulutus- ja tiedepoliittisiin tavoitteisiin. Vuoden 2013 osalta kehittämissuunnitelmassa on mm. seuraavia tavoitteita, jotka aiheuttavat toimenpiteitä Iisalmen kaupungin osalta:

KANSALAI SOPISTO: ”Elinikäinen oppiminen tarkoittaa oppimista kaiken ikäisenä ja kaikilla elämäntilanteilla.” Kansalaisopiston toiminta on säilytettävä riittävän laajana ja oppilaitoksen kynnys on oltava matala kaikille kuntalaisille.

”Maahanmuuttajien osallistumista koulutukseen edistetään. Maahanmuuttajien kielikoulutusta kehitetään ja tehostetaan vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Kansalaisopistojen omaehtoista kotoutumiskoulutusta kehitetään.” Iisalmissa kansalaisopistolla on tärkeä tehtävä kotouttamiskoulutuksen järjestämisessä maahanmuuttajien määrän lisääntyessä Ylä-Savossa.

KIRJASTOPALVELUT: Kirjaston palvelukulttuuri on muuttumassa. Ikääntyminen, koulutustason muutokset ja maahanmuutto näkyvät käyttäjissä. Kirjaston aineistoa on yhä enemmän saatavana digitaalisina versioina. Kirjaston toiminnalle on tärkeää, että aukioloajat ovat käyttäjäystävällisiä, vaikka ihmiset kohtaavat kirjaston palveluja entistä enemmän verkossa. Kirjasto seuraa kansallisia kirjastohankkeita ja tulee sitoutumaan yhä enemmän yhteisiin pelisääntöihin.

KULTTUURIPALVELUT:

Kulttuuritoimen ohjaus on siirtymässä ELY-keskukselta AVI:lle.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusindeksi jäädytetään vuodeksi 2014.

Poimintoja valtion talousarvion OKM:n osuudesta:

- Kulttuuripolitiikan tavoitteena vahvistaa kulttuurin toimintaympäristöä, parantaa alan työntekijöiden toimintaedellytyksiä, lisätä kulttuuriosallistumisen mahdollisuuksia ja tukea kulttuurin taloutta
- Tietoisuus kulttuurin hyvinvointivaikutuksista ja kulttuurilähtöisten menetelmien hyödyntäminen yhteiskunnan eri osa-alueilla on lisääntynyt

MUSIIKKIOPISTO: ”*Taiteen perusopetuksen saatavuutta parannetaan.*” Säilytetään musiikinopetuksen määrä, laatu ja monipuolisuus Iisalmissa ja Ylä-Savossa.

TULOSALUE: KANSALAIPOISTO**Tilivelvollinen: Kansalais- ja musiikkiopiston rehtori Tapani Lakaniemi****1. TALOUS**

Kulttuurilautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Kansalaisopisto						
Toimintatuotot	181	169	164	-3,0 %	164	164
Toimintakulut	-705	-712	-711	-0,1 %	-713	-716
Netto (=toimintakate)	-524	-543	-547	0,7 %	-549	-552
Suunnitelmapoistot	0	-1	0	100,0 %	0	-1
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-85	-92	-90	-2,2 %	-90	-90
Vyörytys, netto	-85	-92	-90	-2,2 %	-90	-90

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Vapaan sivistystyön mahdollisuuksien hyödyntäminen	Elinikäisen oppimisen mahdollistaminen niille kuntalaisille, joita alueen muu koulutus-tarjonta ei tavoita	Kansalaisopiston tilastot
Pätevien ja osaavien opettajien rekrytointi	Kaikki viranhaltijat opistossa ovat muodollisesti päteviä	Henkilöstökertomus
Koulutilojen yhteiskäytön kehittäminen	Tilojen yhteiskäyttöä perus-opetuksen koulujen ja lyseon kanssa	Iltakäyttötuntien määrä kouluilla
Huolehditaan ikääntyvien tietoyhteiskuntataidoista	Järjestetään tietotekniikan kursseja ikäihmisille sekä vertaisneuvontaa yhdessä Savonetti ry:n kanssa	Kurssilaisten ja kurssien määrä
Kansainvälisyyteen kasvatetaan läpäisyperiaatteella kaikilla koulutustasoilla	Haetaan ulkopuolista rahoitusta kansainvälisille hankkeille	Haettujen ja hyväksytyjen kv. hankkeiden määrä
Toteutetaan kotouttamista ja maahanmuuttajakoulutusta	Järjestetään suomen kielen kursseja. Maahanmuuttajat osallistuvat myös muille kansalaisopiston kursseille	Kurssien ja kurssilaisten määrä

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Tavoitetaan myös ne nuoret, jotka tarvitsevat tukea.	Bändi- ja ilmaisutaidon kurssien järjestäminen	Alle 20-vuotiaiden määrä ryhmissä

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

5000 euroa lisärahoitusta pakolaisten kouluttamiseen kielen oppimiseksi.
--

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
- opetustuntien määrä	11 063	11 000	11 000	11 000	11 000
- kurssilaisten määrä	7 381	6 900	6 900	6 900	6 900
Taloudellisuustavoitteet					
- €/opetustunti (netto, sis. vyör.)	55,03	57,79	57,82	58,05	58,37
- €/oppilas (netto, sis. vyör.)	82,51	92,12	92,18	92,54	93,06
Vaikutavuustavoitteet					
- oppilasmäärä, netto	1 843	2 000	2 000	2 000	2 000
Laatutavoitteet	Kysyntä ja tarjonta kohtaavat opetustarjonnassa: 85 % suunnitelluista kursseista toteutuu.				

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	1,5	1,5	1,5	2,5	3,5
Määräaikaiset	56	51	50	50	50
Yhteensä	57,5	52,5	51,5	52,5	53,5
Uusi virkaopettaja vuonna 2015 ja toinen 2016.					

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Kaksi käsityön tuntiopettajaa eläköityy lähivuosina. Tehtävät tulee täyttää virkaopettajilla.

400-3 Kansalaisopisto	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	180 606	169 100	164 430	164 430	97 %	164 430	164 430
Myyntituotot	0	1 000	1 000	1 000	100 %	1 000	1 000
Maksutuotot	160 354	155 600	158 930	158 930	102 %	158 930	158 930
Tuet ja avustukset	16 222	12 000	4 000	4 000	33 %	4 000	4 000
Muut toimintatuotot	4 030	500	500	500	100 %	500	500
Toimintakulut	-704 782	-711 740	-711 840	-710 960	100 %	-713 470	-716 030
Henkilöstökulut	-470 852	-484 920	-488 880	-488 000	101 %	-490 510	-493 070
Palkat ja palkkiot	-333 963	-362 290	-368 020	-367 300	101 %	-369 350	-371 430
Eläkekulut	-117 380	-101 540	-99 740	-99 620	98 %	-99 960	-100 300
Muut henkilösivukulut	-19 509	-21 090	-21 120	-21 080	100 %	-21 200	-21 340
Palvelujen ostot	-118 211	-114 670	-107 460	-107 460	94 %	-107 460	-107 460
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-9 314	-8 200	-8 200	-8 200	100 %	-8 200	-8 200
Avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-106 405	-103 950	-107 300	-107 300	103 %	-107 300	-107 300
Vuokrat	-99 202	-100 950	-103 300	-103 300	102 %	-103 300	-103 300
Muut toimintakulut	-7 203	-3 000	-4 000	-4 000	133 %	-4 000	-4 000
Toimintakate	-524 176	-542 640	-547 410	-546 530	101 %	-549 040	-551 600

TULOSALUE: KIRJASTOPALVELUT**Tilivelvollinen: Kirjastotoimenjohtaja Ullamaija Hirvonen****1. TALOUS**

Kulttuurilautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Kirjastopalvelut						
Toimintatuotot	103	59	92	55,9 %	92	92
Toimintakulut	-1 201	-1 191	-1 193	0,2 %	-1 204	-1 216
Netto (=toimintakate)	-1 098	-1 132	-1 101	-2,7 %	-1 112	-1 124
Suunnitelmapoistot	-57	-60	-46	-23,3 %	-33	-34
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-47	43	-42	-197,7 %	-42	-42
Vyörytys, netto	-47	43	-42	-197,7 %	-42	-42

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014****1. Ikääntyvien tarpeisiin vastaaminen**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Huolehditaan kansalaisten tietoyhteiskuntataidoista	Jatketaan ikääntyneiden tietokoneopastusta yhteistyössä esim. järjestöjen kanssa	Osallistuneiden määrä
	Digitaalisen aineiston hankinta	Lainausten määrä

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014**2. Laadukkaat kirjastopalvelut**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Kirjastoammatillisen koulutustason riittävyys	Mahdollisesti vapautuvat paikat täytetään siten, että kirjastoasetuksen mitoitukset toteutuvat. Henkilöstölle tarjotaan riittävästi koulutusta.	Pätevien/epäpätevien määrä. Koulutuspäivien määrä / hlö
Aktiivinen kansalainen	Vuorovaikutteisten sähköisten palvelujen kehittäminen – uuden kirjastojärjestelmän valinta	www-käynnit
Haja-asutusalueen kirjastopalvelujen turvaaminen	Suunnitellaan kirjastoauton reitit asiakkaiden toiveet huomioiden. Auto kulkee edelleen kahdessa vuorossa.	Lainaus- ja kävijätilastot
Ikääntyvien kirjastopalveluista huolehtiminen	Pyritään ottamaan kotipalvelun piiriin kaikki sitä haluavat asiakkaat, jotka täyttävät ko. palvelun kriteerit. Huolehditaan kirjaston esteettömyydestä ikääntyvien tarpeet huomioiden.	Kotipalveluun osallistuvien määrä

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Kirjasto tekee kansainvälistä yhteistyötä Eu-kirjastojen kanssa. Aineiston sisältöjen esiintuominen on ensiarvoisen tärkeää, jotta kirjasto pysyy markkinoilla muiden tiedontuottajien ohella. Uusi kirjastojärjestelmä mahdollistaa kansallisen ja asiakaslähtöisen yhteistyön. Kirjaston on tehtävä linjanveto uudesta kirjastojärjestelmästä. Kirjastojärjestelmän uusiminen aloitetaan puhdistamalla tietokantaa.

Kirjasto on mukana EU:n rahoittamassa Elinikäisen oppimisen toimintaohjelmassa.

Kirjastoauto ajaa edelleen kahdessa vuorossa. Säästötoimina 0,5 htv:n vähennys pääkirjastosta.

Tuotot ja kulut sisältävät 34.000 € Grundtvig- ja Virta-hankkeisiin saatua hankeavustusta.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet	455 775	461 500	461 500	461 500	461 500
- lainausten lukumäärä					
Taloudellisuustavoitteet	2,64	2,68	2,58	2,57	2,60
- €/laina (netto, sis. poistot, vyör.kulut)					
Vaikuttavuustavoitteet	45	45	45	45	45
- Kirjaston asiakkaina % asukkaista (on kirjastokortti)					
Laatutavoitteet	- kokoelma säilyy laadukkaana; hankintojen ja poistojen määrä lähellä toisiaan (hankinnat – poistot = 0)				

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
- fyysisten käyntien määrä lkm/v	296 678	315 000	315 000	320 000	320 000
- www-käyntien määrä	459 032	320 000	500 000	550 000	550 000
Taloudellisuustavoitteet	4,05	3,80	3,79	3,82	3,81
- € / käynti					
Laatutavoitteet					
- kokonaislainaus / asukas on yli 20 lainaa /asukas.	20,58	20,64	20,64	20,64	20,64

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	15	15	16	16	15
Määräaikaiset		2	2	2	2
Yhteensä	15	17	18	18	17
Kirjastoharjoittelijoita on vuosittain 1-3 henkilöä					

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Kirjasto on mukana digitaalisen aineiston kehityksessä, jolloin tasapainottelu painetun ja digitaalisen aineiston välillä on haastavaa. Uuden kirjastojärjestelmän hankinta tulee monipuolistamaan palveluja sekä sitouttamaan yhteisiin kansallisiin pelisääntöihin. Kansainvälistyminen lisääntyy, joka näkyy asiakaskunnan monipuolistumisena ja yhteistyönä Grundtvig-projektissa olevien kirjastojen kanssa.

410-3 Kirjastopalvelut	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	103 288	59 300	91 550	91 550	154 %	91 550	91 550
Myyntituotot	1 766	0	0	0	0 %	0	0
Maksutuotot	44 346	34 600	44 100	44 100	127 %	44 100	44 100
Tuet ja avustukset	32 821	12 700	34 450	34 450	271 %	34 450	34 450
Muut toimintatuotot	24 355	12 000	13 000	13 000	108 %	13 000	13 000
Toimintakulut	-1 200 797	-1 191 020	-1 196 870	-1 192 890	100 %	-1 204 370	-1 216 020
Henkilöstökulut	-642 859	-628 340	-639 190	-635 210	101 %	-646 690	-658 340
Palkat ja palkkiot	-488 424	-476 500	-487 820	-484 580	102 %	-493 940	-503 460
Eläkekulut	-125 124	-124 090	-123 280	-122 740	99 %	-124 310	-125 900
Muut henkilösivukulut	-29 311	-27 750	-28 090	-27 890	101 %	-28 440	-28 980
Palvelujen ostot	-163 498	-187 650	-175 440	-175 440	93 %	-175 440	-175 440
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-206 477	-190 500	-188 900	-188 900	99 %	-188 900	-188 900
Avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-187 963	-184 530	-193 340	-193 340	105 %	-193 340	-193 340
Vuokrat	-180 513	-183 930	-192 740	-192 740	105 %	-192 740	-192 740
Muut toimintakulut	-7 450	-600	-600	-600	100 %	-600	-600
Toimintakate	-1 097 509	-1 131 720	-1 105 320	-1 101 340	97 %	-1 112 820	-1 124 470

TULOSALUE: KULTTUURITOIMI**Tilivelvollinen: Kulttuuritoimenjohtaja Sanna Marin-Kainulainen****1. TALOUS**

Kulttuurilautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Kulttuuritoimi						
Toimintatuotot	110	107	116	8,4 %	116	116
Toimintakulut	-591	-620	-621	0,2 %	-624	-627
Netto (=toimintakate)	-481	-513	-505	-1,6 %	-508	-511
Suunnitelmapoistot	-13	-20	-26	30,0 %	-29	-28
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-23	-23	-23	0,0 %	-23	-23
Vyörytys, netto	-23	-23	-23	0,0 %	-23	-23

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014****Kulttuuriympäristöt**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Erityisenä vahvuutena taajama-alueen arvokkaat kulttuuriympäristökokonaisuudet mm. satama-Kirkkopuisto, tori, Koljonvirta-Runni maaseudun kehittämisvyöhyke, Mansikkaniemen alue museoineen, Kustaa Adolfin kirkon ympäristö, Kirkkopuiston kirkot ja koulut	Koljonvirran alueen (sis. Mansikkaniemen alueen) kehittämissuunnitelman toteuttaminen: kulttuuriperinnön säilyttäminen ja esille tuominen	Kehittämissuunnitelman toimenpiteiden vuosittainen toteutuminen

Kulttuurin hyvinvointivaikutusten huomiointi

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Kulttuurijärjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen	Pyritään säilyttämään avustukset samalla tasolla kuin aiemmin, tai lisäämään avustussuoritusmääriä. Etsitään uusia keinoja tukea yhdistystoimijoita.	Avustussuoritusmäärien määrä Verkkopalveluja yhdistyksille
Kulttuuritarjonnan parempi esille tuonti/ portaali www.kulttuuritarjotin.fi	Yhteistyössä Ylä-Savon kulttuurivastaavien kanssa kulttuurisisältöjen saaminen nettiin	Omien kulttuurisivujen sisällön kehittäminen Kulttuurisivujen kävijämäärä

Matkailuelinkeinon kehittäminen

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Tuotteistus, markkinointi ja myynti - kulttuurimatkailutuotteet, vahvuuksia mm. Juhani Ahon perintö/syntymästä 150 v. 2011, Koljonvirta, Runni, Evakkokeskus - Venäjä, vesistöt - kokousmatkailu	Koljonvirran alueen kokonaiskehittämisen ja -markkinoinnin avulla tuetaan yrittäjiä kehittämään ja myymään Koljonvirran historiaan pohjautuvia matkailutuotteita	Kävijämäärät alueella Uusien tuotteiden määrä

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Lasten ja nuorten hyvinvointia edistetään monipuolisten kulttuuri- ja kirjastopalvelujen avulla	Tapahtumien ja näyttelyiden hankinta sekä yhteiset kehittämishankkeet yhteistoiminta-alueen kulttuuripalvelujen kanssa	Yhteisten tapahtumien tai hankkeiden määrä Yhteiset kehittämisresurssit
Lapset oppivat tuntemaan omaa kulttuuriperintöään ja juuriaan mm. alueen museoissa	Vanhempien ja koulujen aktivointi Opetuspakettien luominen lapsille ja nuorille	Opetuspaketin luominen Juhani Ahon museolle Tiedotuskirjeet kouluille Perhetapahtumien kävijä-määrä Juhani Ahon museolla

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Juhani Ahon museon rakennukset ja Koljonvirran opastuskeskus (Mäntylän tila) siirtyvät teknisen keskuksen tilapalveluiden hallintaan. Museotoiminnan budjettiin lisätään rakennusten sisäiset vuokrat.

Kulttuurikeskuksen tilavuokria korotetaan 10 %. Kulttuurikeskuksen vuokria ei ole tarkistettu vuosiin, ja hintataso on alempi kuin lähiseutujen vastaavissa taloissa.

Konserttitoimintaa kehitetään Torstaiklassiset-työryhmän avulla. Tavoitteena on järjestää säännöllisesti laadukasta klassisen musiikin konserttitarjontaa kulttuurikeskuksessa.

Koljonvirran alueen kehittäminen jatkuu kehittämissuunnitelman 2012–2015 mukaan. Koljonvirran opastuskeskuksen toimintamuotoa kehitetään edelleen asiakkaiden tarpeita vastaavaksi. Alueen markkinointia kokonaisuutena tehostetaan yhteistyössä kaupungin markkinoinnin ja alueen toimijoiden kanssa.

Järjestetään yhteistyössä Ylä-Savon Kotiseutuyhdistys ry:n kanssa Kotiseututyön juhlavuotta Iisalmissa. Vuonna 2014 Ylä-Savon Kotiseutumuseo täyttää 50 vuotta, ja juhlavuoteen liittyen järjestetään yhteistyössä tapahtumia.

Tiivistetään edelleen yhteistyötä Ylä-Savon alueen kulttuuritoimien kanssa. Haetaan mahdollisuuksien mukaan yhteisiä kehittämisresursseja mm. hankkeiden kautta.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
- kulttuuritapahtumien lukumäärä	33	20	20	20	20
Taloudellisuustavoitteet					
- kaupungin tuki €/kulttuuritapahtumassa käynti	-	8,35	9,57	9,57	9,57
- kulttuuritoimen nettokustannukset, €/asukas	-	23,17	22,85	22,98	23,12
Vaikuttavuustavoitteet					
- kulttuuritapahtumiin osallistuneiden määrä, hlöä/prosenttia asukkaista	3 787 17%	3 500 16%	3 500 16%	3 500 16%	3 500 16%
Laatutavoitteet					
-					

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
- Juhani Ahon museon kävijämäärä	2760	2600	2800	2800	2800
- Avustusta saavien yhteisöjen ja muiden toimijoiden lukumäärä	17	18	18	18	18
Taloudellisuustavoitteet					
€/Juhani Ahon museokäynti	8,12	12,91	10,54	10,54	10,54
Vaikuttavuustavoitteet					
kulttuurikeskuksen kävijämäärä (sis. kirjaston, opistot, luontomuseon, näyttelyt ja tapahtumat) (* sis. kirjaston ja tapahtumien kävijät)	317 636	360 000	360 000	360 000	360 000
Laatutavoitteet					
Järjestettävien kulttuuritapahtumien monipuolisuus					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	4	4	4	4,8	4,8
Määräaikaiset	1	1	1	1	1
Yhteensä	5	5	5	5,8	5,8
TS 2015–2016: Kulttuurikeskuksen palvelun parantaminen: Kulttuurikeskuksen tilapalvelu on toiminut jo vuosia vajaalla miehityksellä. Viikossa periaatteessa olevista työvuoroista voidaan nykyisellä miehityksellä hoitaa n. 70 %. Tämä vaikuttaa niin ulkopuolisiin kuin sisäisiin asiakkaisiin. Juhani Ahon museolla kesäisin (auki vain kesällä) määräaikainen museoamanuenssi.					

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

- Kulttuuritoimen rooli kaupungin elinvoimaisuuden, imagon ja matkailun kehittämisessä
- Koljonvirran alueen kehittäminen: Kehittämistyön jatkaminen ja vakiinnuttaminen kehittämissuunnitelman 2012-2015 jälkeen
- Kulttuuripalveluja tuottavien yhdistysten tukeminen: Avustusmäärärahojen tason ylläpitäminen tai lisäys. Lisäksi tutkitaan kaupungin muita mahdollisuuksia kehittää kulttuurin toimintaympäristöä.
- Lähialueen kulttuuripalveluiden yhteistyön tiivistäminen

420-3 Kulttuuripalvelut	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	109 906	106 550	115 640	115 640	109 %	115 640	115 640
Myyntituotot	3 560	2 000	2 200	2 200	110 %	2 200	2 200
Maksutuotot	32 819	39 500	40 100	40 100	102 %	40 100	40 100
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	73 527	65 050	73 340	73 340	113 %	73 340	73 340
Toimintakulut	-590 918	-619 750	-622 360	-621 330	100 %	-624 340	-627 410
Henkilöstökulut	-189 004	-185 670	-190 760	-189 730	102 %	-192 740	-195 810
Palkat ja palkkiot	-140 169	-136 780	-142 060	-141 210	103 %	-143 670	-146 180
Eläkekulut	-40 460	-40 910	-40 550	-40 410	99 %	-40 830	-41 240
Muut henkilösivukulut	-8 375	-7 980	-8 150	-8 110	102 %	-8 240	-8 390
Palvelujen ostot	-119 901	-139 760	-136 380	-136 380	98 %	-136 380	-136 380
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-10 154	-10 850	-8 800	-8 800	81 %	-8 800	-8 800
Avustukset	-38 800	-39 000	-39 000	-39 000	100 %	-39 000	-39 000
Muut toimintakulut	-233 059	-244 470	-247 420	-247 420	101 %	-247 420	-247 420
Vuokrat	-229 552	-233 470	-236 420	-236 420	101 %	-236 420	-236 420
Muut toimintakulut	-3 507	-11 000	-11 000	-11 000	100 %	-11 000	-11 000
Toimintakate	-481 012	-513 200	-506 720	-505 690	99 %	-508 700	-511 770

TULOSALUE: MUSIIKKIOPISTO**Tilivelvollinen: Kansalais- ja musiikkiopiston rehtori Tapani Lakaniemi****1. TALOUS**

Kulttuurilautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Musiikkiopisto						
Toimintatuotot	265	217	254	17,1 %	254	254
Toimintakulut	-782	-745	-767	3,0 %	-778	-789
Netto (=toimintakate)	-517	-528	-513	-2,8 %	-524	-535
Suunnitelmapoistot	-1	-2	-4	100,0 %	-5	-12
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-94	-95	-93	-2,1 %	-93	-93
Vyörytys, netto	-94	-95	-93	-2,1 %	-93	-93

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Pätevien ja osaavien opettajien rekrytointiin	Kaikki viranhaltijat ovat opistossa muodollisesti päteviä	Henkilöstökertomus
Koulutilojen yhteiskäytön kehittäminen	Tilojen yhteiskäyttöä lyseon ja Juhani Ahon koulun sekä Edvin Laineen koulun kanssa	Iltakäyttötunnit kouluissa
Orkesteriyhteistyö itä-suomalaisien musiikkioppilaitosten kanssa	Opetushallituksen rahoittaman oppilaitosten yhteishankkeen koordinointi ja hallinnointi	Hankkeessa mukana olevien oppilaitosten ja opiskelijoiden määrä

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Musiikin harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen kaikille lapsille	Musiikkileikkikoulutoiminnan tarjoaminen myös päiväkodeissa	Muskariryhmien määrä yhteensä ja päiväkodeissa

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Opetushallitus on myöntänyt itäsuomalaisien musiikkioppilaitosten yhteishankkeeseen 25.000 euroa.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
- opetustuntien määrä	11 236	11 200	11 200	11 200	11 200
- oppilasmäärä (lk ka)	250	245	250	250	250
Taloudellisuustavoitteet					
- €/opetush (netto, sis.poistot, vyör)	54,59	55,73	54,47	55,57	57,17
€/opiskelija/opisto (netto, sis. poistot + vyör.)	2 371	2 548	2 359	2 407	2 477
Vaikutavuustavoitteet					
Musiikkileikkikoulun toiminnan	186	210	200	200	200

piiriin kuuluvien lasten lkm					
Laatutavoitteet					
Opistoasteelle siirtyvät oppilaat		5-10	5-10	5-10	5-10
Musiikkileikkikoulusta soitin-opintoihin siirtyvien lasten lkm		10	10	10	10
Vuosittaisia tasosuorituksia	235				
- solistisissa aineissa		80	80	80	80
- musiikin perusteissa		80	80	80	80
Päättötodistusten määrä	11	15	15	15	15

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	14,5	14,5	14,5	14,5	14,5
Määräaikaiset	5	5	5	5	5
Yhteensä	19,5	19,5	19,5	19,5	19,5
Määräaikaiset opettajat ovat tuntiopettajia					

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Kansainvälisen toimintaa jatketaan.

430-3 Musiikkiopetus	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	264 551	217 250	253 950	253 950	117 %	253 950	253 950
Myyntituotot	92 655	92 000	92 000	92 000	100 %	92 000	92 000
Maksutuotot	119 612	120 750	133 250	133 250	110 %	133 250	133 250
Tuet ja avustukset	39 392	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	12 892	4 500	28 700	28 700	638 %	28 700	28 700
Toimintakulut	-782 592	-744 830	-771 210	-767 430	103 %	-778 220	-789 160
Henkilöstökulut	-631 752	-625 760	-633 930	-630 150	101 %	-640 940	-651 880
Palkat ja palkkiot	-504 180	-498 740	-506 090	-503 030	101 %	-511 830	-520 760
Eläkekulut	-97 359	-97 990	-98 760	-98 240	100 %	-99 710	-101 210
Muut henkilösivukulut	-30 213	-29 030	-29 080	-28 880	99 %	-29 400	-29 910
Palvelujen ostot	-97 240	-71 250	-87 930	-87 930	123 %	-87 930	-87 930
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-7 519	-7 000	-7 000	-7 000	100 %	-7 000	-7 000
Avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-46 081	-40 820	-42 350	-42 350	104 %	-42 350	-42 350
Vuokrat	-39 103	-36 820	-38 350	-38 350	104 %	-38 350	-38 350
Muut toimintakulut	-6 978	-4 000	-4 000	-4 000	100 %	-4 000	-4 000
Toimintakate	-518 041	-527 580	-517 260	-513 480	97 %	-524 270	-535 210

VAPAA-AIKAPALVELUKESKUS

PALVELUSUUNNITELMA

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2014	Hankintapaikka	Hankintatapa
Liikuntatoiminta					
Ohjattu terveysliikunta aikuisväestölle ja erityisryhmille	tarve kasvaa (ikäntyneiden määrä kasvaa)	70 %	30 %	Liikuntajärjestöt ja yksityiset palveluntarjoajat	Ostopalvelu, kumpp.sopimus
Lasten ja nuorten liikunta	tarve kasvaa	60 %	40 %	Liikuntajärjestöt ja yksityiset palveluntarjoajat	Kumpp.sopimus
Järjestöyhteistyö	tarve kasvaa			Liikunta- ja nuorisojärjestöt ja erityisryhmät	Avustukset Kumpp.sopimus
Nuorisopalvelut					
Oma toiminta, kohdentaminen	tarve kasvaa	100 %			
Kesätyötoiminta	tarve kasvaa	100 %			
Tytöt toimii	tarve kasvaa		100 %	Nuorten Palvelu ry.	Kumpp.sop
Etsivä Nuorisotyö	tarve kasvaa	10 %	90 %	Iisalmen Nuorison Tuki ry.	Kumpp.sop.
Tilat ja alueet					
Sisäliikuntapaikat	osaksi tarve kasvaa (jäähalli)	80 %	20 %	Liikuntajärjestöt, yksityiset palveluntarjoajat	Ostopalvelu, kumpp.sopimus
Ulkoliikuntapaikat	tarve ennallaan	80 %	20 %	Liikuntajärjestöt, yksityiset palveluntarjoajat	Ostopalvelu, kumpp.sopimus
Uimahallipalvelut	tarve kasvaa	85 %	15 %	Yksityiset palvelun tuottajat	Ostopalvelu

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET:

Valtakunnalliset ohjeistukset

Liikuntalaki

Kunnan tehtävänä on yleisten edellytysten luominen liikunnalle. Kunnille on säädetty yleinen velvollisuus huolehtia liikuntapalveluista. Kaupunki luo edellytyksiä liikunnalle kehittämällä paikallisesti ja alueellisesti yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa ja kilpa- ja huippu-urheilua, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottamalla huomioon myös erityisryhmät. Valtionosuus myönnetään liikuntaan asukasperusteisesti. Liikuntalakia tullaan vuoden 2013 aikana uudistamaan. Keskeisiä teemoja uudistamisessa tulevat olemaan mm. koko elämänkulun aikainen liikunnallisen elämäntavan kaari sekä liikunnan peruspalveluluonteen vahvistaminen.

Nuorisolaki

Kunnan tehtävänä on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Iisalmissa toimii lainmukaiset monialainen työryhmä ja etsivä nuorisotyö. Valtionosuus myönnetään nuorisotyöhön nuorten alle 29-vuotiaiden määrään perustuen.

Liikunta- ja nuorisopalveluja ohjaavat em. lakien lisäksi mm. seuraavat:

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012-2015 (LANUKE) ; -hallitusohjelma. Pohjois-Savoon on laadittu Pohjois-Savon nuorisotakuun toimeenpanosuunnitelma ja Iisalmeen on valmisteilla oma nuorisotakuusuunnitelma. Iisalmeen on laadittu Ylä-Savon SOTE-alueen kuntien kanssa yhteistyössä lastensuojelulain mukainen Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma HYVIS 2012-2015.

TULOSALUE: VAPAA-AIKATOIMI**Tilivelvollinen: vapaa-aikajohtaja Pekka Partanen****1. TALOUS**

Vapaa-aikalautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Vapaa-aikatoimi						
Toimintatuotot	219	236	283	19,9 %	283	283
Toimintakulut	-2 415	-2 491	-2 571	3,2 %	-2 585	-2 599
Netto (=toimintakate)	-2 196	-2 255	-2 288	1,5 %	-2 302	-2 316
Suunnitelmapoistot	-58	-89	-97	9,0 %	-104	-104
Vyörytystuotot	150	218	224	2,8 %	224	224
Vyörytyskulut	-178	-249	-251	0,8 %	-251	-251
Vyörytys, netto	-28	-31	-27	-12,9 %	-27	-27

TA2014 toimintatuottoihin ja –kuluihin sisältyy 34 000 euroa Linkki-koulunuorisio-ohjaajan hankerahaa.

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

(sisältää myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet)

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Syrjäytymisen ehkäisy	Nuorisotakuun toimeenpano-suunnitelman toteutus Nuorisopalvelujen uudistaminen • painotus 12-20-vuotiaisiin • kohdentaminen tukitoimia tarvitseville • jalkautuminen nuorten kokoontumispaikkoihin ja oppilaitoksiin • toimintojen kehittäminen mm. hankerahoituksella Järjestötoiminnan kohdentaminen (avustuskriteerit) Nuorten työllistymisvalmiuksien parantaminen Nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen	Toimeenpanosuunnitelman toteutuminen Etsivän nuorisotyön ja työttömyystoimien toteutuminen. Linkki-koulunuorisotyön hankesuunnitelman toteutuminen Avustuskriteereitten toteutuminen Kesätyösuunnitelman toteutuminen Nuorisoneuvoston ja Linkki-hankkeen toimintasuunnitelmien toteutuminen
Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen liikunnallista elämäntapaa tukien • omatoimisuuden edistäminen • järjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen • liikunnallisen	Lasten ja nuorten liikunnan kehittäminen yhteistyöllä ja hankerahoituksella (varhaiskasvatus, ala- ja yläkoulut, perheliikunnan aktivoiminen, maahanmuuttajat) Ohjatun toiminnan järjestäminen aikuisväestölle ja erityisryhmille	Suunnitelmien toteutuminen Suunnitelmien toteutuminen

elämänkaaren vahvistaminen	Järjestöavustusten, edullisempien käyttömaksujen, tilojen ja alueiden vuorajakoperusteiden kohdentuminen alle 18 – vuotiaisiin	Suunnitelmien toteutuminen, alle 18-vuotiaitten määrät
	Järjestöjen avustuskriteerien tarkistaminen ja tarvittaessa uusiminen	Järjestötoiminnan määrälliset ja laadulliset asiat
Liikkumisympäristöjen ja -olosuhteiden kehittäminen ja kunnossapidon turvaaminen	Liikuntatilojen- ja alueiden kunnossapidon turvaaminen, puuttuvien turvallisuussuunnitelmien tekeminen (mm. Koljonvirran ja Soidinvuoren ulkoilureittien kunnossapidon uudelleen järjestäminen, luistelualueiden hoitoluokituksen päivittäminen)	Suunnitelmien toteutuminen
Virikkeellisen ja turvallisen liikkumisympäristön kehittäminen, omatoimisuuden edistäminen	Liikuntapaikkojen ja -alueiden kehittäminen	Suunnitelmien toteutuminen investointiohjelman mukaisesti

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Kaupungin strategisia päämääriä tuetaan parhaiten vaikuttamalla liikunta- ja nuorisopalveluilla terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tukemalla liikunnallista elämäntapaa ja vaikuttamalla syrjäytymiseen ehkäisyyn. Järjestöt ovat tärkein yhteistyökumppani palvelujen tuottamisessa.

Käyttövuorojen jaossa, edullisimmissa käyttömaksuissa ja järjestöavustuksissa pääpaino on alle 18-vuotiaissa. Käyttömaksujen korotuksissa huomioidaan tilojen ja alueiden käyttökustannukset ja käyttötarkoitus sekä yhtenäistetään mm. peruutusehdot. Liikunta- ja nuorisotilojen käyttömaksuja korotetaan keskimäärin 10 %.

Terveysliikuntaa ja erityisliikuntaa edistetään jatkamalla toiminnallisten palvelujen matalankynnyksen osallistumisperiaatetta.

Liikunta- ja nuorisotoimintaa kehitetään hankerahoituksella. Sähköistä viestintää kehitetään (mm. nettisivujen uudistaminen).

Liikkumisympäristöjä ja -olosuhteita kehitetään investointisuunnitelman mukaisesti. Varmistetaan tilojen- ja alueiden kunnossapito, Koljonvirran ja Soidinvuoren ulkoilureittien kunnossapito järjestellään uudella tavalla sekä tilojen ja alueiden hoitotasoa tarkistetaan. Ensilumenlenkki lopetetaan.

Iisalmessa nuorisotakuun toteutumista koordinoi monialainen työryhmä. Nuorisopalvelujen osuus nuorisotakuun toteutumiseen on nuorten osallisuuden lisääminen, jalkautuminen enemmän nuorten luo, etsivän nuorisotyön, tyttötyön ja tilatoiminnan sisällön kehittäminen. Koulunuorisotyöhanke lisää omalta osaltaan nuorten aktivointia ja osallisuutta. Kesätyötoiminta tukee syrjäytymisen ehkäisyä ja nuorisotakuuta kesätyötuen lisäksi tarjoamalla opastusta kesätyön hakuun ja tietoa työelämän pelisääntöihin.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Vapaa-aikapalvelut (lkm)					
Nuorten kesätyötoiminnalla työllistyneet	283	300	300	300	300
Avustettavien järjestöjen määrä	59	65	65	65	65
Tilat ja alueet/käyttöaste käyttökaudelta					
Jäähalli 5.8.-15.4.					
- päivä 8-16	70	67	70	70	70
- ilta 16-22	94	96	97	97	97
Jalkapallohalli 1.11.-30.4.					
- päivä 8-16	33	34	34	34	34
- ilta 16-22	69	68	68	68	68
Liikuntahalli 1.9.-31.5. tatami	31	28	30	30	30
- päivä 8-16 alakerta	54	53	54	54	54
- ilta 16-22 tatami	44	44	44	44	44
alakerta	74	68	72	72	72
Kankaan tekonurmi 15.4.-15.11. (ei vapaakäyttöä mukana)					
- päivä 8-16		35	45	45	45
- ilta 16-22		40	55	55	55
Koulujen liikuntasalit 1.9.-31.5.					
- ilta 16-22	33	37	35	35	35
Nuorisotalon sali 1.9.-31.5.					
- päivä 8-16	57	47	60	60	60
- ilta 16-22	58	55	60	60	60
Taloudellisuustavoitteet					
Nettokustannukset €/iisalmelainen	103	107	107	107	107
Vaikuttavuustavoitteet					
Etsivä nuorisotyötä ja työttötyötä raportoidaan sanallisesti (mm. etsivässä nuorisotyössä tavoitettujen/toimenpiteisiin ohjautuneiden nuorten määrä.)					
Laatutavoitteet Liikuntapaikat ja -alueet ja nuorisotilat sekä toiminnalliset palvelut ovat turvallisia ja täyttävät Kuluttajaviraston palveluntuottajalle asettamat turvallisuusvaatimukset. Asiakaspalvelu hyvällä tasolla, sähköisten palvelujen kehittäminen					

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Ohjatun liikunnan kausikorttien määrä	1058	800	800	800	800
Nuorisotoiminnan kävijämäärä	14 519	14 000	12 000	12 000	12000
Avustusta saavien liikunta- ja nuorisojärjestöjen toimintaan osallistuvien alle 18-vuotiaiden määrä	4 098	3 500	3 500	3 500	3 500
Tilat ja alueet/m²/km/kpl					
- nurmialueet (m ²)	31 500	31 500	31 500	31 500	31 500
- luistelualueet (m ²)	23 525	23 525	23 525	23 525	23 525
- hiihtoladut (km)	107	107	108	108	108
- ulkoilureitit (km)	70	70	70	70	70
- taukopaikat (kpl)	24	24	24	24	24
- uimarannat (kpl)	13	13	13	13	13

Taloudellisuustavoitteet					
Nettokustannukset €/iisalmelainen	103	107	108	109	110
Vaikuttavuustavoitteet					
Ohjatun liikunnan kausikorttien määrä	1 058	800	800	800	800
Yläkouluikäisten omatoimisen liikkumisen määrä (Sporttari/liikunnan määrä/oppilas vko)		3,9	3,9	3,9	3,9
Laatutavoitteet					
Liikuntapaikat ja -alueet ja nuorisotilat sekä toiminnalliset palvelut ovat turvallisia ja täyttävät Kuluttajaviraston palveluntuottajalle asettamat turvallisuusvaatimukset.					
Asiakaspalvelu hyvällä tasolla, sähköisten palvelujen kehittäminen.					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	16	18	18	18	18
Määräaikaiset (sis. työllistetyt)	6,6	7	8 ^{*)}	8	8
Yhteensä	22,6	25	26	26	26
* Kunnossapitopalveluissa kesätyöntekijöitä ja työllistettyjä, jotka hoitavat ulkoilualueita ja liikuntatoimen kenttiä. Koulunuorisio-ohjaaja määräaikaisena hankerahoituksella sekä kesätyötoiminnan työnsuunnittelija työllistämisvaroin, nuorisotyössä ja liikunnassa tuntiohjaajia.					

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015-2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina

Väestö ikääntyy ja tähän pitää pystyä vastaamaan ennaltaehkäisevillä ja toimintakykyä tukevilla palveluilla. Erilaisilla ikääntyville suunnatuilla matalankynnyksen palveluilla voidaan olennaisesti vaikuttaa ko. ikäryhmän toimintakykyyn ja hyvinvointiin. Lapsilla ja nuorilla liikunta pysyy suosituimpana harrastusmuotona, vaihtoehtoisten harrastusmahdollisuuksien kysyntä kasvaa. Järjestöjen rooli palvelujen tuottamisessa edelleen kasvaa. Nuorisotyössä nuorten syrjäytyminen aiheuttaa jatkuvaa toimintojen uudelleen arviointia ja lisäresursseja. Nuorisotakuun toteutus vaatii lisäresursseja sekä määrärahan lisäystä. Kankaan Liikuntapuiston valmistuminen ja tilojen ja alueiden vanheneminen lisäävät kunnossapidon tarvetta. Turvallisuusvaatimukset tiloilla ja alueilla kasvat.

500-3 Vapaa-aikatoimi	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	219 161	236 100	283 100	283 100	120 %	283 100	283 100
Myyntituotot	53 970	62 100	62 100	62 100	100 %	62 100	62 100
Maksutuotot	21	0	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	4 984	0	34 000	34 000	0 %	34 000	34 000
Muut toimintatuotot	160 186	174 000	187 000	187 000	107 %	187 000	187 000
Toimintakulut	-2 414 892	-2 491 350	-2 575 780	-2 570 920	103 %	-2 584 930	-2 599 090
Henkilöstökulut	-771 872	-807 070	-840 320	-835 460	104 %	-849 470	-863 630
Palkat ja palkkiot	-576 359	-601 900	-633 390	-629 440	105 %	-640 840	-652 420
Eläkekulut	-161 324	-170 380	-170 870	-170 170	100 %	-172 090	-174 040
Muut henkilösivukulut	-34 189	-34 790	-36 060	-35 850	103 %	-36 540	-37 170
Palvelujen ostot	-379 748	-386 950	-401 920	-401 920	104 %	-401 920	-401 920
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-87 497	-100 550	-103 350	-103 350	103 %	-103 350	-103 350
Avustukset	-127 381	-130 600	-130 600	-130 600	100 %	-130 600	-130 600
Muut toimintakulut	-1 048 394	-1 066 180	-1 099 590	-1 099 590	103 %	-1 099 590	-1 099 590
Vuokrat	-1 028 813	-1 052 880	-1 080 630	-1 080 630	103 %	-1 080 630	-1 080 630
Muut toimintakulut	-19 581	-13 300	-18 960	-18 960	143 %	-18 960	-18 960
Toimintakate	-2 195 731	-2 255 250	-2 292 680	-2 287 820	101 %	-2 301 830	-2 315 990

TULOSALUE: UIMAHALLI**Tilivelvollinen: vapaa-aikajohtaja Pekka Partanen****1. TALOUS**

Vapaa-aikalautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Uimahalli						
Toimintatuotot	646	648	696	7,4 %	696	696
Toimintakulut	-892	-907	-935	3,1 %	-943	-952
Netto (=toimintakate)	-246	-259	-239	-7,7 %	-247	-256
Suunnitelmapoistot	-118	-115	-112	-2,6 %	-112	-121
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-25	-25	-25	0,0 %	-25	-25
Vyörytys, netto	-25	-25	-25	0,0 %	-25	-25

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuodelle 2014****Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Uimahallin palvelutuotannon laadun, monipuolisuuden ja turvallisuuden kehittäminen	Palvelujen tuotteistaminen ja markkinointi	Kävijämäärän toteutuminen
	Riittävän teknisentason ja hygieniatason turvaaminen	Korjausten ja reklamaatioiden määrä
	Henkilökunnan ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen	Turvallisuusvaatimukset kuluttajaviraston ohjeistuksen mukaiset

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Tulojen lisäys 49 000 €, kohdistetaan suurimmalta osin aikuisten käyttömaksuihin. Tulojen toteutuminen edellyttää 160 000 kävijämäärää. Markkinointia ja tuotteistamista kehittämällä turvataan kävijämäärän pysymien nykyisellä tasolla.

Tilojen ja tekniikan vanheneminen lisää korjauskuluja, hygieniantason ylläpitäminen vaatii enemmän resursseja ja seurantaa. LVI-kartoituksella ja korjaussuunnitelman tarkistamisella pyritään turvaamaan toiminnan jatkuvuus.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Uimahallin kävijämäärä	166 318	160 000	160 000	160 000	160 000
Taloudellisuustavoitteet					
Kaupungin subventio/kävijä (sis. poistot ja rahoituskulut)	2,34	2,50	2,30	2,40	2,40
Toimintatuotot % kuluista	62 %	62 %	65 %	65 %	64 %
Vaikuttavuustavoitteet					
Ikäihmisten terveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja parantaminen Seniorikorttien määrä/kävijämäärä	356/ 10 298	300/ 10 000	300/ 12 000	300/ 12 000	300/ 12 000
Laatutavoitteet Turvallisuusvaatimukset ohjeistuksen mukaiset (tekniikka, hygienia, asiakasturvallisuus). Palvelun laatu tasolla hyvä ja laatua arvioidaan asiakaskyselyllä.					
Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Uimahallin kävijämäärä	166 318	160 000	160 000	160 000	160 000
Uimaopetuksessa olevien päiväkotien ja koulujen lukumäärä/kävijämäärä	36/11776	41/14200	35/12000	35/12000	35/12000
Taloudellisuustavoitteet					
Kaupungin subventio/kävijä (sis. poistot ja rahoituskulut)	2,34	2,50	2,30	2,40	2,40
Toimintatuotot % kuluista	62 %	62 %	65 %	65 %	64 %
Vaikuttavuustavoitteet					
Valtakunnallisen uimataitokriteerin täyttäneet % (6lk.)	82 %	80	80 %	80 %	80 %
Laatutavoitteet Turvallisuusvaatimukset ohjeistuksen mukaiset (tekniikka, hygienia, asiakasturvallisuus). Palvelun laatu tasolla hyvä ja laatua arvioidaan asiakaskyselyllä.					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	13	13	13	13	13
Määräaikaiset	0,5	0,6	0,6 ^{*)}	0,6	0,6
Yhteensä	13,5	13,6	13,6	13,6	13,6

*) Määräaikaisten liikunnan tuntiohjaajien, uinninohjaajien ja kassahenkilöstön tehtävät

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 – 2016

Uimahallin peruskorjauksen ja laajennuksen myöhästymisen lisää korjauskulujen lisäksi mahdollisten seisokkien ja kävijämäärän vähenemisen myötä taloudellista epävarmuutta.

540-3 Uimahalli	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	645 871	648 000	683 500	696 560	107 %	696 560	696 560
Myyntituotot	70 925	70 000	70 000	70 000	100 %	70 000	70 000
Maksutuotot	561 808	566 500	602 500	615 560	109 %	615 560	615 560
Tuet ja avustukset	597	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	12 541	11 500	11 000	11 000	96 %	11 000	11 000
Toimintakulut	-891 709	-906 600	-937 700	-934 660	103 %	-943 400	-952 290
Henkilöstökulut	-449 032	-495 850	-503 510	-500 470	101 %	-509 210	-518 100
Palkat ja palkkiot	-356 502	-396 790	-403 490	-401 030	101 %	-408 170	-415 410
Eläkekulut	-70 832	-75 970	-76 870	-76 450	101 %	-77 650	-78 870
Muut henkilösivukulut	-21 698	-23 090	-23 150	-22 990	100 %	-23 390	-23 820
Palvelujen ostot	-155 521	-133 900	-145 690	-145 690	109 %	-145 690	-145 690
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-281 399	-270 750	-282 400	-282 400	104 %	-282 400	-282 400
Avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-5 757	-6 100	-6 100	-6 100	100 %	-6 100	-6 100
Vuokrat	-70	-300	-300	-300	100 %	-300	-300
Muut toimintakulut	-5 687	-5 800	-5 800	-5 800	100 %	-5 800	-5 800
Toimintakate	-245 838	-258 600	-254 200	-238 100	92 %	-246 840	-255 730

TEKNINEN KESKUS

PALVELUSUUNNITELMA

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2014	Hankintapaikka	Hankintatapa
KAUPUNKIRAKENNE:					
Kaavoitus	tarve kasvaa	90 %	10 %	Konsulttipalvelut	Tarjouspyynnöt
Tonttipalvelu	tarve kasvaa	100 %			
Yleisten alueiden suunnittelu	tarve ennallaan	90 %	10 %	Konsulttipalvelut	Tarjouspyyntö
Kartasto- ja mittaus	tarve ennallaan	90 %	10 %	Konsultit	Tarjouspyyntö
Kunnallistekn. rakent.	tarve kasvaa	20 %	80 %	Urakoitsijat	Tarjouspyyntö
Liikenneväylien ylläpito	tarve ennallaan	60 %	40 %	Urakoitsijat	Vuositarjous
Maa- ja metsätilat	tarve ennallaan		100 %	MHY	Vuositarjous
Puistojen ylläpito	ostop.tarve lisääntyy	90 %	10 %	Urakoitsijat	Vuositarjous
TILAPALVELU:					
Suunnittelu ja rakennuttaminen	tarve ennallaan	85 %	15 %	Suunnitt. konsultit	Tarjouspyyntö/ Vuositarjous
Rakentaminen	tarve ennallaan	20 %	80 %	Urakoitsijat	Tarjouspyyntö/ vuositarjous
Kiinteistön hoito	tarve ennallaan	85 %	15 %	Huoltoyritykset	Vuositarjous
Kunnossapito	tarve ennallaan	70 %	30 %	Urakoitsijat	Vuositarjous
RAKENNUSVALVONTA	tarve ennallaan	95 %	5 %	Korjausneuvonnan asiantuntijat	Vuosisopimus

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Teknisen keskuksen organisaatiota kehitetään liikelaitosten osalta, uutena tilapalvelujen muuttaminen liikelaitokseksi. Yhteinen liikelaitosjohtokunta valmisteluun. Kaupungin tilapalvelu-ja pyritään laajentamaan koskemaan SOTE-alueen kiinteistöjen ylläpitoa liikelaitoksena

Kaupunkirakennepalveluissa maankäytön, tonttipolitiikan ja liikenteen osalta tiivistetään yhteistyötä uuden elinvoimayksikön kanssa. Liikennejärjestelmän suunnittelu ja toteutus kehittyy kuntatasolta seututasolle. Jätehuollon loppusijoituksen keskittäminen aiheuttaa muutoksia toimintaympäristöön aluksi ainakin jätehuoltomääräysten osalta. Rakennusvalvontaa kehitetään seudullisesti erityisesti yhteisten järjestelmien osalta. Uudet energiavaatimukset aiheuttavat rakentamisen valvontaan sekä kaupungin toimitilasuunnitteluun ja toteutukseen asiantuntemuksen lisäämistä. Hankintalain muutokset ja kehitys edellyttävät panostamista tilaaja-osaamiseen ja koulutusta.

TULOSALUE: HALLINTO**Tilivelvollinen: talouspäälikkö Timo Lappi****1. TALOUS**

Tekninen lautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Hallinto						
Toimintatuotot	48	46	56	21,7 %	56	56
Toimintakulut	-2 274	-2 269	-2 279	0,4 %	-2 283	-2 287
Netto (=toimintakate)	-2 226	-2 223	-2 223	0,0 %	-2 227	-2 231
Suunnitelmapoistot	-5	-8	-10	25,0 %	-13	-14
Vyörytystuotot	611	638	597	-6,4 %	597	-597
Vyörytyskulut	-147	-231	-210	-9,1 %	-210	-210
Vyörytys, netto	464	407	387	-4,9 %	387	-807

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Yksikkö huolehtii teknisen keskuksen hallinto- ja taloustehtävistä.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet	-	-	-	-	-
Taloudellisuustavoitteet	-	-	-	-	-
Vaikuttavuustavoitteet	-	-	-	-	-
Laatutavoitteet					

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Teklan kokousten lkm, kpl	19	18	16	16	16
Taloudellisuustavoitteet	-	-	-	-	-
Vaikuttavuustavoitteet	-	-	-	-	-
Laatutavoitteet					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	8	3	3	3	3
Määräaikaiset	-	-	-	-	-
Yhteensä	8	3	3	3	3

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Ei muutoksia v. 2015-2016

600-3 Teken hallintopalvelut	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	48 345	46 300	55 800	55 800	121 %	55 800	55 800
Myyntituotot	46 500	45 000	54 500	54 500	121 %	54 500	54 500
Maksutuotot	200	300	300	300	100 %	300	300
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1 645	1 000	1 000	1 000	100 %	1 000	1 000
Toimintakulut	-2 273 792	-2 269 410	-2 280 530	-2 279 200	100 %	-2 283 060	-2 286 980
Henkilöstökulut	-481 659	-443 700	-424 950	-423 620	95 %	-427 480	-431 400
Palkat ja palkkiot	-220 670	-186 550	-185 140	-184 050	99 %	-187 200	-190 410
Eläkekulut	-248 778	-247 460	-230 220	-230 040	93 %	-230 560	-231 100
Muut henkilösivukulut	-12 211	-9 690	-9 590	-9 530	98 %	-9 720	-9 890
Palvelujen ostot	-1 746 406	-1 768 650	-1 795 340	-1 795 340	102 %	-1 795 340	-1 795 340
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-12 156	-25 200	-25 220	-25 220	100 %	-25 220	-25 220
Avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-33 571	-31 860	-35 020	-35 020	110 %	-35 020	-35 020
Vuokrat	-33 134	-29 760	-32 920	-32 920	111 %	-32 920	-32 920
Muut toimintakulut	-437	-2 100	-2 100	-2 100	100 %	-2 100	-2 100
Toimintakate	-2 225 447	-2 223 110	-2 224 730	-2 223 400	100 %	-2 227 260	-2 231 180

TULOSALUE: KAUPUNKIRAKENNE**Tilivelvollinen: Tekninen johtaja Juhani Räisänen****1. TALOUS**

Tekninen lautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Kaupunkirakenne		*)				
Toimintatuotot	2 794	2 591	2 724	5,1 %	2 724	2 724
Toimintakulut	-3 879	-4 051	-3 897	-3,8 %	-3 921	-3 945
Netto (=toimintakate)	-1 085	-1 460	-1 173	-19,7 %	-1 197	-1 221
Suunnitelmapoistot	-2 445	-2 688	-3 125	16,3 %	-3 332	-3 293
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-378	-421	-388	-7,8 %	-388	-388
Vyörytys, netto	-378	-421	-388	-7,8 %	-388	-388

*) Jätehuolto (62 t€ tuottoja sekä kuluja) korjattu TA2013 luvuista tulosalueelle Ylä-Savon jätehuoltoltk

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Monipuolinen elinkeinorakenne ja elinvoimaiset asuin- ja elinkeinoympäristöt	Ydinkeskustan kehittämis-suunnitelman toteuttaminen - Asumisen lisääminen - liikekiinteistöihin - L-A aseman ja postitalon ympäristöt - Virranpuistohanke - Soinlahden uuden teollisuusalueen toteutus - Marjahaka-Ahmo alueen laajentaminen - Monipuolinen tonttitarjonta ja elinvoimaiset asuin ympäristöt - Pihlajaharju - Venakkoniemi Kyläalueiden elinvoimaisuuden kehittäminen - Eteläiset kylät–Kirma, Taipale ym.	Toteutuneet kaavat ja hankkeet Kunnallistekniikan ja tonttien toteutus Maanhankinnat alueella Asuinalueiden toteutus Osayleiskaavan toteutus
Kestävä kehitys	Asemakaavojen ajantasaistaminen ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen Katuverkon ja valaistuksen peruskorjausohjelmien toteutus	Toteutuneet asemakaavan muutokset. Uudet tontit olevan kunnallistekniikan verkoston varrella. Maakuntakaavan yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon kehitys Toteutuneet peruskorjaukset

	- Lippuniemen, Partalan ja Peltosalmen alueet Peruskorjausohjelma ajantasaistetaan Vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttaminen kehittyvillä kyläalueilla - Paloisjärvi-Kilpijärvi kunnostushankkeen toteuttaminen	Vesihuollon toteuttaminen Toteutuminen
Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Virkistys-, kulttuuri- ja liikuntaympäristöjen kehittäminen	- Kankaan liikuntapuiston toteuttaminen, paikoitusalueet - Kirkkopuistosuunnitelman toteuttaminen kirkkoaukiolla Kustaa Adolfin kirkon ympäristön kehittäminen ja asemakaava - Arkiliikkumista palvelevien viherytkeiden toteuttaminen, Pitkälähti	Toteutuneet hankkeet Toteutuneet hankkeet Toteutunut kaavoitus Toteutuneet hankkeet
Liikkumisen ja yhteyksien kehittäminen	Seudullisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja aiesopimuksen toteutus Seudullisen sekä kaupunkikohtaisen liikenneturvallisuussuunnitelman toteutus Kevyen liikenteen yhteyksien parantaminen kaupunkialueella	

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Lasten ja nuorten vaikutus- ahdollisuuksien parantami- en oman elinympäristönsä suunnittelussa	Suunnitelmien laatimisen ja toteuttamisen yhteydessä toimitaan aktiivisesti tilojen käyttäjiä kuunnellen.	Lasten ja nuorten osallistuminen kirjataan ja osana päätöksenteossa.

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Perustelut.

Kaupunkiympäristöä parannetaan ydinkeskustassa, Kirkkopuistossa, Kankaan liikunta-alueella. Uutta työpaikka-aluetta toteutetaan Soinlahteen.

Asemakaavoja uudistetaan Makkaralahdessa ja keskustassa.

Yleiskaavoja suunnitellaan eteläisille kyläalueille ja Lampaanjärven alueille.

Kulttuuriympäristöä kehitetään Kustaa Adolfin kirkon ympäristössä.

Tonttitarjontaa lisätään Pihlajaharjussa ja Venakkoniemessä rannalla.

Siirrytään uuden valtakunnallisen N2000-korkeusjärjestelmän käyttöön.

Otetaan käyttöön Inspire-direktiivin mukainen paikkatietoaineistojen rajapintapalvelu.

Pohjakarttoja uudistetaan Jordanin alueella.

Liikenneväylien peruskorjaus keskittyy Lippuniemen alueelle.

Vesihuoltoa kehitetään Soinlahden ja Soinniemen alueilla. Talousarviossa ei varauduta vesihuolto-hankkeiden avustuksiin. Mahdollisesti tarvittavista avustuksista päätetään erikseen.

Vesistöä kunnostetaan Palojsjärven-Kilpijärven alueilla.

Katujen peruskorjausta toteutetaan Lippuniemessä, Patalassa ja Peltosalmella.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
-Luovutusvalmiit tontit, kpl	60	40	40	40	40
-Rakennetut kadut, km	1,3	2,41	1,6	0,4	1,0
-Peruskorjatut kadut, km	1,9	2,00	1,0	0,3	0,4
Taloudellisuustavoitteet					
-Kaavoitus, €/as.	-	15,50	14,71	14,71	14,71
-Yleisten alueiden suunn., €/as.	-	11,28	11,26	11,26	11,26
-Kadunrakennus, 1000 €/km	338	376	550	400	400
-Katujen peruskorj., 1000 €/km	337	332	370	370	370
-Liikenneväylien ylläpito, €/km	7 328	6 469	6547	6547	6547
-Puistojen ja virkistysalueiden ylläpito, €/ha	4 990	5 251	5401	5401	5401
Vaikuttavuustavoitteet	-	-	-	-	-
Laatutavoitteet					

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
-Asemakaavojen uudistaminen, ha	-	60	100	10	100
-Uusien alueiden kaavoitus, ha					
- asemakaavat	-	0	0	30	0
- yleiskaavat	-	500	4000	3400	0
-Tonttivaranto asemakaavoissa, kpl	-	249	240	230	220
-Avustukset, €					
- yksityistiet	-	266 500	239 800	239 800	239 800
- vesialueet	-	0	5 000	5 000	5 000
- vesihuolto	-	15 000	0	0	0
-Asemakaava-alue, ha	1 827	1 900	1 827	1 857	1 857
-Yleiskaava-alue, ha	17 426	17 100	21 100	23 100	23 100
-Katuverkko, km	198,5	197,7	199,1	199,3	199,5
-Pohjakartta-alue, km	-	2 500	2500	2500	2500

-Puistot ja virkistysalueet, ha	72	72	72	72	72
-Tonttien määrä, kpl	1 199	1 400	1400	1400	1400
-Maa- ja vesiomaisuus, ha					
- omassa kaupungissa	-	2 700	2680	2680	2680
- muissa kunnissa	-	1 340	1340	1340	1340
-Pysäköintivirhemaksut, kpl	4 077	4 000	4000	4000	4000
Taloudellisuustavoitteet					
-Toimintakate-% (pys.valvonta)	19,3	13,1	26,4	26,4	26,4
Vaikuttavuustavoitteet	-	-	-	-	-
Laatutavoitteet					
- Ylläpidon taso säilyy					
- Vanhentuneet asemakaavat uudistuvat					
- Kuntalaisten sähköinen asiointi paranee					
- Tonttitarjonnan monipuolisuus säilyy					

5. HENKILÖSTÖ

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	42,5	45	44,0	44,0	44,0
Määräaikaiset	-	-	-	-	-
Yhteensä	42,5	45	44,0	44,0	44,0
Yksi henkilö eläkkeelle ja yksi osa-aikaeläkkeelle.					

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Kaupunkirakennepalvelujen ja elinvoimayksikön yhteistyötä kehitetään kaupungin elinvoimaisuuden parantamiseksi. Uusia tonttialueiden suunnittelu käynnistetään Marjahaan /Ahmon työpaikka-alueelle ja Jordanin asuinalueen laajennusalueelle. Kirkonsalmen alueen asemakaavan ajantasaistaminen alkaa. Eteläisten kylien osayleiskaavoitus jatkuu.

Veturitalin asuinalueen toteutus. Peruskorjausohjelma uusitaan vastaamaan nykyistä rahoitustilannetta. Samalla painopistettä siirretään päällysteiden uusimiseen.

Postitalon ja linja-autoaseman ympäristön toteutus ydinkeskustassa käynnistyy. Suunnittelupöydälle katu ympäristön parantaminen välillä Kilpivirrantie-Meijerinkatu sekä Karjalankadun kevyen liikenteen väylä.

Vanhojen asemakaavojen ajantasaistaminen jatkuu.

630-3 Kaupunkirakenne	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	2 793 678	2 653 200	2 842 080	2 723 820	103 %	2 723 820	2 723 820
Myyntituotot	761 250	745 740	845 260	727 000	97 %	727 000	727 000
Maksutuotot	121 805	111 000	132 000	132 000	119 %	132 000	132 000
Tuet ja avustukset	840	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1 909 783	1 796 460	1 864 820	1 864 820	104 %	1 864 820	1 864 820
Toimintakulut	-3 879 327	-3 988 860	-4 025 550	-3 897 110	98 %	-3 920 960	-3 945 160
Henkilöstökulut	-1 933 470	-1 802 190	-1 831 790	-1 758 270	98 %	-1 782 120	-1 806 320
Palkat ja palkkiot	-1 378 345	-1 329 370	-1 364 810	-1 304 140	98 %	-1 323 610	-1 343 350
Eläkekulut	-459 026	-395 580	-388 950	-379 360	96 %	-382 610	-385 920
Muut henkilösivukulut	-96 099	-77 240	-78 030	-74 770	97 %	-75 900	-77 050
Palvelujen ostot	-911 422	-996 100	-1 059 000	-1 016 670	102 %	-1 016 670	-1 016 670
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-491 540	-449 300	-440 630	-432 130	96 %	-432 130	-432 130
Avustukset	-261 852	-281 500	-244 800	-244 800	87 %	-244 800	-244 800
Muut toimintakulut	-281 043	-459 770	-449 330	-445 240	97 %	-445 240	-445 240
Vuokrat	-258 553	-263 340	-270 800	-267 010	101 %	-267 010	-267 010
Muut toimintakulut	-22 490	-196 430	-178 530	-178 230	91 %	-178 230	-178 230
Toimintakate	-1 085 649	-1 335 660	-1 183 470	-1 173 290	88 %	-1 197 140	-1 221 340

TULOSALUE: TILAPALVELU**Tilivelvollinen: Kaupunginarkkitehti Pirjo Pykäläinen****1. TALOUS**

Tekninen lautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Tilapalvelu						
Toimintatuotot	9 118	9 427	9 643	2,3 %	9 643	9 643
Toimintakulut	-6 265	-6 378	-6 506	2,0 %	-6 520	-6 534
Netto (=toimintakate)	2 853	3 049	3 137	2,9 %	3 123	3 109
Suunnitelmapoistot	-1 931	-2 076	-2 138	3,0 %	-2 271	-2 346
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-250	-191	-179	-6,3 %	-179	-179
Vyörytys, netto	-250	-191	-179	-6,3 %	-179	-179

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Kestävä kehitys Puhdas ympäristö	Uusien energiamäärysten mukaisten energiatodistusten laatiminen merkittävimmille kiinteistöille. Suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan energia- ja taloudelliset toimenpiteet. Käyttäjien toimintaan vaikuttaminen. Rakentamisessa käyttöön puhtausluokitukset, materiaaleissa CE-merkinnät	Energiatodistusten määrä ja osuus kiinteistöomaisuudessa. Kulutusseuranta kokonaisuutena ja poikkeamat
	Rakenteellisiin ja taloteknisiin sisäilmaongelmiin reagoidaan etsimällä ratkaisut toimenpiteille. Koulu- ja päiväkotikiinteistöjen kunnon ja toimivuuden parantaminen	Toimenpiteet Toimenpiteet Hankesuunnitelmat Rakentaminen
Strateginen ohjauksen kehittäminen Konserniohjauksen kehittäminen Toimintamenojen kasvun hallinta Kiinteistöjen käyttöasteen maksimointi ja tuottamattomien kiinteistöjen myynti	Toimitilastrategian toteutus - toimitilajärjestelyt - organisointimuutokset - tehostaminen - Kangaslammin ja Kauppi-Heikin koulujen korjauksen toteutustavat sekä hankesuunnitelman laatiminen ja toteutussuunnittelun aloitus Kangaslammin. -Turhista tiloista luopuminen	Toteutuneet toimenpiteet ja järjestelyt • korjausvelan aste %/muutokset tavoitteeseen • poistuneet tilat • muutokset m²/käyttäjä/tehostuminen • valmistuneet uudet tilat ja suunnitelmat
Kulttuuriympäristöistä huolehtiminen	Tilapalvelun hallinnassa olevista kulttuurihistoriallisesti arvokkaista rakennuksista pidetään huolta	Toimenpiteet

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksien parantaminen oman elinympäristönsä suunnittelussa	Suunnitelmien laatimisen ja toteuttamisen yhteydessä toimitaan aktiivisesti tilojen käyttäjiä kuunnellen.	Lasten ja nuorten osallistuminen kirjataan ja osana päätöksenteossa.

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Suurten hankkeiden kiinteistöselvitykset ja kustannuslaskelmat hankitaan ostopalveluna. Hankesuunnittelu, pienempien kohteiden arkkitehtisuunnittelu, ja rakennuttaminen hoidetaan pääosin omana työnä, erikoissuunnittelut ostopalveluina. Erytisosaamista hankitaan ostopalveluna. Talotekniikan alan asiantuntijuutta ostetaan, kunnes Ivi-insinöörin paikka saadaan täytettyä.

Sisäisten ylläpitovuokrien nousu on noin 3 % ja pääomavuokrien nousu noin 1 %. Soten ylläpitovuokrien nousu noin 3 % ja pääomavuokrat edellisen vuoden tasolla. Ulkoisten vuokrien nousu noin 3 %, perustuu kiinteistöjen ylläpitoindeksiin.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet	-	-	-	-	-
Taloudellisuustavoitteet					
-Tuotto €/vuokrattu hum ² /kk	7,06	7,17	7,25	7,25	7,25
-Kiinteistönhoito €/hum ² /v (ilman käyttöomaisuuden korkoa)	3,40	3,36	3,44	3,44	3,44
-Kunnossapitokustannukset €/hum ² /v	4,84	5,38	5,30	5,30	5,30
Vaikuttavuustavoitteet	-	-	-	-	-
Laatutavoitteet					
- Energiatehokkuutta parannetaan					
- Tilatehokkuutta parannetaan					
- Päätöksenteossa huomioidaan elinkaarikustannukset					

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
-Ylläpidettävät kiinteistöt, hum ²	109 898	109 869	111 260	111 260	111 260
-Sisäisesti vuokratut tilat, hum ²	74 137	74 137	75 804	75 804	75 804
-Muut vuokratut tilat, hum ²	30 172	30 172	30 113	30 113	30 113
-Vuokratut asunnot, hum ²	3 145	3 323	2 965	2 965	2 965
Taloudellisuustavoitteet	-	-	-	-	-
Vaikuttavuustavoitteet	-	-	-	-	-
Laatutavoitteet					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	22,8	23,8	23,9	23,9	23,9
Määräaikaiset	-	-	-	-	-
Yhteensä	22,8	23,8	23,3	23,3	23,3

Talotekniikan osaamiseen perehtynyt LVI insinööri pyritään rekrytoimaan, TA:ssa varaus. Kannustetaan henkilöstöä hankkimaan lisäkoulutusta ammattialalleen ja lisäämään hankintaosaamistaan. Pyritään parantamaan työviihtyvyyttä ja työssä jaksamista.

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Kangaslammin koulun suunnittelu käynnistetään.
Toteutetaan toimitilastrategian mukaiset kiinteistöjen kehittämistoimenpiteet.
Toteutetaan eläköitymisten aiheuttamat henkilöjärjestelyt.
Tavoitteena uuden yhteisen liikelaitosorganisaation muodostaminen kaupungin ja SOTE:n kiinteistöjen kesken.

690-3 Tilapalvelu	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	9 117 858	9 427 290	9 642 830	9 642 830	102 %	9 642 830	9 642 830
Myyntituotot	6 019	6 000	6 300	6 300	105 %	6 300	6 300
Maksutuotot	0	0	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	480	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	9 111 359	9 421 290	9 636 530	9 636 530	102 %	9 636 530	9 636 530
Toimintakulut	-6 264 518	-6 378 070	-6 510 490	-6 505 560	102 %	-6 519 710	-6 534 000
Henkilöstökulut	-919 351	-870 690	-851 500	-846 570	97 %	-860 720	-875 010
Palkat ja palkkiot	-630 676	-596 800	-590 270	-586 260	98 %	-597 800	-609 520
Eläkekulut	-247 889	-239 020	-227 330	-226 630	95 %	-228 590	-230 530
Muut henkilösivukulut	-40 786	-34 870	-33 900	-33 680	97 %	-34 330	-34 960
Palvelujen ostot	-1 248 983	-1 554 250	-1 548 950	-1 548 950	100 %	-1 548 950	-1 548 950
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-2 541 133	-2 385 040	-2 553 410	-2 553 410	107 %	-2 553 410	-2 553 410
Avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-1 555 051	-1 568 090	-1 556 630	-1 556 630	99 %	-1 556 630	-1 556 630
Vuokrat	-513 584	-435 860	-447 450	-447 450	103 %	-447 450	-447 450
Muut toimintakulut	-1 041 467	-1 132 230	-1 109 180	-1 109 180	98 %	-1 109 180	-1 109 180
Toimintakate	2 853 340	3 049 220	3 132 340	3 137 270	103 %	3 123 120	3 108 830

TULOSALUE: RAKENNUSVALVONTA**Tilivelvollinen: rakennustarkastaja Johanna Venäläinen****1. TALOUS**

Rakennuslautakunta	TP2012	TA2013	TA2014	%	TS2015	TS2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Rakennusvalvonta						
Toimintatuotot	167	169	184	8,9 %	184	184
Toimintakulut	-301	-381	-294	-22,8 %	-297	-301
Netto (=toimintakate)	-134	-212	-110	-48,1 %	-113	-117
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-14	-13	-12	-7,7 %	-12	-12
Vyörytys, netto	-14	-13	-12	-7,7 %	-12	-12

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014**

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Kestävä kehitys, puhdas ympäristö	Rakentamisen ohjaus energiatehokkaaseen rakentamiseen.	Uusista taloista 90% vähintään energialuokkaa B.
Tontit ja asumisvaihtoehdot	Jätevesijärjestelmien kunnostaminen jät-vesiasetuksen mukaiseksi. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n myöntämien avustusten mahdollisimman täysimääräinen hyödyntäminen.	Jätevesijärjestelmien toimenpidelupien ja ilmoitusten määrä. Myönnettävien avustusmäärärahojen kokonaissumma.
Kulttuuriympäristöstä huolehtiminen	Lupaprosesseissa huomioidaan mahdolliset kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet.	Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet säilyvät.

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Rakentamisen määrän arvioidaan säilyvän lähes edellisvuoden tasolla. Panostetaan kuntalaisten neuvontaan ja tiedotukseen koskien asumisen rahoitusta, avustuksia ja rakentamista. Hallinnoidaan oikein säännösten ja ARA:n ohjeiden mukaisesti käyttöön saadut määrärahat sekä hoidetaan avustuspäätökset ja maksatukset säännösten mukaisesti. Hissien jälkiasennusten 10 %:n avustuksista luovutaan.

Henkilökunnan koulutukseen panostetaan, jotta voimme palvella kuntalaisia laaja-alaisesti sekä rakentamiseen että korjauksiin liittyvissä kysymyksissä alati muuttuvien määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

4. MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet	-	-	-	-	-
Taloudellisuustavoitteet	-	-	-	-	-
Vaikuttavuustavoitteet	-	-	-	-	-
Laatutavoitteet					

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Rakennusvalvonta:					
- Myönnetty rakennusluvat, kpl	348	350	350	350	350
- Katselmukset, kpl	372	400	400	400	400
- Myönnetty uudisrak.-m ² /työntekijä	14 646	8 000	8 000	8 000	8 000
Korjausneuvonta:					
- Myönnetty avustukset	91	120	100	100	100
Taloudellisuustavoitteet					
Rakennusvalvonta:					
- Nettomenot €/asukas	1,96	3,09	2,00	2,00	2,00
- Toimintakate -%	79,44	71,2	80,6	81	81
Vaikuttavuustavoitteet					
Laatutavoitteet					
- Kuntalaisten sähköinen asiointi helpottuu ja paranee					

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	4	4	4	4	4
Määräaikaiset	-	-	-	-	-
Yhteensä	4	4	4	4	4

6. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016

Selvitetään mahdollisuudet seudullisen rakennusvalvontayksikön perustamiseen. Keskittämällä rakennusvalvontapalvelut laaja-alaiseksi kokonaisuudeksi Ylä-Savon alueella, voidaan rakennusvalvonnan työtä tehostaa ja lisätä eri rakentamisen alueiden osaamista rakennusvalvonnassa. Lisäksi seudullisella yksiköllä saataisiin tehostettua korjausneuvontaa ja tiedottamista ARA:n myöntämistä avustuksista.

Haja-asutusalueiden jätevesijärjestelmien uusiminen vilkastuu lähi tulevaisuudessa, koska siirtymäaika ennen vuotta 2004 rakennetuille kiinteistöille loppuu maaliskuuhun 2016. Kuntalaisten ohjaus ja neuvonta taloudellisiin ja toimiviin ratkaisuihin vaatii kouluttautumista myös rakennusvalvonnan henkilökunnalta.

Rakentamisen energiatehokkuus vaatimukset kiristyivät heinäkuussa 2012 ja lisää tiukennuksia on tulossa. Tavoitteena on lähes nollaenergia rakentaminen vuonna 2020. Kuntalaisia tulee pystyä opastamaan, antamaan tietoa sekä neuvontaa energiatehokkaasta rakentamisesta.

Rakennusvalvonta henkilökunnan on pysyttävä ajan tasalla muuttuvista määräyksistä ja tämä vaatii jatkuvaa kouluttautumista.

695-3 Rakennusvalvonta	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	167 339	169 000	184 000	184 000	109 %	184 000	184 000
Myyntituotot	0	0	0	0	0 %	0	0
Maksutuotot	167 086	167 000	182 000	182 000	109 %	182 000	182 000
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	253	2 000	2 000	2 000	100 %	2 000	2 000
Toimintakulut	-300 867	-381 370	-294 840	-293 550	77 %	-297 320	-301 130
Henkilöstökulut	-247 144	-227 140	-215 850	-214 560	94 %	-218 330	-222 140
Palkat ja palkkiot	-187 885	-171 650	-163 550	-162 490	95 %	-165 570	-168 680
Eläkekulut	-48 362	-45 900	-43 310	-43 150	94 %	-43 660	-44 180
Muut henkilösivukulut	-10 897	-9 590	-8 990	-8 920	93 %	-9 100	-9 280
Palvelujen ostot	-30 220	-54 720	-53 730	-53 730	98 %	-53 730	-53 730
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-4 744	-5 130	-4 950	-4 950	96 %	-4 950	-4 950
Avustukset	0	-77 100	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-18 759	-17 280	-20 310	-20 310	118 %	-20 310	-20 310
Vuokrat	-17 472	-17 080	-20 110	-20 110	118 %	-20 110	-20 110
Muut toimintakulut	-1 287	-200	-200	-200	100 %	-200	-200
Toimintakate	-133 528	-212 370	-110 840	-109 550	52 %	-113 320	-117 130

TULOSALUE: YLÄ-SAVON JÄTEHUOLTOLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen: Jäteasiantuntija Terhi Lylyjärvi

1. TALOUS

	Tp2012	Ta2013	Ta 2014	%	Ts 2015	Ts 2016
Ylä-Savon jätehuoltolautakunta	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Tulosalue						
Toimintatuotot	0	62	118	0 %	118	118
Toimintakulut	0	-62	-120	0,00 %	-121	-122
Netto (=toimintakate)	0	0	-2	0,00 %	-3	-4
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,00 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,00 %	0	0
Vyörytyskulut	0	-6	-6	0,00 %	-6	-6
Vyörytys, netto	0	-6	-6	0,00 %	-6	-6

2. TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014

Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Kestävän kehityksen toteuttaminen	Jätehuollon viranomaistehtävien organisointi ja toteuttaminen	Tehtävien toteutuminen
Puhdas ympäristö	Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueen yhtenäisten jätehuoltomääräysten laatiminen Laaditaan jätehuollon ylläpitorekisteri Jätehuollon liittymis-velvollisuuden seuraaminen	Uudet jätehuoltomääräykset Ohjelmistohankinta ja ylläpitorekisterin päivittäminen

Painopistealueet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi vuonna 2014

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari

3. TULOSALUEEN PERUSTELUT JA MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

Jätehuoltolautakunta:
Lautakunnan jäsenten perehdytys ja koulutus, kuusi kokousta, kulut (sis. matkustus, ansionmenetyksrahat, kokouspalkkiot ym.)
Jätehuollon seudullista toimivuutta parannetaan ohjauksen, seurannan ja järjestämisen avulla koko Ylä-Savon alueella.
Ylä-Savon alueella järjestettyyn jätehuoltoon liittyneiden määrä tullaan kartoittamaan ja liittymisprosenttia tullaan kohentamaan.
Jätehuoltolautakunta laatii yhtenäiset jätehuoltomääräykset työryhmätyöskentelyn avulla

MITTARIT JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät tavoitteet ja tunnusluvut	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Taloudellisuustavoitteet					
Vaikuttavuustavoitteet					
Laatutavoitteet					

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Tuotantotavoitteet					
Järjestettyyn jätehuoltoon liittyneiden määrä			18 000	18 500	19 000
Päätökset jätetyistä muistutuksista		0			
Taloudellisuustavoitteet					
Jätetaksan maksajien määrän lisääntyminen					
Vaikuttavuustavoitteet					
Päätökset järjestetystä jätteenhuollosta vapautetuista kiinteistöistä		0			
Jättemaksujen kohtuullistamispäätökset		0			
Laatutavoitteet					

4. HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vakinaiset	0	1	1	1	1
Määräaikaiset	0	0	1	0	0
Yhteensä	0	1	2	1	1

Järjestettyyn jätehuoltoon liittyneiden rekisteritietojen päivittäminen, ylläpito ja kehottaminen järjestetyn jätehuollon piiriin. Rekisteritietojen päivittäminen kuljetusyrittäjien tietojen perusteella.

5. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016**Painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi vuosina 2015 - 2016**

Jätehuollon palvelutason määrittäminen.
 Jätehuollon strategian luominen pidemmälle aikavälille sisältäen mm. seudullisen keräilyjärjestelmän kehittämisen.
 Järjestettyyn jätehuoltoon liittyneiden rekisteritietojen ylläpito ja kehottaminen järjestetyn jätehuollon piiriin.

701-3 Jätehuolto	TP 2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TA13/KH14	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	0	0	0	118 260	0 %	118 260	118 260
Myyntituotot	0	0	0	118 260	0 %	118 260	118 260
Toimintakulut	0	0	0	-119 780	0 %	-120 880	-121 990
Henkilöstökulut	0	0	0	-64 860	0 %	-65 960	-67 070
Palkat ja palkkiot	0	0	0	-53 620	0 %	-54 510	-55 420
Eläkekulut	0	0	0	-8 390	0 %	-8 540	-8 690
Muut henkilösivukulut	0	0	0	-2 850	0 %	-2 910	-2 960
Palvelujen ostot	0	0	0	-42 330	0 %	-42 330	-42 330
Aineet, tarvikkeet, tavarat	0	0	0	-8 500	0 %	-8 500	-8 500
Avustukset	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	0	0	0	-4 090	0 %	-4 090	-4 090
Vuokrat	0	0	0	-3 790	0 %	-3 790	-3 790
Muut toimintakulut	0	0	0	-300	0 %	-300	-300
Toimintakate	0	0	0	-1 520	0 %	-2 620	-3 730

INVESTOINTI- OSA

IISALMEN KAUPUNKI

Määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia hanke- tai hankeryhmätasolla ks. lihavoidut rivit (kv)

4.12.2013

INVESTONTISUUNNITELMA 2014-2017 (1000 €)

	Kust.arv.	Muutettu TA 2013	2014	2015	2016	2017	Yht. 14-17
YLEISHALLINTO							
<u>Osuuspääomat ja kiint. ostot/myynnit</u>							
Kuntayhtymät (kv)		68	70	68	68	68	272
2103 Ylä-Savon sos.-ja terv. huollon ky/eläinklinikka		68	68	68	68	68	272
2130 Muut osakkeet			2				2
Kiinteistöjen osto		50	200	200	200	200	800
4001 Kiinteistöjen myynti (kv)		-150	-100	-100	-100	-100	-400
4002 Kiinteistöjen osto (kv)		200	300	300	300	300	1200
<u>Muu yleishallinto</u>							
Muut pitkävaikutteiset menot (kv)							
2001 Pohjois-Savon laajakaistaverkko		182	91	71	0	0	162
<u>Atk</u>							
Koneet ja kalusto		70	0	0	0	0	0
3001 Atk-kalusto (kv)		70	0	0	0	0	0
Yleishallinto yhteensä							
Tuotot		-150	-100	-100	-100	-100	-400
Kulut		520	461	439	368	368	1634
Netto		370	361	339	268	268	1236

KOULUTOIMI

<u>Perusopetus</u>							
Koneet ja kalusto (kv)		132	70	60	40	150	320
0000 Peruskoulujen kalusto		132	70	60	40	150	320
<u>Lukiokoulutus</u>							
Koneet ja kalusto (kv)		70	0	0	0	10	10
0000 Lukion kalusto		70	0	0	0	10	10
<u>Päivähoito ja esiopetus</u>							
Koneet ja kalusto		60	280	50	50	60	440
3320 Päiväkotien kalusto (kv)		60	60	50	50	60	220
3321 Uuden päiväkodin varustaminen (kv)		0	220	0	0	0	220
Koulutoimi yhteensä							
Tuotot		0	0	0	0	0	0
Kulut		262	350	110	90	220	770
Netto		262	350	110	90	220	770

KULTTUURITOIMI

<u>Kulttuuritoimi</u>							
Koneet ja kalusto (kv)		70	64	95	60	30	249

	Kust. arv.	Muutettu TA 2013	2014	2015	2016	2017	Yht. 14-17
0000 Kulttuuritoimen kalusto		70	64	95	60	30	249
Muut talonrakennushankkeet		5	0	0	0	0	0
5716 Juhani Ahon museo (vo-ehdotus) (kv)		10	0	0	0	0	0
5716 Juhani Ahon museo (valtuust.) (kv)		-5	0	0	0	0	0
Kulttuuritoimi yhteensä							
Tuotot		-5	0	0	0	0	0
Kulut		80	64	95	60	30	249
Netto		75	64	95	60	30	249

VAPAA-AIKATOIMI

<u>Vapaa-aika-alue- ja tilapalvelut</u>						
Koneet ja kalusto (kv)	70	60	70	150	70	350
0000 Vapakan kalusto	70	60	70	150	70	350
<u>Uimahalli</u>						
Muut talonrakennushankkeet	90	45	70	220	220	555
5701 Uimahallin laajennus (vo-ehdotus) (kv)	30	10	0	170	200	380
5701 Uimahallin laajennus (valtuust.) (kv)	0	0	0	0	0	0
5702 Uimahallin korjaukset (kv)	60	35	50	30	0	115
0000 Uimahallin kalusteet (kv)	0	0	20	20	20	60
Vapaa-aikatoimi yhteensä						
Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	160	105	140	370	290	905
Netto	160	105	140	370	290	905

Yhteensä (yleishallinto, koulu, kulttuuri, vapaa-aika)						
Tuotot	-155	-100	-100	-100	-100	-400
Kulut	1022	980	784	888	908	3560
Netto	867	880	684	788	808	3160

TEKNINEN TOIMI

Kadut ja yleiset alueet

Katujen ja yleisten alueiden rakentaminen

Kadunrakennus- ym.kohteet (kv)	835	732	815	670	730	2947
4708 Pihlajajarju	150	50	150	200	100	500
4710 Venakkoniemen asuntoalue	120	0	0	0	0	0
4704 Luuniemen rantapuistot	30	0	0	0	0	0
4706 Partala	50	20	0	70	160	250
4707 Kirkonsalmen länsiranta	90	0	0	0	0	0
4709 Ohenmäen asuntoalue	0	0	150	150	200	500
4723 Liikennevalot	215	170	215	0	0	385
4721 Muu liikenteenohjaus	60	20	20	20	30	90
4722 Liikenneturv.suunn. toteutus	30	30	30	30	40	130
0000 Teollisuuskujan kevyenliikenteen väylä	40	0	0	0	0	0
4712 Veturitalin asuntoalue	50	50	250	200	200	700

	Kust. arv.	Muutettu TA 2013	2014	2015	2016	2017	Yht. 14-17
0000 Soinlahden uuden teoll.alueen kunn.tekn		0	783	0	0	0	783
0000 Soinlahden uuden teoll.alueen kunn.tekn (valt.os)		0	-391	0	0	0	-391
Ulkoilu- ja urheilualueet (kv)		394	50	150	30	30	260
4741 Hanhilampi		50	0	0	0	30	30
4749 Paloisvuoren ulkoilualue		20	0	10	0	0	10
5712 Sankariniemen kentän konekatos		0	0	40	0	0	40
0000 Lähiliikuntapaikat		210	0	40	0	0	40
0000 Lähiliikuntapaikat (valt.os.)		-20	0	0	0	0	0
4760 Ulkoilureittien valaistuksen saneeraus		80	0	50	0	0	50
4901 Laskettelurinteen turvallisuuden parantaminen		30	0	0	30	0	30
0000 Sankariniemen heitto- ja hyppyp. pinn.uus.		0	50	0	0	0	50
4903 Ulkoilu- ja venereittien taukopaikkojen peruskorjaus		24	0	10	0	0	10
Kankaan liikuntapuisto (kv)		70	50	100	100	100	350
0000 Tekojään muuttaminen lähiliik.paikaksi (valt.os.)		0	0	0	0	-50	-50
0000 Tekojään muuttaminen lähiliik.paikaksi (vo-ehdo)		0	0	0	0	150	150
0000 Kankaan liikuntapuisto		70	50	100	100	0	250
Muut investoinnit (kv)		865	660	545	505	475	2185
4761 Arvaamattomat työt		80	80	100	100	110	390
4762 Vesistöjen kunnostus		50	0	50	50	0	100
4763 Venevalkamat		50	0	60	20	20	100
4766 Viherialuejärj. toteutus/terv.edistävä asuinymp.		50	20	50	50	50	170
4767 Porovedentien kunnostus (yhteishanke tiehall.)		180	220	0	0	0	220
0000 Mansikkaniemen kulttuuriymp.parant.		100	50	0	0	0	50
0000 Mansikkaniemen kulttuuriymp.parant. (rah.os.)		-50	0	0	0	0	0
3671 Muu kalusto		156	80	120	120	130	450
3671 Muu kalusto (tuotot)		-46	0	0	0	0	0
3601 Toimistokalusto		20	10	15	15	15	55
4601 Suunn.palkk., maasto- ja runkomitt.		150	100	100	100	100	400
0000 Tonttien kunnostus		40	50	50	50	50	200
4777 Matonpesupaikka		10	0	0	0	0	0
0000 Yrittäjätien ja Ahertajantien liikennejärjestely		150	50	0	0	0	50
0000 Yrittäjätien ja Ahertajantien liikennejärj. (rah.os.)		-75	0	0	0	0	0
Muut investoinnit/Soinlahden liikennejärj. (kv)		600	1600	0	0	0	1600
0000 Soinlahden maanteiden liikennejärjestelyt		600	2850	0	0	0	2850
0000 Soinlahden maanteiden liikennejärjestelyt (valt.os.)		0	-1250	0	0	0	-1250
Katujen ja yleisten alueiden rakentaminen yhteensä		2 764	3 092	1 610	1 305	1 335	7 342
<u>Katujen ja yleisten alueiden peruskorjaus</u>							
Liikenneväylien peruskorjaus (kv)		1772	505	785	470	825	2585
4771 Valaistuksen peruskorjaus		245	215	175	140	140	670
4772 Päälysteiden uusinta		180	180	180	180	180	720
4773 Kevyenliikenteen väylien peruskorjaus		70	80	80	80	90	330
4776 Riistakatu		170	0	0	0	100	100
4785 Kauppiis-Heikintie		150	0	120	0	0	120
4780 Paloisvirran sillan korjaus		400	0	0	0	0	0
4788 Makkaralahden kadut		40	0	0	0	115	115
4790 Partalantie		140	0	100	0	0	100
4801 Allinkatu		63	0	0	0	0	0

	Kust. arv.	Muutettu TA 2013	2014	2015	2016	2017	Yht. 14-17
0000 Teräskatu		0	0	0	70	0	70
4784 Lippuniemen kadut		214	30	130	0	200	360
4798 Parkatintie		100	0	0	0	0	0
Keskustan kaup.rakenteen parant. (kv)		420	270	480	20	120	890
4792 Keskustan puistot/Kirkkopuisto		120	50	60	0	0	110
4793 Muut kehittämistoimenpiteet		0	0	20	20	20	60
4795 Pohjolankatu		0	0	0	0	100	100
4796 Louhenkatu/Savonkatu/Kauppakatu		300	220	0	0	0	220
0000 Linja-autoaseman aukio		0	0	400	0	0	400
Puistojen peruskorjaus (kv)		110	0	130	130	150	410
4811 Leikkikenttien saneeraus		70	0	80	80	90	250
4812 Muut puistot		40	0	50	50	60	160
Katujen ja yleisten alueiden peruskorjaus yhteensä		2 302	775	1 395	620	1 095	3 885
Kadut ja yleiset alueet yhteensä							
Tuotot		-191	-1641	0	0	-50	-1691
Kulut		5 257	5 508	3 005	1 925	2 480	12 918
Netto		5066	3867	3005	1925	2430	11227

Toimitilat

Kangaslammin ja Kauppi-Heikin koulut (kv)							
5033 Kangaslammin koulu		25	100	1300	2600	125	4125
5034 Kauppi-Heikin koulu		0	0	0	150	2000	2150
Päiväkoti (kv)							
5715 Päiväkoti	3830	2200	1500	0	0	0	1500
Hernejärven koulu (kv)							
0000 Hernejärven koulu		10	0	0	0	0	0
Meijerikatu 1 (kv)							
0000 Meijerikatu 1	775	200	575	0	0	0	575
Muut talonrakennushankkeet (kv)							
5101 Pienet talonrakennuskohteet (arvaamattomat)		250	250	250	250	280	1030
5401 Kulttuurikeskus		0	100	50	50	50	250
5103 Keittiöiden laitteiden uusinta		20	20	25	25	27	97
5105 Nimettyjen hankkeiden jälkityöt		60	40	50	50	60	200
5713 Paloisvuoren konesuojat		0	0	80	0	0	80
5106 Uusien hankkeiden suunnittelu		20	15	30	30	30	105
0000 Ylä-Savo -talo		50	115	50	50	50	265
0000 Kalliosuojat		100	40	100	70	0	210
5023 Terveystalo		200	40	500	40	40	620
0000 Haja-asutusalueen lämmitysjärjestelmät		0	0	0	50	90	140
0000 Kaupungintalon iv-järjestelmä		0	0	40	0	0	40
5606 Kivirannan teollisuustalo		70	0	70	90	90	250
5607 Keskusvarikko		60	0	30	30	30	90
Toimitilat yhteensä							
Tuotot		0	0	0	0	0	0

	Kust. arv.	Muutettu TA					Yht.
		2013	2014	2015	2016	2017	14-17
Kulut		3265	2795	2575	3485	2872	11727
Netto		3265	2795	2575	3485	2872	11727

Tekninen toimi yhteensä							
Tuotot		-191	-1 641	0	0	-50	-1 691
Kulut		8 522	8 303	5 580	5 410	5 352	24 645
Netto		8 331	6 662	5 580	5 410	5 302	22 954

INVESTOINNIT YHTEENSÄ							
Tuotot		-346	-1 741	-100	-100	-150	-2 091
Kulut		9 544	9 283	6 364	6 298	6 260	28 205
Netto		9 198	7 542	6 264	6 198	6 110	26 114

Keskiarvo 2014-2017 (netto) = 6530

SIVISTYSTOIMI

1000 € netto

Projekti

Koulutoimi (350,0)

Perusopetus (70,0) (kv)

Peruskoulujen kalusto

70,0

Oppilaskalusteiden uusiminen

40,0

Av-laitteet

30,0

Päivähoito ja esiopetus (280,0)

Päiväkotien kalusteiden uusiminen (kv)

60,0

Heinäkelkka, Kopsula, Lippuniemi, Lumilinna ja Peltosalmi

Uuden päiväkodin varustaminen (kv)

220,0

Koulutuslautakunnan alainen toiminta yht.

350,0

Kulttuuritoimi (30,0) (kv)

Koneet ja kalusto

Kulttuurikeskuksen kalusto

64,0

Eino Säisä -salin valopöytä

30,0

Äänentoistolaitteiden uusiminen

34,0

Kulttuurilautakunnan alainen toiminta yht.

64,0

VAPAA-AIKATOIMI

1000 € netto

Projekti

Vapaa-aika-alueet ja tilapalvelut

Koneet ja kalusto (60,0) (kv)

Monitoimitraktori

40,0

Kubota vm. -84 vanhentunut ja huonokuntoinen, kesäajalla

nurmet, talvella luistinaradat, hankintaa siirretty jo neljällä vuodella

Yleisurheilukalusto

10,0

Heittovälineet, aidat yms.

Jäähallin äänentoistojärjestelmän uusiminen

10,0

Laadultaan huonotasaisen äänentoistojärjestelmän uusiminen

Uimahalli

Uimahalli (45,0)

Uimahallin laajennus (10,0)

LVI-putkien kuntotutkimus ja korjaussuunnitelman päivitys 10,0

Uimahallin korjaukset (35,0) (kv) 35,0

Höyrysaunojen laatoitus, saunojen korjaus, laatoituksen korjaus, arvaamattomat työt

Vapaa-aikalautakunnan alainen toiminta yht. 105,0

KUNNALLISTEKNIIKAN VUODEN 2014 INVESTOINTIEN PERUSTELUT

Projekti	1000 € netto	
<u>Katujen ja yleisten alueiden rakentaminen</u>		
Kadunrakennus- ym. kohteet (732,0)(kv)		
Pihlajaharju	50,0	+
Kunnallistekniikan rakentaminen uudelle asemakaava-alueelle		
Partala	20,0	+
Kevyenliikenteenväylän asfaltointi.		
Liikennevalot	170,0	+
Pohjolankatu/Kankaankatu –liittymä, liikennevalojen loppuun rakentaminen		
Muu liikenteenohjaus	20,0	+
Pieniä liikenteen parantamistoimenpiteitä: parannetaan ajoneuvoliikenteen ja kevyenliikenteen sujuvuutta. Tehdään pysäköintijärjestelyjä ja erilaisia liikenteenohjaustöitä		
Liikenneturvallisuuksuunnitelman toteutus	30,0	+
Parannetaan liikenteenkulun turvallisuutta toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Korotetut suojatiet Makkarahden kivitunnelin molemmin puolin, korotettu suojatie Savonkadulle Edvin Laineen koulun ja kirkonmäen kentän väliin.		
Veturitallin asuntoalue	50,0	+
Ranta-alueen massanvaihtotyöt.		
Soinlahden uuden teollisuusalueen kunn.tekn.	783,0	+
(valtionosuus)	-391,0	
Punatien ja Tiilitehtaan tien rakentaminen.		
Ulkoilu- ja urheilualueet (50,0)(kv)		
Sankariemmen heitto- ja hyppypaikkojen pinnoitteiden uusiminen	50,0	-
Kankaan liikuntapuisto (50,0) (kv)		
Kankaan liikuntapuisto	50,0	+
Rakennetun osan viimeistelytöitä		
Muut investoinnit (660,0)(kv)		
Arvaamattomat työt	80,0	0
Ennalta arvaamattomat työt työkauden aikana.		
Viheraluejärjestelmän tot./terv. edistävä asuin ymp.	20,0	+
Taajama-alueella olevien viheralueiden rakentaminen terveyttä edistävänä asuin ympäristöksi (Pitkäläisen puisto sisältäen vesistö kunnostustoimenpiteitä.)		
Poroveden tien kunnostus (yhteishanke tiehall.)	220,0	-

Kaupungin rahoitusosuus ELY –keskuksen hankkeesta.

Mansikkaniemen kulttuuriympäristön parantaminen	50,0	-
--	-------------	----------

WC tilojen rakentaminen.

Muu kalusto	80,0	-
--------------------	-------------	----------

Kone- ja kalustohankinnat erillisen suunnitelman mukaan.

Toimistokalusto	10,0	0
------------------------	-------------	----------

Toimistokalusteiden korvaus- ja uusintainvestointeihin.

Suunnittelupalkkiot, maasto- ja runkomittaukset	100,0	+
--	--------------	----------

Suunnittelun ostopalvelut, tulevia (myös EU)-hankkeita varten tehtävät selvitykset, investointien perusselvitykset, maastotutkimusten ja –mittausten tuntipalkat ja tarvikkeet.

Tonttien kunnostus	50,0	+
---------------------------	-------------	----------

Purettavat rakennukset, muut satunnaiset kunnostukset tonteilla, tonttien täytöt ja muotoilut.

Yrittäjätien ja Ahertajantien liikennejärjestelyt	50,0	-
--	-------------	----------

Kadunrakennustyöt Ponsse Oy:n logistiikkakeskuksen liikennejärjestelyille. Osa säästyy vuodelta 2013.

Soinlahden liikennejärjestelyt (1600,0)(kv)

Soinlahden maanteiden liikennejärj.	2850,0	+
--	---------------	----------

Soinlahden maanteiden liikennejärj. (valt.os.)	-1250,0	
---	----------------	--

Alikulkusillan ja katuysteysien rakentaminen yhdessä Liikenneviraston kanssa.

Katujen ja yleisten alueiden rakentaminen yhteensä	3092,0	
---	---------------	--

Katujen ja yleisten alueiden peruskorjaus

Liikenneväylien peruskorjaus (505,0) (kv)

Peruskorjauksilla parannetaan katujen/asuntoalueen tasoa, vesihuoltoa, liikenneturvallisuutta, katuvalaistusta ja viihtyisyyttä. Päälysteiden uusimisella estetään myös katurungon laajemmat vauriot.

Valaistuksen peruskorjaus	215,0	-
----------------------------------	--------------	----------

Uusitaan alueittain katuvalolamppuja uusien energiansäästönormien mukaisiksi. Huonokuntoisten katuvalokaapelien ja valaisinpylväiden uusimisia yksittäisissä kohteissa, joissa ei muutoin ole kadun peruskorjaukseen tarvetta. Suunnitelma liitteenä.

Päälysteiden uusinta	180,0	-
-----------------------------	--------------	----------

Huonokuntoisten asfalttipintojen uusimista pääasiassa kokooja- ja sisäänatuloväylillä sekä keskusta-alueella. Suunnitelma liitteenä.

Kevyenliikenteenväylien peruskorjaus	80,0	-
---	-------------	----------

Huonokuntoisten kevyenliikenteen väylien peruskorjausta. Suunnitelma liitteenä.

Lippuniemen kadut	30,0	-
--------------------------	-------------	----------

Aurankadun peruskorjauksen loppuunsaattaminen

Keskustan kaupunkirakenteen parantaminen (270,0)(kv)

Keskustan puistot / Kirkkopuisto	50,0	-
---	-------------	----------

Kirkkoaukion pelikentän pohjaustöitä.

Louhenkatu / Savonkatu/Kauppakatu	220,0	-
--	--------------	----------

Louhenkadun pintarakenteiden uusiminen välillä Savonkatu - Kirkkopuistonkatu erillisen kunnostussuunnitelman mukaisesti.

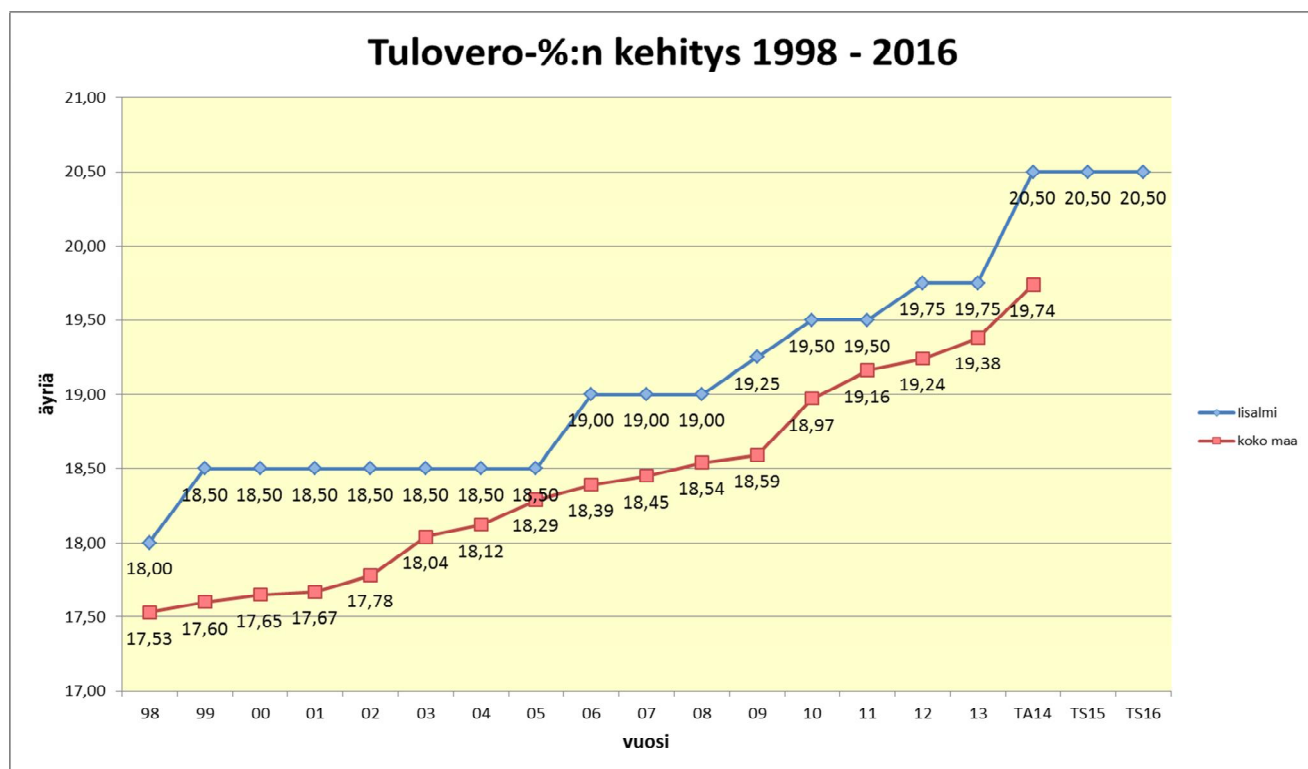
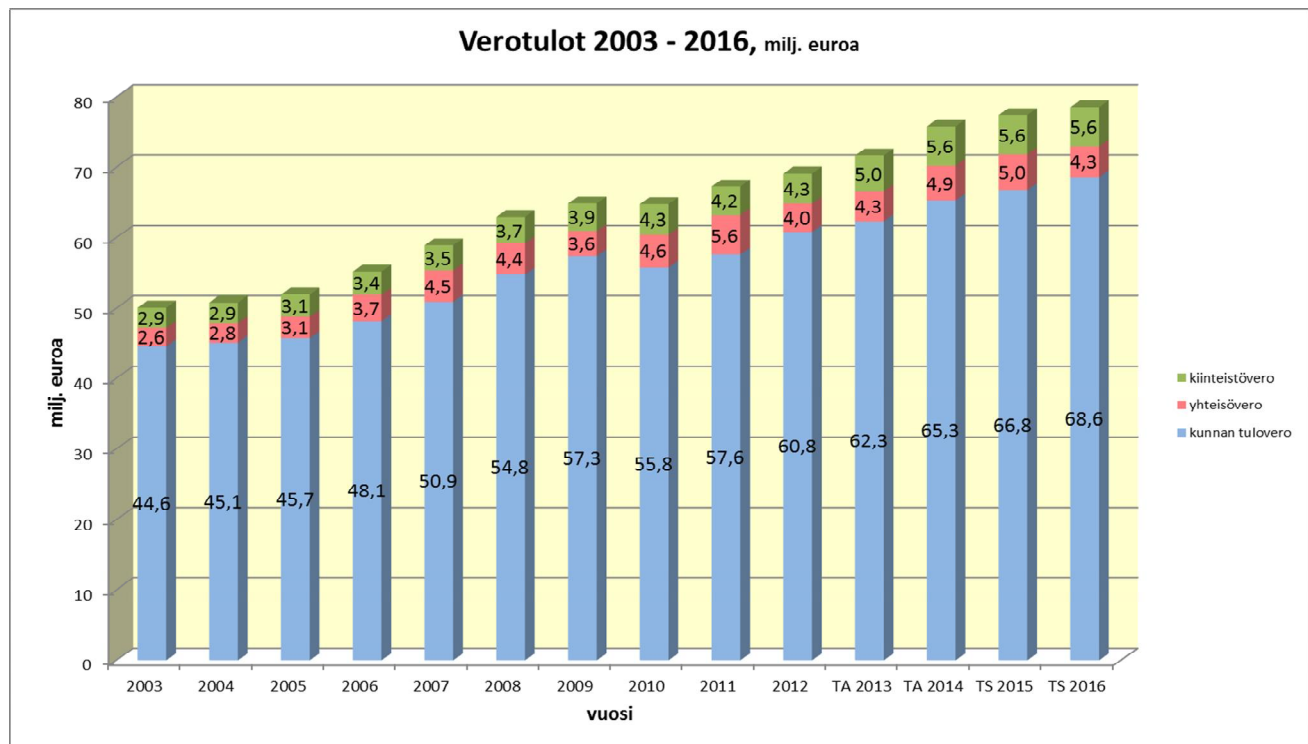
Katujen ja yleisten alueiden peruskorjaus yhteensä	775,0	
---	--------------	--

*) + lisää ylläpitokuluja/- vähentää ylläpitokuluja/0 ei vaikutusta

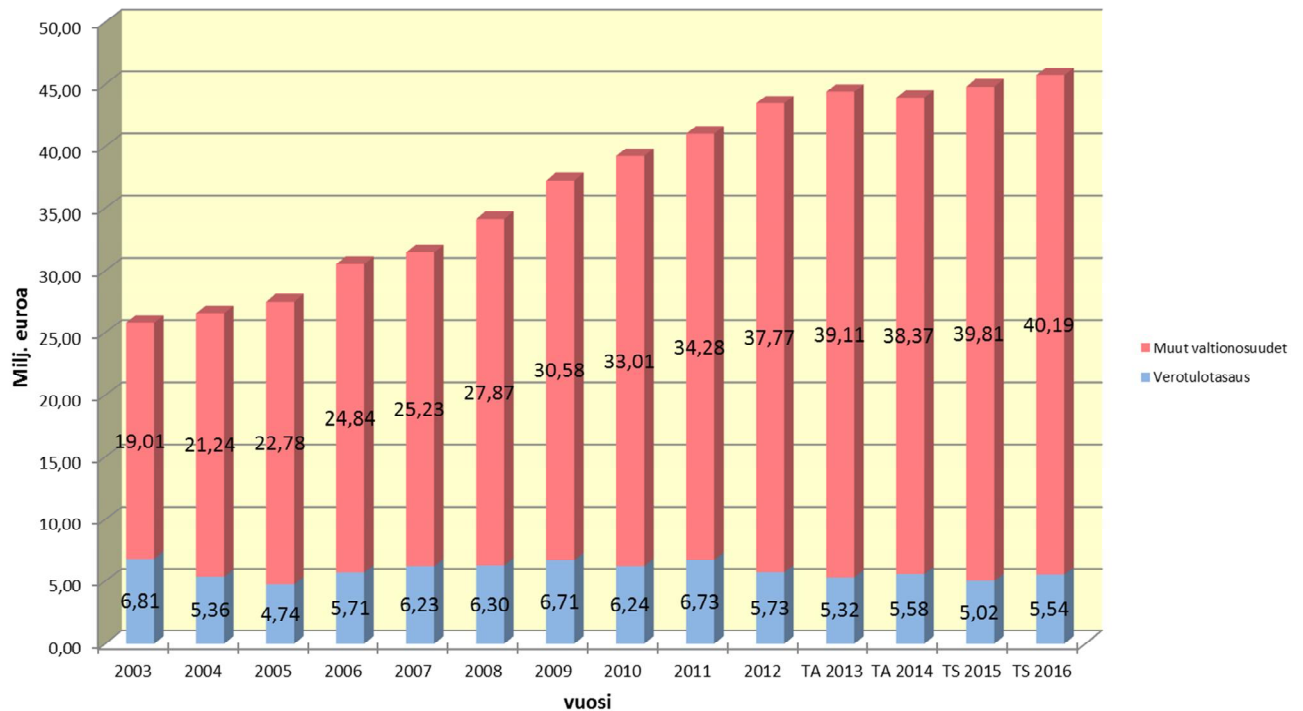
TOIMITILAT TILAPALVELU

	1000 € netto
Projekti	
Kangaslammin koulu (100,0 (kv)	
Kangaslammin koulun peruskorjauksen suunnittelun käynnistäminen.	100,0
Päiväkoti (1500,0) (kv)	
Päiväkoti Simpukan rakentaminen. Valmistuu 06/2014.	1500,0
Meijerikatu 1 (575,0) (kv)	
Rakennuksesta teetettiin Sisäilmakeskuksella kesällä 2013 kuntoselvitys. Selvityksen mukaan rakennuksen ulkoseinät ovat riskirakenteita ja varmintä on purkaa ulkoverhous kokonaan ja uusia rakenteet teknisesti oikeanlaisiksi. Korjaustyöt jakaantuvat kahdelle vuodelle (2013-2014) ja alustava kokonaiskustannusarvio on 775 000 euroa.	575,0
Muut talonrakennushankkeet (620,0) (kv)	
Pienet talonrakennuskohteet (arvaamattomat)	250,0
Kohteet valmistellaan Tilapalvelussa syksyn ja talven aikana. Kohteet tulevat olemaan toiminnallisia ja rakennusteknisiä muutostöitä, rakennus-, lvi-, ja sähkötekniisiä korjaustöitä kaupungin rakennuksissa. Päätökset määrärahan käytöstä eri kohteisiin tehdään teknisessä lautakunnassa. Investointikohteiden pääpaino energiatehokkuutta parantavissa toimenpiteissä.	
Kulttuurikeskus	100,0
Karl Collan -salin akustiikan parantaminen. Toiminnallisia muutoksia ja pienehköjä peruskorjauksia.	
Keittiöiden laitteiden uusiminen	20,0
Vanhentuneiden ja viallisten laitteiden uusiminen eri kiinteistöjen keittiöissä.	
Nimettyjen hankkeiden jälkityöt	40,0
Kirkonsalmen vanhainkodin vesikaton maalauksen loppuunsaattaminen (valm. 2010), Kilpijärven koulun (valm. 2010) ja Juhani Ahon koulun peruskorjauksien (valm. 2012) jälkitöitä. Jälkityöt tulevat yleensä muutamana vuonna peruskorjauksen valmistumisen jälkeen.	
Uusien hankkeiden suunnittelu	15,0
Tulevien investointien suunnitteluhankkeet, joihin ei ole vielä varattu määrärahoja edellyttävät suunnittelua varten tehtäviä selvityksiä. Tämä investointiraha kohdistuu näiden hankkeiden erikoissuunnittelijoiden ja asiantuntijoiden palkkioihin ja osittain toimistoarkkitehdin palkkakuluihin.	
Ylä-Savo-talo	115,0
Ikkunoiden uusimista ja Soten toimitilajärjestelyjen edellyttämiä tilamuutoksia.	
Kalliosuoja	40,0
Kiinteistötekniisten laitteistojen uusimista/peruskorjausta kuntoarvion/ korjaussuunnitelman mukaisesti.	
Terveyskeskus	40,0
Toiminnallisia muutoksia ja pienehköjä korjaustoimenpiteitä.	
Toimitilat yhteensä	2795,0

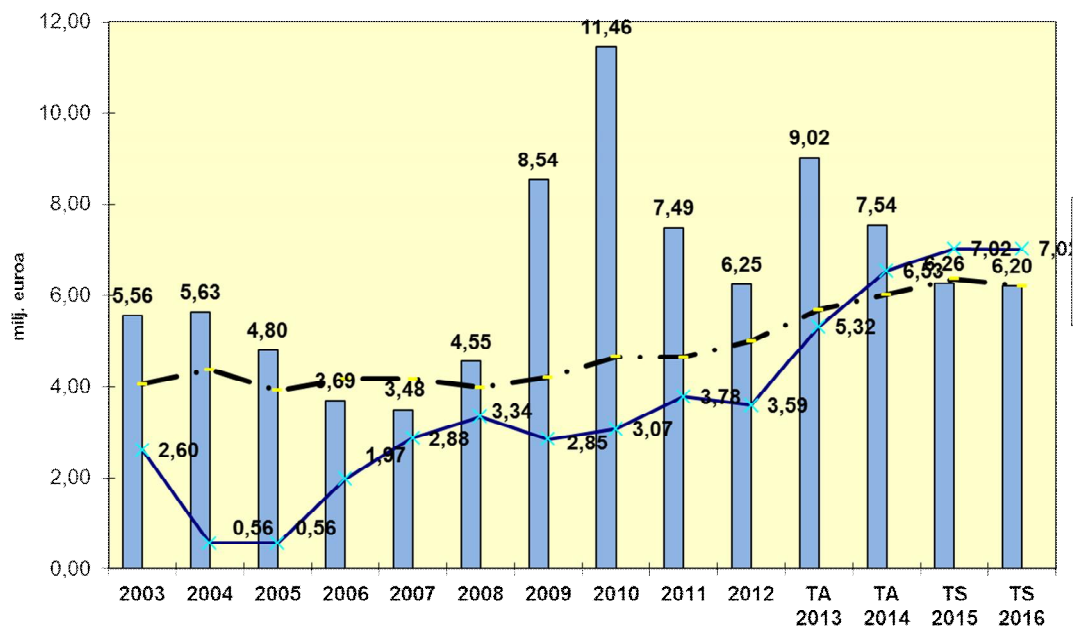
TULOSLASKELMA- OSA

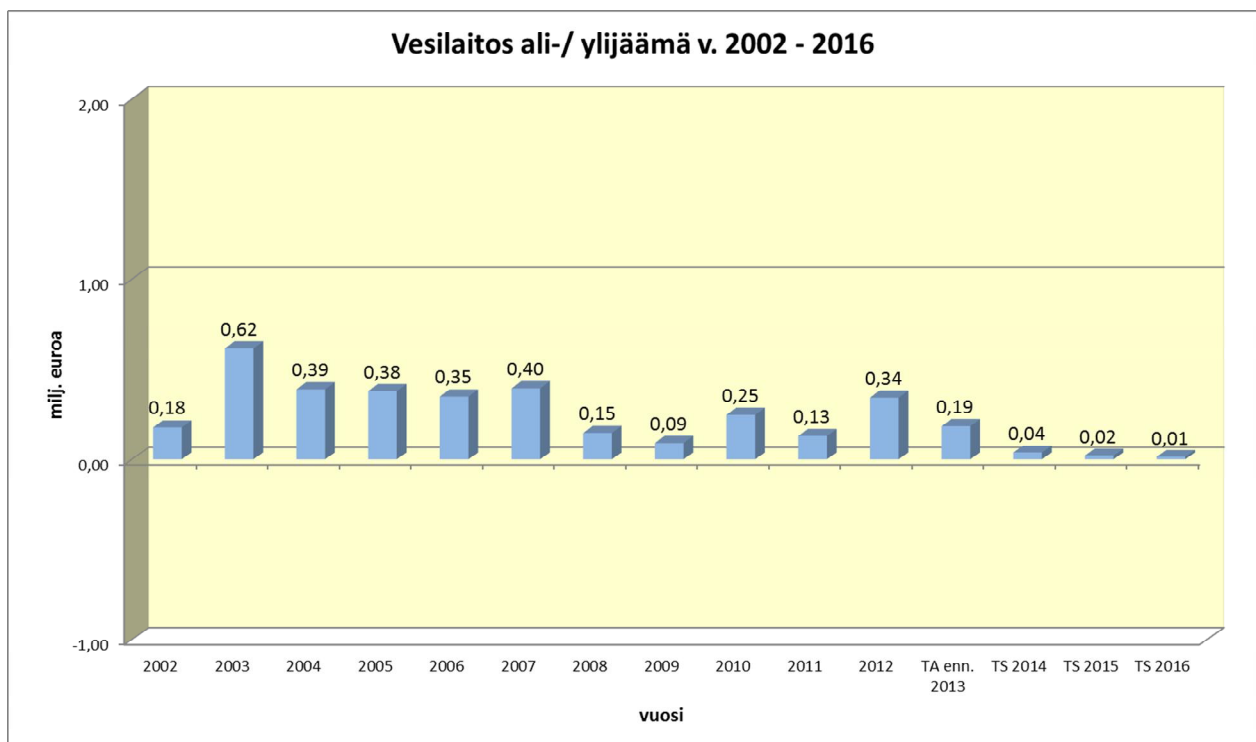
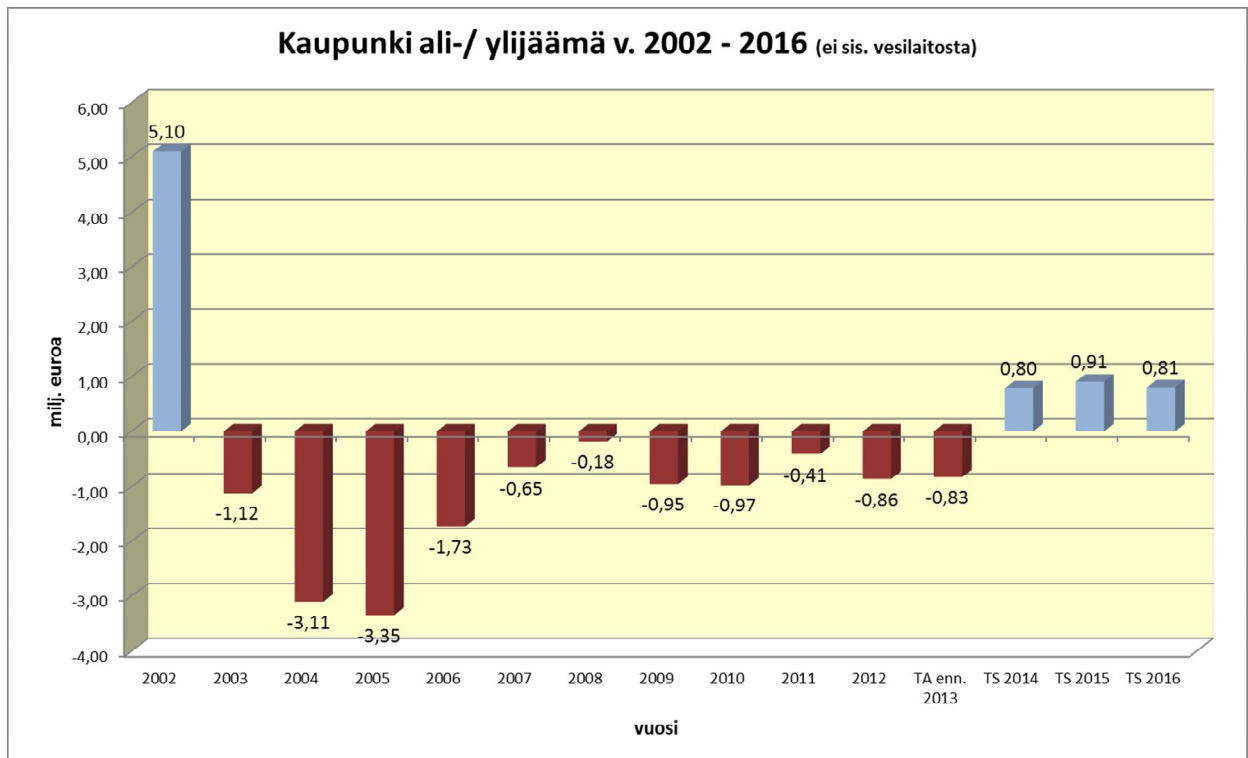

Valtionosuudet 2003 - 2016, milj. euroa

Iisalmen kaupungin nettoinvestoinnit, vuosikate ja poistot 2003 - 2016, milj. € (ei sis. vesil.)

Tuloslaskelma €

IISALMEN KAUPUNKI	TP2012	TA2013	LTK 2014	TA2014	TA2013/ 2014 %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	36 748 528	36 307 430	36 821 680	36 577 790	0,7 %	36 577 790	36 577 790
Myyntituotot	19 093 069	19 119 550	18 792 190	18 775 440	-1,8 %	18 775 440	18 775 440
Maksutuotot	3 969 599	4 015 650	4 153 230	4 166 290	3,8 %	4 166 290	4 166 290
Tuet ja avustukset	1 559 608	1 121 380	1 428 470	1 188 270	6,0 %	1 188 270	1 188 270
Muut toimintatuotot	12 126 252	12 050 850	12 447 790	12 447 790	3,3 %	12 447 790	12 447 790
Toimintakulut	-148 048 911	-149 396 360	-152 259 950	-152 171 450	1,9 %	-154 114 260	-156 119 980
Henkilöstökulut	-44 805 286	-45 397 220	-45 467 480	-45 322 990	-0,2 %	-45 686 100	-46 263 010
Palkat ja palkkiot	-32 567 371	-33 329 880	-33 495 090	-33 378 740	0,1 %	-33 646 770	-34 115 730
Eläkekulut	-9 942 566	-10 134 650	-10 044 500	-10 023 130	-1,1 %	-10 094 780	-10 175 760
Muut henkilösivukulut	-2 295 349	-1 932 690	-1 927 890	-1 921 120	-0,6 %	-1 944 550	-1 971 520
Palvelujen ostot	-85 929 656	-86 129 220	-88 484 010	-88 542 310	2,8 %	-89 952 110	-91 387 380
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-5 202 459	-4 947 400	-5 202 770	-5 202 770	5,2 %	-5 202 670	-5 196 510
Avustukset	-3 947 814	-3 923 040	-3 847 140	-3 871 240	-1,3 %	-3 871 240	-3 871 240
Muut toimintakulut	-8 163 696	-8 999 480	-9 258 550	-9 232 140	2,6 %	-9 402 140	-9 401 840
Vuokrat	-6 822 570	-7 027 580	-7 348 830	-7 321 930	4,2 %	-7 391 930	-7 391 930
Muut toimintakulut	-1 341 126	-1 971 900	-1 909 720	-1 910 210	-3,1 %	-2 010 210	-2 009 910
Toimintakate	-111 300 383	-113 088 930	-115 438 270	-115 593 660	2,2 %	-117 536 470	-119 542 190
Verotulot	69 147 594	71 675 130	74 977 000	75 790 000	5,7 %	77 397 000	78 546 000
Valtionosuudet	43 499 779	44 425 150	43 950 280	43 950 280	-1,1 %	44 829 290	45 725 870
Rahoitustuotot ja -kulut	2 242 661	2 304 500	2 316 380	2 316 380	0,5 %	2 224 020	1 953 580
Korkotuotot	72 896	175 800	50 800	50 800	-71,1 %	50 800	50 800
Muut rahoitustuotot	3 198 296	3 292 630	3 323 580	3 323 580	0,9 %	3 323 580	3 323 580
Korkokulut	-463 385	-702 500	-440 000	-440 000	-37,4 %	-532 360	-802 800
Muut rahoituskulut	-565 146	-461 430	-618 000	-618 000	33,9 %	-618 000	-618 000
Vuosikate	3 589 651	5 315 850	5 805 390	6 463 000	21,6 %	6 913 840	6 683 260
Poistot ja arvonalentumiset	-5 003 163	-5 682 560	-6 016 770	-6 016 770	5,9 %	-6 349 140	-6 200 950
Tilikauden tulos	-1 413 512	-366 710	-211 380	446 230		564 700	482 310
Poistoeron muutos	419 329	-220 000	-650 000	-650 000	195,5 %	350 000	330 000
Rahastojen muutos	136 100	600 000	1 000 000	1 000 000	66,7 %	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-858 083	13 290	138 620	796 230	5891,2 %	914 700	812 310

TULOSLASKELMA

Yleistä

Iisalmen kaupungin tuloslaskelmaan sisältyvät kaupungin tuotot ja kulut pois lukien vesilaitoksen vastaavat erät.

Vesilaitos toimii kunnallisena liikelaitoksena, joten sen tuotot ja kulut eivät sisälly tuloslaskelmaan. Vesilaitoksen talousarvio esitetään kaupungin talousarvion liitteenä.

Tuloslaskelmien erien sitovuus

Tuloslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoitustuottojen ja -kulujen erotus
- satunnaiset tuotot ja kulut
- poistoeron muutos
- varausten muutos
- rahastojen muutos

Toimintatuotot

Myynti- ja maksutuotot kirjataan suoriteperusteen mukaisesti kunnan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Tuotoista vähennetään ennen tuloslaskelmaan merkitsemistä mm. myynnin perusteella määräytyvät välilliset verot (esim. arvonlisävero).

Myyntituotot

Myyntituottoja ovat tulot tavaroista ja palveluksista, jotka on tarkoitettu myytäväksi tuotantokustannukset peittävään hintaan. Kunnan liiketoiminnasta suoritteista perimät korvaukset kuitenkin merkitään myyntituottoihin riippumatta siitä, kattavatko ne tuotantokustannukset. Myyntituottoja ovat myös korvaukset suoritteista, jotka kunta on valtion toimeksiannosta tuottanut ja luovuttanut kolmannelle osapuolelle.

Myyntituotot ovat 18,8 milj. euroa.

Merkittävimmät myyntituotot ovat seuraavat: muut suoritteiden myyntituotot 4,2 milj. euroa, lomituspalvelukorvaukset 13,3 milj. euroa (korvaus Melalta) ja yhteistoimintakorvaukset 0,8 milj. euroa.

Maksutuotot

Maksutuottoja ovat asiakasmaksut ja muut maksut niistä tavaroista ja palveluista, joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaisuudessaan ja joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyn mukaan.

Maksutuotot ovat 4,2 milj. euroa.

Merkittävimmät maksutuotot ovat lomituspalvelumaksut 1,7 milj. euroa, hoitopäivämaksut 1,1 milj. euroa ja pääsymaksut 0,6 milj. euroa.

Tuet ja avustukset

Tuloslaskelmaan merkitään omaksi ryhmäkseen tuet, avustukset ja muut tulonsiirrot valtiolta, EU:lta ja muilta yhteisöiltä silloin kun tuki tai avustus ei ole kunnan suoritteidensa perusteella saatu korvaus eikä investoinnin rahoitusosuus.

Tuet ja avustukset 1,2 milj. euroa. Tästä EU-tuet 0,2 milj. euroa.

Muut toimintatuotot

Muihin tuottoihin sisältyvät muut kuin edellä mainitut säännöllisesti kertyvät toimintatuotot (esim. pysäköintivirhemaksut, elatustukimaksut). Tässä kohdassa esitetään myös olennaiset käyttöomaisuuden myyntivoitot. Muihin toimintatuottoihin sisältyvät myös vuokratuotot.

Muut toimintatuotot yhteensä 12,4 milj. euroa. Tästä vuokrat 10,8 milj. euroa, myyntivoitot 0,6 milj. euroa ja pysäköintivirhemaksut 0,16 milj. euroa

Vuokratuotot (10,8 milj. euroa) jakaantuvat seuraavasti:

asuntojen ja rakennusten vuokrat	9,7 milj. euroa
maa- ja vesialueiden sekä tonttien vuokrat	1,1 milj. euroa
yht.	10,8 milj. euroa

Toimintatuotot yhteensä

Kaupungin toimintatuotot ovat 36,6 milj. euroa (v. 2013 36,3 milj. euroa).

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut sisältävät ennakonpidätyksen alaiset palkat, palkkiot ja korvaukset sekä lakisääteiset ja vapaaehtoiset henkilöstösivukulut. Henkilöstösivukuluista vähennetään kunnan saamat henkilöstökorvaukset.

Henkilöstökulut ovat 45,3 milj. euroa

- palkat ja palkkiot	33,4 milj. euroa
- eläkekulut	10,0 milj. euroa
- muut henkilösivukulut	1,9 milj. euroa

Henkilöstökorvaukset (tulo) ovat yhteensä 0,4 milj. euroa, joka summa on vähennetty henkilöstökuluista.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot sisältävät sekä suoraan kuntalaiselle ostetut palvelut että palvelut, joita kunta käyttää omassa palvelutuotannossaan.

Kaupungin palvelujen ostot ovat 88,5 milj. euroa, josta merkittävin erä on asiakas-palvelujen osto kuntayhtymiltä 70,6 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Kuluerään aineet, tarvikkeet ja tavarat sisällytetään näiden hyödykkeiden tilikauden aikaiset suoriteperusteiset ostot.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot ovat 5,2 milj. euroa, josta merkittävimmät erät ovat lämmön osto 1,6 milj. euroa, sähkön osto 1,3 milj. euroa ja elintarvikkeet 0,7 milj. euroa.

Avustukset

Avustukset sisältävät sekä kotitalouksille että yhteisöille maksetut tuet ja avustukset.

Avustukset ovat 3,9 milj. euroa. Merkittävimmät erät ovat lasten kotihoidon tuki 1,2 milj. euroa, avustukset yhteisöille 0,82 milj. euroa, yksityisen hoidon tuen kuntalisä 1,0 milj. euroa ja yksityisen hoidon tuki 0,4 milj. euroa.

Muut toimintakulut

Muihin toimintakuluihin sisältyvät muut kuin edellä eri kululajeille kohdistettavat kulut. Muihin kuluihin sisältyvät mm. vuokratulot, kunnan maksamat välittömät ja välilliset verot, luottotappiot ja olennaiset käyttöomaisuuden myyntitappiot.

Muut toimintakulut yhteensä 9,2 milj. euroa.

Vuokratulot (7,3 milj. euroa) jakaantuvat seuraavasti:

rakennusten vuokrat	6,9 milj. euroa
alueiden vuokrat	0,2 milj. euroa
muut vuokrat	0,2 milj. euroa

Vuokrasummasta 6,5 milj. euroa on kaupungin eri hallintokuntien tilahallinnolle maksamia vuokria.

Toimintakulut yhteensä

Kaupungin toimintakulut ovat 152,2 milj. euroa (v. 2013 149,4 milj. euroa). Toimintakulujen lisäys 1,9 %.

Toimintakate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Kaupungin toimintakate on – 115,6 milj. euroa (v. 2013 -113,1 milj. euroa).

Verotulot

Verotulokohtaan kirjataan kunnan tulovero, kunnan osuus yhteisöveron tuotosta, kiinteistövero ja koiravero. Kunnan verotulot kirjataan tilinpäätöksessä veronkantajan tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikauden verotuloksi kuitenkin siten, että tilinpäätöksen laatimisaikana verohallinnon ilmoittamien kuukausittaisten jako-osuuksien muutoksista aiheutuvat ja aikaisemmille tilikausille kohdistuvat oikaisut otetaan huomioon.

Verottajan 7.10.2013 ennakkotiedon mukaan vuoden 2012 verotuksessa maksuun pantavan kunnallisveron määrä oli 60,8 milj. euroa (muutos +3,9 %) ja yhteisöveron määrä 4,6 milj. euroa (muutos -3,3 %).

Verotulot on arvioitu vuoden 2014 talousarvioon alla olevan laskelman mukaisesti. Laskelmasta ilmenee tilinpäätöksen vuoden 2012 toteuma, vuoden 2013 varsinaisen talousarvion verotuloarvio sekä Kuntaliiton verotuloarvio vuodelle 2013, Kuntaliiton verotuloarvio v. 2014 (0,75 % korotuksella) sekä kaupungin talousarvioesityksen verotuloarvio v. 2014.

Verotuloarvio v. 2014

Kunnallisveroprosentissa otettu huomioon 0,75 –prosenttiyksikön korotus, 19,75 -> 20,50 % TAE- sarakkeella. Muutoin entisten veroperusteiden mukaisesti:

	TP2012 milj. €	TA2013	Kuntaliiton ennuste 2013	Kuntaliiton ennuste 2014	Kaupungin TA 2014
Kunnallisvero	60,8	62,3	62,7	64,6	65,3
Muutos %		2,5 %	3,1 %	3,1 %	4,1 %
Yhteisövero	4,0	4,3	4,7	5,0	4,9
Muutos %		7,9 %	18,1 %	7,1 %	4,9 %
Kiinteistövero	4,3	5,0	5,1	5,6	5,6
Muutos %		16,3 %	18,3 %	8,6 %	8,6 %
Yhteensä	69,1	71,7	72,5	75,2	75,8
Muutos %		3,7 %	4,9 %	3,7 %	4,5 %

* v. 2014 lukuja verrattu Kuntaliiton ennuste 2013 sarakkeelle, päivitetty 10/2013

- efektiivinen veroaste v. 2014 14,66 % veroprosentilla 20,50 % ja v. 2013 14,13 % veroprosentilla 19,75 %.

Kiinteistöveron tuotto 5,6 milj. € vuoden 2014 talousarvioon on arvioitu seuraavilla prosenteilla (suluissa vuoden 2013 veroperusteet):

vakituinen asunto	0,55 % (0,55 %)
muu kuin vakituinen asunto	0,80 % (0,80 %)
yleinen kiinteistöveroprosentti	1,10 % (1,10 %)
voimalaitokset	2,85 % (2,85 %)
kiinteistöverolain 13a §:ssä	
mainitut rakennukset ja maapohja	0,00 % (0,00 %)
rakentamaton rakennuspaikka	3,00 % (3,00 %)

Valtionosuudet

Tuloslaskelman valtionosuuserään sisältyvät käyttötalouden valtionosuudet ja –avustukset, jotka perustuvat yleiseen valtion ja kuntien väliseen kustannusten jakoon ja joilla ei ole käyttökorvauksen tai maksun luonnetta. Suoraan tuloslaskelmaan kirjattavia valtionosuuksia ovat laskennallisen järjestelmän mukaan määräytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen käyttökustannusten valtionosuudet sekä kuntien yleinen valtionosuus ja harkinnanvarainen rahoitusavustus.

Talousarvioon on valtionosuuksia arvioitu kertyväksi 43,95 milj. euroa.

- peruspalvelujen valtionosuus sis. arvioidun kustannustason nousun 2,4 prosentti
- valtionosuuksia on leikattu 67 €/as v. 2014 -> Iisalmi -1,5 milj. €
- opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden indeksitarkistukset on jäädytetty vuoden 2014 osalta. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus huomioitu v. 2013 suuruusena

Rahoitustuotot

Rahoituksen tuotoista ilmoitetaan erikseen korkotuotot ja muut rahoitustuotot. Korkotuotoissa ilmoitetaan antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikennetileiltä saadut korkotuotot suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuna.

Korkotuotot

Kaupungin korkotuotot ovat yhteensä 50 800 euroa. Tästä antolainojen korot 10 800 euroa, sijoitusten ja talletusten sekä maksuliikennetilien korot 40 00 euroa.

Muut rahoitustuotot

Kaupungin muut rahoitustuotot 3,3 milj. euroa (v. 2013 3,3 milj. euroa). Tämä sisältää mm. tuloutuksen vesilaitokselta 631 000 euroa, osingot ja osuuspääomien korot 710 000 euroa ja peruspääoman korot kuntayhtymiltä 272 000 euroa, tuloutus tilapalvelun käyttöomaisuuden korosta 1 103 580 euroa sekä korkosuojausten rahoitustuotot 32 000 euroa. Sijoitusten tuotot 400 000 euroa.

Rahoituskulut

Rahoituskuluissa ilmoitetaan erikseen korkokulut ja muut rahoituskulut. Korkokuluihin kuuluvat pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot.

Korkokulut

Kaupungin talousarviolainoista maksamat korot 0,4 milj. euroa (TA v. 2013 0,70 milj. euroa).

Muut rahoituskulut

Kaupungin muut rahoituskulut 0,61 milj. euroa (mm. korkosuojausten rahoituskuluihin 0,16 milj. €, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksuihin 0,38 milj. €.)

Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä

Kaupungin rahoitustuottojen ja -kulujen erotus + 2,3 milj. euroa (v. 2013 +2,2 milj. euroa).

Vuosikate

Vuosikate on kunnan kokonaisrahoitusta kuvaava välitulos. Vuosikate ilmoittaa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotantotekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Ennen vuosikatetta esitetään vain säännönmukaisen toiminnan tuotot ja kulut.

Satunnaisten tuottojen ja kulujen siirtämisellä vuosikatteen jälkeen taataan vuosikatteen vertailtavuus eri vuosien ja eri kuntayksiköiden kesken.

Kaupungin vuosikate on +6,5 milj. euroa ja käyttöomaisuuden poistot 6,0 milj. euroa.

Poistot

Poistoina ilmoitetaan poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista. Poistojen kohdassa esitetään myös käyttöomaisuuden poistosuunnitelman muuttamisesta tai muusta syystä aiheutunut kertaluonteinen poisto.

Poistettavan käyttöomaisuuden myynnistä aiheutuneet epäolennaiset käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot merkitään poistojen oikaisuina poistoihin, ellei niitä ole merkitty muiksi toimintatuotoiksi tai -kuluiksi eikä satunnaisiksi eriksi.

Kaupungin suunnitelman mukaiset poistot ovat yhteensä 6,0 milj. euroa.

Poistot jakaantuvat seuraavasti:

Muut pitkävaikutteiset menot	0,1 milj. euroa
Rakennukset	2,3 milj. euroa
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3,0 milj. euroa
Koneet ja kalusto sekä muut	0,6 milj. euroa
Yhteensä	6,0 milj. euroa

Kaupungin poistolaskelmassa on vuoden 2014 investointikohteista huomioitu neljännes vuoden poisto niistä hankkeista, joiden on arvioitu valmistuvan vuonna 2014.

Arvonalentumiset

Arvonalentumiseksi merkitään kunnan talousarviossa ja tilinpäätöksessä pysyvien vastaavien maa- ja vesialueiden, ennakkomaksujen ja keskeneräisten hankintojen sekä käyttöomaisuusosakkeiden ja -osuuksien sekä aineettomien hyödykkeiden, joista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja, arvonalentumiset. Ne esitetään tuloslaskelmassa poistojen ja arvonalentumisten ryhmässä erikseen erässä "arvonalentumiset".

Kaupungin vuoden 2014 talousarvio ei sisällä arvonalentumisia.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaisia tuottoja ja kuluja ovat sellaiset tulot ja menot, jotka perustuvat kunnan tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin.

Vuoden 2014 talousarvio ei sisällä satunnaisia tuottoja tai kuluja.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää muuhun vapaaseen omaan pääomaan. Alijäämäistä tilikauden tulosta voidaan vastaavasti kattaa varauksista tai rahastoista tehtävillä siirroilla tuloslaskelmaan.

Varausten ja rahastojen lisäyksiä ei pääsääntöisesti voi tehdä alijäämäisestä tuloksesta. Poikkeuksen saattaa muodostaa tilanne, jossa kunnalla on erillisenä kirjanpitoyksikkönä toimiva liikelaitos ja jolle on siirretty toimivaltaa investointivarausten tekemiseen ylijäämäisestä tuloksesta. Siinä tapauksessa, että kunnan kokonaistulos on alijäämäinen, joudutaan tilinpäätöksen yhteydessä päättämään, onko tilinpäätökseen esitetty varaus, kuten esimerkiksi liikelaitosten investointivaraus, kunnan kokonaistalouden kannalta

perusteltua tehdä ja onko varauksen tekeminen siinä tilanteessa hyvän kirjanpitoavan mukaista.

Kaupungin vuoden 2014 tilikauden tulos on 0,44 milj. euroa.

Poistoeron muutos

Investointivarauksen käyttö investointien hankintamenon kattamiseen kirjataan varauksen tuloutuksena tuloslaskelmaan. Tuloutusta kumoamaan tuloslaskelmaan merkitään varauksen käyttöä vastaava poisto. Mikäli em. tavoin kirjattu kokonaispoisto on suunnitelmapoistoa suurempi, merkitään erotus poistoeron lisäykseksi tuloslaskelmaan. Ts. investointivarauksen käyttö merkitsee investointivarauksen muuttamista "poistoero-varaukseksi", jota seuraavina tilikausina tuloutetaan enintään tilikauden suunnitelmapoiston verran.

Investointivarausta vastaavalla tavalla voidaan käsitellä investointi- ja kehittämisrahaston käyttö investointimenojen kattamiseen.

Poistoeron muutos -650 000 euroa.

Varausten muutos

Kaupungin vuoden 2014 talousarvio ei sisällä investointivarausten muutoksia.

Rahastojen muutos

Investointi- ja kehittämisrahastosta tuloutetaan Soinlahden teollisuusalueen kunnallistekniikan rakentamiseen 1,0 M€. Rahaston käyttö kehittämishankkeisiin selvitetään vuoden 2014 aikana.

Tilikauden yli-/alijäämä

Talousarvion mukainen tilikauden ylijäämä on 0,8 milj. euroa.

TALO USSUUNNITELMA VUOSILLE 2014-2016/TULOSLASKELMA
--

	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	36 748 528	36 307 430	36 577 790	36 577 790	36 577 790
Toimintakulut	-148 048 911	-149 396 360	-152 171 450	-154 114 260	-156 119 980
Toimintakate	-111 300 383	-113 088 930	-115 593 660	-117 536 470	-119 542 190
Verotulot	69 147 594	71 675 130	75 790 000	77 397 000	78 546 000
Valtionosuudet	43 499 779	44 425 150	43 950 280	44 829 290	45 725 870
Rahoitustuotot ja -kulut	2 242 661	2 304 500	2 316 380	2 224 020	1 953 580
Korkotuotot	72 896	175 800	50 800	50 800	50 800
Muut rahoitustuotot	3 198 296	3 292 630	3 323 580	3 323 580	3 323 580
Korkokulut	-463 385	-702 500	-440 000	-532 360	-802 800
Muut rahoituskulut	-565 146	-461 430	-618 000	-618 000	-618 000
Vuosikate	3 589 651	5 315 850	6 463 000	6 913 840	6 683 260
Poistot ja arvон alen tumiset	-5 003 163	-5 682 560	-6 016 770	-6 349 140	-6 200 950
Tilikauden tulos	-1 413 512	-366 710	446 230	564 700	482 310
Poistoeron muutos	419 329	-220 000	-650 000	350 000	330 000
Rahastojen muutos	136 100	600 000	1 000 000	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-858 083	13 290	796 230	914 700	812 310

TALO USSUUNNITELMA V. 2014 – 2016/ TULOSLASKELMA

Kuntalaki 65 §. Talousarvio ja –suunnitelma. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnittelukausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (*toimenpideohjelma*), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (*alijäämän kattamisvelvollisuus*).

Yleistä

- Taloussuunnitelma on laadittu kattamaan v. 2014 – 2016 eli kolme vuotta, joista v. 2014 on talousarviovuosi
- Taloussuunnitelma on laadittu v. 2014 rahanarvossa eli inflaatiota ei ole huomioitu
- Taloussuunnitelmavuosien 2015 – 2016 pohjana on vuoden 2014 talousarvioehdotuksen toimintatuotot/ -kulut
- Suunnitelmavuosille 2015 – 2016 on laskettu 2 prosentin suuruinen yleinen palkan- korotusvaraus
- Taloussuunnitelman laadinnassa on hyödynnetty valtakunnallisen peruspalveluohjelman v. 2012 – 2015 ennusteita kuntatalouden kehityksestä

Toimintatuotot

Toimintatuotoissa ei tapahdu suunnitelmakaudella oleellisia muutoksia.

Toimintakulut

- SOTE kuntayhtymän maksuosuuksiin laskettu 2,0 % kasvu/ vuosi. Tällöin maksuosuudet ovat v. 2015/ 72,0 milj. euroa, v. 2016/ 73,5 milj. euroa
- Muilta osin toimintamenoissa ei tapahdu oleellisia muutoksia

Verotulot

Verotuloarvion perusteet:

- v. 2014 tuloveroprosenttiin 0,75 % kasvu ja kiinteistöveroprosentit koko suunnitelma- kauden entisellään
- Yhteisöveron määräaikainen jako-osuuden 5 prosenttiyksikön korotus jatkuu vuosina 2014 - 2015
- Verotulot arvioitu v. 2015 – 2016 Kuntaliiton veroennustekehikon mukaan
- Verotulot: v. 2015/ 77,4 milj. euroa, v. 2016/ 78,5 milj. euroa

Valtionosuudet

- Valtionosuudet: v. 2015 44,8 milj. euroa, v. 2016 45,7 milj. euroa, kasvu 2 %/ vuosi.

Korkotuotot/ -kulut

- Korkokulujen 2014-2015 laskentaperusteena marraskuun 2013 korkotaso, vuodelle 2016 ennakoitu 0,5 % korkotason nousu
- Suunnitelmakaudella korkokustannukset kasvavat lainapääomien kasvaessa
- Sijoitustuottojen arvioitu olevan v. 2015 – 2016 0,5 milj. euroa/ vuosi

Poistot

Suunnitelmakaudella poistot pysyvät korkealla tasolla kuluneiden vuosien korkeasta investointitasosta johtuen. Poistot: v. 2015 6,4 milj. euroa ja v. 2016 6,2 milj. euroa.

Rahastojen muutos

Suunnitelmakaudelle 2015 – 2016 ei ole laskettu rahastotuloutuksia. Rahastotuloutukset ratkaistaan kunkin vuoden talousarviokäsittelyn yhteydessä.

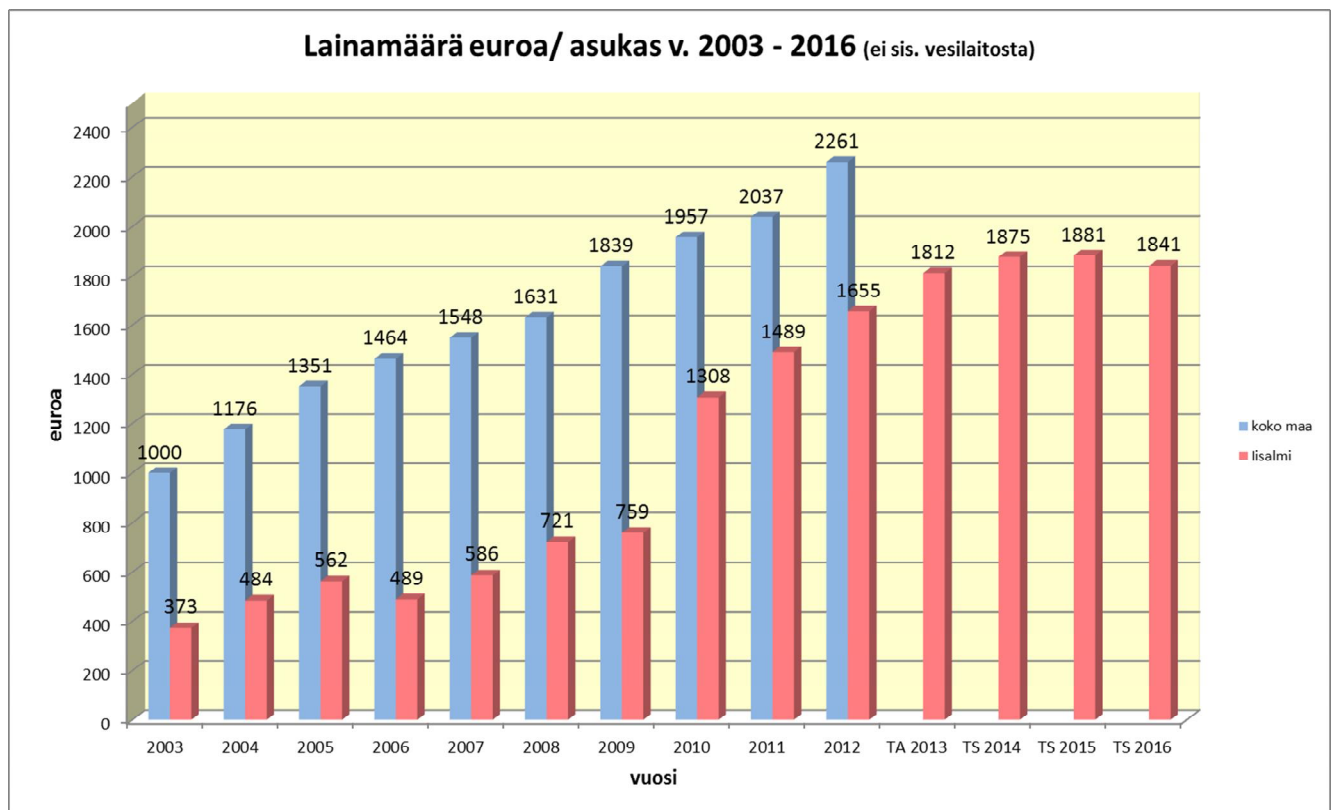
Tilikauden yli-/ alijäämä

Tilikauden ylijäämä v. 2015 0,9 milj. euroa, 2016 0,8 milj. euroa.

Taloudensuunnitelmaan sisältyvät keskeiset riskit

- SOTE-menojen kasvu
- Valtio lisää kuntien velvoitteita suunnitelmakaudella
- Kaupungin omilla päätöksillä laajennetaan menoja lisääviä toimintoja
- Valtion veroratkaisut (esim. verovähennysten korotukset)
- Valtion päätökset valtionosuuteen liittyen
- Korkotason oleellinen nousu

RAHOITUS- OSA

Rahoituslaskelma €
Iisalmen kaupunki

	TP2012	TA2013	TA2014
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	3 589 695	5 315 850	6 463 000
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-705 099	-564 200	-564 200
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-7 992 182	-9 318 000	-9 283 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 416 167	300 000	1 741 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 035 750	664 200	664 200
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 655 669	-3 602 150	-979 000
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-10 920	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	198 913	123 779	260 829
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 000 000	8 300 000	7 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 944 922	-4 865 974	-5 595 974
Lyhytaikaisten lainojen muutos	169 632	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	35 633	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0	0	0
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-33 360	0	0
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	1 079 770	0	0
Rahoituksen rahavirta	5 494 746	3 557 805	1 664 855
Rahavarojen muutos	2 839 078	-44 345	685 855
Kassavarat 31.12	23 384 982	0	0
Kassavarat 1.1	-20 545 904	0	0
Rahavarojen muutos	2 839 078	0	0

RAHOITUSLASKELMA

Tarkoitus ja rakenne

Rahoituslaskelma on keskeinen osa kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Talousarvioon on kuntalain 65 §:n mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava miten määrärahojen rahoitustarve katetaan. Toiminnan rahoitus esitetään talousarvion rahoitusosassa, joka kunnan talousarviossa tulee olla tuloslaskelmaosan sekä käyttötalous- ja investointiosien lisäksi.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Kunnan rahoituslaskelma esitetään ns. kassavirtalaskelmana, jossa erikseen on nähtävissä varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirrat, jotka käsittävät tulorahoituksen ja investointierät.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoitustoiminnan nettokassavirta. Sitä varten rahoitustoiminnan kassavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset.

Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset. Rahoituslaskelman selkeyden säilyttämiseksi esitetään siinä eriteltynä vain kokonaistalouden kannalta olennaiset erät.

Varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan kassavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua kassavarojen muutosta.

Kunnan rahoituslaskelma laaditaan suoriteperusteisesti. Tämä tarkoittaa, että mm. myyntituloja ja ostomenoja ei vuosikatteessa oikaista myyntisaamisilla tai ostovelvoilla vaan oikaisu tapahtuu vasta muiden maksuvalmiuteen vaikuttavien erien muutoksissa rahoitustoiminnan nettokassavirtalaskelmassa.

Samoin rahoituslaskelmassa esitettävät lisäykset ja vähennykset tase-erissä perustuvat suoriteperusteisesti kirjattuihin tuloihin ja menoihin.

Sitovuus

Rahoituslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- antolainasaamisten vähennys
- antolainasaamisten lisäys
- pitkäaikaisten lainojen vähennys
- pitkäaikaisten lainojen lisäys.

Tulorahoitus

Tulorahoituksen osatekijät eritellään yksityiskohtaisesti tuloslaskelmassa. Tästä syystä rahoituslaskelmaan otetaan vain varsinaisen toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava vuosikate sekä satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikatteen jälkeen. Vuosikate saattaa sisältää eriä, jotka vaikuttavat muiden rahoituslaskelman tietojen laskemiseen. Rahoituslaskelman selkeyden vuoksi vuosikate saadaan suoraan tuloslaskelmasta ja vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä "Tulorahoituksen korjauserät". Korjauseriä ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty

toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

Satunnaiset erät esitetään tuloslaskelman mukaisina. Myös satunnaisissa erissä esitetyt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot esitetään rivillä "Tulorahoituksen korjauserät". Näiden korjausten jälkeen investointien ryhmässä esittävät käyttöomaisuuden myyntitulot esitetään myyntihintojen mukaisina.

Suunnitelmapoistojen oikaisuina kirjatut myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntituloihin, eikä niitä oikaista rahoituslaskelmassa.

Lisäksi rahoituslaskelman tulorahoitusta joudutaan oikaisemaan tuloslaskelmaan mahdollisesti kirjatuilla pakollisilla varauksilla, jotka eivät ole rahan käyttöä. Vastaavasti pakollisten varausten käyttö menojen ja menetysten maksamiseen oikaistaan vähentämällä tulorahoitusta rahoituslaskelmassa.

Pakollisten varausten lisäykset ja vähennykset netotetaan ja esitetään osana vuosikatteen korjauseriä tai satunnaisissa erissä, mikäli pakollisten varausten muutokset on merkitty satunnaisiin kuluihin.

Kaupungin vuosikate on + 6,5 milj. euroa.

Satunnaiset erät: Kaupungin tuloslaskelmaan ei sisälly satunnaisia eriä.

Tulorahoituksen korjauserät: Oikaistu tuloslaskelmaosaan sisältyvät myyntivoitot 0,56 milj. €.

Investoinnit

Investoinneilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään bruttomääräisinä.

Rahoituslaskelman investoinnit -nimikkeen alla esitetään myös pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset myyntitulot.

Investoinnit ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnit sekä rahoitusosuudet investointeihin esitetään rahoituslaskelmassa suoriteperusteisena. Investointimenona esitetään rahoituslaskelmassa myös hankintameno tai sen osa, joka on katettu investointivarauksella tai -rahastolla. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden ennakkomaksut käsitellään kuten investoinnit.

Kaupungin investoinnit ovat 9,3 milj. euroa, rahoitusosuudet investointimenoihin 1,7 milj. euroa ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntituotot 0,6 milj. euroa.

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset esitetään rahoituslaskelmassa erikseen.

Antolainojen lisäystä ei sisälly talousarvioon.

Kaupungin antolainojen vähennys 0,26 milj. euroa.

Lainakannan muutokset

Kaupunki ottaa uutta talousarviolainaa 7,0 milj. euroa ja maksaa takaisin talousarviolainoja 5,6 milj. eurolla. Lainakannan lisäys siten 1,4 milj. euroa.

Kassavarojen muutos

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirran ja rahoitustoiminnan nettokassavirran yhdistäminen osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen.

Kaupungin kassavarojen lisäys on 0,7 milj. euroa.

TALO USSUUNNITELMA V. 2014 – 2016/ RAHOITUSLASKELMA
(ei sis. vesilaitosta)
Rahoituslaskelma €
Iisalmen kaupunki

	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 589 695	5 315 850	6 463 000	6 913 840	6 683 260
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-705 099	-564 200	-564 200	-564 200	-564 200
			0		
			0		
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 992 182	-9 318 000	-9 283 000	-6 364 000	-6 298 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 416 167	300 000	1 741 000	100 000	100 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 035 750	664 200	664 200	664 200	664 200
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 655 669	-3 602 150	-979 000	749 840	585 260
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-10 920	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	198 913	123 779	260 829	86 517	2 180 948
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 000 000	8 300 000	7 000 000	6 400 000	6 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 944 922	-4 865 974	-5 595 974	-6 265 974	-6 885 974
Lyhytaikaisten lainojen muutos	169 632	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	35 633	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-33 360	0	0	0	0
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	1 079 770	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	5 494 746	3 557 805	1 664 855	220 543	1 294 974
Rahavarojen muutos	2 839 078	-44 345	685 855	970 383	1 880 234
Kassavarat 31.12	23 384 982	0	0	0	0
Kassavarat 1.1	-20 545 904	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	2 839 078	0	0	0	0

Vuosikate

- Vuosikate tulee rahoituslaskelmaan suoraan tuloslaskelmasta.

Investoinnit

- Investointimenoissa huomioitu erillisen investointiohjelman mukaiset investointimenot/-tulot.
- v. 2014 investoinnit (brutto) 9,3 milj. euroa, v. 2015 6,4 milj. euroa, v. 2016 6,3 milj. euroa

Antolainojen muutokset

- Kohdassa huomioitu kaupungin myöntämien antolainojen takaisinmaksu.
- v. 2016 erääntyy Luma-keskuksen 1,8 M€ laina, joka parantaa rahoituksen rahavirtaa poikkeuksellisesti

Lainakannan muutokset

- Kohdassa huomioitu kaupungin lainojen takaisinmaksu ja lainanotto v. 2014 - 2016. Uutta lainaa otetaan v. 2014 7,0 milj. euroa ja v. 2015 6,4 milj. € ja v. 2016 6,0 milj. euroa. Vanhoja lainoja maksetaan pois v. 2014 5,6 milj. euroa, v. 2015 6,3 milj. euroa, v. 2016 6,9 milj. euroa.
- Huomioitavaa on, että nykyisellä lainamäärän kehityksellä lainan takaisinmaksuun tarvittava rahamäärä nousee vuosittain n. 0,6 milj. € ja aiheuttaa painetta kassan riittävyydelle.
- Lainamäärä **v. 2015 lopussa 41,6 milj. euroa eli 1 881 €/ asukas ja v. 2016 lopussa 40,8 milj. € eli 1 841 €/ asukas.**

Rahavarojen muutos

- Rahavarojen muutos v. 2014 0,68 milj. €, v. 2015 0,97 M€, v. 2016 1,88 M€.

-LIIKELAITOS

LIITE

Sisällysluettelo

Vuoden 2014 talousarvion yleisperustelut

- 1.1. Kunnallinen liikelaitos
- 1.2. Kunnallisen liikelaitoksen talousarvio ja –suunnitelma
- 1.3. Liikelaitoksen toiminnan ja talouden tasapaino
- 1.4. Talousarvion rakenne
- 1.5. Talousarvion sitovuustaso
- 1.6. Meno- ja tulolajit
- 1.7. Poistot
- 1.8. Lainanotto
- 1.9. Taloussuunnitelma 2015-2016
- 1.10. Vuoden 2014 talousarvion pääpiirteitä

Käyttötalousosa

- 2.1. Tuotot ja kulut toiminnoittain, sitovuus
- 2.2. Talousarvion perustelut
 - 2.2.1. Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet
 - 2.2.2. Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet
 - 2.2.3. Taloussuunnitelma 2015 – 2016

Tuloslaskelmaosa

- 3.1. Tuloslaskelma
- 3.2. Tuloslaskelma 2014 - 2016
- 3.3. Tuloslaskelman perustelut

Rahoitusosa

- 1.1. Rahoituslaskelma
- 4.2. Rahoituslaskelman perustelut

Investointiosa

- 1.2. Investointisuunnitelma 2014 - 2017

Tavoitteet

- 6.1. Määrätavoitteet
- 6.2. Toiminnalliset tavoitteet
- 6.3. Laadulliset tavoitteet
- 6.4. Taloudelliset tavoitteet
- 6.5. Henkilöstö

Liitteet

- 7.1. Sitovat tunnusluvut kaupungin talousarviossa
- 7.2. Poistosuunnitelma

1. Vuoden 2014 talousarvion yleisperustelut

1.1. Kunnallinen liikelaitos

Kuntalain muutoksella 15.5.2007 kuntalakiin on lisätty uusi 10a luku, jossa säädetään kunnallisesta liikelaitoksesta. Kunta voi perustaa kunnallisen liikelaitoksen liiketoimintaa tai liikeloudellisin periaatteiden mukaan hoidettavaa tehtävää varten. Liikelaitoksen perustaminen edellyttää erikseen tehtävää päätöstä. Liikelaitoksen nimessä tulee olla sana –liikelaitos.

Vanhat liikelaitokset tuli muuttaa kuntalain mukaisiksi liikelaitoksiksi 31.12.2008 mennessä, mikäli niistä haluttiin käyttää liikelaitos –nimitystä.

Kunnallisella liikelaitoksella on johtokunta. Johtokunnan tehtävät määritellään kuntalain 87 c §:ssä sekä johtosäännössä.

Liikelaitoksen talousarvion hyväksyy liikelaitoksen johtokunta. Liikelaitoksen talousarvio esitetään kunnan talousarvion liitteenä. Valtuusto ohjaa liikelaitoksen toimintaa kunnan talousarviossa asettamillaan tavoitteilla.

Vesilaitoksen liikelaitosasema on vahvistettu vastaamaan muuttuneen lainsäädännön säännöksiä kv:n päätöksellä 22.12.2008.

Iisalmen kaupungin talousarviossa on Iisalmen Vesi -liikelaitokselle hyväksytty sitovat ja ohjeelliset tavoitteet.

1.2. Kunnallisen liikelaitoksen talousarvo ja –suunnitelma

Lain liikelaitosluvussa on omat säännökset kunnan talousarviosta ja –suunnitelmasta. Kunnan liikelaitoksesta säädetään talousarvion käsittelystä sekä erillisenä suunnitelmana että liikelaitoksen talousarvion ja –suunnitelman liittämistä kunnan talousarvioon.

Liikelaitoksen talousarvio ja –suunnitelma on kunnan talousarvion erillinen osa. Sitä koskevan esityksen valmistelee johtokunta. Valmistelun perustana on valtuuston liikelaitokselle hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea liikelaitoksen asemaa, toiminnan laajuutta ja toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit) tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimusta.

Liikelaitoksen talousarvion erillisyyys tarkoittaa, ettei liikelaitoksen käyttötalouteen ja investointeihin oteta määrärahaa ja tuloarviota kunnan talousarvioon. Liikelaitosta sitovia eräiä kunnan talousarviossa ovat laissa erikseen määritellyt erät.

Näitä eräiä ovat korvaus kunnan sijoittamasta pääomasta, kunnan tuki tai toiminta-avustus kunnalliselle liikelaitokselle, kunnan pääomasijoitus liikelaitokseen ja liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle. Mainittujen erien lisäksi valtuusto voi määritellä sitovaksi myös muun erän.

Liikelaitoksen johtokunnan on valmistettava liikelaitoksen talousarvio ja –suunnitelma ja esitettävä sen valtuustolle sen esittämässä aikataulussa. Esitys on tehtävä kalenterivuositain vähintään kolmeksi vuodeksi eteenpäin. Lähtökohtana on, että liikelaitoksen taloussuunnittelukausi noudattaa kunnan taloussuunnittelukautta.

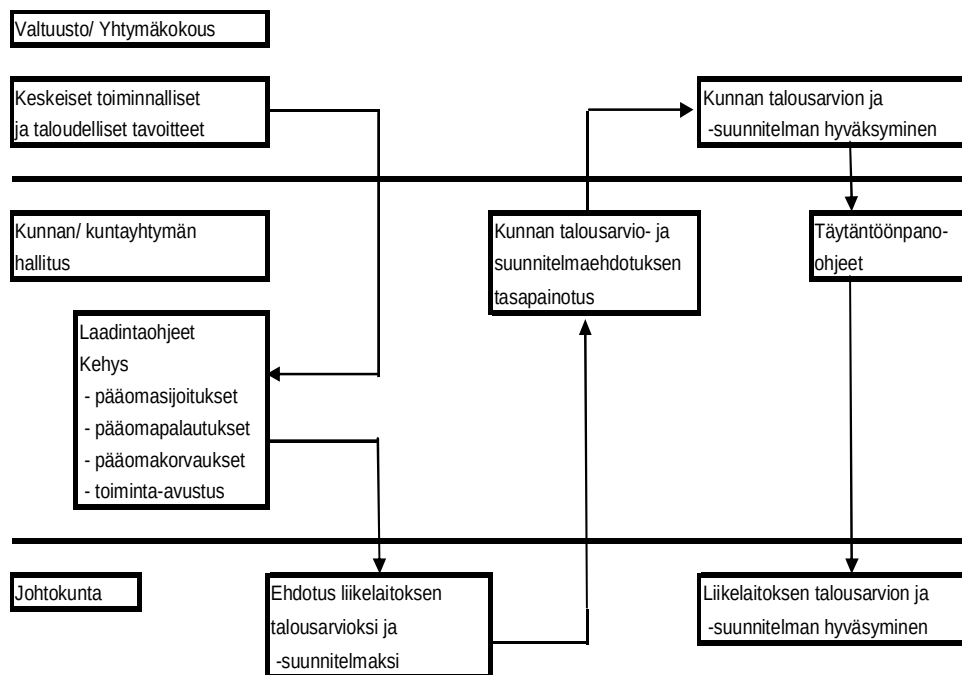
Liikelaitoksen talousarviossa noudatetaan samoja talousarvioperiaatteita kuin kunnan talousarviossa. Talousarvio laaditaan kalenterivuodeksi. Talousarviovuosi on suunnittelu-kauden ensimmäinen vuosi. Menot merkitään talousarvioon suoriteperusteisesti tai sitä

vastaavalla tavalla ja tulot merkitään sen vuoden talousarvioon, jolloin niiden saanto on lopullinen.

Liikelaitoksen talousarvioesityksen valmistelu vastaa kunnan muiden tehtävien talousarviovalmistelua. Johtokunnan esitys liitetään osaksi kunnanhallituksen esitystä talousarvioksi ja –suunnitelmaksi valtuustolle. Kunnanhallitus voi esittää muutoksia vain liikelaitosta koskeviin sitoviin eriin kunnan talousarviossa, mutta ei voi esittää muutoksia johtokunnan esitykseen liikelaitoksen talousarvioksi ja –suunnitelmaksi.

Valtuusto voi hyväksyessään kunnan tai kuntayhtymän talousarvion ja –suunnitelman tehdä muutoksia liikelaitosta koskeviin tavoitteisiin tai mainittuihin sitoviin eriin kunnan talousarviossa ja –suunnitelmassa. Johtokunnan on tällöin valmisteltava uudelleen esityksensä ottaen huomioon valtuuston tekemät muutokset.

Liikelaitoksen talousarvion ja –suunnitelman laadintaprosessi on kuvattu alla olevassa kaaviossa:

Liikelaitoksen talousarviossa ja –suunnitelmassa on tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa.

Johtokunta päättää mainittujen talousarvio-osien sitovista tavoitteista ja muista sitovista eristä. Tuloslaskelmaosassa sitovaksi tuloarvioksi asetetaan pääsääntöisesti toimintakate. Jos liikelaitoksella on eri tehtäviä, tuloslaskelmaosa eritellään tehtäväkohtaisiin käyttötalousosiin, joiden toimintakate on sitova. Tuloslaskelmaosan rahoitusmenot ja –tuotot voidaan asettaa sitovina joko netto- tai bruttomääräisinä.

Investointiosan menot ja tulot asetetaan sitoviksi pääsääntöisesti bruttomääräisinä.

Rahoitusosassa lainanotto ja antolaina asetetaan sitovaksi joko brutto- tai nettomääräisenä. Muut rahoitustoiminnan rahavirrat asetetaan sitovaksi nettomääräisinä ellei bruttomääräiseen esittämiseen ole erityistä perustetta.

Yksittäiseen talousarvion menoeraan voidaan määräraha tarvittaessa ottaa bruttomääräisenä erityisestä syystä.

Johtokunta voi päättää liikelaitoksen talousarviosta ja –suunnitelmasta lopullisesti vasta sen jälkeen, kun liikelaitosta koskevat sitovat erät on hyväksytty kunnan talousarviossa. Johtokunnan päätös seuraavan vuoden talousarviosta on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden loppuun mennessä.

Liikelaitoksen talousarviomuutoksista päättää johtokunta. Liikelaitosta sitovista eristä kunnan talousarviossa päättää valtuusto.

1.3. Liikelaitoksen toiminnan ja talouden tasapaino

Johtokunta vastaa liikelaitoksen toiminnan ja talouden tasapainosta. Tavoitteiden on oltava oikeassa suhteessa käytössä oleviin voimavaroihin. Talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset liikelaitoksen tehtävien hoitamiseen turvataan.

Liikelaitoksen tulojen tulee suunnittelukaudella kattaa toiminnan kustannukset. Pitkällä aikavälillä tulorahoituksella tulee kattaa myös investoinnit siltä osin kuin niitä ei rahoiteta oman pääoman ehtoisella rahoituksella. Edellä mainitut rahoitusperusteet merkitsevät, ettei toimintaa voi suunnitella siten, että talous muodostuu pitkällä aikavälillä tai pysyvästi alijäämäiseksi.

Kunnan liikelaitoksen talouden tasapainottamisessa ja kertyneen alijäämän kattamisessa noudatetaan soveltuvin osin kuntalain kuntaa koskevia säännöksiä. Tämän mukaan liikelaitoksen, jonka talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää, on laadittava tasapainossa oleva tai ylijäämäinen taloussuunnitelma enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena.

Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidystä toimenpiteistä (toimenpideohjelma), joilla kattamaton alijäämä katetaan.

1.4. Talousarvion rakenne

Talousarvio jakaantuu neljään osaan eli

- käyttötalousosa
- investointiosa
- tuloslaskelmaosa
- rahoitusosa

1.5. Talousarvion sitovuustaso

Käyttötalousosa

Käyttötalouden osalta kaupungin talousarviossa liikelaitosta sitovina erinä ovat liikeylijäämä ja korvaus peruspääomasta.

Talousarvion käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot sitovat liikelaitosta tulosalue-
tasolla (puhdas vesi ja jätevesi) johtokuntaan nähden.

Investointiosa

Talousarviossa sitoviksi määritellyt erät on esitetty investointiosassa.

Talousarvion perustelut

Talousarvion perustelut voidaan jakaa sitoviin ja ohjeellisiin perusteluihin. Sitovista perusteluista voidaan poiketa vain johtokunnan erillispäätöksellä. Ohjeellisten perustelujen tarkoitus on antaa tietoa toiminnan tuloksista ja laajuudesta.

Tavoitteet

Talousarvioon sisältyy kahdenlaisia toiminnallisia tavoitteita: sitovia ja ohjeellisia. Sitovat tavoitteet sitovat liikelaitosta valtuustoon tai johtokuntaan nähden. Ohjeelliset tavoitteet antavat päätöksentekijöille informatiivista tietoa toiminnan tuloksellisuudesta ja laajuudesta. Valtuustoon ja johtokuntaa nähden sitovat tavoitteet on esitetty kohdassa *Tavoitteet*.

Tuloslaskelmaosa ja rahoitusosa

Tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan erät sitovat valtuustoon ja johtokuntaan nähden ko-
osissa esitetyllä tavalla.

Uudet tai laajennettavat toiminnot

Talousarvion perusteluissa on määriteltä toiminnoissa tapahtuvat laajennukset ja supistukset.

Taloussuunnitelman sitovuus

Suunnitelmavuosien 2015 - 2016 määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet ovat ohjeellisia.

1.6. Meno- ja tulolajit

Talousarvion ja kirjanpidon meno- ja tulolajien määrittelyssä noudatetaan Iisalmen kaupungin tilikarttamallin mukaisia meno- ja tulolajeja.

1.7. Poistot

Pysyvien vastaavien hankintameno aktivoidaan ja kirjataan tulosvaikutteiseksi kuluksi poistosuunnitelman mukaisesti. Iisalmen kaupungilla aktivointirajaksi on määriteltä 10 000 euroa eli vähintään 10 000 euron hankinnat käsitellään investointimenona ja kirja-
taan poistoaikanaan tuloslaskelman kuluksi. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan vuosi-
kuluksi.

1.8. Lainanotto

Kaupungin hallinto- ja toimintasäännön mukaan kaupunginhallitus ratkaisee asiat, jotka koskevat kaupunginvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarviolainojen ottamista, lainojen takaisinmaksua ja lainaehtojen muuttamista.

1.9. Taloussuunnitelma 2015 - 2016

Taloussuunnitelma v. 2015 - 2016 on tasapainotettu siten, että liikelaitoksen tuloksesta v. 2015 - 2016 ei kerry alijäämää.

1.10 Vuoden 2014 talousarvion pääpiirteitä

Yleistä

Talousarvioon sisältyy 1.1.2014 lukien veden käyttömaksun (0,02 €/m³) ja jäteveden käyttömaksun (0,20 €/m³) korotus.

Talousarvioon ei sisälly veden tukkuhinnan korotusta.

Talousarviossa on varauduttu 0,8 %:n suuruiseen palkkausmenojen kasvuun.

Toimintatuottojen kasvu on 8,2 % ja toimintakulujen kasvu 3,2 %.

Henkilöstömenot

Palkkauserärahat on otettu talousarvioon siten, että 1.6.2013 voimassa olleeseen palkkatasoon on laskettu 0,8 % suuruinen palkkavaraus vuodelle 2014. Lomarahan osuus sisältyy palkkausmenoihin.

Eläkemenoperusteinen KuEL-maksu on budjetoitu Kevan ilmoituksen mukaisena.

Henkilöstöpolitiikassa noudatetaan Iisalmen kaupungin organisaatiossa noudatettavia periaatteita.

Lainoitus

Talousarvioon sisältyy uutta lainanottoa 1,8 milj. euroa ja lainojen lyhennystä 0,6 milj. euroa.

Investoinnit

Investointien määrä talousarviossa on 2 235 000 euroa. Tästä puhtaan veden investointien osuus on 1 145 000 euroa ja jäteveden investoinnit 1 090 000 euroa.

Suurin yksittäinen investointi on vesitornin korjaustyö.

Liittymismaksut

Liittymismaksutuottoja on ennakoitu 150 000 euroa (kirjataan vieraaseen pääomaan).

2. Käyttötalousosa**2.1. Tuotot ja kulut toiminnoittain (ei sis. poistoja eikä rahoitustuottoja- ja kuluja), sitovuus**

Käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot ovat liikelaitosta sitovia johtokuntaan nähden tulosaluetasolla seuraavasti:

	TP2012	TA2013	TAE 2014	%
900 Vesilaitos/Puhdasvesi				
Tuotot	2 509 624	2 461 300	2 523 500	2,5
Kulut	-1 725 567	-1 828 180	-1 850 570	1,2
Netto	784 057	633 120	672 930	6,3
910 Vesilaitos/Jätevesi				
Tuotot	2 284 025	2 410 150	2 747 150	14,0
Kulut	-1 399 829	-1 554 490	-1 644 910	5,8
Netto	884 196	855 660	1 102 240	28,8
Raportti yhteensä				
Tuotot	4 793 649	4 871 450	5 270 650	8,2
Kulut	-3 125 396	-3 382 670	-3 495 480	3,3
Netto	1 668 253	1 488 780	1 775 170	19,2

2.2 TALOUSARVION 2014 PERUSTELUT

2.2.1.Toiminnan painopistealueet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittari
Iisalmen seudun vesihuollonyhteistyö	Uusien, innovatiivisten ratkaisujen hakeminen seudulliselle vesihuolto-yhteistyön toimintatavoille muuttuneessa toimintaympäristössä.	vireille tulleet -/ toteutuneet hankkeet
Kestävä kehitys, puhdas ympäristö kokonaisverkosto	Verkosto- ja laitosomaisuuden saneeraustoiminta sille tasolle, ettei korjausvelan suuruus kasva	- Verkostosaneerauksen määrä/ - Korjausvelan aste / % muutokset - Ikäkausikartat
	Jäteveden pumppaamoiden- ja puhdistamon toiminnan varmistaminen sille tasolle, ettei ympäristöpäästöjä synny ja että puhdistamon ympäristölupaehdot pystytään täyttämään.	- Vesistö tarkkailuraportit - Puhdistamon valvonta-tutkimusraportit - Vuosittainen yhteenveto-raportti tarkkailuohjelmasta
Tontit ja asumis-vaihtoehdot	Toimivien ja ajanmukaisten vesihuoltopalvelujen tuottaminen kaikille asumisvaihtoehdoille toiminta-alueella	Painopistealueet 2014 Virranpuisto, Venakko Pihlajaharju ja Soinlahti
Kehittyvät kylät	Osuuskunta muotoisten vesihuoltopalveluiden edellytysten mahdollistaminen osayleiskaavan mukaisilla kehittyvillä kyläalueilla	- Toteutuneet hankkeet - Sitoutuneet liittyjät

Talousarvio 2014

- Vesihuollon turvallisuus, jakeluverkoston ja laitteiden käyttöturvallisuus ja varmuus.
- Jätevedenpuhdistamon toiminnan varmentaminen, puhdistettujen jätevesien jälkisuodatus
- Selvitetään ja neuvotellaan seudullisesta organisaatiosta.

Taloussuunnitelma 2015 -2016

- Alueellisen vesihuollon kehittäminen
- Vedenjakelutoimintojen eheyttäminen haja-asutusalueilla
- Tehdään jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan edellyttämät välttämättömät tehostamistoimenpiteet
- Uuden jätevesipuhdistamon sijoituspaikan ratkaiseminen ja suunnittelun käynnistäminen
- Haja-asutusalueiden jätevesihuolto kv:n määräämillä alueilla

2.2.2. Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet

Sitovat perustelut:

- Sitovat tunnusluvut on esitetty kohdassa 6.Tavoitteet

Ohjeelliset perustelut:

- Ohjeelliset tunnusluvut on esitetty kohdassa 6.Tavoitteet

Talousarvio 2014

Puhdas vesi

- Veden kulutusmaksua tarkistetaan henkilöstö- ja palveluhankintojen kustannusten kohoamisen vuoksi ja jos valtiovallan toimista tai yleisen kustannustason muutoksesta aiheutuu taloudelle suunnitteesta merkittäviä poikkeamia.
- Valmistettavaan tuotemäärään nähden veden myynti elintarviketeollisuudelle on edelleen aleneva tuotannon valmistusprosesseissa tapahtuvien muutosten takia
- Henkilöstöä koulutetaan varautumaan tulevaisuuden haasteisiin ja mm. v.2012 valmistuneen riskikartoituksen ja vesilaitoksen valmiussuunnitelman edellyttämiin vesihuollon riskien ja poikkeustilanteiden vesihuollon varmentamisiin
- Vesijohtoverkoston ja sen varusteiden inventointi-, peruskorjaus- ja uusimistyötä jatketaan, pää-tavoitteena verkoston hukkaveden osuuden saamiseksi alle 10 %
- Toimintaohjeistusta (laatuja järjestelmää) ja verkostonseurantajärjestelmää (Key Aqua) kehitetään entistä enemmän ennakoivan huollon, verkostotiedon tallennuksen, sekä ympäristönäkökohdat ja poikkeusolosuhteet huomioivaksi
- Yhteistyömahdollisuuksia ympäristökuntien (Ylä-Savon Vesi Oy:n alueella olevat laitokset) vesilaitosten kanssa kartoitetaan eri toimintojen osalta

Jätevesi

- Jätevesitaksoja tarkistetaan palveluiden-, tuotantotarvikkeiden- ja henkilöstökustannusten kohoamisen, sekä ympäristöluvan lupaehtojen vaatiman jätevedenpuhdistamon toiminnan tehostamisen ja uuden jälkikäsittelylaitoksen käyttökustannusten takia, sekä jos valtiovallan toimesta tai yleisen kustannustason muutoksesta aiheutuu taloudelle suunnitteesta merkittäviä poikkeamia
- Ylä-Savon kuntien jätevesien yhteiskäsittelyselvityksen ja "Ylä-Savon vesistöt kuntoon" hankkeen pohjalta tarkastellaan jätevesien yhteiskäsittelyn eri toimintojen ja haja-asutusalueiden keskitetyn viemäroinnin toteuttamismahdollisuuksia
- Jätevedenpuhdistamon v. 2011 voimaantulleiden kiristyneiden lupaehtojen saavuttaminen vaatii huomattavia investointeja jätevedenpuhdistamolle (jälkisuodatuslaitos)
- Alueellisia puhdistamolietteen käsittelytapoja ja paikkoja tukitaan siten, että nämä olisivat hyvissä ajoin käytettävissä ennen nykyisen käsittelysopimuskauden päättymistä 31.12.2015
- Jätevesiverkoston ja pumppaamoiden inventointia sekä peruskorjaus- ja uusintatyötä jatketaan. Keskeisenä tavoitteena on viemäristön vuotovesimäärien vähentäminen sekä ympäristöhaittojen minimointi. Päätoiteutuskohdeena keskusta-alueen ja Kivirannan suurten runkoviemärien saneeraus
- Kiinteistöjen perus- ja sadevesien erottamiseen jätevesiverkostosta kiinnitetään erityistä huomiota jätevesipuhdistamon kuormituksen vähentämiseksi.
- Jätevedenpuhdistamon kehittämistoimia suunnitellaan v. 2009 saadun ympäristöluvan v. 2011 kiristyneiden lupaehtojen mukaisesti
- Toimintaohjeistuksen kehittämisessä huomioidaan vesilaitoksen v. 2012 valmistuneen riskikartoituksen ja valmiussuunnitelman 2007 mukaiset toimintaohjeet mm. häiriötilanteissa ja poikkeusolosuhteissa
- Verkoston rakennetietoa ylläpitoa ja huoltoa palveleva paikkatietojärjestelmän käyttöä tehostetaan v. 2011 hankitun verkostoseurantajärjestelmän (Key Aqua) avulla

2.2.3. Taloussuunnitelma 2015-2016

Puhdas vesi:

- Toimitettavan veden määrää alentaa valmistusprosessien muutokset panimoteollisuudessa ja nykyaikaisten vettä säästävien vesikalusteiden käyttö muilla kuluttajilla
- Yhteistyötoimintojen selvittely ja toteuttaminen Ylä-Savon alueen vesilaitosten kanssa

Jätevesi:

- Ratkaistaan uuden jätevesipuhdistamon sijoituspaikka ja käynnistetään puhdistamon suunnittelu
- Seudullisen organisaation selvittäminen ja toteuttaminen
- Vuohiniemen jätevedenpuhdistamolla tehdään välttämättömät kehittämisohjelman ja ympäristöluvan mukaisia toimia tuloksen pitämiseksi jatkossakin lupaehtojen mukaisina
- Jätevesitaksa tarkistetaan vain niiltä osin kuin talouden tasapainotus edellyttää
- Tehdään Ylä-Savon kuntien vesihuollon yleissuunnitelman 1999-2017 sekä yhteisen jätevesien käsittelyn esiselvityksen mukaisia ratkaisuja, jotka ovat osa myös Iisalmen jätevesihuollon ratkaisuja.

3. Tuloslaskelmaosa

3.1.Tuloslaskelma

	TP2012	TA 2013	LTK 2014	KH2014	%
Liikevaihto	4 740 024	4 816 650	5 218 850	5 218 850	8,4 %
Liiketoiminnan muut tuotot	53 625	54 800	51 800	51 800	-5,5 %
Materiaalit ja palvelut	-2 214 825	-2 397 160	-2 495 850	-2 495 850	4,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 473 288	-1 480 350	-1 609 550	-1 609 550	8,7 %
Palvelujen ostot	-741 536	-916 810	-886 300	-886 300	-3,3 %
Henkilöstökulut	-777 821	-649 410	-694 990	-665 690	2,5 %
Palkat ja palkkiot	-563 326	-464 780	-484 880	-482 840	3,9 %
Eläkekulut	-173 418	-159 000	-182 540	-155 350	-2,3 %
Muut henkilösivukulut	-41 077	-25 630	-27 570	-27 500	7,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-831 519	-947 500	-1 158 240	-1 158 240	22,2 %
Suunnitelman muk. poistot	-831 519	-947 500	-1 158 240	-1 158 240	22,2 %
Liiketoiminnan muut kulut	-132 750	-336 100	-333 940	-333 940	-0,6 %
Liikelylijäämä (-alijäämä)	836 734	541 280	587 630	616 930	14,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-554 163	-592 090	-685 940	-685 940	15,9 %
Muut rahoitustuotot	7 441	3 200	1 000	1 000	-68,8 %
Muille maksetut korkokulut	-30 603	-64 290	-55 940	-55 940	-13,0 %
Korvaus peruspääomasta	-531 000	-531 000	-631 000	-631 000	18,8 %
Ylijäämä (alij.) ennen satun. eriä	282 571	-50 810	-98 310	-69 010	35,8 %
Poistoeron muutos	61 300	-257 000	100 000	100 000	-138,9 %
Vapaaeht. varausten muutos	0	310 000	0	0	-100,0 %
Tilikauden ylijäämä (alij.)	343 871	2 190	1 690	30 990	1315,1 %

3.2. Tuloslaskelma 2014-2016

	TP2012	TA2013	LTK 2014	KH2014	TS2015	TS 2016
Liikevaihto	4 740 024	4 816 650	5 218 850	5 218 850	5 270 930	5 312 400
Liiketoiminnan muut tuotot	53 625	54 800	51 800	51 800	51 800	51 800
Materiaalit ja palvelut	-2 214 825	-2 397 160	-2 495 850	-2 495 850	-2 495 850	-2 495 850
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 473 288	-1 480 350	-1 609 550	-1 609 550	-1 609 550	-1 609 550
Palvelujen ostot	-741 536	-916 810	-886 300	-886 300	-886 300	-886 300
Henkilöstökulut	-777 821	-649 410	-694 990	-665 690	-672 920	-680 290
Palkat ja palkkiot	-563 326	-464 780	-484 880	-482 840	-488 760	-494 800
Eläkekulut	-173 418	-159 000	-182 540	-188 350	-156 340	-157 350
Muut henkilösivukulut	-41 077	-25 630	-27 570	-27 500	-27 820	-28 140
Poistot ja arvonalentumiset	-831 519	-947 500	-1 158 240	-1 158 240	-1 194 440	-1 220 170
Suunnitelman muk. poistot	-831 519	-947 500	-1 158 240	-1 158 240	-1 194 440	-1 220 170
Liiketoiminnan muut kulut	-132 750	-336 100	-333 940	-333 940	-333 940	-333 940
Liikelylijäämä (-alijäämä)	836 734	541 280	587 630	616 930	625 580	633 950
Rahoitustuotot ja -kulut	-554 163	-592 090	-685 940	-685 940	-703 530	-719 270
Korkotuotot	7 441	3 200	1 000	1 000	1 860	900
Muille maksetut korkokulut	-30 603	-64 290	-55 940	-55 940	-74 390	-89 170
Korvaus peruspääomasta	-531 000	-531 000	-631 000	-631 000	-631 000	-631 000
Ylijäämä (alij.) ennen satun. eriä	282 571	-50 810	-98 310	-69 010	-77 950	-85 320
Poistoeron muutos	61 300	-257 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Vapaaeht.varausten muutos	0	310 000	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alij.)	343 871	2 190	1 690	30 990	22 050	14 680

3.3. Tuloslaskelman perustelut

Liikevaihto

Liikevaihtoon luetaan liikelaitoksen varsinaisen toiminnan myyntituotot, joista on vähennetty arvonlisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot.

Liikevaihtoon sisällytetään sekä kaupungin ulkopuolisilta että kaupungin muilta toimintayksiköiltä saadut myyntitulot. Myyntitulot kirjataan suoriteperusteen mukaisesti tuotoiksi sen tilikauden tilinpäätöksessä, jonka aikana suorite on luovutettu.

Liikevaihto on 5,2 milj. euroa, josta veden perus- ja käyttömaksut ovat 2,3 milj. euroa ja jäteveden perus- ja käyttömaksut 2,7 milj. euroa. Liikevaihdon kasvu on 8,4 %.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muihin tuottoihin luetaan tulot, joilla on yhteyttä liikelaitoksen suorite-tuotantoon kuulumatta kuitenkaan siihen. Ne on ansaittu tavanomaisen liiketoiminnan puitteissa, mutta ovat liikelaitokselle merkitykseltään toissijaisia.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Kohtaan sisältyy suurimpana eränä Ylä-Savon Vesi Oy:ltä ostettu vesi n. 0,99 milj. euroa sekä mm. energiakulut ja vesilaitoskemikaalien hankinta. Aineet ja tarvikkeet yhteensä 1,6 milj. euroa.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostoihin sisältyy liikelaitoksen suoritetuotantoon varten ostamia palveluja, niin kaupungin muilta toimintayksiköiltä kuin kaupungin organisaation ulkopuolelta kuten esim. asiantuntijapalvelut, ict-palvelut, siivous, alueiden sekä koneiden ja laitteiden kunnossapito yhteensä 0,9 milj. euroa.

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut sisältävät ennakonpidätyksenalaiset palkat, palkkiot ja korvaukset sekä lakisääteiset ja vapaaehtoiset henkilöstösivukulut. Henkilöstökuluista vähennetään saadut henkilöstökorvaukset.

Henkilöstökulut yhteensä 0,67 milj. euroa, josta

- palkat ja palkkiot 0,48 milj. euroa
- eläkekulut 0,19 milj. euroa
- muut henkilöstökulut 0,03 milj. euroa

Poistot ja arvonalentumiset

Poistoina ilmoitetaan poistot pysyvistä vastaavista ja muista pitkävaikutteisista menoista. Poistojen kohdalla esitetään myös poistosuunnitelman muuttamisesta tai muusta syystä aiheutunut kertaluonteinen lisäpoisto.

Poistot yhteensä 1,2 milj. euroa. Puhdas vesi –toiminnon poistot ovat 0,24 milj. euroa ja jätevesi –toiminnon 0,91 milj. euroa.

Poistojen laskennan perusteena käytetään liitteenä nro 2 olevaa Iisalmen kaupungin poistosuunnitelmaa.

Liiketoiminnan muut kulut

Liiketoiminnan muihin kuluihin kirjataan mm. vuokrat ja välilliset verot.

Vuosien 2014 - 2016 tuloslaskelmassa liiketoiminnan muissa kuluissa ovat myös sivutoiminnan (puhdas vesi) kulut. Kirjanpidossa kulut kirjautuvat ao. menolajeille.

Toimintakulut yhteensä

Toimintakulut yhteensä ilman poistoja ovat 3,5 milj. euroa. Kasvu 3,2 %.

Rahoitustuotot ja –kulut

Muihin rahoitustuottoihin luetaan mm. kaupungin ja liikelaitoksen väliseltä yhdystililtä saadut korot.

Muille maksetut korkokulut sisältävät rahoituslaitoksilta otettujen lainojen korot. Koroista puhtaan veden osuus on n. 13 400 euroa ja jäteveden n. 42 540 euroa.

Liikelaitoksen kaupungille maksama korvaus peruspääomalle merkitään rahoituskuluihin erillisenä eränä.

Korvaus peruspääomasta

Korvaus peruspääomasta eli tuloutus kaupungille on 100 000 euroa suurempi kuin v. 2013. Sen suuruus 0,63 milj. euroa (puhdas vesi 0,40 milj. euroa, jätevesi 0,23 milj. euroa).

Poistoeron muutos

Investointivarauksen käyttö pysyvien vastaavien hankintamenon kattamiseen kirjataan varauksen tuloutuksena tuloslaskelmaan. Tuloutusta kumoamaan tuloslaskelmaan merkitään varauksen käyttöä vastaava poisto (poistoeron lisäys). Investointivarauksen käyttö merkitsee siis investointivarauksen muuttamista "poistoerovaraukseksi", jota seuraavina tilikausina tuloutetaan enintään tilikauden suunnitelmapoiston verran (poistoeron vähennys).

Varausten muutos ja poistoeron muutos (vähennys) kohdistuu kokonaisuudessaan jätevesi –toimintoon.

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Liikelaitoksen tulos poistoerokirjausten jälkeen. Talousarvion mukainen tilikauden ylijäämä on 30 990 euroa.

4. Rahoitusosa

4.1. Rahoituslaskelma

	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Toiminnan rahavirta					
Liiketoimintaa	836,7	541,3	616,9	625,6	634,0
Poistot	831,5	947,5	1 158,2	1 194,4	1 220,2
Rahoitustuotot ja kulut	-554,2	-592,1	-685,9	-703,5	-719,3
Tulorahoituksen korjauserät	-9,7	0,0	0,0	0,0	0,0
	1 104,4	896,7	1 089,2	1 116,5	1 134,9
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-773,0	-2 285,0	-2 235,0	-1 415,0	-1 465,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toiminnan ja investoinnin rahavirta	341,4	-1 388,3	-1 145,8	-298,5	-330,2
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,0	1 800,0	1 800,0	1 100,0	1 200,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-344,0	-494,0	-614,0	-764,0	-884,0
Yhteensä	-344,0	1 306,0	1 186,0	336,0	316,0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kaupungilta	-169,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Saamisten muutos muilta	-25,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Korottomien velkojen muutos kaupungilta	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Korottomien velkojen muutos muilta	196,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoituksen rahavirta	-341,4	1 306,0	1 186,0	336,0	316,0
Rahavarojen muutos	0,0	-82,3	40,2	37,5	-14,1

4.2. Rahoituslaskelman perustelut

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta on yli- tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan miten alijäämäinen nettokassavirta on katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Kunnallisen liikelaitoksen rahoituslaskelma esitetään ns. rahavirtalaskelmana, jossa erikseen on nähtävissä *Toiminnan rahavirta*, *Investointien rahavirta* ja *Rahoituksen rahavirta*.

Toiminnan rahavirta

Toiminnan rahavirta muodostuu tuloslaskelman eristä *Liikelylijäämä(-alijäämä)*, *Poistot sekä Rahoitustuotot ja -kulut*.

Toiminnan rahavirta ilmoittaa sen, kuinka paljon varsinaisesta toiminnasta jää investointeihin ja lainojen hoitoon.

Investointien rahavirta

Investointimenoilla tarkoitetaan varojen käyttöä pysyviin vastaaviin aktivoituihin hyödykkeisiin tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisenä. Investointimenona esitetään myös hankintameno tai sen osa, joka on katettu investointivarauksella tai -rahastolla.

Investointimenot ovat yhteensä n. 2,2 milj. euroa.

Lainakannan muutokset

Tässä esitetään pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset. Uutta lainaa arvioidaan otettavan 1,8 milj. euroa ja lainoja lyhennetään 0,6 milj. euroa.

Maksuvalmiuden muutokset

Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien velkojen muutokset.

Rahavarojen muutos

Varsinaisen toiminnan rahavirran, investointien rahavirran sekä lainakannan ja maksuvalmiuden muutosten yhdistäminen osoittaa kassavarojen muutoksen. Kassavarojen lisäys on 0,04 milj. euroa.

5. Investointiosa

5.1. INVESTOINTISUUNNITELMA 2014-2017 (1000 euroa)	TA 2013	TAE 2014	TS 2015	TS 2016	TS 2017
Puhdas vesi					
Vedenjakelu					
Vesijohtoverkoston rakentaminen ja peruskorjaus					
Vesitornin peruskorjaus		800	200		
Vesijohtoverkoston rakentaminen ja peruskorjaus, menot	300	300	300	300	350
Koneet ja kalusto					
Työkalusto/muu kalusto	30	30	30	30	30
Vesimittarit	15	15	15	15	15
Koneet ja kalusto yhteensä	45	45	45	45	45
Vedenjakelu kulut	345	1145	345	345	395
Jätevesi					
Viemäriverkosto					
Jv-pumppaamojen hankinta ja peruskorjaus					
Jv-pumppaamojen hankinta ja peruskorjaus	100	100	100	100	100
Jäte- ja hulevesiviemäriverk. rakent. ja peruskorjaus					
Verkoston rakentaminen ja peruskorjaus, menot	700	700	700	700	750
Viemäriverkosto kulut	800	800	800	800	850
Jäteveden puhdistus					
Ylä-Savon jätevesien käsittelysuunnitelma					
Kulut	20	20	0	0	0
Valtionosuus	0	0	0	0	0
Netto	20	20	0	0	0
Vuohiniemen puhdistamo					
Vuohiniemen puhdistamo, toiminnan tehostaminen	200	200	200	200	50
jälkisuodatuslaitos jv. puhdistamolle	800	0	0	0	0
Vuohiniemen 2-saneerausvaiheen suunnittelu		50	50	100	
Vuohiniemen 2-saneerausvaiheen rakentaminen					500
Koneet ja kalusto					
Työkalusto/muu kalusto	20	20	20	20	25
Jäteveden puhdistus yhteensä	1040	290	270	320	575
Jätevesi kulut	1840	1090	1070	1120	1425
YHTEENSÄ					
Kulut	2185	2235	1415	1465	1820
Netto	2185	2235	1415	1465	1820
Tavoitteet/sitovuus					
Sitovat erät:					
Kaupungin talousarviossa sitova erä	2185	2235	1415	1465	1820
Johtokunnan asettamat sitovat erät:					
Investoinnit/puhdas vesi	345	1145	345	345	395
Investoinnit/jätevesi	1840	1090	1070	1120	1425

6.Tavoitteet

	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
--	--------	--------	--------	--------	--------

6.1. Määrätavoitteet

6.1.1 Johtokunnan asettamat sitovat tavoitteet

Puhdas vesi:

Verkkoon pumpattu
(ostettu)vesimäärä,
1000 m³

1806	1830	1860	1870	1880
------	------	-------------	------	------

Jätevesi:

Vastanotettu jätevesi-
määrä, 1000 m³

2167	2000	2000	2000	2000
------	------	------	-------------	------

6.1.2. Johtokunnan asettavat ohjeelliset tavoitteet

Puhdas vesi:

Vesijohtoverkoston

pituuus, km

236	250	252	254	255
-----	-----	------------	-----	-----

Myyty vesimäärä, 1000m³

1686	1710	1710	1770	1780
------	------	-------------	------	------

Liittymien lukumäärä

4638	4800	4820	4840	4860
------	------	-------------	------	------

Jätevesi.

Viemäriverkoston

pituuus, km

241	247	248	249	250
-----	-----	------------	-----	-----

Jv.-pumppaamoiden lkm

57	57	58	59	60
----	----	-----------	----	----

Laskutettu jätevesimäärä,
1000 m³

1600	1615	1630	1645	1655
------	------	-------------	------	------

6.2. Toiminnalliset tavoitteet

6.2.1. Kaupungin talousarviossa liikelaitosta sitovat tavoitteet

- Kulutustaksat ovat VVY:n tilaston perustella valtakunnallisen keskitason alapuolella nykyisellä tuloutusmäärällä laskettuna

6.2.2. Ohjeelliset tavoitteet kaupungin talousarviossa

- Puhtaan veden vuotovesien osuus kokonaisvesimäärästä 10-15 %
- Vastaanotetun ja laskutetun jäteveden erotuksen (vuotovesien) osuus pidetään alle 30 %:n

6.2.3. Johtokunnan asettamat sitovat tavoitteet

	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
<u>Puhdas vesi:</u> Mittaamattoman veden (vuotovesien) osuus kok.vesimäärästä, %	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
<u>Jätevesi:</u> Vastaanotetun ja laskutetun jäteveden erotuksen (vuotovesien) osuus, %	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0

6.2.4. Johtokunnan asettamat ohjeelliset tavoitteet

<u>Puhdas vesi:</u> Puhtaan veden hinta, €/m3 (sis.alv)	1,48	1,48	1,51	1,55	1,55
<u>Jätevesi:</u> Jäteveden hinta, €/m3 (sis.alv)	1,69	1,72	1,98	2,05	2,10

6.3. Laadulliset tavoitteet

6.3.1. Johtokunnan asettamat sitovat tavoitteet

- Liittyjille toimitettava talousvesi täyttää talousvesiasetuksen 461/2000 mukaiset vaatimukset ja tavoitteet
- Vuohiniemen jätevedenpuhdistamon puhdistustulos lupaehtojen edellyttämällä tasolla

6.3.2. Ohjeelliset tavoitteet kaupungin talousarviossa

- Kuluttajille ei tule ennakoimattomia laitoksesta riippuvia jakelukeskeytyksiä
- Jätevesipumppaamoiden ja viemäriverkoston hoito niin, että ympäristöhaitat kiinteistöille ja luonnolle ovat mahdollisimman vähäiset, hoidosta tulevat reklamaatiot alle 5 kpl/v

6.4. Taloudelliset tavoitteet

6.4.1. Johtokunnan asettamat tavoitteet

	TA2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
Toimintakate, puhdas vesi (1000 €)	694,0	633,1	672,9	738,2	775,0
Toimintakate, jätevesi (1000 €)	751,7	855,7	1 102,2	1 184,6	1 180,9
Investoinnit/ Puhdasvesi (brutto)	345 000	345 000	1 145 000	345 000	345 000
Investoinnit/ Jätevesi (brutto)	1 173 000	1 940 000	1 090 000	1 070 000	1 120 000
<i>Ohjeelliset tavoitteet</i>					
Toimintakate % puhdas vesi	28,2	25,7	26,7	28,6	29,6
Toimintatuotot €/as puhdas vesi	513,00	512,77	523,55	532,15	538,50
Kustannukset €/m ³ puhdas vesi	1,26	1,30	1,32	1,28	1,28
Tuloutus €/myyty m ³ puhdas vesi	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23
Toimintakate % jätevesi	32,8	35,5	40,1	41,6	41,5
Kustannukset €/m ³ jätevesi	1,07	1,08	1,18	1,19	1,19
Tuloutus €/myyty m ³ jätevesi	0,08	0,08	0,14	0,14	0,14

6.4.2. Tavoitteet kaupungin talousarviossa

<i>Sitovat tavoitteet</i>	TA2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2015
Liikeliijäämä	509 224	541 280	616 930	625 580	633 950
Korvaus peruspääomasta	531 000	531 000	631 000	631 000	631 000
Kokonaisinvestoinnit (brutto)	2 118 000	2 285 000	2 235 000	1 415 000	1 465 000

<i>Ohjeelliset tavoitteet</i>	TA2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS2015
Liikevaihto	4 718 500	4 816 650	5 218 850	5 270 930	5 312 400
Lainojen muutos	1 206 000	1 306 000	1 186 000	336 000	316 000

6.5. Henkilöstö

6.5.1. Ohjeelliset tavoitteet kaupungin talousarviossa

	TP2012	TA2013	TA2014	TS2015	TS 2016
Henkilöstön määrä:					
Vakinainen henkilöstö	17	16	16	16	16

6.5.2. Johtokunnan asettamat ohjeelliset tavoitteet

- Henkilöstömäärää sopeutetaan vastaamaan laitoksen tarpeita
- Ostopalveluiden käyttöä pyritään tehostamaan palvelutarjonnan rajoissa

7. Liitteet

7.1. Tunnusluvut kaupungin talousarviossa

Sitovat tunnusluvut

- tuloutus/ korvaus peruspääomasta 631 000 €
- liikeylijäämä 616 930 €
- kokonaisinvestoinnit (brutto) 2 235 000 €
- taksat
 - veden käyttömaksun korotus 0,02 €/m³ ja jäteveden käyttömaksun korotus 0,20 €/m³ 1.1.2014
 - kulutustaksat ovat VVY:n tilaston perusteella valtakunnallisen keskiarvon alapuolella nykyisellä tuloutusmäärällä laskettuna

Ohjeelliset tunnusluvut

- liikevaihto 5 218 850 €
- lainojen muutos + 1 186 000 €
- henkilöstö 31.12.2014 16
- puhtaan veden vuotovesien osuus kokonaisvesimäärästä 10-15 %
- vastaanotetun ja laskutetun jäteveden erotuksen (vuotovesien) osuus alle 30%
- kuluttajille ei tule ennakkoimattomia laitoksesta riippuvia jakelukeskeytyksiä
- jätevesipumppaamoiden ja viemäriverkoston hoito niin, että ympäristöhaitat kiinteistöille ja luonnolle ovat mahdollisimman vähäiset ja hoidosta johtuvat reklamaatiot alle 5 kpl/ v.

7.2. Poistosuunnitelma

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	Poistoaika/ tai poisto-%
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	3 vuotta
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	3 vuotta
Konserniliikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
ICT-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset (Raatihuone ja Kulttuurikeskus poistoaika 40 v)	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset (Palloiluhallin poistoaika 12 v., kv. 10.12.01)	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 % *
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	15 % *
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	15 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	9 %
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	9 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	13 %
Sähköjohdot, muunto-asetat, ulkovalaistusl.	Menojäännöspoisto	18 %
Muut putki- ja kaapeliverkot		
Sähkö, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtol.	Menojäännöspoisto	18 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	22 %
Muut kiinteät koneet, laitteet, rakent.	Menojäännöspoisto	23 %
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännöspoisto	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännöspoisto	30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Menojäännöspoisto	30 %
ICT-laitteet	Menojäännöspoisto	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	40 %
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakkeet ja osuudet)	Ei poistoa	

*) Muutos 1.1.2008 alkaen (KV 17.12.2007 § 143)

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA (taloussuunnitelman 2014-2016 liite)

1. Henkilöstön nykytilanne

Henkilöstömäärä 31.7.2013 (vakinaisen henkilöstö)

	Kk-palkkaiset	Tuntipalkkaiset	Yhteensä
Iisalmen Vesi	9,0	7,0	16,0

2. Henkilöstön vähennykset esim. eläkepoistuma

Eläkeiän saavuttavat:

2015

Verkostoteknikko

2016vesilaitospäällikkö
putkiasentaja (tuntip.)
kirjanpitäjä

3. Henkilöstön lisäystarve

4. Palvelurakenteen aiheuttamat henkilöstömuutokset/palvelujen ulkoistamisen aiheuttamat henkilöstömuutokset

- Henkilöstömäärä supistuu
- Ydintoiminnot säilytetään tai hoidetaan seudullisesti.

5. Henkilöstön uudelleenkoulutustarve

Viemäriverkoston huoltohenkilöstön kouluttaminen puhdistamon käyttöön